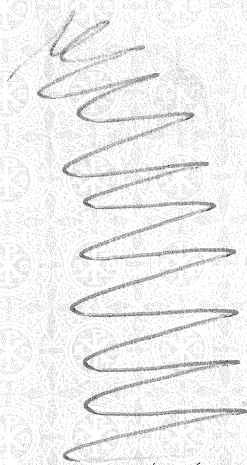
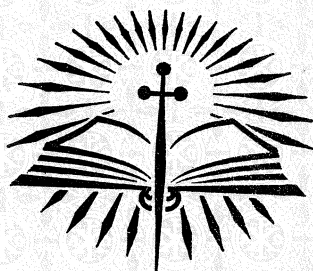

Bis.

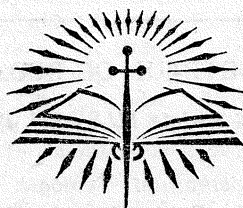
STĂRILII TEOLOGICE

REVISTA INSTITUTELOR TEOLOGICE DIN PATRIARHIA ROMÂNĂ

SERIA II-a ANUL XXXIV — Nr. 1-2, IANUARIE — FEBRUARIE 1982
BUCUREȘTI

STUDII TEOLOGICE

REVISTA INSTITUTELOR TEOLOGICE DIN PATRIARHIA ROMÂNĂ

SERIA a II-a - ANUL XXXIV, Nr. 1 — 2, IANUARIE — FEBRUARIE 1982

BUCUREȘTI

COMITETUL DE REDACȚIE :

Președinte : *Prea Fericitul Părinte IUSTIN, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.*

Membri : *din partea Institutului Teologic de grad universitar din București : P. C. Pr. Rector ENE BRANIȘTE ; P. C. Pr. Prorector DUMITRU RADU ; din partea Institutului Teologic de grad universitar din Sibiu : P. C. Arhid. Rector CONSTANTIN VOICU, și P. C. Pr. Prorector DUMITRU ABRUDAN.*

Îndrumător de redacție : *Pr. Prof. ENE BRANIȘTE.*

Redactor : *ȘTEFAN GÂNCEANU.*

COLABORATORI

Înalt Prea Sfințiții Mitropoliți și Prea Sfințiții Episcopi, Prea Cucernicii Preoți Profesori de la Institutele teologice de grad universitar, candidații la titlul de doctor în teologie, studenții Institutelor teologice și Prea Cucernicii Preoți.

CUPRINS

PENTRU PACEA A TOATĂ LUMEA

Moțiune și Chemarea cultelor religioase din România pentru dezarmare, pace și bună-înțelegere între oameni și popoare	5
---	---

CENTENARUL FACULTĂȚII ȘI INSTITUTULUI DE TEOLOGIE DIN BUCUREȘTI

Reflecții și considerații asupra activității Facultății și Institutului de Teologie din București la aniversarea centenarului său	10
---	----

PREZENTARE BIOGRAFICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ A PROFESORILOR FACULTĂȚII DE TEOLOGIE ȘI INSTITUTULUI TEOLOGIC DE-A LUNGUL EXISTENȚEI SALE DE-O SUTĂ DE ANI

Primii profesori printre ctitori

Perioada I: 1881 — 1883

Barbu Constantinescu, arhiereul Calistrat Orleanu-Birlădeanu, Dr. N. Nitulescu, Ghenadie Enăceanu, arhiereul Silvestru Bălănescu-Piteșteanu, Dr. G. Zotu, arhiereul Inocențiu Moisiu-Piteșteanu	22
---	----

Perioada a II-a: 1884 — 1981

Dr. Gherasim Timuș, Dr. Ioan Cornoiu, Constantin Erbiceanu, Dr. Pimen Georgescu, Dr. Alex. Mironescu, Simion Popescu, Dr. Badea Cireșeanu, Dr. C. Chiricescu, Const. Gh. Nazarie, Dr. Dragomir Demetrescu, Dr. Dimitrie G. Boroianu, Dr. Ioan Mihălcescu, Dr. Nicolae Dobrescu, Dr. Ioan Popescu-Mălăești, Dr. Vasile Gh. Ispir, Dr. Nicolae M. Popescu, Dr. Șerban Ionescu, Dr. Teodor M. Popescu, Dr. Petre Vintilescu, Grigore Cristescu, Dr. Mihail Bulacu, Dr. Haralambie Roventă, Dr. Ion V. Georgescu, Dr. Nicolae Chițescu, Nichifor Crainic, Dr. Iorgu Ivău, Dr. Athanasie Negoită, Dr. Emilian Vasilescu, Dr. Ioan Lăncrăjan, Dr. Dumitru Stăniloae, Dr. Ene Braniște, Dr. Nicolae Nicolaescu, Dr. Lazăr Iacob, Dr. Ioan Rămureanu, Dr. Alexandru I. Ciurea, Dr. Ioan Gh. Savin, Dr. Toma G. Bulat, Dr. Antim Nica, Dr. Haralambie Cojocar, Dr. Ioan G. Coman, Dr. Gheorghe Moisesu, Dr. Grigore Pișculescu, Dr. Constantin C. Pavel, Dr. Vasile Gregorian, Dr. Bartolomeu Popescu, Dr. Iustin Moisesu, Dr. Dumitru Fecioru, Dr. Nicolae Balcă, Dr. Vladimir Prelipcean, Dr. Orest Bucevski, Dr. Liviu Stan, Dr. Mircea Chialda, Dr. Petru Rezuș, Nicolae Lungu, Anton Uncu, Dr. Ioan D. Negrescu, Bartolomeu Valeriu Anania, Dr. Ioan Barnea, Chiril Popescu, Dr. Alexandru Elian, Dr. Ioan Vesa, Constantin Drăgușin, Dr. Ion Bria, Dr. Ștefan Alexe, Dr. Dumitru Gh. Popescu, Dr. Nicu Moldoveanu, Dr. Dumitru Gh. Radu, Dr. Gabriel Popescu, Dr. Nicolae Șerbănescu, Dr. Mihai Rădulescu, Dr. Constantin Cornițescu, Dr. Constantin N. Galeriu, Alexandru Stan, Dr. Emilian Cornițescu, Dr. Nicolae Necula, Dumitru Dima, Dr. Ilie Moldovan, Dr. Nicolae V. Dură, Dr. Remus Rus, Ioan Caraza, Dr. Viorel Ioniță, Dr. Emilian Popescu, Dr. Petru I. David, Mihai Colibă, Dr. Cezar Vasiliu, Ștefan Sandu	29
---	----

DIN CRONICA INSTITUTELOR TEOLOGICE

<i>Vizita D-lui Uffe Gjerding, secretar al CICARWS din C.E.B., la Institutul Teologic din București, de Pr. asist. Alex. Stan</i>	138
<i>Distincție acordată P. C. Sale, Pr. prof. Dr. Dumitru Stăniloae, de către Grația Sa Arhiepiscopul Robert Runcie de Canterbury</i>	138
<i>Deschiderea oficială a cursurilor la Institutul Teologic Universitar din București, de Pr. asist. Dr. Nicolae D. Necula</i>	139

NOTE BIBLIOGRAFICE

<i>Pr. prof. Dr. Ene Braniste, Liturgica specială, manual pentru Institutete Teologice, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980, prezentare de Pr. prof. Dr. Sebastian Chilea</i>	142
<i>Pr. prof. Dr. Ioan G. Coman, Scriitori bisericești din epoca străromână, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979, 376 p., prezentare de Diac. prof. Marin Velea</i>	147
<i>François-Marie Léthel, Théologie de l'agonie du Christ. La libert�� humaine du Fils de Dieu et son importance sot��riologique mises en lumière par Saint Maxime le Confesseur (Teologia agoniei lui Hristos. Libertatea umană a Fiului lui Dumnezeu și importanța sa soteriologică pusă în lumină de Sf��ntul Maxim Mărturisitorul), Ed. Beauchesne, Paris, 1979, prezentare de Pr. Dr. Ioan V. Dură</i>	149
<i>Repertoriul general al creației muzicale românești, vol. II, Ed. Muzicală, 1981, prezentare de Prof. Nicolae Lungu</i>	151

Manuscrisele (articole, studii) trebuie   nso  ite și de un rezumat într-o limbă străină de circula  ie, în întindere de cel mult 2 pagini (  n patru exemplare).

*

Manuscrisele nepublicate nu se restituie. Colaboratorii sînt ruga  i să-și păstreze copie de pe manuscrisele pe care le trimit Redacției.

*

Manuscrisele, cărțile, comunicările oficiale ale Eparhiilor, revistele periodice, abonamentele și orice fel de coresponden    privitoare la revistă se trimite pe adresa: Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, Intrarea Patriarhiei nr. 9, sectorul IV, București, cont 49.8.01.000 — Banca Națională a R. S. România, Filiala sectorului V, cu mențiunea: pentru «Studii teologice», revista Institutelor teologice din Patriarhia Română.

PENTRU PACEA A TOATĂ LUMEA...

În zilele noastre, omenirea se află la o mare răspîntie : a existenței sau a nimicirii sale. Două sînt căile care i se deschid în față : calea vieții și calea morții, a nimicirii totale, a aneantizării. Calea vieții este calea pe care dorește cu fervoare să meargă întreaga omenire, este **Calea păcii**. O mîină de oameni însă se străduiește, cu inconștiență criminală, să o împingă pe calea nimicirii, pe calea autodistrugerii, prin acumularea neîncetată a tot mai numeroase stocuri de arme, prin cercetarea și inventarea de noi tipuri de arme tot mai nimicitoare și prin întreținerea sau chiar stimularea apariției de noi conflicte între oameni, între națiuni, între popoare, amenințînd lumea cu declanșarea unor conflagrații de război ale căror consecințe sînt incalculabile.

În fața acestor prevestiri de groază, toți oamenii lucizi de pretutindeni, constatînd agravarea situației internaționale, își ridică cu tot mai multă energie glasurile, avertizînd împotriva pericolului izbucnirii unui nou război și exprimîndu-și voința fermă și nezdruncinată pentru consolidarea păcii, pentru aplanarea conflictelor internaționale și pentru înălăturarea diferendelor dintre națiuni pe calea tratativelor.

Manifestări largi de masă și marșuri ale păcii s-au desfășurat și continuă să se desfășoare astăzi pretutindeni în lume pentru a se trezi și mobiliza conștiințele oamenilor în favoarea statornicirii și consolidării păcii.

În țara noastră, la inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu, concretizată în *Apelul pentru dezarmare și pace* lansat de Frontul Democrației și Unității Socialiste — cel mai larg for reprezentativ din România la care participă organizațiile socialiste, de masă și obștești, deci și cultele religioase — s-a purces la acțiuni largi de masă, la nivelul întreprinderilor, al instituțiilor de tot felul, la nivelul cartierelor, orașelor și satelor și pe plan național, în favoarea păcii, pentru dezarmare totală și în primul rînd dezarmare nucleară, printr-un acord general de pace.

Aceste acțiuni de consolidare a păcii își găsesc locul în chipul cel mai firesc posibil în activitatea pe toate planurile din viața tuturor cultelor religioase care, prin chemarea și misiunea lor trebuie să fie povăduitoare și înfăptuitoare de pace.

Climatul de înfrățire și unitate a tuturor locuitorilor patriei noastre statornicit după eliberare a fost urmat de înfăptuirea de relații de înțelegere, prietenie și colaborare între cultele religioase de la noi, păstrîndu-și propria lor identitate confesională și cooperînd pe tărîmul ecumenismului practic și sprijinind eforturile poporului nostru de consolidare a vieții celei noi și de înaintare a popoarelor lumii contemporane pe calea păcii, a unei înțelegeri și a întrajutorării.

Conducătorii cultelor din România s-au întîlnit în repetate rînduri, de-a lungul anilor, în cadrul unor consfătuiri frățești. Prin Conferințele

teologice interconfesionale, prin moțiuni de protest împotriva unor acte de agresiune în lume, prin semnarea unor apeluri pentru pace etc., cultele au desfășurat și desfășoară în țara noastră o rodnică activitate de consolidare a păcii și înfrățirii oamenilor. Teologii au adus, de asemenea contribuții importante prin studiile elaborate în legătură cu pacea, dreptatea socială, libertatea, independența, educarea tineretului în spiritul păcii și a bunei înțelegeri între oameni și între națiuni și popoare.

Toate aceste acțiuni au fost și sînt o reflectare a esenței doctrinei cultelor, care are la bază pacea și pentru care misiunea de propovăduire a păcii și a bunei înțelegeri între oameni și popoare este însăși rațiunea existenței lor, căci Dumnezeu care este în centrul și deasupra tuturor preocupărilor lor, Dumnezeu Însuși este izvorul păcii, pentru că El este creatorul vieții, creatorul tuturor celor ce există, iar viața și întreaga creație există, se dezvoltă și prosperă numai în pace.

Biserica Ortodoxă Română, fidelă învățaturii Sfintei Scripturi care este temelia și izvorul întregii învățăturii creștine, a propovăduit și propovăduiește pacea neîncetat, prin toate manifestările ei și la toate nivelele. Pacea este deci, o preocupare permanentă în viața ei ca și în viața tuturor celorlalte culte din țara noastră și din întreaga lume și, de aceea, *Apelul pentru pace* lansat de Frontul Democrației și Unității Socialiste a produs un larg ecou în rândurile ierarhiei și credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române. Ca urmare, Biserica Ortodoxă Română, prin Întîistătorul ei, Prea Fericitul Patriarh Iustin, a adresat tuturor cultelor din țara noastră chemarea de a organiza împreună o adunare generală a cultelor din România la care să participe conducători și reprezentanți ai tuturor cultelor religioase din țara noastră precum și invitați reprezentînd Biserici, confesiuni și organizații religioase din străinătate, pentru a da glas sentimentelor care îi însuflețesc pe toți cei cărora, în virtutea credinței religioase pe care o mărturisesc, le este scumpă pacea, și se simt responsabili față de soarta omenirii, pentru a exprima voința arzătoare a tuturor slujitorilor și credincioșilor cultelor de a trăi în pace, de a apăra pacea și de a spune un NU hotărît acelora care amenință dreptul fundamental al oamenilor, al popoarelor la viață, la pace, la o existență liberă și demnă.

Ca urmare acestei chemări, în zilele de 25 și 26 noiembrie 1981 la Institutul Teologic Universitar din București a avut loc, sub egida Patriarhiei Române, o mare Conferință a cultelor religioase din România, la care au participat, alături de conducători și reprezentanți ai cultelor din țara noastră, delegați de prestigiu din 17 țări ale lumii.

Deschiderea lucrărilor acestei conferințe a fost făcută de Prea Fericitul Patriarh Iustin, printr-o magistrală expunere cu privire la ceea ce s-a făcut și ceea ce se face, dar și ceea ce mai trebuie să se facă pentru a mobiliza conștiințele tuturor credincioșilor cultelor la acțiuni susținute pentru salvagardarea și promovarea păcii în lume, pentru împrăștierea norilor întunecoși amenințători, ai unei noi conflagrații mondiale.

Rînd pe rînd, apoi, participanții au luat cuvîntul atît în ședințele plenare cît și în cadrul celor patru secții de lucru ale conferinței, dezvoltînd unele sau altele din multiplele aspecte ale problemei păcii și războiului, ale libertății și dreptății sociale, pentru oprirea cursei înar-

mărilor, pentru dezarmare generală, pentru aplanarea diferendelor pe calea tratativelor, pentru o nouă ordine economică mondială.

În şedinţa plenară de închidere, Conferinţa cultelor religioase din România a elaborat şi a dat publicităţii o moţiune şi o chemare către întreaga lume pentru dezarmare, pace şi bună înţelegere între oameni, după cum urmează :

MOŢIUNE

Însufleţiţi de noua iniţiativă de pace a preşedintelui Republicii Socialiste România, D-l Nicolae Ceauşescu, şi de **Apelul** pentru dezarmare şi pace, adresat tuturor cetăţenilor patriei noastre, precum şi tuturor organizaţiilor şi oamenilor de bine din întreaga lume, de către Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste, noi, conducătorii şi reprezentanţii tuturor cultelor religioase din Republica Socialistă România, ne-am întrunit în zilele de 25 şi 26 noiembrie 1981, pentru a da expresie atitudinii noastre faţă de problemele majore, care preocupă tot mai mult omenirea de azi.

Conştienţi fiind de faptul că escaladarea fără precedent a cursei înarmărilor, mai ales a celor nucleare, a amplasării de noi rachete cu rază medie de acţiune în Europa, a producerii de noi tipuri de arme de distrugere în masă, cum este bomba cu neutroni, duc la continuarea stării de încordare şi conflicte, punînd tot mai mult în pericol securitatea şi independenţa popoarelor, pacea şi buna înţelegere între oameni,

Îndemnaţi fiind de preceptele noastre religioase şi pentru a preîntîmpina o catastrofă ce ar distruge planeta noastră, noi, conducătorii şi reprezentanţii cultelor religioase din România, dînd expresie sentimentelor şi voinţei tuturor membrilor comunităţilor noastre, ne exprimăm adeziunea fermă şi totală la **Apelul** pentru pace şi dezarmare al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, prin care s-a manifestat voinţa unanimă de pace şi libertate a întregului popor român.

Alături fiind de toţi oamenii de bună credinţă din ţara noastră şi din întreaga lume, vom spori rugăciunile pentru pacea şi bunăstarea lumii, vom fi propovăduitori ai păcii în mijlocul credincioşilor noştri, pe care îi vom însufleţi să participe activ la tot ce se întreprinde în slujba păcii şi a încrederii în viitorul paşnic al omenirii.

La îndemnul vibrant al **Apelului** pentru dezarmare şi pace al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, vom continua prin mijloace proprii să aducem contribuţia noastră la îndeplinirea măreţului program de pace, libertate şi bună înţelegere între oameni şi popoare, iniţiat de preşedintele Nicolae Ceauşescu, de România socialistă în scopul prevenirii şi înlăturării pentru totdeauna a pericolului unui război nuclear, pentru crearea unei lumi mai bune şi mai drepte, pentru un viitor fericit al tuturor oamenilor de pe planeta noastră.

C H E M Ă R E A
cultelor religioase din Republica Socialistă România
pentru dezarmare, pace
și bună înțelegere între oameni și popoare

Conducătorii și reprezentanții cultelor religioase din România, împreună cu distinșii oaspeți de peste hotare, în consensul mărturisirilor noastre de credință și în numele credincioșilor noștri pe care îi călăuzim întru împlinirea năzuințelor lor spirituale, întruniți în marea adunare consacrată păcii, ce a avut loc la București în zilele de 25 și 26 noiembrie 1981, pentru a dezbate situația internațională actuală, sînt cutremurați de marele pericol care planează asupra omenirii.

Împreună cu toți oamenii de bine de pretutindeni, constatăm cu profundă îngrijorare escaladarea fără precedent a cursei înarmărilor, mai ales a celei nucleare, continuarea stării de încordare și conflicte, accentuarea dorinței de dominare, consolidarea în mod nejustificat a zonelor de influență, sporind tot mai mult pericolul la adresa securității și independenței popoarelor, a păcii și bunei înțelegeri între oameni.

În fața primejdiei crescînde a unui nou război, noi, slujitorii Altarelor, care propovăduim pacea, dreptatea, egalitatea și fraternitatea între oameni și popoare, avem datoria sfîntă să acționăm concret pentru împiedicarea distrugerii vieții pe planeta noastră, știind că viața este cel mai prețios dar făcut de Dumnezeu oamenilor.

Conștienți de misiunea și responsabilitatea noastră pentru păstrarea valorilor universale ale geniului uman, în numele adevărului și binelui suprem, care stau la temelia credinței fiecăruia dintre noi, și solidari cu întregul popor român, precum și cu iubitorii de pace din întreaga lume, ne intensificăm acțiunile pentru salvagardarea păcii pe planeta noastră.

Am considerat ca o datorie de conștiință să răspundem împreună cu întregul popor român, la Apelul pentru dezarmare și pace al Frontului Democrației și Unității Socialiste, cel mai larg organism reprezentativ din țara noastră — care cuprinde toate organizațiile de masă și obștești, precum și Cultele religioase — care a fost lansat la inițiativa Domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România și adresat tuturor popoarelor de a acționa în cea mai strînsă unitate pentru trecerea imediată la îndeplinirea obiectivelor stringente ale securității, destinderii și colaborării internaționale.

Avînd în credința noastră temeiuri pentru promovarea idealurilor omenirii contemporane, Cultele religioase din România își aduc contri-

buția lor la consolidarea păcii între oameni și popoare, spunînd un NU hotărît războiului și cursei înarmărilor. Ele socotesc că o nouă ordine economică mondială poate fi o garanție pentru statornicirea păcii în lume și sprijină cu mijloacele lor specifice propunerile românești privind securitatea, cooperarea și pacea în Europa și în întreaga lume.

Cu aceste convingeri, noi, reprezentanții cultelor religioase din România, adresăm guvernelor tuturor statelor, Organizației Națiunilor Unite, precum și tuturor oamenilor doritori de bine din întreaga lume, chemarea stăruitoare de a acționa neabătut împotriva intensificării cursei înarmărilor, pentru dezarmare generală, și, în primul rînd, pentru dezarmare nucleară, pentru reducerea cheltuielilor militare, pentru oprirea amplasării și desfășurării pe continentul european a rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune, pentru retragerea și distrugerea celor existente, pentru interzicerea producerii și folosirii bombeî cu neutroni și a altor arme de ucidere în masă.

Adresăm, în același timp, chemarea noastră, a tuturor Bisericilor, tuturor religiilor și organizațiilor religioase din întreaga lume, de a-și spori rugăciunile lor către Cel Atotputernic pentru pacea, bunăstarea și fericirea tuturor, de a educa pe credincioșii lor în spiritul dragostei de Dumnezeu și de oameni, al încrederii și respectului unora față de alții, de a intensifica relațiile interconfesionale, interreligioase și interumane, în vederea slujirii omului de azi, a sprijinirii idealurilor sale de pace, dreptate, libertate și bunăstare, de a organiza — pe plan local, regional și continental — întruniri prin care să se promoveze angajamentul ferm în slujba apărării vieții, a relațiilor de prietenie, armonie și cooperare între toți oamenii, de a crea în sufletele credincioșilor redobîndirea spiritului de încredere reciprocă și în viitorul pașnic al omenirii.

Slujitori și credincioși ai tuturor religiilor, oameni de bună credință din întreaga lume,

Înălțați-vă glasurile ca niște trîmbițe ale păcii, și spuneți răspicat

NU cursei înarmărilor !

NU amplasării de rachete și bombe cu neutroni în Europa !

NU morții nucleare !

Vegheați la pacea lumii, vegheați la viața lumii !

Pace și viață planetei noastre !

CONDUCĂTORII CULTELOR
din
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

CENTENARUL FACULTĂȚII ȘI INSTITUTULUI DE TEOLOGIE

REFLECȚII ȘI CONSIDERAȚII ASUPRA ACTIVITĂȚII FACULTĂȚII ȘI INSTITUTULUI DE TEOLOGIE DIN BUCUREȘTI LA ANIVERSAREA CENTENARULUI SĂU

Centenarul Facultății de Teologie din București este o mare aniversare pe care Biserica Ortodoxă Română o sărbătorește, printre altele, la începutul deceniului al nouălea al secolului XX¹. Înființată în 1881 în cadrul Universității din București, la insistența Mitropolitului Primat al României Calinic Miclescu, cu sprijinul intelectual al unor membri ai Sinodului din acea vreme (mitropolitul Iosif Naniescu al Moldovei (1875—1902), episcopii Melchisedec Ștefănescu al Romanului (1879—1892), ministru de Culte în 1860, membru al Academiei Române din 1870, și Ghenadie al Argeșului) Facultatea de Teologie din București se deschidea solemn la 12 noiembrie 1881, în prezența Ministrului de Culte V. A. Urechia, care adresa corpului didactic următorul mesaj: «Voi dascăli fără de arginți ai primei Facultăți de Teologie, să răspândiți de azi înainte aurul cuvintului vostru între români»².

La București, ca de altfel și în celelalte centre din Țara Românească, exista de secole o puternică tradiție de cultură teologică sprijinită de o seamă de ierarhi și voievozi, care au înzestrat Biserica Ortodoxă Română cu instituții de învățămînt teologic. Printre aceștia se numără episcopi și mitropoliți ca: Teofil (1636—1648), sfetnicul lui Matei Ba-

1. Alte date comemorative: 1) «400 de ani de la apariția *Paliei* (Facerea și Ieșirea) de la Orăștie», în 1582. 2) «300 de ani de la începerea apariției *Vieților Sfinților*», în 4 volume, traduse de Dosoftei, tipărite la Iași între 1682—1686. 3) «Centenarul Tipografiei cărților bisericești din București» (1882). 4) «100 de ani de la nașterea lui Nicolae Bălan» (1982). 5) «350 de ani de la începerea domniei voievodului Matei Basarab (1632—1654)», ctitorul minăstirilor Dealu, Tirgoviste și Arnota. 6) «350 de ani de la începerea domniei lui Vasile Lupu (1634—1653)». 7) «1600 de ani de la moartea lui Wulfila (383), episcopul goților». 8) «300 de ani de la moartea mitropolitului Sava Brancovici». 9) «150 de ani de la moartea mitropolitului Grigore Dascălul al IV-lea (1765—1834)». 10) «350 de ani de la moartea teologului daco-român Ioan Cassian din Scythia Minor—Dobrogea, în 435». 11) «Centenarul autocefaliei Patriarhiei Române (1885)». 12) «Centenarul restaurării bisericii minăstirii Curtea de Argeș (1885)», ctitoria lui Neagoe Basarab, cripta familiei regale. 13) «50 de ani de la convorbirile anglicano-ortodoxe de la București (1935)». «Tricentenarul Bibliiei de la București, sau Biblia lui Serban Cantacuzino» (1688). 14) «600 de ani de la urcarea pe tron a lui Mircea cel Bătrîn» (1386). 15) «50 de ani de la tipărirea Bibliiei Sinodale și în ediția Fundațiilor (1936—1938)». 16) «300 de ani de la începerea domniei lui Constantin Brîncoveanu» (1688—1714), domnitor român decapitat de turci. 17) «500 de ani de la zidirea minăstirii Voroneț» (1488). 18) «600 de ani de la prima atestare documentară a minăstirii Cozia» (1388). 19) «50 de ani de la moartea patriarhului Miron Cristea», Mitropolit Primat (1920—1925) și patriarh (1925—1939). 20) «350 de ani de la sfîntirea minăstirii Trei Ierarhi (1639)». 21) «350 de ani de la editarea *Pravilei* (mici) de la Govora, 1640».

2. T. G. BULAT și AL. I. CIUREA, *Contribuții la istoricul Facultății de teologie și Institutului teologic din București*, în rev. «Biserica Ortodoxă Română», 1957, nr. 11—12, p. 1078.

sarab la Tîrgoviște, Ștefan († 1668), Teodosie de la București, sub domnia lui Șerban Cantacuzino (1678—1688) și a lui Constantin Brîncoveanu (1688—1714), Dositei Filitti (1793—1810), Damaschin de Rîmnic (1773—1780), Grigorie IV Dascălul (1823—1834), Chesarie al Buzăului (1825—1846), Dionisie Romano al Buzăului (1806—1883), Nifon al Ungrovlahiei († 1875).

De numele lui Șerban Vodă Cantacuzino se leagă «*Biblia de la București*» (1688), tradusă de frații Radu și Șerban Greceanu. Prefața acesteia este semnată de Dositei, patriarhul Ierusalimului, care se fixează la București în mai multe perioade, de unde tipărește cărți și texte teologice în toate limbile ortodocșilor orientali. Sub Constantin Brîncoveanu, Bucureștiul devine centru teologic de mare importanță pentru întreg Orientul ortodox. După exemplul lui Mihnea Vodă care invitasese în Țara Românească pe Chiril Lucaris (între 1613—1615), Constantin Brîncoveanu strînge în jurul lui pe Hrisant Notaras, patriarhul Ierusalimului (1707—1713), pe Antim, un călugăr din Georgia, viitorul mitropolit al Ungrovlahiei, cunoscut sub numele de Antim Ivireanul, pe Maximos Peloponesianul (autorul unei lucrări despre *Euharistie*), patriarhul Dabbas al Antiohiei, Nicolae Mavrocordat (1715—1716 și 1719—1730), și creează la ctitoria sa, Văcărești, o bibliotecă teologică, ortodoxă și interconfesională, de mare renume.

În a doua jumătate a secolului XIX, Bucureștiul era așadar un centru teologic de importanță panortodoxă. Facultatea de Teologie avea însă să joace un rol decisiv și în viața bisericească internă. Dealtfel, este evident că în procesul recunoașterii autocefaliei bisericești, care va avea loc în 1885, și a obținerii rangului de patriarhie în 1925, Facultatea de Teologie din București devenea, alături de Sfîntul Sinod înființat în 1872, o instituție de o covîrșitoare însemnătate bisericească și națională. Toți mitropoliții primatei din această perioadă — Calinic Miclescu (1875—1886), Iosif Gheorghian (1886—1893 și 1896—1909) care a tradus lucrarea teologului galican convertit la Ortodoxie, Vladimir Guettée : «*Papalitatea schismatică*», București 1896, Ghenadie Petrescu (1893—1896, † 1918), Atanasie Mironescu (1905—1911, † 1931), profesor universitar, membru onorar al Academiei Române, care a publicat la București între 1904 și 1906 *Comentariile* lui Teofilact de Ohrida la Epistolele pauline (în traducerea lui Veniamin Costache), Conon-Arămescu Donici (1912—1919, † 1922), — sînt conștienți de acest rol excepțional al Facultății de Teologie din București pentru destinul și prestigiul atît al Bisericii cît și al culturii teologice și române în general.

De la înființarea ei, Facultatea a avut această dublă vocație : teologică-bisericească și culturală. Ea s-a născut din inițiativă sinodală și pentru nevoile pastorale și didactice ale Bisericii, dar ea n-a pierdut din vedere rolul ei în viața culturală și intelectuală a țării în general. Integrarea ei în Universitate, în 1890, și raporturile uneori inegale dintre programul Facultății și viața pastorală a Bisericii în perioada 1890—1948, n-a scos totuși Facultatea din perspectiva de bază a ctitoriei ei : aceea de a fi instituție a Bisericii și instituție de cultură teologică națională. La fel se poate spune și despre integrarea în cadrul Patriarhiei

Române în 1949. Ambele «integrări» pot fi apreciate acum cu mai mult realism. Dacă în prima perioadă (1881—1948), Facultatea s-a concentrat mai mult asupra raportului dintre cultură și teologie, lăsând uneori pe plan secundar pregătirea clerului, în a doua perioadă Institutul Teologic a dat prioritate nevoilor sacerdotale ale Bisericii.

2. La aniversarea centenarului Facultății de Teologie și Institutului Teologic din București, este firesc să se formuleze o serie de întrebări : ce a însemnat Facultatea de Teologie din București pentru gândirea teologică în general, care a fost metoda ei de lucru și contribuția ei intrinsecă în acest secol? Ce reprezintă Teologia generației '80 față de cea a ctitorilor Facultății de Teologie din București (1881—1883—1890), în comparație cu cea a generației din 1936, cu a celor care au demarat Institutul Teologic în 1948? Ce rezultă din analiza perioadei de după 1948 și mai ales a contribuției celor care au reprezentat-o la Al doilea Congres al Facultăților de Teologie (Atena 1976)? În definitiv, care este starea actuală a teologiei ortodoxe române, care sînt problemele și posibilitățile ei de astăzi și de mâine și care sînt în acest context poziția și rolul Institutului Teologic din București, ca parte integrantă și continuator al Facultății de Teologie înființată în București în 1881?

Pentru a răspunde la aceste întrebări ar trebui adunat și evaluat un material imens care s-a acumulat în atîtea decenii. Există deja un volum de studii și articole care se referă mai cu seamă la istoria disciplinelor teologice de la începutul lor, volum pregătit de profesorii Institutului Teologic din București în anii 1968—1973³. Nu există însă pînă acum o istorie a teologiei române, care să facă profilul acesteia, să identifice operele care au valoare teologică intrinsecă și să desemneze pe autorii lor recunoscuți ca autoritate în Teologia ortodoxă românească prin contribuția lor originală.

În cele ce urmează vom prezenta cîteva constatări și analize care ar putea să ajute la o astfel de evaluare critică, în perspectiva anilor care urmează pînă în 1984, cînd se încheie efectiv aniversarea acestui centenar, deoarece atunci se marchează într-adevăr un secol de la întemeierea pe baze solide, legale și definitive a Facultății de Teologie din București, continuată din 1948 pînă în prezent prin Institutul Teologic Universitar din București.

a) De la începutul ei, Facultatea de Teologie din București devine nu numai o instituție academică de formare a clerului și cadrelor didactice, ci și un centru de cercetare și de inspirație în domeniul teologic și cultural. Ea nu epuizează întreaga gândire teologică ce se exprimă în Biserică. Teologia are o sferă mult mai întinsă decît școala de teolo-

3. *Douăzeci de ani din viața Bisericii Ortodoxe Române*. La a XX-a Aniversare a înscăunării Prea Fericitului Patriarh JUSTINIAN, București, 1968. Vezi pentru perioada 1948—1968, studiile publicate în rev. «Studii Teologice», XX (1968), nr. 5—6, de Grigorie Marcu, Ioan Rămureanu, Petru Rezuș, Iorgu Ivan, Ene Braniște, Dumitru Belu.

ea nu putea să influențeze cultura modernă fără a fi în dialog cu ea. În acest proiect teologic a fost enorm încurajată de creația și gândirea unor personalități de mare valoare ale culturii românești. Istorici ca : Vasile Pârvan (*Getica*, 1926), Nicolae Iorga (*Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, 1932 ; *Concepția românească a Ortodoxiei*, 1940), C. C. Giurescu, Aurel Sacerdoțeanu ; filozofi ca : Lucian Blaga (1895—1961), (*Spațiul mioritic*, 1936) ; etnologi și psihologi ca : C. Rădulescu-Motru ; Simion Mehedinți (*Creștinismul românesc*, 1941) ; bizantinologi și slaviști ca : Marcu Beza (*Urme românești în Răsăritul ortodox*, București, 1937, ed. a 2-a), P. P. Panaitescu (1900—1967) ; compozitori ca : George Cucu (1882—1932), D. Kiriatic, Ion D. Chițescu, Paul Constantinescu († 1963) (*Oratoriul bizantin de Crăciun*, 1947) ; scriitori și poeți ca : Octavian Goga (1881—1938), Gala Galaction, Ion Pilat, Vasile Voiculescu (mort în 1963).

Dacă Teologia românească n-a atins în acest timp un moment de consolidare, a fost și datorită faptului că unii istorici și sociologi reduceau Biserica la rolul ei cultural-național din trecut. Ea ar fi doar o instituție reprezentativă a unei epoci și culturi apuse, un moment venerabil al trecutului, o forță colectivă socială. Chiar unii conducători bisericești au lăsat impresia că Biserica ar fi refractară Metafizicii și Teologiei. Ideea aceasta, care este reluată astăzi în anumite studii pretins științifice despre spiritualitatea românească, tradițională sau actuală, trebuie să fie dezisă.

d) În perioada de tranziție, de la Facultatea de Teologie la Institutul Teologic și după aceea (1945—1960), au existat cîțiva foarte mari profesori și teologi, mari în metoda lor și în subiectele pe care le abordau. Astfel :

Pr. Grigore Pișculescu (Gala Galaction) (1879—1961), profesor de Vechiul Testament, membru activ al Academiei, care a publicat *Noul Testament* în 1927 și 1930, *Biblia* în 1938—1939, în colaborare cu Vasile Radu (1887—1940) și alte numeroase opere teologice și literar-artistice pe fond creștin. *Noul Testament* din 1951 are la bază textul lui Gala Galaction revizuit de Tit Simedrea și Teodor M. Popescu. În Gala Galaction Ortodoxia română are un simbol de grandoare și smerenie, de slujire preoțească, intelectuală și artistică.

Prof. Teodor M. Popescu († 1973), marele apologet al Ortodoxiei în fața altor confesiuni, un adevărat uriaș în istoria dogmelor, cel dintîi mare teolog laic al Bisericii Ortodoxe Române din această vreme.

Pr. Petre Vintilescu a redat valoare teologiei sacramentale și misterului liturgic, acoperite de ritualism.

Pr. Liviu Stan a apărut rolul laicilor, al tradiției canonice și al Instituțiilor în Biserică. A arătat Bisericii Ortodoxe Române care sînt consecințele imense ale autocéfaliei ei (printre care și canonizarea sfinților naționali). A scris lucrări care au rămas de referință și de autoritate în materie.

Pr. Ioan Coman a creat o nouă disciplină : Patristica Ortodoxă Română (*Scriitori bisericești din epoca străromână*, Editura Institutului

monahismului se ține la Cernica (13—14 septembrie 1923). Congresul fondează publicația «Glasul monahilor».

Facultatea a fost prezentă în opoziția intransigentă contra concordatului de la 10 mai 1927 dintre Statul Român și Vatican.

Profesorii de Teologie sînt angajați într-o intensă activitate inter-ortodoxă și ecumenică. În 1923 (mai-iunie), se ține la Constantinopol Comisia interortodoxă la care participă Iuliu Scriban și Dragomir De-metrescu. În septembrie 1924, se ține la Sinaia, Alianța internațională pentru înfrățirea popoarelor prin Biserică, avînd ca președinte pe Iuliu Scriban, la care iau parte Vasile Ispir și Onisifor Ghibu. Patriarhul Miron va fi președintele sesiunii Alianței de la București din 1933. Tot în 1924 (24 septembrie — 3 octombrie), patriarhul Damian al Ierusalimului vizitează Biserica noastră și cere regelui Ferdinand să preia sub protecția sa Locurile Sfinte. În 1925 mitropolitul ortodox Vladimir al Poloniei a fost hirotonit de Patriarhia Română (între Ortodoxia românească și cea poloneză există, dealtfel, legături istorice: Mitropolitul Dosoftei al Moldovei a fost recunoscut totdeauna ca protector spiritual al ortodoxiei din Polonia, iar mitropolitul Kievului, Petru Movilă, din dinastia Movileștilor, a împiedicat convertirea la catolicism a ortodocșilor din Ucraina și Polonia). În 1933 se ține la București Conferința Bisericilor din Balcani.

Două evenimente remarcabile scot la iveală existența unei școli de teologie românească plină de vigoare și de autenticitate. Este vorba de Conferința comisiei anglicano-ortodoxe ținută la București în 1935 (în martie 1936, Sinodul Bisericii Ortodoxe Române aprobă declarația comisiei cu privire la recunoașterea validității hirotoniilor anglicane) și de I-ul Congres al Facultăților de Teologie de la Atena, în 1936. Întîlnirea teologică din 1935 a arătat nu numai că Teologia românească a devenit un partener deplin în dialogul ecumenic, ci și că acesta are inițiativă și curaj să propună convergențe teologice cu caracter ecumenic. Succesul Congresului de la Atena (1936), gata să sucombe sub influența teologilor ruși din emigrație, care cereau să fie estompată și abandonată identitatea teologiilor locale sub falsa acuzație că aceasta n-ar fi altceva decît o manifestare a naționalismului sau a influențelor străine, a fost asigurat de fermitatea teologilor români în favoarea unei Ortodoxii care îmbină unitatea cu diversitatea. Astfel, generația 1936 ocupă în istoria acestui centenar un loc cu totul deosebit. Este un moment de maturitate pentru Facultatea de Teologie din București. Ea a dat mari profesori de Teologie care au asigurat integrarea Institutului Teologic în structura Patriarhiei Române în anii 1948—1949.

Ceea ce caracterizează această perioadă, este dialogul dintre teologie și cultură. Teologia a fost pe deplin angajată în acest proiect pentru formarea unui cadru modern pentru viața națională. De-a lungul multor secole, Biserica contribuisese la crearea unui astfel de cadru. Dar

blicate numai în ultimele două decenii este impresionant. Este adevărat că valoarea acestor teze este inegală. Studii remarcabile și de mare actualitate teologică alternează cu lucrări fără prea multă profunzime și viziune. Numeroși teologi sînt adesea greșit îndrumați spre subiecte secundare, sau se refugiază în istoria dogmelor din care nu mai pot ieși. Cu toate acestea, lucrările de doctorat indică un interes real pentru Teologie din partea tinerei generații. Ele aduc în plus tinerețe și prospețime în Teologia noastră.

b) Noua literatură teologică didactică în care intră manualele și cursurile, atît pentru Seminarii cît și pentru Institutele Teologice, reprezintă o altă preocupare majoră. Este adevărat că, în majoritatea lor, aceste manuale aparțin foștilor profesori de la Seminarii și Facultăți și nu sînt altceva decît publicarea revizuită a cursurilor predate. Există însă în acest cadru cîteva apariții excepționale, dacă nu unice, ca, de pildă, *Istoria Bisericii Române*, de Prof. Mircea Păcurariu, *Liturgica* de Pr. Prof. Ene Braniște, *Teologia Morală Ortodoxă*, vol. I și II, 1979—1980, alcătuite de un colectiv de profesori: Mitropolitul Dr. Nicolae Mladin, Prof. Diac. Dr. Orest Bucevschi, Prof. Dr. Constantin Pavel și Prof. Dr. Ioan Zăgorean, și volumul III, *Despre spiritualitatea Ortodoxă*, alcătuit de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae. Tot aici trebuie să fie menționată și literatura liturgică, adică cărțile de cult și de pietate, domeniu în care contribuția profesorilor Teodor M. Popescu, Pr. Prof. Petre Vintilescu, Pr. Prof. Ene Braniște și a Arhim. Valeriu Bartolomeu Anania* este inestimabilă.

c) Una dintre caracteristicile de totdeauna ale Ortodoxiei românești este aceea că ea lasă un spațiu unei Teologii pastorale în afară de școlile de Teologie. Foarte mulți episcopi, preoți cu răspundere pastorală, profesori la Seminariile Teologice, monahi ca și laici, se consacră cercetării și gîndirii teologice, fie prin intermediul cursurilor de doctorat,

ecumenicitatea patristică din sec. 4 și 5, în rev. «Studii Teologice» XXI (1969), nr. 7—8; *Curente și tendințe noi în teologia contemporană*, în rev. «Studii Teologice», XXIX (1977), nr. 1, p. 151—190; DUMITRU POPESCU, *Biserica locală și comunitatea conciliară*, în rev. «Ortodoxia», XXIX (1977), nr. 3—4, p. 507—512; *Concepte de unitate*, în «Mitropolia Banatului», XXIX (1979), nr. 7—9, p. 461—479; *Natura Bisericii din punct de vedere ființial și comunitar*, în rev. «Mitropolia Banatului», XXX (1980), nr. 10—12, p. 652—664; CONSTANTIN N. GALERIU, *Jertfă și răscumpărare* — teză de doctorat, în rev. «Glasul Bisericii», XXXII (1973), nr. 1—2; REMUS RUS, *Conceptia despre om în marile religii*, în rev. «Glasul Bisericii», nr. 7—8, 1978, p. 715—915; VIOREL IONIȚĂ, *Sinodul al VI-lea ecumenic și însemnătatea lui pentru ecumenismul actual*, în rev. «Studii Teologice», XXX (1978), nr. 5—8, p. 357—485; *Raportul dintre Scriptură și Tradiție în hotărârile Sinoadelor ecumenice*, în rev. «Ortodoxia», XXXII (1980), nr. 2, p. 263—274; CEZAR VASILIU, *Relațiile dintre Biserica Romano-Catolică și Biserica Ortodoxă*, teză de doctorat, în rev. «Ortodoxia», XXVIII (1976), nr. 1, p. 51—235; IOAN CARAZA, *Sfînta Tradiție la unii teologi evanghelici actuali și punctul de vedere ortodox*, în rev. «Ortodoxia», XXXII (1980), nr. 2, p. 331—354.

* Din 1977, director al Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căruia conduce cu rivnă și competență deosebită Editura Institutului Biblic, care este laboratorul de finisare și publicare a întregii acestei literaturi, fără de care nu se poate concepe bunul mers al vieții spirituale a Bisericii Ortodoxe Române.

Biblic, București, 1979). A publicat un *Manual de Patrologie* (1956) și lăsat eseuri de mare erudiție asupra umanismului patristic și românesc (*Umanismul Ortodoxiei românești*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 1—2/1948).

Adesea se uită că părintele Prof. Ioan Coman este unul dintre ctitorii ecumenismului în România și în Europa. Dealtfel, la Conferința interortodoxă de la Moscova (1948), cea mai importantă contribuție teologică a fost adusă de trei distinși profesori participanți români: T. M. Popescu, P. Vintilescu și Ioan Coman. În timp ce toți participanții, icozarhi și teologi, au condamnat mișcarea ecumenică, Părintele I. Coman a fost singurul care a pledat pentru ca Ortodoxia să rămână deschisă acestei mișcări.

Această epocă este dominată și de personalitatea părintelui profesor Dumitru Stăniloae. El a scris *Dogmatica* sa stăpinit de mari probleme existențiale, inedite dogmatiştilor tradiționaliști.

Într-adevăr, centenarul Facultății de Teologie și Institutului Teologic din București se aniversează într-un moment în care Teologia românească a atins un stadiu de cristalizare și radieră deosebită datorită sintezei teologice realizată de părintele D. Stăniloae. Publicarea concomitentă a *Teologiei Dogmatice Ortodoxe* (3 volume, 1978—1979) și a *Filocaliei* (10 volume) reprezintă piatră de hotar pentru Ortodoxia românească. Ecoul interortodox și ecumenic al operei sale — din care au fost traduse recent trei eseuri — este din ce în ce mai larg⁴. Părintele Stăniloae a adus imense servicii atât Ortodoxiei în general, cât și Teologiei Ortodoxe românești. El a scos Teologia Ortodoxă română din orbita sistemelor și vocabularului scolastic, regăsind propria ei metodologie și caracterul ei distinct. El a reușit să redea un suflu nou Teologiei române, după al doilea război mondial, dezbrăcînd-o de forma ei învechită și de didacticismul în care se cantonase. Contribuția părintelui D. Stăniloae se află nu numai în creația sa personală, ci și în cercetările și operele ultimelor trei decenii, dintre care cele mai importante sînt: *Cartea de învățătură ortodoxă* la care colaborează și care se publică în 1952; participarea la alcătuirea manualului colectiv de *Teologie Dogmatică și Simbolică* publicat în 1958; în 1968 este referent la cele dintîi teze de doctorat în Teologia Dogmatică susținute după reorganizarea învățămîntului teologic superior. În 1976 este determinant în contribuția unei noi generații de teologi la cel de al 2-lea Congres al Facultăților de Teologie ortodoxă, care a avut loc la Atena.

În perioada actuală, marile preocupări ale teologiei românești pot fi descrise astfel:

a) cercetarea în domeniul teologic, care se reflectă cel mai bine în tezele de doctorat și în multe studii recente⁵. Numărul tezelor pu-

4. DUMITRU STĂNILOAE, *Dieu est amour*, Colecția «Perspective Orthodoxe», Edition Labor et Fides, Genève, 1980; *Prière de Jésus et expérience du Saint-Esprit*, Desclée de Brouwer, Paris, 1981; *Theology and the Church*, St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, N. Y. 1981.

5. DUMITRU RADU, *Caracterul eclesiologic al Sfintelor Taine și problema intercomuniunii*, teză de doctorat, în rev. «Ortodoxia» nr. 1—2/1978; *Privire de ansamblu asupra conferințelor teologice interconfesionale din România*, în rev. «Studii Teologice», XXXI (1979), nr. 5—10, p. 646—716; ȘTEFAN ALEXE, *Niceta de Remesiana și*

plos, fără fermitate în materie de ordine morală și etică socială. După cum apostolatul social ar putea fi admis ca un act de conformism politic sau de simplu umanism, fără a ataca realitățile existențiale ale prezenței creștinului în societate. Este de așteptat ca identitatea Teologiei ortodoxe române să crească din contopirea fecundă a spiritualității filocalice cu mărturia liturghiei și prezența evanghelică în lume.

b) Așezarea Teologiei la locul just în cadrul vieții Bisericii, nu numai sub raport instituțional, ci și sub raport vocațional este o altă prioritate care se impune. Prin natura ei, Teologia este chemată să ajute Biserica locală să «recepteze», adică să interiorizeze, dînd viață și durabilitate tradiției permanente. Ea nu își poate permite o dezvoltare autonomă sau paralelă nici față de «credința dată sfinților o dată pentru totdeauna», nici în raport cu situația și conduita unei Biserici locale. O Teologie care exprimă generalități despre Dumnezeu, fără să discearnă sensul prezenței Lui în istoria și viața oamenilor, alienează Biserica. Reflecția teologică se impune din experiența poporului lui Dumnezeu care, în forma unei comunități, dă o mărturie liturgică activă în lume. Dar, nici Biserica nu se poate lipsi de serviciile Teologiei, căci ea trebuie să cunoască bine revelația lui Dumnezeu în Biserică și în afară de ea, în situații concrete. De aceea viața Bisericii, în toate aspectele ei, trebuie să fie însoțită de Teologie. Orice separare între gîndirea teologică și experiența pastorală, duce la o ruptură epistemologică, cu consecințe nefaste pentru misiunea amîndurora. În acest sens dialogul dintre Institutul Teologic și absolvenții săi, preoți de parohie, constituie, aș zice, o necesitate metodologică. Institutul Teologic din București, prin cursurile de îndrumare pastorală și misionară poate să dea mai multă amploare acestui dialog, adevărat instrument de îmbogățire și corectare reciprocă. Teologii ar putea să cunoască în mod direct care este situația reală a Bisericii, evitînd astfel o Teologie pentru teologie; preoții ar putea să compare situația istorică a Bisericii cu situația ei în planul lui Dumnezeu despre care vorbește Teologia, găsind astfel o viziune mereu înnoită de lucru pastoral. Teologia trebuie să stimuleze această confruntare a învățăturii Bisericii cu realitățile existențiale ale credinței. Altfel ea riscă situația să se refugieze într-o teologie uniformă sau să recurgă la manuale și texte din trecut. Or, preoții sînt cei mai în măsură să spună că realitatea umană este din ce în ce mai dinamică, de aceea ei au nevoie de o Teologie care răspunde la probleme și care ridică probleme, o Teologie de viziune care poate indica direcții pastorale contemporane. Teologii și păstorii trebuie să fie preocupați deopotrivă nu numai de participarea creștinilor la viața Bisericii, ci și de felul în care Dumnezeu este activ în lumea de azi, care sînt căile pe care El le folosește azi.

ile prin studiu propriu. Ei pun în scrisul lor teologic o experiență pastorală și spirituală directă, contextuală, comunitară⁶.

d) Întoarcerea la sursele patristice, este un eveniment deosebit ilustrat de publicarea colecției «Părinți și scriitori bisericești», la inițiativa P. F. Patriarh Iustin, acum un sfert de veac distins profesor al Facultății de Teologie al cărui centenar îl aniversăm. Teologia patristică este fără îndoială indispensabilă nu numai pentru istoria dogmelor, ci și pentru dezvoltarea actuală a Teologiei ortodoxe române. Este necesar, de aceea, să fie puse în lumină marile linii de forță ale acestei Teologii: ea pune totdeauna în perspectivă cuvîntul lui Dumnezeu; ea se remarcă printr-un efort de a fi profundă, iar această profunzime nu este un efort autonom ci o înaintare împreună cu cuvîntul lui Dumnezeu; este apoi o Teologie care folosește exprimarea doxologică și simbolică; în fine, ea se revarsă din comuniunea și convorbirea cu Dumnezeu care se află prezent și activ în istorie.

4. — Centenarul Facultății și Institutului de Teologie este un moment foarte semnificativ, deoarece, așa cum am spus, găsește Teologia românească într-un proces avansat de cristalizare dar și pentru faptul că îi dă acesteia ocazia să-și consolideze anumite linii de forță și să-și fixeze arii noi de prioritate. Care sînt aceste priorități:

a) Descrierea mai precisă a identității Teologiei românești, inclusiv recunoașterea «clasicilor» ei, atît din epoca veche, cît și din cea modernă și actuală. Este adevărat că Teologia noastră actuală nu cunoaște curenți divergenți, care nu se ating și nu se întrepătrund. Tendința generală este întoarcerea la o Teologie de sinteză în profunzime, avînd două componente esențiale: contemplația sau spiritualitatea filocalică și apostolatul social, care a fost cel mai influent curent în anii 1950—1960. Poate că cel mai urgent subiect al Teologiei ortodoxe române trebuie să fie tocmai integrarea mai organică a acestor două componente, pentru ca astfel să se evite formarea unor școli paralele. Căci Teologia și spiritualitatea filocalică ar putea fi invocate ca un alibi să justifice excluderea din viață a exigențelor creștine, reducînd ortodoxia la un cuvînt

6. Episcop ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, *Biserica Shujitoare*, teză de doctorat, în rev. «Studii Teologice», XXIV (1972), nr. 5—8; Zece teze despre catolicitate și etnicitate, în rev. «Studii Teologice», XXXI (1979), nr. 1—4, p. 309—315; Arhim. BENEDICT GHIUȘ, *Proloage*, în rev. «Biserica Ortodoxă Română», XCVIII (1980), nr. 1—2, p. 85—90; P. S. Episcop ROMAN STANCIU și Pr. ILIE GEORGESCU, *Aspecte și tendințe în evoluția picturii bisericești la români*, în «Biserica Ortodoxă Română», XIV (1977), nr. 11—12, p. 998—1012; Pr. IOAN A. MIRCEA, *Epistola întâia a Sfîntului Apostol Petru*, teză de doctorat, 1973; N. C. BUZESCU, *Dogmatica*, 1958, *Liturghia — centrul cultului Ortodox*, în rev. «Ortodoxia», XXXIII (1981), nr. 1, p. 41—57; GHEORGHE DRĂGULIN, *Ecleziologia tratatelor areopagitice și importanța ei pentru ecumenismul contemporan*, teză de doctorat, în rev. «Studii Teologice», XXXI (1979), nr. 1—4, p. 54—300; *Filocalia: de la Sfîntul Vasile cel Mare pînă la zilele noastre*, în rev. «Studii Teologice», XXXII (1980), nr. 1—2, p. 66—80; Arhim. CHESARIE GHEORGHESCU, *Învățătura ortodoxă despre economia dumnezeiască și economia bisericească*, în rev. «Studii Teologice», XXXII (1980), nr. 3—6, p. 297—516; Prof. ION BARNEA, *Artă creștină în România*, vol. I, Editura Institutului Biblic, București, 1979.

e) Problemele puse de către dialogul teologic interortodox (pregătirea Sinodului Ortodox), bilateral și ecumenic, revin acum în atenția teologilor. Teologia din România va fi solicitată să ia poziție fără echivoc față de convergențele teologice propuse de Consiliul Ecumenic al Bisericii (Botez, Euharistie, Preoție). Există diferite nivele de înțelegere a ecumenismului, există diferite forme de a participa la acest dialog. Unii propun un semi-ecumenism, care să nu apropie pe ortodocși prea mult de ceilalți creștini, pretinzând că mișcarea ecumenică ar fi o ofensă a canoanelor privitoare la eterodocși. Alții sînt integriști ca mentalitate, dar simulează o comportare ecumenică. Aici teologii au posibilitatea să afirme cu curaj că Biserica cea una a lui Hristos implică, cu necesitate unitatea și plenitudinea adevărului de credință, trebuie să caute și să realizeze această unitate de credință comună, pentru ca ele să poată pretinde că aparțin integral lui Hristos, că trăiesc efectiv în Hristos.

Pentru teologia ortodoxă română se impune ca imperativ astăzi să caute cu insistență dar și cu modestie și simplitate, să exprime propria și adevărata ei imagine, cu curaj și realism. Noua generație trebuie să găsească noi căi de exprimare. Pe de o parte o voință de a fi profundă, pe de altă parte de a fi ancorată în realitățile proprii nouă, ortodocșilor. Mai presus de orice, ea trebuie să rămînă o Teologie a Bisericii, consolidîndu-și marile ei direcții tradiționale și răspunzînd vremurilor trăite. Teologia trebuie să arate că comunitatea creștină este o comunitate care înaintează cu clarviziune, comunitate care are realitatea ei istorică, durabilitate și menirea ei. În acest fel, teologia ortodoxă română trebuie să stea în slujba comunității românești și aceasta din urmă în slujba teologiei ortodoxe române.

c) Desigur, cea mai importantă arie este învățămîntul teologic, care trebuie să aibă obiectiv principal formarea preoților pentru a sluji cu demnitate, competență și jertfelnicie Biserica lui Hristos, astăzi, lumea și omul pentru care Biserica însăși a fost întemeiată de Hristos. Procesul de învățămînt și de educație duhovnicească, în organizarea lui pe Catedre, Conferințe, Lectorate și pe discipline, trebuie să asigure în modul cel mai deplin acest deziderat. Teologia trebuie să fie, deci, în slujba Bisericii și a slujirii sociale cu care aceasta din urmă este datoare societății și lumii noastre actuale, fără să piardă din vedere, în vreun fel, trăirea duhovnicească a clerului și credincioșilor Bisericii. Prin structuri adecvate în procesul de învățămînt, viitorilor preoți și teologilor în general, trebuie să li se dea posibilitatea să-și însușească și să aprofundeze spiritualitatea ortodoxă autentică nemijlocit pe baza Sfintei Scripturi și a Sfinților Părinți ai Bisericii. Mutațiile produse în masa credincioșilor unde, alături de creștini ortodocși, pe teritoriul aceleiași parohii se întîlnesc și credincioși de alte confesiuni, impun o atenție sporită acordată Teologiei pastorale, care nu mai poate rămîne la formele învechite. De la pastorația colectivă trebuie trecut adesea la o pastorație individuală intensă. Aceleași mutații pledează pentru o atenție deosebită dată îndrumărilor Misionare și Ecumenismului ca obiecte de studiu.

Roadele bogate în instruirea teologic-misionară, liturgic-pastorală și socială a viitorilor preoți depind, firește, și de calitatea profesorilor. De aici grija pentru recrutarea cadrelor didactice care să fie profesori de înalt nivel nu numai ca pregătire teologică, activitate didactică și științific-publicistică, ci și prin viața lor de preoți și prin participarea lor la dialogul Bisericii cu societatea. Biserica trăiește în lume și este confruntată cu mutațiile ei politice, sociale, economice și ideologice. Ea trebuie să găsească răspunsul cuvenit la toate acestea și fiecare timp își are problemele și opțiunile lui. Biserica cu teologii ei nu poate rămîne străină de problemele și mutațiile lumii, ci trebuie să-și facă simțită prezența în ele sau la ele.

d) O altă prioritate a Teologiei ortodoxe românești este mărturia concretă a credinței ortodoxe în contextul societății actuale. Teologia trebuie să abordeze problemele existențiale de fond cu care sînt confrunțați creștinii zilelor noastre și lumea întreagă. Căci spiritualitatea ortodoxă nu poate fi redusă în mod simplu la un stil de viață, care nu are repercusiuni în societate. Credinciosul trăiește într-un mediu, dar el este chemat să-și creeze acest mediu. Alternativa dintre temporal și veșnic, dintre mîntuirea sufletului și etica socială este falsă. În lumea aceasta ne lucrăm mîntuirea, dar nu fără slujirea semenului nostru (Matei 25, 40).

Prof. Pr. Dr. Barbu Constantinescu**1839 — 1891**

Este primul profesor cu care se cuvine să începem, pentru că el a fost și primul decan al Facultății de Teologie. Se născuse la Ploiești în 1839, ca fiu al preotului Ioan Constantin, slujitor la biserica «Sf. Împărații». În timp ce urma cursurile elementare, trece prin Ploiești vicarul Mitropoliei Ungro-vlahiei care, sesizând în el aptitudini deosebite, îl ia la sine spre a-l da la Seminar. După studii la Seminarul Central și la liceul «Sf. Sava», obține în anul 1860, prin concurs, o bursă din partea Statului pentru a studia Teologia și Filosofia la Universitatea din Leipzig, de unde se va întoarce cu titlul de licențiat în Teologie și doctor în Filozofie. La Universitatea din Leipzig a mai urmat și Seminarul Pedagogic Universitar de sub conducerea profesorului Ziller, celebru în lumea pedagogilor din acea vreme.

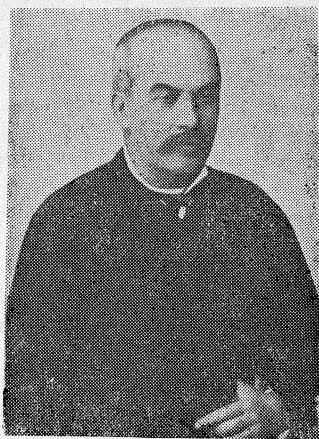
În anul 1866, este numit profesor de Istorie Universală și Bisericească, la Seminarul Central, cursul superior. Cîțva timp a fost și director al Seminarului. În două rînduri a fost și director de studii la Azilul «Elena Doamna» — București și profesor de Pedagogie. Era bun prieten cu Dr. Carol Davila și, datorită acestei prietenii, a putut să facă din Azilul «Elena Doamna», o școală model.

A fost unul din marii oameni ai învățămîntului din trecutul nostru. A înființat cea dintîi școală primară de aplicații pentru practica pedagogică. A dedicat o mare parte din activitatea sa, școlilor pentru «Învățătura poporului român». S-a ocupat de formarea unei «asociații» care să aibă în grijă înființarea grădinițelor de copii; V. Alecsandri și M. Eminescu au cunoscut și admirat opera sa școlară. Întemeiază revista săptămînală «Educatorul». Ia parte la diferite congrese pedagogice internaționale ca delegat oficial. Prezidează conferințe ale revizorilor școlari; face parte din diferite comisii pentru revizuirea și întocmirea pentru programe analitice³.

Barbu Constantinescu s-a dedicat cu întreaga-i ființă luminării poporului său, pentru răspîndirea culturii pînă în cele mai îndepărtate colțuri de țară.

În Biserică, el a văzut instituția de edificare și creștere spirituală și morală, în care preotul, ca păstor de suflete, trebuie să aibă o cultură superioară, integrală, unificatoare și o viață morală ireproșabilă.

Barbu Constantinescu a fost unul din cei mai activi sprijinitori pentru înființarea unei Facultăți de Teologie în București. De aceea, i-a și devenit primul decan, în anul universitar 1881—1882. În noua institu-

3. Datele autobiografice au fost luate după Cuvîntarea lui P. Gîrboviceanu ținută la dezvelirea bustului Prof. B. Constantinescu, precum și din dosarul familiei, toate în manuscris.

**PREZENTARE BIOGRAFICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ
A PROFESORILOR FACULTĂȚII DE TEOLOGIE
ȘI INSTITUTULUI TEOLOGIC UNIVERSITAR DIN BUCUREȘTI
DE-A LUNGUL EXISTENȚEI SALE DE O SUTĂ DE ANI**

— **Primii profesori printre ctitori** —

PERIOADA I : 1881—1883

Primii profesori ai Facultății noastre de Teologie se înscriu și ei alături de Mitropolitul Primat Calinic Miclescu, printre ctitorii ei. Dealtfel, cum va reieși din medalioanele bio-bibliografice consacrate lor, mulți dintre ei au ctitorit și alte instituții ca : școli, reviste, tipografii. Aparțineau unei generații de clerici și cărturari entuziaști, în înțelesul cel mai curat al acestui cuvânt ; entuziasm susținut de evlavie, erudiție, spirit de jertfelnicie pentru Biserică și pentru Patrie. Aparțineau generației care făurise de curînd independența și care se dedica acum făuririi noilor ei instituții. Facultatea de Teologie lua și ea ființă, după expresia celui de al patrulea decan, arhiepiscopul Gherasim Timuș : «Ca un monument nepieritor al independenței noastre naționale»¹. Nu veneau, se înțelege, la un lucru gata făcut, după vechiul cuvînt al Sfintei Scripturi : «Unul este semănătorul și altul secerătorul» (Ioan 4, 37). Ei erau, mai întîi, printre semănători ; făceau operă de pionierat. Aveau titluri academice, doctorate, obținute cu trudă pe la universități de peste hotare, dar munca lor n-o concepeau doar ca pe o profesie, ci ca pe o misiune. Era și spiritul autentic al instituției pe care se angajau să o slujească. Semnificativ caracteriza această realitate spirituală, ministrul de atunci al cultelor, V. A. Urechia, care, în cuvîntul festiv la inaugurarea Facultății, la 12 noiembrie 1881, încheia declarînd : «Depun în mîinile decanului provizor al Facultății, D-l Dr. Barbu Constantinescu, decretul de recunoaștere ale funcționărilor onorifice ale D-lor profesori. Fie ca inspirați de faptele marilor prelați ai Bisericii noastre, voi dascăli fără de arginți ai primei Facultăți de Teologie, să răspîndiți de azi înainte aurul cuvîntului vostru între români»².

În acest duh au început cei dintîi și alții care le vor urma.

1. A se vedea Prof. T. G. Bulat și Pr. Conf. Al. I. Ciurea, *Contribuții la istoricul Facultății de Teologie și Institutului Teologic Universitar din București*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 11—12/1957, p. 1106. Menționăm că, fără a mai reveni cu citarea respectivă, din acest studiu am luat cea mai mare parte din date.

2. Idem, *ibidem*..., p. 1078.

facea ecoul unor revendicări ca : reorganizarea Seminarilor, asigurarea de pensii pentru preoți ș.a. Cu un larg origont de preocupări, îndemna pe preoți să lupte pentru ridicarea stării spirituale și economice a poporului, pentru dezvoltarea meseriilor și a comerțului, a industriei casnice, ca și pentru înființarea și întreținerea așezămintelor de binefacere. Moare la București în 1918 și este înmormântat în cimitirul Belu.

Prof. Dr. N. Nitzulescu

1837 — 1904

Fiu de preot, s-a născut în com. Bordușani — Ialomița, la 19 sept. 1837. Începe învățătura de carte în satul său natal. Urmează apoi patru clase la Seminarul Central din București, după care trece la Liceul «Sf. Sava» tot din București, pe care îl absolvi în chip strălucit. O vreme e funcționar de Stat. Dar inteligența lui pătrunzătoare îl face remarcat de superiorii săi și îi înlesnește obținerea unei burse de studii. Pleacă la Leipzig, unde urmează cursurile Facultății de Filosofie și ale celei de Teologie. Se întoarce cu titlul de doctor în Filosofie și licențiat în Teologie (1865). În anul 1880, obține și titlul de licențiat în Drept, la Facultatea Juridică din București. Își începe activitatea didactică în anul 1866, când este numit profesor la Seminarul Central, cursul superior, unde predă Arheologia Biblică, **Ermeneutica și Introducere în Cărțile Sfintei Scripturi**. Între anii 1868—1869, N. Nitzulescu funcționează de asemenea ca profesor suplinitor și la Liceul «Sf. Sava», la Catedra de Psihologie și Logică. Între anii 1869—1874, ocupă și o înaltă funcție administrativă, în Ministerul Instrucției Publice.

La Facultatea de Teologie a fost încadrat chiar de la înființarea ei, în noiembrie 1881. A predat pe rînd : în 1881, Limba Ebraică ; din oct. 1884, figurează predînd Enciclopedia, Teologia și Arheologia Biblică ; începînd cu 1 ianuarie 1887, este încadrat la Catedra de Istorie Bisericească Generală și Istoria Bisericii Române, Patrologie și Studiul Patristic. În 1889, predă Istoria Dogmelor și Patrologia. Din 1894, când Gherasim Timuș este investit episcop al Argeșului, el devine titularul Catedrei de Limba Ebraică, Arheologie Biblică, Introducere în Vechiul Testament și Exegeză. La această Catedră va sluji pînă la retragerea sa, la 18 dec. 1903, pentru motiv de boală, care i-a și fost fatală. El închide ochii la 5 ianuarie 1904. De menționat că, odată cu activitatea didactică, în anul 1893, funcționează ca membru în Consiliul General al Instrucțiunii ; în același an, la 4 februarie, este numit decan al Facultății de Teologie, pe timp de trei ani. A fost ales, de asemenea, membru al «Societății Orientale Germane».

Profesorul Nitzulescu avea o pregătire multilaterală : teologică, filozofică, istorică și juridică. În afară de limbi moderne, de greacă, latină, cunoștea și limbi semitice, ceea ce explică largul evantai de materii predate de el la Facultatea de Teologie din București. Aceasta corespundea unor nevoi obiective în cadrul unui început de învățămînt teologic universitar la noi, învățămînt care nu avea, pentru început, specialiști necesari predării fiecărei materii, în parte.

Dr. Badea Cireșeanu avea să caracterizeze pregnant figura profesorului Nitzulescu, în cuvîntarea rostită la înmormîntarea acestuia, când

ție, el a predat mai întâi Istoria Bisericească, apoi Istoria Dogmelor și Patrologia, ca profesor suplinitor, se înțelege, cum erau toți. Între 1884—1888, ca urmare a unor intrigă, n-a mai funcționat aici, dar intrigile și întreruperea nu i-au putut umbri valoarea. La 20 octombrie 1888, primește Catedra de Istorie Bisericească și Istorie a Bisericii Române. În același an este însărcinat, împreună cu Pr. Al. Mironescu și N. Nitulescu, să elaboreze un proiect de lege pentru recunoașterea Facultății de Teologie prin organele legislative. Promulgarea legii pentru recunoașterea Facultății de Teologie a avut loc la 3/15 1890.

La catedră, Barbu Constantinescu predă, nu preocupat de retorică, ci de conținut, digresiuni, din belșugul lui de informații, pentru îmbogățirea spiritelor cu valori și sentimente alese, pentru formarea de conștiințe și caractere.

Om eminent al acțiunii, Barbu Constantinescu a găsit timp totuși să și scrie. Pentru acea vreme de început, el lasă moștenire **lucrări practice de interes imediat** :

Un Abecedar românesc, în 1874; *Probe de limba și literatura țăganilor din România*, lucrare originală, București, 1878; *Carte românească de Cetire*, Ploiești, 1890; *Istoria Antică în biografii*, tipărită din inițiativa și cu ajutorul profesorilor asociați, București, 1889; *Noul Abecedar românesc*, Ploiești, 1891; *Istoria sacră a Noului Testament* (în colaborare cu arhiereul Calistrat Orleanu, fratele său), Ploiești, 1890; *Confesiunea Ortodoxă a Bisericii sobornicești și apostolice a Răsăritului*, traducere, Sibiu; ediția a 3-a la București, 1979; apoi o serie de traduceri din Goethe, Chamisso și E. A. Poe.

Barbu Constantinescu s-a stins din viață prematur, la 30 dec. 1891. Regretele erau unanime. În ședința Consiliului profesoral din 16 mai 1892, se consemna că decedatul profesor «a sacrificat pe lângă munca sa intelectuală, și mijloacele particulare ale sale, bănești, pentru răspîndirea culturii bisericești și naționale în toate unghiurile țării, și a ținuturilor locuite de români»⁴. Era un omagiu cuvenit adus acestui intelectual distins al vremii și ctitor de așezăminte.

Arhiereul Dr. Calistrat Orleanu-Birlădeanu

1840(?) — 1918

Era fratele mai mic al lui Barbu Constantinescu, născut prin 1840, la Ploiești. Numele de mirean îi era de Christache Constantinescu. A slujit mai întâi ca diacon și preot la biserica «Sf. Împărați» din Ploiești⁵, unde slujea și tatăl său.

Între anii 1867—1873 a funcționat ca profesor de religie la Gimnaziul din Ploiești — acolo unde au învățat Prof. Dr. C. I. Parhon și Ion Luca Caragiale, marele dramaturg de mai târziu.

La începutul anului 1874, pleacă cu o bursă la Atena, de unde se întoarce cu titlul de doctor în Teologie. Cu studiile terminate, a fost numit, pentru scurtă vreme, preot la capela ortodoxă română de la Leipzig și apoi la aceea de la Paris. În anul 1878 primește tunderea în monahism și, în același an, este ridicat la rangul de arhiereu. În această calitate militează pentru înființarea Facultății de Teologie, unde a și predat în primii ani, Patrologia. Dinamic, dornic de înnoiri, arhiereul Calistrat a înființat în anul 1883 revista «Biserica Română», în care se

4. Pr. Prof. Al. Ciurea, Prof. T. G. Bulat, *Ibidem*, p. 1113.

5. M. Sevastos, *Monografia orașului Ploiești*, București, 1937, p. 180—181.

În afară de aceste lucrări, Ghenadie Enăceanu are multe lucrări publicate în revista «Biserica Ortodoxă Română», cu caracter istoric, liturgic, iconografic etc. El a decedat la 14 ianuarie 1898, după o viață plină de realizări în domeniul bisericesc, didactic, publicistic. A fost unul din cei mai de seamă ierarhi cărturari ai Bisericii noastre din trecut ^{6 bis}.

Arhiereul Silvestru Bălănescu-Piteșteanul 1838 — 1900

S-a născut în com. Pîngărați-Neamț, la 16 iulie, 1838. Studiile de început și le-a făcut la Piatra-Neamț, apoi pe lîngă un călugăr la Mănăstirea Pîngărați. La 16 ani este dus de tatăl său la Mănăstirea Bisericeană. Aici se distinge prin evlavie și rîvnă la învățătură. La 4 aprilie 1857 primește tundera în monahism, luînd numele de Silvestru, în legătură cu numele lui de mirean, Simeon. În toamna anului 1855 pleacă la Seminarul de la Socola unde studiază pînă în 1862, distingîndu-se prin curăția inimii, viață duhovnicească aleasă și rîvnă la învățătură. În anul 1859, este hirotonit diacon, iar între anii 1859—1863, funcționează ca bibliotecar al Seminarului din Socola și diacon la biserica Mănăstirii Socola. Slujește apoi la biserica «Sf. Trei Ierarhi», audiînd în același timp și cursurile Facultății de Teologie din Iași (1860—1864). Hirotonit preot și cu rangul de protosinghel, suplinește Catedra de Istorie Universală și Bisericească, la cursul superior al Seminarului din Socola (1867—1868). În toamna anului 1868, îl aflăm înscris student la Academia Teologică din Kiev, unde rămîne timp de 5 ani. Aici el aprofundează îndeosebi studiul Dogmaticii. În iunie 1873 obține diploma de licențiat în Teologie.

Începînd cu anul 1876, ocupă Catedra de Teologie Dogmatică, Pastorală și Drept Canonic, la Seminarul Central din București, unde va rămîne pînă la alegerea sa ca episcop de Huși ⁷.

În 1874, Sfîntul Sinod îl alege membru în Comitetul de redacție al revistei «Biserica Ortodoxă Română» și președinte al acestui Comitet, între anii 1877—1885. Este numit apoi membru în Comisia pentru instalarea și reorganizarea Tipografiei Cărilor Bisericești și membru în Comisia pentru cercetarea cărților didactice privind învățămîntul religios.

În ianuarie 1879, este hirotonit arhiereu cu titlul de Piteșteanul. În noiembrie 1881, este ales între primii profesori ai Facultății de Teologie din București, suplinind Catedra de Istoria Dogmelor, iar în anul 1882, este numit decan al Facultății, fiind primul decan ales de Consiliu ⁸. Tot în anul 1882 devine și director al Seminarului Central.

Pe data de 10 decembrie 1886, fiind numit episcop de Huși, își încetează activitatea didactică. Apreciîndu-i-se activitatea teologică, Biserica Ortodoxă Rusă l-a cinstit cu titlul de membru de onoare al Academiei Teologice Imperiale din Petersburg, în 1889.

6 bis. Amănunte biografice și bibliografice la Prof. T. G. Bulat, *Un episcop al Rîmnicului-Noul Severin, mare cărturar, Ghenadie Enăceanu*, în rev. «Mitropolia Olteniei», an. 1964, nr. 5—6, p. 373—386.

7. Coman Vasilescu, *Silvestru Bălănescu, episcop al eparhiei Hușilor, 1886—1896*, București, 1930.

8. Cf. Pr. Prof. Al. I. Ciurea, Prof. T. G. Bulat, *ibidem*, p. 1108.

a spus : «...A fost un distins profesor, un călduros învățător elevilor săi, un spirit ager și pătrunzător, atunci când a fost vorba de studiul chestiunilor științifice» ⁶. **Menționăm dintre scrierile sale :**

Charma, Manual de Psihologie, Logică, Morală și Teologie, traducere, București, 1870 ; *Prescurtare de geografie pentru clasele primare urbane și rurale* ; *Compendiu de Istoria Bisericii* cuprinzând Istoria preparatoare, Istoria primitivă, Secolul Apostolilor, Istoria Veche și Istoria Medie (1—1453), București, 1881 ; *Elemente de gramatică a Limbii Ebraice*, București, 1877, 184 p. ; *Noul Așezământ*, traducere din limba originală greacă, București, 1897, 431 p ; *Introducere la Noul Testament*, București. Trebuie menționată și *traducerea integrală a Sfintei Scripturi*, apărută la București, în 1898 (editată de Societatea Britanică).

Prof. Ghenadie Enăceanu

1837 — 1898

Se trage din strămoși de mare evlavie creștină, care au zidit pe cheltuială proprie biserica Curelari din Iași. S-a născut la 6 februarie 1837, în Iași. Urmează școala grecească de la biserica «Sf. Trei Ierarhi». În 1848, intră în Seminarul de la Socola, pe care îl urmează timp de 6 ani. În 1856 este tuns în monahism, primind numele de Ghenadie. Ca monah urmează Academia de Teologie a Patriarhiei Ecumenice din Halki, zăbovind aici cîțiva ani și însușindu-și bine limba greacă. La îndemnul arhimandritului Filaret Scriban, în toamna anului 1861, pleacă, în vederea desăvîrșirii studiilor, la Academia Teologică din Kiev. Aici, timp de 4 ani, studiază Teologia și Filosofia, primind titlul de licențiat în Teologie. Se întoarce în țară și, după scurte peregrinări la Seminarul Central din București și Seminarul din Buzău ca profesor, vine la București și obține, prin concurs, Catedra de Filosofie de la Liceul «Sf. Sava» ; dar, ținîndu-se seama că este cleric, este numit la Seminarul Central, predînd aici între anii 1867—1886. Funcționează o vreme ca profesor și director și la Seminarul Nifon. În 1874, este ales redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română» (B.O.R.), unde desfășoară o activitate prodigioasă, dezvăluindu-i-se calitățile de scriitor bisericesc. A stăruit și a contribuit la înființarea Tipografiei Cărilor Bisericești, căreia i-a fost o vreme și director. În anul 1881, face parte din primul corp profesoral al Facultății de Teologie din București, predînd Enciclopedia Teologică, iar din 1884, Istoria Bisericii Universale și a Românilor.

Între anii 1884—1887, este decan al Facultății, cînd cere și înființarea unei Catedre noi, de Teologie Fundamentală. La 1 ianuarie 1885, este ridicat la rangul de arhieru cu numele de «Craioveanu», iar la 10 dec. 1886 este ales episcop de Rîmnic.

Între scrierile sale, menționăm :

Principii de filosofie, prelucrare, București, 1869, 110 p. ; *Istoria Filosofiei*, prelucrare după A. Suelger, București, 1873, XXXVII + 216 p. ; *Stilistica sau Curs de literatură în proză. Literatură generală*, București, 1874, 157 p. ; *Creștinismul în Dacia și creștinarea Românilor*, București, 1875, VII + 249 p. ; *Patristica sau studiu istoric asupra Părinților bisericești*, București, 1878, VI + 239 p. ; *Album de subsemnăturile mitropoliților în facsimile*, București, 1880 ; *Sinai. Istoria acestei mănăstiri*, București, 1881, XV + 181 p. ; *Din Istoria Românilor. Mitropolia Ungro-Vlahiei. Condiția Sîntă. vol. I*, București, 1886, XXIV + 448 p. *Iconografia. Arta de a zugrăvi templele și icoanele bisericești*, București, 1891 (Ed. II, 1903) ; *Sînta Episcopie a Rîmnicului, Noului Severin, Arhiva Episcopiei. Documente originale și copii*, București, 1888 ; *Întîile semînțe ale creștinătății în țările române...* (extras din B.O.R.), București, 1892.

6. Cf. rev. «Biserica Ortodoxă Română», an. XXVII (1904), p. 1305.

Știm că s-a născut în anul 1832, în satul Cervicești — Jud. Botoșani. Școala primară a urmat-o la Botoșani; Seminarul Teologic la Socola, timp de 8 ani. Este de subliniat că, cursul superior al Seminarului Teologic de la Socola echivala pe atunci, cu o Academie teologică.

În cursul superior al școlii îmbracă haina monahală, iar după absolvire este numit profesor, la Seminarul de la Socola, predind Introducere în Cărțile Vechiului și Noului Testament, până la anul 1862. Între timp este hirotonit ierodiacon. Se remarcă îndată ca un excelent orator. S-a aflat în strinse relații de prietenie cu arhiepiscopul Filaret Scriban aprijul susținător al unirii Principatelor, devenind și el un înfocat unionist.

În anul 1862, este mutat la Seminarul Teologic de la Huși, ca director și profesor¹⁰. În 1880, este înălțat la vrednicia de arhiepiscop-vicar al Mitropoliei Ungrovlahiei, pe care o deține până în 1892. Se află și el printre pionierii învățămîntului teologic superior, românesc. La inaugurarea Facultății, în ziua de 12 noiembrie 1881, după discursul ministrului V. A. Urechia și al Mitropolitului Primat Calinic Miclescu, a vorbit și arhiepiscopul Inocențiu Moisiu-Ploieșteanul, declarînd: «Și noi afirmăm că nimeni n-ar trebui să aibă nici cea mai mică temere de clerul nostru, care a fost și este eminent social și național, care este străin precum de fanatism și intoleranță, tot așa și de indiferentism și răceală către Patrie»¹¹.

A predat numai în prima perioadă de funcționare a Facultății (1881—1883) Introducere în Vechiul Testament. Între anii 1892—1894 este episcop de Roman. Moare în primăvara anului 1894, la 5 aprilie¹², fiind înmormîntat probabil la Roman.

Deși activitatea sa didactică a fost scurtă, munca lui în domeniul scrisului teologic a fost destul de consistentă.

Din numărul mare de studii și articole publicate în revista «Biserica Ortodoxă Română», amintim următoarele :

Predicarea învățăturii religioase, în «Biserica Ortodoxă Română», an V, (1881), nr. 2, p. 267—272; *Explicarea Simbolului Credenței*, în «Biserica Ortodoxă Română», an V, (1881), nr. 6, p. 302—337; *Influența rugăciunii asupra destinului omenești*, ibidem, an IX (1885), nr. 4, p. 289—295; *Planul providențial în statornicirea religiei*, ibidem, an IX (1885), nr. 8, p. 663—672; *Sînta Scriptură*, ibidem, an XI (1887), nr. 1, p. 54—64; 84—99; *Asupra Evangheliei de la Sfîntul Evanghelist Marcu*, ibidem, an XII (1888), nr. 5, p. 362—370; A colaborat la ziarul bisericesc «Preotul».

PERIOADA A II-A : 1884—1981

Prof. Dr. Gherasim Timuș
1848 — ?

Cunoscutul episcop cărturar s-a născut la Iași, la 14 august 1848. A făcut studiile seminareale — gradul I și gradul II — la Seminarul Teologic de la Socola, pe care-l termină în 1864; trece și examenul de bacalaureat. Urmează apoi Facultatea de Litere din Iași, timp de un an, continuînd la Facultatea de Litere din București, timp de doi ani, aceasta

10. Cf. Arhiva Mitropoliei Țării Românești, Dosar 7810.

11. Cf. în «Biserica Ortodoxă Română», an V (1880—1881), p. 819—825.

12. Constantin Erbiceanu, *Necrolog*, în «Biserica Ortodoxă Română», an. XVII (1894), p. 173.

Moare la 25 noiembrie 1900 și este înmormântat în cimitirul Belu din București.

«Cursul arhierelui Silvestru de la Facultatea de Teologie, mulțimea articolelor pe teme variate, publicate în revistele și jurnalele bisericești și în special în revista «Biserica Ortodoxă Română», fac o pagină luminoasă în istoria literaturii noastre Bisericești» — evoca profesorul C. Erbiceanu la înmormântarea sa⁹. A fost unul din marii donatori ai Facultății de Teologie din București.

Scrieri: Traduce: Berdnikov, *Curs de Drept bisericesc* II, București, 1892, VII + 536 p.; Silvestru de Kanev, *Theologia Dogmatică*, București, 1896—1900, 5 vol.

Lucrări originale: *Carte pastorală* către toți creștinii ortodocși din Eparhia Hușilor, relativă la însemnătatea legii și în special la căsătorie; cu un apendice asupra gradelor de rudenie, București, 1890, 35 p.; *Învățătură Pastorale*, Buc., 1888, 16 p.; *Tipicul serviciului arhieresc în zilele de sărbători mari*, 1890, 22 p. (reeditat la Mănăstirea Cernica în 1925).

Prof. Dr. G. Zotu

? — 1884

Între primii dascăli ai Facultății de Teologie din București, apare și Dr. G. Zotu. Referitor la acest profesor deținem, din păcate, prea puține date. Știm, după o informație rămasă în Arhiva Patriarhiei Române, sub forma unei notițe lăaturalnice, că Dr. G. Zotu a fost absolvent în Teologie și apoi și-a luat doctoratul în Filozofie la Universitatea din Tübingen. Înainte de a fi între profesorii Facultății de Teologie, se pare că Dr. G. Zotu a funcționat la unul din cele două Seminarii Teologice din București. Mai menționăm că potrivit relatării arhimandritului Gherasim Timuș, din «Precuvîntarea» la *Theologia Dogmatică Ortodoxă*, traducere după Macarie (București, 1885), D-rului Zotu îi fusese încredințată, de către Mitropolitul Primat Calinic, încă din 1878, «președenția», conducerea unui grup de preoți teologi cu misiunea de «a forma o Bibliotecă a Clerului». La Facultatea de Teologie a predat *Introducere în Noul Testament*, în prima perioadă de funcționare a Facultății, 16 noiembrie 1881—25 ianuarie 1883. În a doua parte a existenței Facultății de Teologie, din 1884, numele D-rului G. Zotu nu mai figurează. Tot după relatarea arhimandritului Timuș, reiese că, înainte de 1885, Dr. G. Zotu decedase. Între alte activități ale sale consemnăm și pe aceea că a editat și condus revista «Ortodoxul» înființată în 1880. Referitor la ceea ce a scris, urmele lăsate de existența acestui profesor, sînt și ele tot puține.

Pină în prezent se cunosc următoarele lucrări :

Relațiunile între Biserica Ortodoxă și Protestantism, în sec. XVI, în rev. «Biserica Ortodoxă Română», an V (1881), nr. 1, p. 48—64; *Organismul Mitropoliei sau Patriarhatului de la Karlovitz*, în «Biserica Ortodoxă Română», an V, (1881), nr. 2, p. 11—121 și p. 167—173; *Separățiunea definitivă între Biserica Orientală și Occidentală*, în timpul patriarhului Mihail Cerularie, în «Biserica Ortodoxă Română», an VI (1882), nr. 5, p. 203—215; *Oticiile ecleziastice*, în «Biserica Ortodoxă Română», an VI (1882), p. 216—224; *ibidem*, nr. 5, p. 280—285.

Arhieretul Inocențiu Moisiu-Ploieșteanul

1832 — 1894

Nici figura acestui înaintaș al învățămîntului teologic universitar nu poate fi deplin conturată, din lipsa datelor.

9. Prof. C. Erbiceanu, *Cuvîntare la înmormîntarea P. S. Silvestru de Huși*, în «Biserica Ortodoxă Română», an. XXIV (1900—1901), p. 823.

și 1896. Apoi, este din nou numit director de cancelarie dar pe lângă mitropolitul Iosif Gheorghian, unde funcționează pînă în aprilie 1909. Se menționează că Ioan Cornoiu a fost un colaborator de seamă la elaborarea Legii Clerului din 1893, prima de acest fel la noi în țară. În învățămîntul teologic a fost numit, la 1 mai 1885, profesor suplinitor la Catedra de Exegeza Noului Testament, pe care o va onora pînă la sfîrșitul vieții sale, în 1885 devenind profesor definitiv. El a mai predat, timp de 10 ani, disciplinele religioase, la Seminarul Nifon din București. A fost în două rînduri redactor la revista «Biserica Ortodoxă Română». Ioan Cornoiu a fost și membru activ al Societății pentru Învățătura poporului și al Societății «Steaua».

Cît timp a fost director în Ministerul Instrucțiunii Publice, era suplinît de C. Erbiceanu. Moare subit, în ziua de 13 iunie 1913, în timp ce funcționa ca decan al Facultății de Teologie, numit abia cu cîteva luni în urmă.

Ioan Cornoiu a fost o fire deosebit de activă, cu mult tact profesional, fiind adesea consultat în diferite probleme legate de învățămîntul superior. În tot ce făcea punea mult suflet. Apărător al drepturilor canonice, «mai presus român de inimă»¹⁴, Ioan Cornoiu, în Epistola adresată Patriarhiei din Constantinopol, în chestiunea Ortodoxiei noastre atesta simțămintele sale românești.

Ținînd seama că a trăit relativ puțin, și fiind mult solicitat ca om de acțiune, s-a consacrat mai mult activității administrative, lăsîndu-ne un număr nu prea mare de **lucrări scrise dintre care amintim** :

Istoria Canonului Noului Testament din timpurile Reformațiunii încoace, în revista «Biserica Ortodoxă Română», an. XVIII (1894—1895), nr. 6, p. 417—425; nr. 6, p. 516—529, nr. 8, p. 643—658; nr. 9, p. 738—751; *Istoria textului Cărilor Noului Testament*, în «Biserica Ortodoxă Română», an. XIX (1894—1895), nr. 1, p. 58—72, p. 131—139; *Repausul duminical*, în «Biserica Ortodoxă Română», an. XXX (1906—1907), nr. 4, p. 373—381; *Necesitatea Clerului de a se instrui*, în «Biserica Ortodoxă Română», an. XXX (1906—1907), nr. 6, p. 681—686; nr. 7, p. 721—727; nr. 9, p. 961—966.

Prof. Constantin Erbiceanu

1838 — 1913

Este unul din cei mai reprezentativi profesori ai Facultății de Teologie din București. El s-a născut la 5 august 1838, ca fiu de preot, în satul Erbiceni de lângă Iași. Școala primară a urmat-o în satul Sîrca și în Tg. Frumos. A mers apoi la Seminarul Teologic de la Socola după care, timp de 4 ani, în mod regulat, a urmat și cursurile Facultății de Teologie din Iași, între anii 1860—1864. Tot în Iași a urmat și cursurile Facultății de Litere. Între timp a fost vreo cîteva ani funcționar mitropolitan.

În anul 1865, primește o bursă de studii și pleacă la Atena. Aici a urmat Facultatea de Teologie și Facultatea de Litere, din cadrul Universității ateniene și se întoarce în țară cu titlul de licențiat în Teologie și

14. Prof. Dr. Badea Cireșeanu, *Necrolog*, în «Biserica Ortodoxă Română», an. XXXVII (1913), p. 2.

în jurul anului 1880. Încă din 1875 este hirotonit arhiereu al Mitropoliei, slujind timp de 5 ani și ca predicator al catedralei.

Dornic de învățătură mai înaltă Gherasim Timuș pleacă la Cernăuți și după studii de specialitate la Facultatea de Teologie, obține în anul 1884, doctoratul. Revenind la București, este numit la 27 oct., 1884, prin decret ministerial, alături de N. Nitzulescu și Ghenadie Enăceanu între cei trei profesori cu care Facultatea de Teologie își începe din nou cursurile, în a doua ei fază. Era însărcinat să predea Limba Ebraică și Exegeza Vechiului și Noului Testament. Tot atunci i se încredințează și direcția Internatului Teologic.

În 1887 va preda: Introducerea în cărțile Vechiului Testament, Exegeza Vechiului Testament, Limba Ebraică și Arheologia Biblică. La 28 februarie același an (1887) arhiereul Gherasim Timuș este confirmat în funcțiunea onorifică de decan, rămânând în acest post pînă în februarie 1891. Nu după mult timp, în martie 1894, este ales episcop al Argeșului. Dragostea lui pentru instituție se va dovedi în continuare și din gestul următor, cînd scria decanatului, la 10 ianuarie, 1894: «Dorind ca Facultatea noastră să prospere și mai mult, m-am decis a oferi o bursă de 50 lei lunar unui student ce ar proba că are aptitudini pentru scopul Facultății. Această bursă se va perpetua cît voi trăi, rezervîndu-mi dreptul de a designa însumi persoana»¹³. A fost astfel și unul din donatorii vechii Facultăți de Teologie.

Din scrierile sale menționăm :

Călătorie la Locurile Sfinte, București, 1896, 264 p.; *Note și meditațiuni asupra Psalmilor*, București, 1896, 3 vol. *Catehism*, cu o introducere, București, 1877, XXIV + 173 p.; Macarie, *Introducere în Teologia Ortodoxă*, traducere, București, 1885, XVI + 623 p.; *Dicționar aghiografic, cuprinzînd pe scurt viețile sfinților*, București, 1898, IV + 874 p.

În afară de acestea, episcopul Gherasim Timuș are o activitate remarcabilă la revista «Biserica Ortodoxă Română» unde publică numeroase articole și studii.

Prof. Dr. Ioan Cornoiu

1861 — 1913

A fost una din forțele tinere ale Facultății de Teologie în a doua perioadă a activității ei. S-a născut la 15 septembrie 1861, la Tg. Jiu. Școala primară a urmat-o în orașul natal. De mic copil obișnuia să meargă cu tatăl său la Schitul Lainici, unde a prins deosebită dragoste de Biserică, simțindu-și vocația de viitor teolog. Ca urmare, pleacă la Rîmnicu-Vîlcea, unde frecventează Seminarul Teologic de acolo, cei 4 ani ai cursului inferior. Vine apoi la București, unde continuă ultimii patru ani, cursul superior, la Seminarul Central, în 1880.

Înzestrat cu putere de muncă, pleacă la Cernăuți, în vederea desăvîrșirii studiilor teologice. Aici învață bine și limba germană; în anul 1885 obține titlul de doctor în Teologie.

Revenit la București, la numai 24 ani (1886) este numit director de Cămin pe lângă mitropolitul Calinic Miculescu. El a fost și primul Director al Cultelor din Ministerul Instrucțiunii Publice, între anii 1892

13. Pr. Prof. Al. I. Ciurea, Prof. T. G. Bulat, *ibidem*, p. 1124.

dintre sufletele care răsună scurt și precis ca ecoul clar, redînd cele primite din alt suflet în chip credincios și însoțindu-le de sincerul sentiment de simpatie și deplină înțelegere»¹⁶.

C. Erbiceanu **ne-a lăsat o vastă moștenire cărturărească. Aici vom aminti numai o parte din ea :**

Bibliografia greacă sau cărțile grecești imprimate în Principatele Române în epoca Fanariotă și dedicată Domnitorilor și boierilor români, București, 1903, VIII + 310 p.; *Căsătoria în Biserica noastră națională*, din timpurile vechi pînă în prezent în raport cu canoanele și legile civile, București, 1899, 57 p.; *Cronicarii greci care au scris despre România și Epoca Fanariotă*, București, 1888, 361 p.; *Despre viața și activitatea Mitropolitului Veniamin Costache ca mitropolit al Moldovei*, București, 1888, 35 p.; *Istoria Mitropoliei Moldovei și Sucevei și a catedralei metropolitane din Iași*, București, 1888, XCVIII + 458 p. + LV p.; *Istoricul Seminarului Veniamin din Mănăstirea Socola (1804)*, Iași, 1885, 131 p.; *Viața, activitatea și scrierile P. S. Filaret Scriban*, tratată din punct de vedere religios-moral și literar, București, 1892, 104 p. (a editat traducerea românească a *Istoriei bisericești* a lui Teodoret al Cirului, făcută de mitropolitul Veniamin Costachi: *Cinci cuvinte asupra Istoriei Bisericești...*, București, 1898).

Prof. Dr. Pimen Georgescu
1853 — 1934

Fostul Mitropolit al Moldovei și Sucevei s-a născut la 24 sept. 1853, în comuna Provița-Prahova, din părinți originari din Săcele. A urmat la București Seminarul Central. După absolvire este numit diacon pe seama bisericii «Sf. Vasile»-Ploiești, unde nu a stat decît un an (1876—1877). Poante curînd a rămas văduv. Mitropolitul Calinic l-a adus la Mitropolia din București. De aici, este trimis în 1880 să studieze la Facultatea de Teologie din Cernăuți, de unde după cîțiva ani, se întoarce cu titlul de doctor în Teologie. Revenit la București este tuns în monahism și făcut predicator al Mitropoliei Ungrovlahiei. La 23 dec. 1886, este numit profesor suplinitor de Teologie Dogmatică și Simbolică la Facultatea de Teologie, iar din februarie 1895, cu titlul definitiv la aceeași Catedră, pe care o va sluji pînă în 1912. A mai ocupat și funcția de director la Seminarul Central și cea de director la Internatul Teologic (1899). Pimen Georgescu a trecut însă relativ de timpuriu în ierarhia superioară bisericească.

La data de 9 februarie 1895, devine arhiereu-locotenent al Argeșului, cu titlul de Piteșteanul. La 11 februarie 1902 este ales Episcop al Dunării de Jos. Dar, după o păstorire de 7 ani ca episcop, devine Mitropolit al Moldovei și Sucevei. La Dunărea de Jos a desfășurat o rodnică activitate. În această perioadă a instituit Conferințele pastorale, după modelul adoptat de episcopul de Rîmnice, Atanasie, devenit mai tîrziu Mitropolit Primat, și a pus bazele Asociației preoțești «Solidaritatea», ducînd operă de apostolat creștin-ortodox, prin satele dobrogene. Dar acest profesor și ierarh a rămas ca o figură remarcabilă și prin înflăcăratul său patriotism. În timpul primului război mondial, la Iași, a fost

16. Cf. V. Părvan, *Memoriale*, București, 1913, p. 66—67.

o bună cunoaștere a limbii grecești. Dă concurs acum la Catedra de Filosofie a Liceului «Sf. Sava» și reușește. La rugămintea lui A. Trebaniu Laurian, pe atunci președintele Consiliului permanent al Instrucțiunii, lasă fiului acestuia, D. Laurian Catedra de la «Sf. Sava» și merge la Iași, la Seminarul Teologic de la Socola, unde va preda Istoria Bisericească Universală la cursul superior, pînă în 1871, cînd trece la Catedra de Teologie Dogmatică, Morală, Pastorală, Drept Canonic. Între anii 1882—1886, împreună cu Dragomir Demetrescu, publică «Revista Teologică».

În anul 1887, este numit profesor la Seminarul Central din București, la aceeași Catedră pe care o slujise ultima dată la Seminarul de la Socola.

În același an, este numit și profesor la nou-înființata Facultate de Teologie din București, la Catedra de Teologie Dogmatică, Istoria Dogmelor și Apologetică. După scurt timp, îl găsim pe Constantin Erbiceanu predînd Dreptul Canonic, Istoria Dogmelor și Apologetica. În jurul anului 1887 devine, pentru puțină vreme, director al Tipografiei Cărilor Bisericești. În anul 1888, este numit membru de onoare al Societății literare «Silogul» din Constantinopol, cooptat îndeosebi pentru cercetarea manuscriselor grecești. În anul următor, este primit ca membru onorar și al Societății literare «Medievale» din Constantinopol.

Revenind la activitatea lui din țară, menționăm că în 1890 este ales membru corespondent al Academiei Române. În 1892 este definitivat la Catedra de Drept Canonic a Facultății de Teologie din București și ales decan al ei în 1895 (reales în 1898). În anul următor, devine membru titular al Academiei Române. În sfîrșit, în anul 1897 e numit profesor suplinitor la Facultatea de Litere și Filozofie din București, la Catedra de Limba Greacă. După o viață plină de muncă, de înalte realizări, moare în 1913.

Constantin Erbiceanu rămîne în istoria învățămîntului teologic și ca un admirabil dascăl, dar mai ales ca cercetător, ca istoric și scriitor bisericesc, care poate fi alăturat acelor cărturari ai neamului ieșiți din mijlocul lui și contribuind la înălțarea lui prin muncă devenită crez de viață. Cu o arie foarte largă de preocupări, el are merite nepieritoare în scoaterea la lumină și valorificarea unor manuscrise care au adus date inedite, privind istoria și cultura națională. Iată cum îl caracteriza N. Iorga cu prilejul discursului funebru ținut la moartea lui: «C. Erbiceanu a ghicit greutățile prea mult ca să fie un diletant pretențios și nu le-a biruit îndestul ca să ajungă un erudit arogant. A rămas scotocitorul pasionat, care-și ținea pînă la aceste adînci bătrîneți sufletul viu, prin hrana zilnică a unor succese științifice modeste, dar reale»¹⁵. Preocupat cu deosebit interes de viețile unor reprezentanți ai culturii și credinței strămoșești, oglindindu-se el însuși în ei, pentru a veni cu exemple ziditoare, V. Pârvan, cel ce i-a succedat lui C. Erbiceanu la Academia Română, îl surprinde în cutele subtile ale sufletului său: «Prin biografii, C. Erbiceanu își găsea indirect un chip de exprimare a propriilor gânduri asupra lumii și oamenilor... El făcea parte

15. În «Biserica Ortodoxă Română», an. XXXVII (1913), p. 77.

Din bogata sa activitate teologico-literară **consemnăm următoarele scrieri :**

Memoriu asupra organizării Facultății de Teologie, București, 1887, 112 p.; *O călătorie în Orient*, București, 1885, 158 p.; *Viața modernă în raporturile ei cu religia și Biserica*, Disertațiune, București, 1890, 17 p.; *Etica evoluționistă și etica creștină*, Studiu critic asupra eticei lui Herbert Spencer, București, 1893, XII + L p.; *Manual de Teologie Morală*, București, 1895, VII + 750 p.; *Anuarul Eparhiei Rîmniceului*, 1899; *Sfântul Atanasie cel Mare*; Traducere după cartea germană a lui Möhler, 1900 p.; *Istoria Bisericească* (în colaborare cu P. S. Gherasim, episcopul Argeșului), 3 vol. tradusă din limba germană. *Curs predat la Facultatea de Teologie din Cernăuți de Eusebiu Popovici*, București, 1901, 559 p.; *Istoricul Eparhiei Rîmniceului*, 1906, 700 p.; *Istoria Mănăstirii Cernica*, Mănăstirea Cernica, 1920, VII + 263 + XCVIII p. Mitropolitul Atanasie Mironescu a fost unul din cei mai de seamă ierarhi cărturari ai Bisericii noastre.

Prof. Pr. Simion Popescu

1848 — ?

Dacă unii profesori aduceau la București experiența universitară de la Cernăuți, Simion Popescu o aduce pe cea de la Sibiu, care stă atunci sub puternica înfrîurire a Mitropolitului Andrei Șaguna.

S-a născut în ziua de 6 august 1848, în comuna Rîpa de Jos, în Transilvania. Face studii gimnaziale și liceale, absolvindu-le cu examen de bacalaureat, la Blaj (1870). Urmează apoi cursurile Seminarului Teologic din Sibiu, timp de trei ani, între 1870—1873, dobîndind testimoniu clerical pentru anii I, II, III, în Sibiu, la 29 iulie 1873. Testimoniu de licență de la Consistoriul arhidiecezan din Sibiu, la 11 martie 1882. În afară de aceste studii, preotul Simion Popescu a mai făcut studii la Facultatea de Teologie și la Facultatea de Filosofie din Leipzig.

Este mai întîi profesor de Teologie la Seminarul Arhidiecezan din Sibiu, la Catedra de Biblică, Patristică și Enciclopedie. Apoi, la 1877, inspector al Seminarului din Sibiu. În anul 1883 i se dă rangul de protopresbiter al Sibiului.

La noua Facultate de Teologie din București este numit profesor la Catedra de Teologie Practică, la 10 octombrie 1888. Pr. Simion Popescu nu a putut sta multă vreme ca profesor, dîndu-și demisia în anul 1890, în legătură cu problemele ridicate de o lucrare a sa — *Pnevma*, în „*Niceano-Constantinopolitanum*”, Sibiu, 1881.

Scrieri:

Studii Ermineutice, în „*Telegraful Român*”, 1878, nr. 10—47; *Geneza Evangheliilor*, Sibiu, 1888; *Pnevma...*, Sibiu, 1881; *Metoda specială a studiului religiei*, 1882; *Studiu exegetic asupra Evangheliei după Ioan*, în „*Telegraful Român*”, din 1874 și 1875; *Studiul religiei în zilele noastre...*, Sibiu, 1888; *Cîteva părți din Catehetică*, în „*Biserica Ortodoxă Română*”, an. XIII (1890), p. 201—208.

Prof. Dr. Badea Cireșeanu

1859 — 1919

S-a născut la Spineni-Olt, în anul 1859, în ziua de 16 mai. Face studii de Pedagogie la Școala Normală a Societății pentru învățătura poporului; urmează Seminarul Teologic de la Curtea de Argeș, îl absolvă în anul 1878 și Seminarul Central din București, terminînd în

un reazem moral de neclintit, în momentele cele mai grele ale luptei pentru desăvârșirea unificării Statului național român.

Moare la 12, noiembrie 1934, în București și este înmormântat în comuna sa natală. Scrisul său poartă o amprentă pastorală și patriotică.

Menționăm :

Trei Conferințe (în colaborare cu Pr. I. St. Popescu), Vălenii de Munte, 1910, 90 p.; *Jurământul și cuvinte ostășești*, București, 1914, 75 p.; *Din vremea marelui război*, București, 1919, 63 p.; *Amintiri din marele război*, M-reă Neamț, 1923, 82 p.; *Mărășești — Corul biruinței cu Biserica Neamțului*, M-reă Neamț, 1924, 69 p.

Prof. Pr. Dr. Al. Mironescu

1857 — 1932

Viitorul Mitropolit Primat s-a născut la Vaslui, la 12 august 1857, ca al 17-lea fiu al preotului Miron și al Ecaterinei, fiica Vornicului Vrabie. A urmat Seminarul Teologic de la Socola (ambele cicluri) pe care îl absolvă în anul 1877. După un timp pleacă la Universitatea din Cernăuți și în ianuarie 1887, obține titlul de doctor în Teologie al Facultății de Teologie de acolo.

Revine în București unde, începînd cu anul 1887, este numit profesor cu titlul suplitor la Catedra de Teologie Morală și Asceză. Din octombrie 1888 este și director al Internatului Facultății de Teologie. În același an, din însărcinarea Consiliului profesoral, întocmește cunoscutul *Memoriu asupra Facultății de Teologie*, lucrare de 127 p. de tipar, cuprinzînd o amplă expunere a situației învățămîntului teologic superior de atunci.

La 1 decembrie 1888, același Consiliu îl însărcinează, împreună cu Barbu Constantinescu și N. Nitzulescu, să elaboreze un proiect de lege pentru recunoașterea Facultății de Teologie din București.

Dar, înainte de a împlini vîrsta de 40 de ani, la 5 februarie 1895 Al. Mironescu este hirotonit arhieru cu numele de Atanasie și însărcinat să gireze problemele Episcopiei Rîmnicului, titularul acesteia Ghenadie Enăceanu, fiind bolnav. La 14 ianuarie 1898, episcopul Ghenadie moare și la 12 martie același an, Al. Ath. Mironescu este ales Episcop. În noua sa misiune și-a cercetat eparhia pînă la cel din urmă sat și cătun, prin vizite pastorale. Era un bun părinte, iscusit predicator și scriitor bisericesc. În anul 1909, a fost ales membru onorar al Academiei Române. Dar în același timp, în urma săvîrșirii din viață a Mitropolitului Primat Iosif Gheorghian este investit cu această mare răspundere episcopul Atanasie Mironescu. Se știe că n-a rămas la conducerea Bisericii strămoșești decît 2 ani. În urma unui dureros proces, în care Sfîntul Sinod l-a declarat nevinovat, în ziua de 28 iunie, și-a dat demisia, retrăgîndu-se la Mînăstirea Cernica, unde s-a și stins din viață, în octombrie 1932¹⁷.

Este de remarcă că, în timpul procesului, marele istoric, A. D. Xenopol a depus în apărarea Mitropolitului Primat.

17. A se vedea *Apărarea Mitropolitului Atanasie*, București, 1911, p. 98, și V. Romanescu, *Mitropolitul Atanasie Mironescu*, București, 1942, 176 p.

asupra Institutului sinodale din diferite Biserici Ortodoxe de Răsărit; 20 cuvîntări (în colaborare cu Ic. N. Nazarie, București, 1900; În colaborare: a tradus *Viața lui Hristos*, după Didon; Împreună cu Ic. N. Nazarie a tradus din rusește și adaptat *Căldușa predicatorului*, București, 1901—1902.

Între 1897—1906 a colaborat la diortosirea și tipărirea cărților de slujbă ale Bisericii noastre (Prof. Pr. D. R.).

Prof. Pr. Constantin Gh. Nazarie

1865 — 1926

Preotul profesor Constantin Gh. Nazarie s-a născut la 16 martie 1865 în comuna Vultureni, satul Grădiștea din fostul județ Tecuci. Tatăl, Gh. Nazarie, fusese cîntăreț la biserica din sat. Copilul Constantin a crescut în atmosfera curată a căminului și a credincioșilor bisericii. Oasrdnic pentru familia lui și atent la vocația copilului, după școala primară, pe care a urmat-o la Bacău, tatăl l-a dus la Seminarul Teologic «Sfîntul Gheorghe» din Roman, în anul 1881. Director al Seminarului era, pe atunci, preotul iconom Dimitrie Matcaș, o reprezentativă personalitate a clerului moldovean din acea vreme, fost deputat în Divanul Ad-hoc, luptător pentru unire și sprijinitor devotat al lui Al. I. Cuza. Mai tîrziu, preotul Constantin Gh. Nazarie va scrie o lucrare închinată vieții și muncii fostului său director.

Seminarul Teologic din Roman funcționa în prima lui perioadă de existență (1858—1901) cu trei și apoi patru ani de studii. În 1885 elevul Constantin Gh. Nazarie dornic de mai mult, trece la Seminarul «Mitropolitul Veniamin Costache», din Iași, pentru cursul superior, gradul II, absolvindu-l, în 1888.

Călăuzit și generos sprijinit de învățatul episcop de Roman, Melchisedec, tînărul absolvent de Seminar e trimis în toamna aceluiași an să studieze la Academia Teologică din Kiev, unde episcopul Melchisedec însuși își desăvîrșise studiile.

La Kiev, Constantin Gh. Nazarie a studiat aproape cinci ani, pînă în iunie 1893, cînd a fost declarat licențiat în Teologie, prezentînd, ca lucrare de maturitate, teza: «Sermones dominicales per solum anum». Lucrarea cuprinzînd o analiză a predicilor lui Iacob Voragin, arhiepiscop de Genua, va fi tipărită la Roman în 1894, și dedicată episcopului Melchisedec, marele său binefăcător care, însă, murise în 16/29 mai 1892. Echivalarea titlului de licențiat obținut la Academia Teologică din Kiev o va face la Facultatea de Teologie din București, la 16 aprilie 1895.

Revenind de la studii, Constantin Gh. Nazarie satisface mai întîi serviciul militar, apoi cu titlul lui academic, prestigios pe acea vreme, trece pe rînd dintr-un vechi post de copist la Episcopie, ca secretar și pedagog la Seminarul Teologic, apoi director al Cancelariei Episcopiei Romanului, pe data de 15 septembrie 1894 și profesor suplinitor de istorie și geografie la 6 septembrie 1894. În același an se și căsătorește cu Maria Stupcanu, fiica preotului V. Stupcanu din Roman. Au conviețuit exemplar, însă numai zece ani, întrucît soția decedează și el rămîne

1882. După un timp pleacă la Cernăuți, unde aprofundează Teologia, întorcându-se de acolo cu titlul de doctor în Teologie, obținut la începutul anului 1891. Între anii 1884 și 1892 este pedagog și profesor la Seminarul din Curtea de Argeș, iar între 1893—1896, director al Mitropoliei din București. În ianuarie 1892 este numit profesor de Teologie Practică la Facultatea de Teologie din București, la 21 aprilie 1898 este recomandat să suplinească Catedra de Morală (1898—1901), post devenit vacant prin alegerea ca episcop a profesorului Alexandru Mironescu la data de 12 martie 1898. După moartea profesorului N. Nitzulescu (1904), este însărcinat de Consiliul profesoral să suplinească la Catedra acestuia. A fost membru al Societății geografice și al Societății culturale «Steaua» și al «Societății pentru învățătura și cultura poporului român» (1908). A suplini în cadrul Facultății, predând Limba Ebraică (1904—1905). A fost redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română», între anii 1906—1907 și conducător al Administrației Casei Bisericii (1906). A condus, de asemenea, revista «Vocea Bisericii», între anii 1894—1896. Între anii 1913, imediat după moartea lui Ioan Cornoiu, și până în 1915, a fost decan al Facultății de Teologie din București. A plecat din această viață în anul 1919 (Pr. C. G. și Lect. V. I.).

Prof. Dr. C. Chiricescu

1863 — 1929

Născut la 21 ianuarie 1863, în comuna Topești, jud. Gorj, a urmat cursurile Seminarului din Rîmnicu Vilcea, și apoi la Seminarul Central din București, pe care l-a absolvit în 1882. În același an a frecventat Seminarul Pedagogic de pe lângă Școala Normală a Societății pentru învățătura poporului român din București. A urmat apoi cursurile Facultății de Teologie din Cernăuți, obținând aici doctoratul în Teologie, în 1889, urmînd și un an la Facultatea de Drept din Iași. Numit, prin concurs, profesor cu titlul provizoriu la Facultatea de Teologie din București la 5 decembrie 1894, la Catedra de Patologie și Istoria dogmelor și a fost definitivat la 23 decembrie 1897. S-a pensionat în octombrie 1928 și a decedat la 12 ianuarie 1929.

Între 12 ianuarie 1883 — 1 octombrie 1884 a fost pedagog-șef la Seminarul din Rîmnicu Vilcea. Între 1889 și 1892 a fost profesor de Istorie și Geografie și director al Seminarului din Huși, apoi profesor la Seminarul «Veniamin» din Iași (1892—1894), defensor eclesiastic (1894), director al Cultelor (1899—1900), director al Tipografiei Cărților Bisericești (1897—1906), administrator al Casei Bisericii (1905—1907).

A suplini o vreme și Catedra de Istoria Bisericească Universală și Istoria Bisericii Române, și pe cea de Drept bisericesc de la Facultatea de Teologie din București. A fost profesor și la Seminarul Nifon din București. Între 1900—1910 și 1919—1923 a fost și decan al Facultății de Teologie.

A scris: *Sîntul Apostol Pavel după Sfînta Scriptură; Hermeneutica biblică* București, *Arheologia biblică* (pentru Seminarii), București, 1923; *Introducerea în Științele Cărții ale Testamentului Vechi*, (pentru Seminarii), București, 1922; *Trei instituțiuni bisericești în România; Calendar bisericesc ortodox pe toți anii*, București, 1923; *Privire*

Prof. Dr. Dragomir Demetrescu

1852 — 1926

Profesorul Dragomir Demetrescu s-a născut la 6 august 1852, în București. Școala primară a făcut-o în București. Între anii 1867—1874, a urmat cursurile Seminarului Central din București. După obținerea diplomei de Seminar, a urmat, între 1874—1878, cursurile Facultății de Teologie din Atena, unde a luat licența în teologie, la 24 iunie 1874.

Între anii 1887—1890, a făcut studii de Teologie, Filozofie și Literatură clasică la Universitățile din München, Leipzig, Halle și Berlin. A obținut titlul de doctor în Filozofie și Litere la Universitatea din Leipzig, la 15 ianuarie 1891.

A fost mai întâi profesor suplinitor la Catedra de Exegeză și Patrologie la Seminarul «Veniamin Costache» din Iași, din 11 septembrie 1878, provizoriu din 20 octombrie 1882, definitiv din 15 noiembrie 1884 până la 31 octombrie 1891.

A fost numit profesor suplinitor la Catedra de Istorie Bisericească Universală și Istoria Bisericii Române, la 31 octombrie 1891, profesor provizoriu la 27 februarie 1892, profesor definitiv la 14 februarie 1895, la care a funcționat fără întrerupere până la moartea sa, 3 iunie 1926.

Până la 1 noiembrie 1906 a predat și cursurile de Istoria Bisericii Române, pe care le-a predat apoi profesorul Nicolae Dobrescu, între 1 noiembrie 1906 și 10 iulie 1914. Din 14 octombrie 1914 până la 1 iunie 1922, profesorul Dragomir Demetrescu a supliniit din nou Catedra de Istoria Bisericii Române, cu excepția lunilor aprilie, mai și iunie 1918, când această Catedră a fost suplinită de Badea Mangîru.

La 4 septembrie 1887, Facultatea de Teologie a Universității din Atena l-a proclamat *doctor honoris causa*.

Patriarhia ecumenică de Constantinopol i-a acordat titlul onorific de «mare nomofilax».

Între timp, a îndeplinit și alte funcțiuni, ca : Director al Cancelariei Mitropoliei Moldovei, din 11 octombrie 1890 ; Director al Cultelor în Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, din 7 decembrie 1895 până la 13 aprilie 1899.

A fost senator între anii 1902—1905. A decedat la 3 iunie 1926¹.

Studii mai importante :

Cele două-spre-zece Evanghelii ale Patimilor..., însoțite de resumatul cuprinsului lor și adnotațiuni explicative, Iassy, 1882, 64 p. *Dogmele și misterele religiei creștine sau catehismul ortodox...*, Iassy, 1886, 195 p. *Clement Alexandrinul, Cuvînt îndemnător (Protreptic) către Greci*, în limba greacă, București, 1890 (susținută ca teză de doctorat în Filozofie și Litere la Universitatea din Leipzig, 15 ianuarie 1891. *Predica de pe munte*, București, 1893, 31 p. *Sântul Iustin filosoful și martirul și critica teologilor protestanți, Diserțiune*, București, 1893, 31 p. *Explicarea Psalmului 50*. Studiu exegetic-biblic, București, 1897, 85 p. *Arie, arienii și semiarienii*, în «Biserica Ortodoxă Română», XXVII 19(03), nr. 6, p. 653—674 ; nr. 7, p. 788—804. *Tomul sinodic și epistolele patriarhale, relativ la comunitățile ellenice din streinătate cedate Bisericii regatului*

1. Vezi fișa bibliografică personală, făcută la 20 decembrie 1908, de profesorul Dragomir Demetrescu, publicată de Toma G. Bulat, în 75 de ani de la întemeierea Facultății de Teologie din București, *Contribuții la istoricul Facultății de Teologie...*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXXV (1957), nr. 11—12, p. 1150—1161 și p. 1109—1185. Arhimandritul Iuliu Scriban, *Moartea profesorului Dr. Dragomir Demetrescu*, în «Biserica Ortodoxă Română», XLIV (1926), nr. 6 (543), p. 349—351.

văduv în restul vieții. Tânărul teolog Constantin Gh. Nazarie primește Taina Preoției la 26 Ianuarie 1896; în acest timp e numit și director al Seminarului Teologic «Sfintul Gheorghe» din Roman. Devine astfel al treilea director al acestei școli bisericești, de la înființare, după Pr. D. Matcaș (1858—1882) și arhim. Ioanichie Flor (1882—1896). Nu rămîne însă decît doi ani în această funcție, căci în urma unei vizite a reprezentanților forurilor superioare de Stat la Roman și cu această ocazie și la Seminarul Teologic unde C. Gh. Nazarie era profesor, apreciindu-i-se activitatea didactică, tânărul profesor de Teologie e transferat în București, încredințându-i-se funcția de director al Seminarului Central la 24 noiembrie 1898.

De aici promovările sale continuă succesiv: la 16 octombrie 1901 e numit profesor agregat la Facultatea de Teologie din București, Catedra de Teologie Morală, succedînd profesorului A. Mironescu devenit episcop de Rîmnic și apoi mitropolit primat. În anul 1904 e numit profesor definitiv la aceeași Catedră, iar la 1 febr. și director al Internatului Teologic. Ca preot slujea la biserica Stavropoleos. În 1925 cere retragerea din postul de preot la această biserică pentru a se dedica educației tinerilor teologi. Patriarhul Miron Cristea, care îi aprobă cererea, îi adresează o scrisoare de mulțumire, din care cităm: «Luînd în considerare că dorința exprimată de Prea Cucernicia Voastră în cererea înregistrată la nr. 89 a.c. este justificată de trebuința de a vă ocupa cît mai mult, mai de aproape și continuu de educația tinerilor teologi la Internatul Teologic și capela Internatului Teologic vă cere a fi mai liber de altă ocupație, Noi vă împlinim dorința, primindu-vă demisiunea din postul de ajutător la biserica Stavropoleos. Totodată vă aducem mulțumirile și arhierestile noastre binecuvîntări pentru munca depusă, rugîndu-vă ca și pe viitor să ne stați la îndemîină cu cunoștințele și experiența Prea Cucerniciei Voastre la diferite chestiuni bisericești». Dar, la 21 martie 1926 moare în vîrstă doar de 61 de ani.

Din munca sa teologică au rămas **lucrări personale și traduceri**. În afară de prelegerile de *Teologie Morală* care se află în biblioteca Institutului Teologic universitar din București, **subliniem**:

Căluza predicatorului, împreună cu Dr. C. Chiricescu, Buc., 1902, *Importanța moralei creștine*, Buc., 1904, *Duminică, Botezul și ierarhia bisericească*, Buc., 1910. *Economul D. Matcaș*, Buc., 1914, *Testamentul Episcopului Melchisedec*, Buc., 1916, Diverse articole în revistele Bisericii Ortodoxe Române: «Apostolul», «Amvonul», «Cuvînt Bun». Dintre traduceri remarcăm: *Cursul de Teologie Fundamentală*, 2 vol. de N. P. Rojdestvenschi și *Teologia Dogmatică*, 5 vol., de Silvestru de Kanev, acesta din urmă în colaborare cu alți traducători, *Viața lui Iisus*, după R. P. Didon.

Drept încheiere, iată cum înțelegea el numele de «părinte» dat preotului: «Ce însemnează a fi părinte, dacă nu un om matur la cugetare, care știe să-și îngrijească copiii, care știe a pregăti viitorul și fericirea fiilor săi. Să ne rugăm lui Dumnezeu ca la judecata viitoare și cea de acum să nu se zică de fiii noștri că ei au cerut de la noi pîine și noi le-am dat piatră... sau că nu le-am dat nimic; acesta ar fi un ceas grav pentru noi slujitorii» (Prof. Pr. C. G.).

VI + 569 p.; *Istoria dogmelor Bisericii creștine ortodoxe de Răsărit*, București, 1894, 373 p.; *Despre libertatea morală*, București, 1898; *Problema morală*, Iași, 1900; *Reforma lui Luther, în Biserica Occidentală*, București, 1890; *Istoria Seminarului Central din București de la început până la instalarea în localul său propriu* (în colaborare cu Ec. Șt. Călinescu), Iași, 1904.

În colaborare cu V. Oiaga a publicat manuale pentru școlile secundare: *Noțiuni de istorie bisericească*, pentru clasa a V-a, Iași, 1900; *Noțiuni de Istoria Bisericii Române*, pentru clasa a VI-a, Iași, 1904; *Morala creștină*, pentru clasa a III-a sed. IV, Buc., 1921, ș.a.; de asemenea, în rev. «Biserica Ortodoxă Română» din anii 1908—1912, a publicat un mare număr de articole, cu teme din Dreptul bisericesc (Prof. I. I.).

Prof. Pr. Dr. Ioan Mihălcescu

1874 — 1948

Preotul profesor Ioan Mihălcescu s-a născut la 24 aprilie 1874, în comuna Pătirlagele, Jud. Buzău. Clasele primare le-a făcut în comuna natală. A urmat apoi două clase la Gimnaziul din Buzău, alte două clase la Seminarul din Buzău, apoi cursul superior la Seminarul Central din București, unde a luat diploma la 14 iunie 1895.

A urmat apoi, între 1895—1899, cursurile Facultății de Teologie din București, unde a luat licența în Teologie, la 30 iunie 1899.

A făcut apoi studii de specializare pentru pregătirea doctoratului, la Universitățile din Berlin și Leipzig, între 1900—1903.

La 13 iunie 1903, a trecut doctoratul în Filozofie.

La 1 octombrie 1904, e numit agregat la Facultatea de Teologie din București, la Catedra de Teologie Dogmatică și Simbolică, apoi profesor titular de la 1 aprilie 1908, la care a funcționat până la 1 octombrie 1939. În afară de Teologia Dogmatică și Simbolică, a predat și Teologia Fundamentală, Istoria Dogmelor și Apologetica.

A fost decanul Facultății de Teologie din București, în două rânduri: 1 noiembrie 1927 — 1 octombrie 1929 și 1 octombrie 1933 — 1 octombrie 1936.

În 1923 a fost hirotonit preot pe seama bisericii Amza din București.

La 17 octombrie 1936, a fost hirotonit Arhiepiscop Vicar al Patriarhiei Române, post în care a funcționat până în noiembrie 1938.

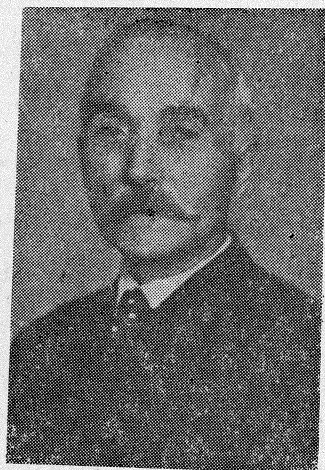
La 14 noiembrie 1938, a fost numit Episcop-locotenent al episcopiei Râmnicului Noului Severin, iar după un an, la 8 noiembrie 1939, a fost ales Arhiepiscop-locotenent al Olteniei și Locotenent al Mitropoliei Olteniei, unde a funcționat numai un an.

La 21 noiembrie 1940, a fost ales Mitropolit al Moldovei, scaun în care a păstorit până la 16 august 1947, când s-a retras.

A decedat la 3 aprilie 1948, fiind înmormântat la mănăstirea Agapia¹.

1. Vezi fișa biografică a preotului Ioan Mihălcescu, din 10 ianuarie 1909, la Toma G. Bulat, art. cit., p. 115; a se vedea și Prof. Nichifor Crainic, *Irineu Mihălcescu*, în «Studii Teologice», Seria I-a, VII (1938—1939), p. 5—19; Emilian Vasilescu, *Bibliografia P. S. Arhiepiscop Mihălcescu Craioveanu*, ibidem, p. 245—325. *Hirotonia întru Arhiepiscop a Păr. Prof. Ioan Mihălcescu*, în «Apostolul» XIV (1936), nr. 21—22, noiembrie, p. 277—279 și 284—287; Prof. N. Chițescu, *Moartea fostului Mitropolit al Moldovei Irineu Mihălcescu* († 3 aprilie 1948), în «Biserica Ortodoxă Română», LXIV (1948), nr. 3—4, p. 180—195.

grecesc, București, 1908, 23 p. *Cinstirea și venerațiunea Sfintei Fecioare*, în «Bis. Ort. Rom.», XXXVIII (1914), nr. 6, p. 519—533; nr. 7, p. 702—714; nr. 8, p. 794—802. *Rostul istoriei bisericești în Teologie*, în «Bis. Ort. Rom.», XXXIX (1915), nr. 1, p. 87—97; nr. 3, p. 245—252; nr. 4, p. 404—405; nr. 5, p. 473—484. Extras, 1915. *Proeminența Bisericii Române în sinul Ortodoxiei*, în «Bis. Ort. Rom.», XXXVIII (1915), nr. 11, febr. p. 1153—1178. Extras 1915. (Prof. Pr. I. R.).

Prof. Dr. Dimitrie G. Boroianu

1864 — 1951

Profesorul D. G. Boroianu s-a născut în Fălticeni, Jud. Suceava, la 31 august 1864. A făcut școala primară în orașul natal. În 1876 s-a înscris la Seminarul «Veniamin Costache», din Iași, pe care l-a absolvit în 1884. A fost între primii studenți ai anului I, cu care și-a reluat activitatea Facultatea de Teologie din București, în toamna acestui an. Ca student, în 1887, a pus bazele «Societății studenților în Teologie». În același an, a fost numit secretar al Seminarului Central din București, unde a funcționat până în 1890, când, luându-și licența în Teologie, a fost numit profesor la Seminarul Veniamin Costache. Între 1 aprilie 1894—

10 noiembrie 1895 a fost defensor eclesiastic. Din noiembrie 1895 a făcut studii de specializare în teologie și filozofie la Leipzig, până în iulie 1897, când a obținut titlul de doctor în Filozofie. Din septembrie 1897 până în octombrie 1902 a funcționat ca profesor la Seminarul Veniamin Costache.

La 1 octombrie 1902 a fost numit profesor agregat la Catedra de Teologie Dogmatică de la Facultatea de Teologie din București; la 5 februarie 1904, la cerere, a fost numit la Catedra de Drept Bisericesc de la aceeași Facultate, funcționând până la 1 octombrie 1936, când a ieșit la pensie, la vârsta de 72 de ani, după ce i se prelungise funcționarea, cu doi ani după împlinirea vârstei de 70 ani.

În 1911 a fost administrator al Casei Bisericii. Cîteva ani a funcționat și ca Director al Cancelariei Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Fiind profesor la Seminarul Teologic din Iași, a înființat, în 1898, revista «Viitorul», pe care a condus-o și după ce a trecut ca profesor la București. În 1916, din cauza războiului, revista și-a întrerupt apariția; a reapărut apoi între 1930—1942.

Ca profesor pensionar a trăit 15 ani, încetînd din viață la 8 septembrie 1951.

Lucrări și studii mai importante:

Dreptul bisericesc. Canoanele Sfintei Biserici Ortodoxe de Răsărit, așezate după chestiuni și cu interpretări, vol. I, Iași, 1899, p. XV + 606; *Dreptul bisericesc*. Principii de drept, Organizația Bisericii Române. Legile țării pentru Biserica și Organizația Bisericii Ortodoxe, vol. II, Iași 1899, p. 6 + 559; *Chestiuni de drept bisericesc*, București, 1905; *Dreptul bisericesc pentru Seminarile Teologice*, ed. III-a, București, 1928; *Istoria Bisericii creștine de la începutul ei pînă în zilele noastre*, București, 1894,

Studii mai importante: *Studii de Istoria Bisericii Române contemporane I; Istoria Bisericii din România (1850—1895)*, București, 1905, 206 p.; *Fragmente privitoare la Istoria Bisericii Române*, Budapesta, 1905, 82 p.; *Intemeierea mitropoliilor și a celor dintii mănăstiri din țară*, București, 1906, 128 p.; *Istoria Bisericii Române din Oltenia în timpul ocupațiunii austriece (1716—1739)...*, București, 1906, 385 p.; *Contribuțiuni la Istoria Bisericii Române în secolul al XV-lea*, București, 1907, 42 p.; *Din istoria Bisericii Române. Secolul al XV-lea. Studiu istoric*, București, 1910, 178 p.; *Viața și faptele lui Antim Ivireanul, Mitropolitul Ungrovlahiei*, București, 1910, 119 p. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române pentru clasa a VII-a de seminar*, Vălenii de Munte, 1912, 267 p., ed. a 2-a, 1922, pe copertă 1923; *Istoria Bisericească, II. De la 1054 pînă astăzi, pentru clasa a VI-a de Seminar*, București, 1914, 416 p. (Pr. Prof. I. R.).

Prof. Pr. Ioan Popescu-Mălăești

1874 — 1953

Preotul Profesor Ioan Popescu-Mălăești s-a născut la 31 martie 1874, în comuna Mălăești, județul Prahova. A făcut școala primară în comuna natală, pe care a absolvit-o în 1886.

Între anii 1886—1893 a urmat cursurile Seminarului Central din București, luînd diploma de Seminar în 1893.

Între 1893—1898 a urmat cursurile Facultății de Teologie din București, unde a luat licența la 29 aprilie 1898.

A fost hirotonit diacon pe seama bisericii române din Baden-Baden, Germania, în 1902. În acest timp a frecventat cursurile de Limba Ebraică la Facultatea de Teologie a Universității din Strassburg, unde, în 1903, a obținut titlul de doctor în Litere și Filozofie, pe care l-a echivalat la Facultatea de Litere și Filozofie din București, la 16 decembrie, 1904.

La 24 noiembrie 1907, a fost numit agregat definitiv la Catedra de Exegeza Vechiului Testament, iar la 1 decembrie 1907 profesor, predînd în afară de Exegeza Vechiului Testament, Limba Ebraică, Arheologia Biblică și Introducere în Vechiul Testament, pînă la 1 octombrie 1939, cînd a ieșit la pensie.

În 1907, a fost numit preot al bisericii din palatul Cotroceni.

A fost, în două rînduri, decanul Facultății de Teologie din București: 1 octombrie 1929—1 octombrie 1933 și 1 octombrie 1936—1 octombrie 1938. A decedat la 3 aprilie 1953, în vîrstă de 79 de ani¹.

Studii mai importante: *Pentateuhul. Studiu istorico-critic*, București, 1903, ed. 2-a, 1936; *Elemente de gramatica limbii ebraice (și biblice arameice)*, ed. I-a, București, 1906; ed. a 2-a, București, 1921; ed. a 3-a, București, 1927; *Limbile semite*, București, 1904; *Profeția lui Obadia*, Ploiești, 1906; *Din practicile și credințele israeliților*, Pitești, 1910; *Proorocia lui Ioel*. Studiu exegetic-introductiv, București, 1910; *Creațiunea lumii*, București, 1912; *Eclesiastul și Plîngerile lui Ieremia*. Traducere împreună cu Prof. Ion Mihăilescu și Prof. Cezar Papacostea, București, 1918; *Explicarea Epistolei către Efesenii*, în «Bis. Ort. Rom.», XLIII (1925), nr. 2, p. 69—75; nr. 3, p. 131—137;

1. Vezi fișa biografică a Pr. Prof. Ioan Popescu-Mălăești la Toma G. Bulat, *art. cit.*, p. 1154—1155; Pr. Prof. Haralambie Roventă, *Ioan Popescu-Mălăești, preotul și profesorul*, în «Studii Teologice», Seria I-a, VII (1938—1939), p. 20—29. *Preotul profesor Ioan Popescu-Mălăești*, în «Glasul Bisericii», XII (1953), nr. 4, p. 245—248; Pr. Prof. Nic. Neaga, *Ioan Popescu-Mălăești*, în «Mitropolia Ardealului», II (1957), nr. 5—8, p. 539—541; Ion V. Georgescu, *Bibliografia Părintelui Profesor Ioan Popescu-Mălăești*, în «Studii Teologice», Seria I-a, VII (1938—1939), p. 326—373.

Studii mai importante: *Sinodul al III-lea ecumenic ținut în Efes în anul 431 d.Hr.*, București, 1899, Teză de licență, ed. a 2-a, București, 1931. *Darlegung und Kritik der Religionsphilosophie Sabatiers*, Bern, 1903. *Studiu asupra raportului dintre religie și moralitate*, București, 1904. *Θρησκεία καὶ Ὁρθόδοξια*. *Die Bekenntnisse und die wichtigsten Glaubenszeugnisse der griechisch-orientalischen Kirche im Originaltext, neben einleitenden Bemerkungen*, Leipzig, 1904. *Cosmogoniile popoarelor civilizate din antichitate. Cosmogonia biblică și cosmogonia științifică modernă*, Pitești, 1907. *Catehismul creștinului ortodox*, București, 1918; alte ediții: București, 1924; 1927; ed. a IV-a, 1931; ed. a 5-a, 1938; ed. a 6-a, București, 1941; ed. a 7-a, București, 1942. *Epopeea lui Ghilgames. Versiune, analiză și note explicative*, București, 1920. *Manava-Dharma-Sastra sau Cartea Legii lui Manu...*, ed. a I-a, București, 1920; ed. a 2-a, București, 1944. *Varlaam și Ioasa. Povestirea minunatei vieți a acestor doi Sfinți*, București, 1921; ed. a 2-a, București, 1923; altă ediție București, 1943. *Dogma soteriologică*, Fasc. I—X. București, 1926—1928. *Traducerea Scrierilor Părinților apostolici dimpreună cu Așezămintele și canoanele apostolice*, t. I—II, Chișinău, 1927—1928; ed. a 2-a, Rîmnicu-Vîlcea, 1935—1936 (lucrată împreună cu pr. econ. Matei Păslaru și pr. econ. G. N. Nițu). *Curs de Teologie Fundamentală sau apologetică*. Vol. I, București, 1932, 279 p. *Bhagavad-Gita*, poemă indiană, traducere și note, București, 1932. *La théologie symbolique au point de vue de l'Eglise orthodoxe orientale*, Bucarest, 1932. *Istoria religiunilor lumii*, București, 1946. *Curs de Istoria religiunilor și Teologie Fundamentală*. București, 1935. *Teologia luptătoare*, București, f. an. 219 p. (Pr. Prof. I. R.).

Prof. Dr. Nicolae Dobrescu

1874 — 1914

Profesorul Nicolae Dobrescu s-a născut la 20 iulie 1874, în comuna Celeiu, satul lui Popa Radu Șapcă, jud. Romanați, purtînd numele de familie Dobre D. Diaconu. În școala primară pe care făcut-o în comuna natală, i s-a schimbat numele în Dobrescu.

A urmat cursurile Seminarului Central din București, între 1888—1896, pe care le-a absolvit la 29 iunie 1896, luînd diploma de Seminar. În 1898 a absolvit și «cursul liceal».

A urmat apoi cursurile Facultății de Teologie din București, unde a obținut licența în Teologie la 11 iunie 1902 și, paralel, cursurile Facultății de Litere din București, luînd licența la 24 octombrie 1902.

Între anii 1902—1905, a făcut studii la Facultatea de Litere a Universității din Viena, specializîndu-se în studiile de istorie. A obținut diploma de doctor în Litere, specialitatea «istorie», la Universitatea din Viena, la 3 aprilie 1905.

După studiile făcute la Viena, a plecat în 1905, la Universitatea din Cernăuți, unde a audiat cursurile de Istorie Bisericească de la Facultatea de Teologie, predate atunci de cunoscutul istoric Pr. Prof. Eusebiu Popovici († 1922), cursurile de Istoria dogmelor și unele cursuri la Facultatea de Teologie protestantă a Universității.

Întors în țară, a fost numit la 1 noiembrie 1906 suplinitor la Catedra de Istoria Bisericii Române, profesor agregat la 9 mai 1907, apoi agregat definitiv la 1 noiembrie 1907.

La 1 iulie 1911, a fost înălțat la gradul de profesor definitiv, la Catedra de Istoria Bisericii Române ale cărei cursuri le-a predat pînă la moarte, 10 iulie 1914, decedînd în plină putere de creație, în vîrstă de 40 de ani¹.

1. Pentru biografia profesorului Nicolae Dobrescu, vezi: Pr. Prof. Nic. Serbănescu, *In memoriam: Prof. Nicolae Dobrescu (1874—1914)*, în «Studii Teologice», XXVI (1974), nr. 7—8, p. 571—582.

Prof. Pr. Dr. Nicolae M. Popescu
1881 — 1963

Preotul profesor Nicolae M. Popescu s-a născut la 16 februarie 1881 (stil vechi), în satul Dîmbovicioara, lângă Titu, jud. Dîmbovița. A făcut școala primară în comuna Branîște din apropiere.

Între anii 1893—1901, a urmat cursurile Seminarului «Nifon Mitropolitul» din București. În anul 1902, obține bacalaureatul la Liceul «Sf. Sava» din București. Între anii 1902—1907, a urmat cursurile Facultății de Teologie din București și paralel cursurile Facultății de Litere și Filozofie din București. În 1907, a obținut titlul de licențiat în Teologie, iar în 1908, licența în Istorie, la Facultatea de Litere și Filozofie. La 29 august 1908, a fost hirotonit diacon pe seama bisericii Zamfira, jud. Prahova. Între anii 1910—1913, a urmat cursurile Universității din Viena, specializându-se îndeosebi în studiile de bizantinologie și de filologie greacă și slavă. A luat doctoratul în Istorie, specialitatea Bizantinologia, în 1914. În timpul în care a studiat la Viena, a slujit ca diacon la biserica română din Viena; apoi, în 1914, a fost numit diacon la biserica Cotroceni din București, păstorită atunci de Pr. Prof. Ioan Popescu-Mălăești. Între anii 1919—1923, a funcționat ca director al Cancelariei Sfintei Mitropolii a Ungrovlahiei, sub mitropolitul primat, apoi patriarh, Miron Cristea (1919—1925); patriarh (1925—1939).

La 13 decembrie 1920, a fost hirotonit preot pe seama bisericii Schitu Măgureanu, unde a păstorit pînă în 1926, cînd este transferat la biserica Bradu-Boteanu unde a servit ca preot pînă în 1933.

La 1 iunie 1922, a fost numit profesor la Catedra de Istoria Bisericii Române, unde a funcționat pînă în anul 1946, cînd a ieșit la pensie.

Între 15 august 1923—31 martie 1924, a fost director al Seminarului «Nifon Mitropolitul» din București.

După moartea compozitorului Dimitrie Chiriac, a fost ales președinte al fostei societăți corale «Carmen».

A decedat la 11 februarie 1963, fiind înmormîntat la cimitirul Belu din București¹.

Studii mai importante: *Viața și activitatea dascălului de cîntări Macarie ieromonahul...*, Teză, București, 1908; *Patriarhii Țarigradului prin țările românești*, veac. XVI, București, 1914; *Nifon II, Patriarhul Constantinopolului*, București, 1914; *Viața și faptele Domnului Țării Românești Constantin Vodă Brîncoveanu, care a fost tăiat de turci la Țarigrad*, București, în mai multe ediții: 1914, 1915, 1934; *Dionisie mitropolitul Ungrovlahiei (24 iunie—24 decembrie 1672)*, București, 1914; *Gheorghe David, Mitropolitul Moldovei*, București, 1936, Extras din «Biserica Ortodoxă Română», LIV (1936), nr. 1—2, p. 1—13; *Macarie Psaltul. La o sută de ani de la moartea lui (1836—*

1. Pentru biografia Pr. Prof. Nicolae M. Popescu, vezi: Pr. Prof. Ioan Rămureanu, *Cuvîntare la moartea Pr. Prof. Nicolae M. Popescu* († 11 februarie 1963), în «Biserica Ortodoxă Română», LXXXI (1963), nr. 1—2, p. 77—80; Pr. Nic. I. Șerbănescu, *Preotul profesor Nicolae M. Popescu*, ibidem, p. 72—77.

nr. 4, p. 196—201; nr. 6, p. 329—335; *Proorocii I și II*, București, 1926; *Proorocia lui Isaia, cu scurte explicări*, București, 1926 și 1927; *Proverbele lui Solomon*, București, 1930. Extras din «Studii Teologice», I (1929), nr. 1, p. 6—14; I (1930), nr. 2, p. 3—22; *Valoarea Vechiului Testament pentru creștini*, în «Studii Teologice», III (1932), nr. 2, p. 35—112. Extras, București, 1932; *Eclesiastul*, București, 1933. Extras din «Studii Teologice», IV (1933), p. 93—155; *Cartea lui Iob. Studiu introductiv*, București, 1935; *Scurtă introducere în cărțile Vechiului Testament*, Fasc. I, *Partea generală*, București, 1933; ed. 2-a, București, 1936; *Profeția lui Obadia*, tradusă și comentată, București, 1936 (Pr. Prof. I. R.).

Prof. Dr. Vasile Gh. Ispir

1886 — 1947

Profesorul Vasile Gh. Ispir s-a născut la Țirgu-Neamț, la 18/21 decembrie 1886. După terminarea cursului primar în Țirgu-Neamț, a făcut Seminarul Teologic la Roman, apoi la Seminarul «Veniamin Costache» din Iași, pe care-l termină în anul 1906.

Între anii 1906—1910, a urmat cursurile Facultății de Teologie din București, unde, la 29 octombrie 1910 obține titlul de licențiat în Teologie. A studiat apoi, pentru scurt timp la Berlin, apoi între 1911—1914, la Oxford, în Anglia, unde a obținut în 1914, titlul de Bachelor of Science. În iulie 1919, a luat doctoratul în Teologie la Facultatea de Teologie din București.

La 2 octombrie 1920, a fost numit docent universitar la Facultatea de Teologie din București, la Catedra de Apologie creștină. La 1 decembrie 1922, a fost numit profesor titular la Catedra nou înființată de Îndrumări Misionare, la care a funcționat pînă în noiembrie 1938, cînd a fost desființată. În același an, a fost numit profesor de Catehetică și Pastorală, pe care le-a predat pînă în 1942, cînd a trecut la Catedra de Îndrumări Misionare și Sectologie, reînființată în acest an, la care a funcționat pînă în 1947. La 1 mai 1922, profesorul Vasile G. Ispir a fost numit Secretar general la Ministerul Cultelor și Artelor, unde a funcționat pînă în martie 1926. De la 14 octombrie 1944 pînă la 3 septembrie 1946, a fost decan al Facultății de Teologie din București. A decedat la 5 iulie 1947, fiind înmormîntat la biserica «Radu Vodă» din București, unde se afla Internatul teologic, iar în prezent Seminarul Teologic¹.

Studii mai importante: *Mănăstirile noastre. Studiu istorico-pragmatic*, București, 1910; *Introducere în studiul religiunii comparate*, București, 1915; *Îndrumarea misionară a Bisericii Ortodoxe*, București, 1922; *Sectele religioase în România*, Arad, 1928; *Ideea de Dumnezeu în țara Masailor*, în «Studii Teologice», I (1929), nr. 1, p. 15—47; *Curs de îndrumări misionare*, București, 1929, 551 p.; *Ideea de Dumnezeu în Congo*, în «Studii Teologice», I (1930), nr. 2, p. 19—55; *Ideea de Dumnezeu în Uganda*, în «Studii Teologice», II, (1931), nr. 1, p. 99—146; *Misiunea creștină în România nouă*, în «Studii Teologice», IV (1933), p. 67—92; *Principiile educațiunii creștine*, București, 1946. Extras din «Biserica Ortodoxă Română», LXIV (1940), nr. 1—3, p. 110—136 și 4—6, p. 161—179 (Pr. Prof. I. R.).

1. Pentru biografia profesorului Vasile G. Ispir, vezi: Constantin I. Bercuș, *Moartea profesorului Vasile G. Ispir*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXV (1947), nr. 4—9, p. 250—257.

Studii mai importante: *Fouillès Verhälltnis zu Kant. Darstellung und Kritik*, Leipzig, 1915 (Teza de doctorat în filozofie la Leipzig); *Atitudini etico-sociale scoase din viața Sf. Ioan Hrisostom*, București, 1920, 79 p.; *Problema morală și criteriul moral obiectiv*, București, 1922, 36 p. Extras din «Biserica Ortodoxă Română», 1922; *Teoria ideilor-forțe cu aplicare la ideea morală, religioasă și socială. Studiu critic*, București, 1924, 124 p.; *Manual de Morală creștină*, ed. I-a, București, 1929; ed. a 2-a, București, 1930; *Sisteme de filozofie morală, vol. I Considerațiuni...*, București, 1930 și 1938; *Idealul moral-creștin și aspectul său social*, în «Studii Teologice», III (1932), nr. 2, p. 212—245; *Ideea de dreptate ca forță socială*, București, 1933; *Mișcarea social-creștină în Biserica Ortodoxă Română*, București, 1934; *O dispută creștină filosofică. Problema conștiinței*, București, 1934; *Axiomatica unei «Filozofii creștine»*. Istoric, Elemente, Principii, Obiecțiuni, în «Studii Teologice», V (1936), p. 3—60. Extras, București, 1936; *În afară de catedră*, București, 1938, 294 p.; *Sisteme moral-filozofice, Spiritualismul creștin*, București, 1931; ed. a 2-a, București, 1939; *Le christianisme et les problèmes sociaux-économiques*, Athènes, 1939; *Le problème d'une sociologie chrétienne*, București, 1940; *Morală ortodoxă față cu celelalte morale confesionale — după izvoarele lor originale*, București, 1941, 246 p.; *Personalitatea filozofului Leibnitz și opera sa filozofică, religioasă*, București, 1942; *Aspectul social al Ortodoxismului*, București, 1942; *Temeiurile unei ordine morale*, București, 1943; *Codul civil și problema divorțului*, București, 1944; *Probleme de morală socială*, Vol. I, București, 1966, 199 p. (Pr. Prof. I. R.).

Prof. Teodor M. Popescu
1893 — 1973

Profesorul Teodor M. Popescu s-a născut la 1 iunie 1893, din părinți agricultori, în satul Boteni, comuna Conțești, jud. Dîmbovița, fiind unul din cei nouă copii ai familiei sale.

A făcut școala primară între anii 1900—1905, în satul Boteni și în comuna Conțești.

A urmat apoi, între anii 1905—1913, cursurile Seminarului Central din București, unde a luat, în 1913, diploma de Seminar.

Între anii 1913—1919, a urmat cursurile Facultății de Teologie din București, cu o întrerupere de doi ani, din cauza războiului din 1916—1918, unde a obținut diploma de licențiat în Teologie în 1919.

A participat activ la războiul României pentru întregirea neamului 1916—1918, obținînd gradul de sublocotenent.

Între anii 1919—1922, a studiat, în vederea pregătirii doctoratului la Facultatea de Teologie din Atena, unde a obținut titlul de doctor în Teologie, în 1922.

Datorită faptului că tînărul doctor în Teologie, Teodor M. Popescu, cunștea bine și vorbea curent limba neogreacă, a fost angajat între 1 octombrie 1921 și septembrie 1922, în postul de Cancelar interpret al Legației române din Atena, Grecia.

Între anii 1922—1923, a urmat cursuri de specializare în domeniul Istoriei Bisericești Universale la Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din Leipzig, apoi, între anii 1923—1925, la Facultatea de Teologie Protestantă din Paris, la Institutul Catolic din Paris și la «École pratique des Hautes Etudes» de la Sorbona.

1936), în «Biserica Ortodoxă Română», LIV (1936), nr. 9—10, p. 572. Extras, București, 1936; *Preoți de mir adormiți întru Domnul*, București, 1942; *Viața și faptele părintelui Grigorie Dascălul, mitropolitul Țării Românești*, București, 1942; 'Ορθόδοξος 'Ομολογία Μάρτυρις Ὀρθodoxă. Text grec, inedit, ms. Parisinus 1265. Text român, ed. Buzău, 1691, editată de Pr. Nic. M. Popescu, Diac. Gh. I. Moisescu, București, 1942; *Corespondența lui Iosif Gheorghian cu Vladimir Guettée*, București, 1945; *Chiril Lucaris și Ortodoxia română ardeleană*, București, 1946. Extras din rev. «Biserica Ortodoxă Română», LXIV (1946), nr. 7—9, p. 425—446; Mitropolitul Nicolae Krutițki, *Cuvântări bisericești*. Traduse din limba rusă de Pr. Nic. M. Popescu, vol. I—III, București, 1949—1953 (Pr. Prof. I. R.).

Prof. Dr. Șerban Ionescu

1887 — 1957

Profesorul Șerban Ionescu s-a născut la 19 iunie 1887, în familia preotului Ioan Ionescu, fiind al patrulea copil din cei cinci copii ai părinților, în comuna Cernătești, jud. Buzău. A făcut cursul primar în orașul Buzău.

Între 1899—1906, a urmat cursurile Seminarului «Veniamin Costache» din Iași, unde a obținut în anul 1906, diploma de absolvire a Seminarului. În 1906 a luat, de asemenea, diploma de bacalaureat la Liceul «Sfântul Sava» din București. După terminarea Seminarului, a urmat, între 1907—1911, cursurile Facultății de Teologie din București, unde a luat licența în Teologie, în 1911. Între anii 1911—1915, a făcut studii de filozofie la Universitatea din Leipzig, la care, în 1915, a luat doctoratul în Filozofie. Întors în țară, a participat, cu gradul de locotenent infanterist la războiul din 1916—1918, conferindu-i-se importante distincții. După primul război mondial (1914—1918), a funcționat, din 1920, mai întâi ca profesor de Limba Germană la Seminarul «Episcopul Kesarie» din Buzău. În 1920, a obținut titlul de doctor în Teologie la Facultatea de Teologie din București. La 10 octombrie 1922, este numit docent la Catedra de Teologie Morală de la Facultatea de Teologie din București. La 27 aprilie 1923, este numit conferențiar suplinitor de Filozofie morală. În anul universitar 1925—1926, suplinește Catedra de Teologie Morală, în locul preotului profesor Constantin Nazarie, care era bolnav. La 1 martie 1927 este numit profesor suplinitor la Catedra de Teologie Morală, devenită vacantă prin decesul profesorului Pr. C-tin Nazarie († 1 martie 1927).

A fost titularizat la Catedra de Teologie Morală în 1930 și a predat cursurile acestei discipline până în 1948, când a ieșit la pensie.

A fost decan al Facultății de Teologie de la 5 iunie 1941 până la 16 septembrie 1942. Încă din primii ani de după primul război mondial, a inițiat, împreună cu alți cîțiva profesori de Teologie, cercul de studii social-creștine «Solidaritatea» și revista cu același nume, în care a scris articole importante.

În același timp a fost membru permanent al Societății de Științe morale și politice. A decedat, după o grea suferință de 13 ani, la 1 aprilie 1957¹.

1. Pentru biografia profesorului Șerban Ionescu, să se vadă: Prof. C. Pavel, *In memoriam: Profesorul Șerban Ionescu*, în «Studii Teologice», XXV (1973), nr. 9—10, p. 736—742; Diac. Prof. Orest Bucevschi, *Profesorul universitar onorar Dr. Șerban Ionescu*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», XXXIII (1957), nr. 5—6—7, p. 541—542, Teodor N. Manolache, *Șerban Ionescu*, în «Glasul Bisericii», XVI (1957), nr. 4—5, p. 311—319.

Prof. Pr. Dr. Petre Vintilescu

1887 — 1974

Preotul profesor Petre Vintilescu s-a născut la 25 septembrie 1887, în comuna Căteasca, jud. Argeș, ca al doilea din cei șase copii ai preotului Marin Vintilescu.

Primii ani ai școlii primare i-a făcut în comuna Căteasca, iar ultimii în orașul Pitești.

Între anii 1900—1903, a urmat cursurile Seminarului preoțesc din Curtea de Argeș, apoi între anii 1903—1907 a trecut la Seminarul Central din București, unde a luat diploma de seminar în 1907.

Între anii 1907—1911, a urmat cursurile Facultății de Teologie din București, la care a luat diploma de licență în Teologie.

În 1911, a fost hirotonit preot la biserica din comuna Rătești — Furduiești, județul Argeș, de unde, la 1 aprilie 1914, este numit preot suplinitor la biserica «Maica Precista» din Pitești.

La 1 octombrie 1917, a fost numit preot paroh la biserica «Sf. Ioan Botezătorul» din Pitești.

Între anii 1919—1928, a funcționat ca profesor de religie la Școala Normală și la Liceul de fete din Pitești.

La 30 iunie 1926, a obținut doctoratul în Teologie la Facultatea de Teologie din București.

La 1 februarie 1928, a fost numit profesor agregat la Catedra de Liturgică și Pastorală de la Facultatea de Teologie din București, al cărei titular a devenit la 1 aprilie 1930. A predat cursurile de Liturgică și Pastorală până la 1 martie 1949, când a fost pensionat de la Catedră.

Din 1928, a păstorit ca preot la biserica «Sfinții Voievozi» din București, până la 1 decembrie 1940.

Între 1 ianuarie 1932 și 1 august 1933, a fost numit preot la biserica română din Paris.

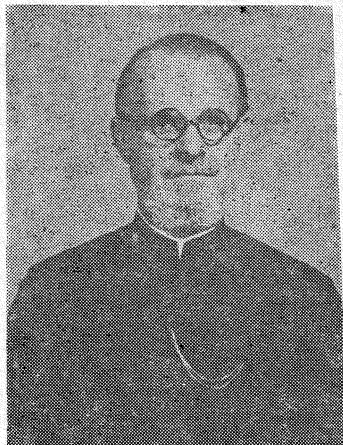
A îndeplinit funcția de decan al Facultății de Teologie, în două rânduri: 1 decembrie 1938 — 8 octombrie 1940 și 3 septembrie 1946 — 4 decembrie 1948.

A îndeplinit funcția de Președinte al Consistoriului Central Bisericesc din 1954 până în 1966, sub patriarhul Iustinian (1948—1977).

A decedat la 12 iunie 1974, fiind înmormântat în cimitirul «Sfinta Vineri» din București¹.

Studii mai importante: *Cultul și erezile*, Pitești, 1926, 180 p. *Sacrificiul religios ca principiu al Liturghiei. Studiu dogmatico-liturgic*, București, 1927. *Două imne în-gerești în Liturghie: Imnul heruvimic și imnul serafic*, Pitești, 1927. *Misterul liturgic*, București, 1929. *Încercări de istoria Liturghiei*, în «Studii Teologice», I (1929), nr. 1, p. 178—208; I (1930), nr. 2, p. 100—140; I (1930), nr. 3, p. 80—100. Extras, București,

1. Pentru biografia preotului profesor Petre Vintilescu, vezi: «Pr. Prof. Ene Braniște, *Preot Profesor Petre Vintilescu*, în «Studii Teologice», XXVI (1974), nr. 7—8, p. 592—598.

Întors în țară, a fost numit mai întâi, la 1 decembrie 1925, profesor de Științe religioase la Seminarul Central din București, unde a funcționat până în 1926. De la 1 noiembrie 1926 până în decembrie 1927, a funcționat ca profesor de Istoria Bisericească Universală la Facultatea de Teologie din Chișinău, afiliată Universității din Iași.

Începând cu 1 aprilie 1927, a fost numit prin concurs profesor la Catedra de Istorie Bisericească Universală de la Facultatea de Teologie din București, devenită vacantă prin decesul profesorului Dragomir Demetrescu, la 3 iunie 1926.

A profesat, fără întrerupere la fosta Facultate de Teologie din București, de la 1 aprilie 1927 până la 15 noiembrie 1948, apoi la Institutul Teologic de grad Universitar din București între 15 noiembrie 1948 și 1 martie 1959, ridicând nivelul cursurilor de Istorie Bisericească Universală la o mare strălucire.

De la 1 octombrie 1928 până la 1 noiembrie 1938, a suplinat și Catedra de Patrologie și Istoria dogmelor, la Facultatea de Teologie din București. În anul universitar 1947—1948, a suplinat Catedra de Istoria Bisericii Române.

Între 6 septembrie 1942 — 14 octombrie 1944, a îndeplinit funcția de decan al Facultății de Teologie din București.

A încetat din viață în după-amiaza zilei de 4 aprilie 1973, fiind înmormântat în cimitirul «Sfinta Vineri» din București¹.

Studii mai importante: *Cauzele persecuțiilor din punct de vedere istoric și psihologic*, în limba neogreacă, Atena, 1922. *Divin și uman la vechii istorici bisericești*, București, 1924. *Denaturarea istoriei lui Origen*, în «Biserica Ortodoxă Română», XLIV (1926), nr. 5, p. 246—254; nr. 7, p. 378—383; nr. 10, p. 580—586; nr. 11, p. 631—635; nr. 12, p. 710—718. *Istoria creștinismului ca istorie a culturii*, București, 1927. *Cucerirea Constantinopolului de către latini ca mijloc de unire a Bisericii (sec. XI—XIV)*, în «Studii Teologice», I, (1929), nr. 1, p. 48—142; Extras, București, 1929. *Contribuțiunile la istoria încercărilor de unire a Bisericilor. Tratatulele de la 1337—1339*, București, 1930. Extras din «Studii Teologice», I (1930), nr. 3, p. 23—79; Extras, București, 1930, 59 p. *Sentința de excomunicare de la 16 iulie 1054. I. Versiunea greacă*, în «Studii Teologice», II (1931), p. 49—68. *Versiunea latină*, II (1931), nr. 2, p. 35—46. *Primii didascali creștini*, București, 1932, Extras din «Studii Teologice», III (1932), nr. 2, p. 140—211, 78 p. *Tratatul împăratului Iustinian contra lui Origen. Studii și traducere*, în «Studii Teologice», IV (1933), p. 17—66. *Enciclica patriarhilor ortodocși de la 1848. Studiu introductiv, text și traducere*, București, 1935. Extras din «Biserica Ortodoxă Română», LIII (1935), nr. 11—12, p. 545—688. Extras, București, 1935, 144 p. *La o sută de ani după schismă*, în «Studii Teologice», VII (1938—1939), p. 46—89; VIII (1940), p. 77—104; Extras, București, 1940, 74 p. *Cler și popor în primele trei secole*, în «Studii Teologice», I (1949), nr. 9—10, p. 713—738. *Atitudinea Vaticanului față de Ortodoxie în ultimii treizeci de ani*, în «Ortodoxia», I (1949), p. 28—90. *Importanța istorică a Sinodului al IV-lea ecumenic*, în «Ortodoxia», III (1951), nr. 2—3, p. 188—294. *Cinci sute de ani de la căderea Constantinopolului sub turci*, în «Ortodoxia», V (1953), nr. 3, p. 381—437. *Geneza și evoluția schismei*, în «Ortodoxia», VI (1954), nr. 2—3, p. 163—217. *Istoria Bisericească Universală*, vol. I (1—1054); vol. II, De la 1054 până azi, București, 1956 (împreună cu Pr. Prof. T. Bodogae și prof. C. Stănescu). *Raporturile dintre ortodocși și anglicani din secolul al XVI-lea până la anul 1920*, în «Ortodoxia», X (1958), nr. 2, p. 177—194. *Problema stabilizării datei Paștilor. Privire istorică asupra divergențelor și computurile pascale*, în «Ortodoxia», XVI (1964), nr. 3, p. 334—444. *Condițiile istorice ale formării Vechilor Biserici Orientale*, în «Ortodoxia», XVII (1965), nr. 1, p. 28—40 (Pr. Prof. I.R.).

1. Pentru biografia profesorului Teodor M. Popescu, vezi: Pr. Prof. Ioan Rămureanu, *Profesorul onorar Teodor M. Popescu*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCI (1973), nr. 3—5, p. 481—483.

În ultimii ani de învățămînt a predat și cursurile de Pastorală și a suplinit Catedra de Îndrumări Misionare și Sectologie, în 1947.

În 1930, a fost numit preot la biserica «Sfîntul Spiridon-Nou» din București, de unde, la 1 ianuarie 1933, a fost transferat la biserica Pitar Moș din București, la care a slujit ca paroh pînă la 1 octombrie 1942. În anul 1931—1932, a fost deputat în Camera deputaților.

A decedat la 28 martie 1961, fiind înmormîntat la cimitirul «Reînvierea» din București¹.

Studii mai importante: *Capernaume! Capernaume! Momente din apostolatul nostru*, Craiova, 1923; *Fapte și orientări creștine*, Craiova, 1924; *Perspective sociale și culturale în lumina Evangheliei*, Arad, 1925; *Un capitol de pimenică ortodoxă*, Sibiu, 1926. *Mai aproape de Tine, Doamne! Meditațiile unui închinător*, Sibiu, 1926. *Sinteze etico-sociale*, Sibiu, 1926. *Iisus în viața modernă*, Sibiu, 1927. *Prin Hristos la cultură*, Sibiu, 1927. *Semănători de primăvară. Gînduri închinare tinerețului*, Sibiu, 1927. *Teologie și Sacerdoțiu, tipul clasic al păstorului ortodox și idealurile pastoralei moderne*, Sibiu, 1929. *Pă lucrul evanghelistului*, Sibiu, 1929. *Vino și vezi... Meditații*, Sibiu, 1929. *Predică și cateheză*, Sibiu, 1929. *Învățători și Sfinți din veacul al IV-lea (Sf. Ioan Gură de Aur și Sf. Ciril al Ierusalimului)*, Sibiu, 1929. *Ale Tale dintru ale Tale*, Rîmnicul Vilcii, 1931. *Activitatea omiletică, teoretică și practică a Fericitului Augustin*, în «Studii Teologice», II (1931), nr. 1, p. 7—36. *Cîteva momente din activitatea catehetică, teoretică și practică, a Fericitului Augustin*, în «Studii Teologice», II (1931), nr. 2, p. 3—34. Extras, București, 1931. *Un catehet din veacul al XV-lea: Jean Charlier Gerson (1363—1429)*, în «Studii Teologice», III (1932), nr. 1, p. 48—80. Extras, București, 1932 (Pr. Prof. I.R.).

Prof. Pr. Dr. Mihail Bulacu n. 1898

S-a născut la 12 martie 1898, în comuna Lăpușata, jud. Vilcea, din părinții Petre și Ecaterina, țărani. După școala primară în comuna natală, face Seminarul teologic «Sf. Nicolae» din Rm. Vilcea, absolvindu-l în 1919. În 1928 obține titlul de doctor în Teologie la Facultatea de Teologie din București. Face un doctorat la Universitatea din Strasbourg (1926) cu aprobarea tezei pentru imprimat. Se întoarce acasă cu certificate de studii de la Facultățile de Teologie catolică și protestantă, din Strasbourg, pentru anii 1925 și 1926.

Activitatea didactică. Funcționează mai întîi ca profesor de Teologie practică la Academia teologică din Oradea (1926—1929), profesor de Religie la Seminarul Pedagogic Universitar din București (1930—1944). La Facultatea de Teologie din București este mai întîi docent universitar, prin concurs, pentru profesor agregat (1929), la Catehetică și Omiletică; conferențiar universitar definitiv la Catehetică și Omiletică și profesor universitar prin concurs de agregat la Omiletică și Catehetică (1946) și apoi profesor universitar de Catehetică și Pedagogie religioasă la Institutul Teologic Universitar din Bucu-

1. Pentru biografia preotului profesor Grigore Cristescu, vezi Dosarul cu acte de la Secretariatul Institutului Teologic Universitar din București; Pr. Prof. Ene Braniște, *Preotul Profesor Grigore Cristescu*, în «Glasul Bisericii», XX (1961), nr. 5—6, p. 559—563.

1930. *Contribuții la revizuirea liturghierului român. Procomidia. Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur*, București, 1931, 157 p. *Preotul în fața chemării sale de păstor al sufletelor. Capitoale de teologie pastorală indirectă*, București, 1934, 215 p. *Parohia ca termen de dezvoltare a spiritualității creștine*, în «Studii Teologice», VI (1937), nr. 1, p. 31—60. *Despre poezia imnografică din cărțile de ritual și cântare bisericească*, București, 1937, 490 p. *Spovedania și duhovnicia*, București, 1939, 423 p. *Liturghiile bizantine privite istoric în structura și rânduiala lor*, București, 1943. *Biserica Ortodoxă și hirotoniile anglicane*, în «Ortodoxia», I (1949), p. 91—112. *Liturghierul explicat*, București, 1972, 384 p. (Pr. Prof. I.R.).

Prof. Pr. Grigore Cristescu

1895 — 1961

Preotul Profesor Grigore Cristescu s-a născut la 24 aprilie 1895, în familia grefierului de la tribunalul din Craiova, Cristescu, în orașul Craiova.

A făcut școala primară între anii 1904—1907, în orașul Craiova. A urmat apoi, între anii 1907—1915, cursurile Seminarului Central din București, unde a luat diploma de Seminar în iunie 1915.

A urmat, de asemenea, cursurile Liceului «Mihai Viteazul» din București, obținând diploma de bacalureat în iunie 1918.

Între anii 1915—1919, a urmat, cu o întrerupere de doi ani, din cauza războiului, cursurile Facultății de Teologie din București, unde a luat licența în Teologie, în 1919. A urmat, de asemenea, cursurile Facultății de Litere și Filozofie, Secția clasică a Universității din Iași, la care a obținut licența în decembrie 1920.

La 20 iulie 1919, a fost hirotonit diacon la Episcopia din Buzău, funcționând în această calitate între 1 august 1919 până la 1 ianuarie 1923.

Între 1919—1921, a funcționat și ca profesor secundar în orașul Buzău.

Între anii 1921—1923, a făcut studii de specializare la Institutul Catolic și la Facultatea de Teologie Protestantă din Paris.

Întors în țară, a fost numit preot la biserica «Toți Sfinții» din Craiova, la care a funcționat de la 1 ianuarie 1923 până la 1 septembrie 1924. În același timp (în anul 1923—1924), a funcționat ca profesor de Dogmatică și Limba greacă la Seminarul teologic din Craiova.

La 1 septembrie 1924, a fost numit profesor de Omiletică la Academia Teologică din Sibiu, unde a funcționat până la 1 octombrie 1929.

Între 1 septembrie — 1 noiembrie 1929, a fost numit preot slujitor la biserica Antim din București, iar între 1 noiembrie 1929 și 15 mai 1930, a funcționat ca preot misionar al Mitropoliei Ungrovlahiei.

La 1 octombrie 1929, a fost numit profesor de Omiletică și Catehetică la Facultatea de Teologie din București, ale cărei cursuri le-a predat, cu unele întreruperi, până la 1 septembrie 1955, când a ieșit la pensie.

De la 15 septembrie 1928, a funcționat ca profesor de Religie la Seminarul Pedagogic din București.

La 1 decembrie 1927, a fost numit diacon la biserica «Sf. Ilie Hanul Colții»-Kalinderu, din București, apoi, în 1932, a fost hirotonit preot pe seama bisericii Radu Vodă din București, fiind director al Internatului Teologic, la care a funcționat de la 1 septembrie 1932 până la 1 noiembrie 1940.

A decedat la 17 iunie 1946, în urma unei operații, în vîrstă de 48 de ani, fiind înmormîntat la biserica Radu Vodă din București, unde funcționează în prezent Seminarul Teologic¹.

Studii mai importante: *Originea și valoarea istorică a Evangheliei după Ioan*, București, 1928. *Interpretarea Scripturii după Origen*, Rîmnicul-Vîlcii, 1929. *Epistola către Efeseni a Sfîntului Apostol Pavel. Introducere și comentar*, București, 1929. *Esența și rolul credinței în Teologie*, în «Studii Teologice», III (1932), nr. 1, p. 17—47. Extras, București, 1932. *Studiul Noului Testament la noi în ultimii 50 de ani (1881—1931)*, în «Studii Teologice», III (1932), nr. 2, p. 246—302. Extras, București, 1932. *Epistola I-a către Tesaloniceni a Sfîntului Apostol Pavel. Introducere și comentar*, București, 1938. (Pr. Prof. D.R.).

Asistent Dr. Ion V. Georgescu 1909 — 1976

S-a născut la 13 ianuarie 1909, în com. Bascov, jud. Argeș, din părinții Vasile și Persida Georgescu, născută Olteanu. După școala primară în com. Valea Mărului, jud. Argeș și la Școala nr. 1 de băieți din orașul Pitești (1916—1921), a urmat cursurile Seminarului Teologic din Curtea de Argeș (1921—1928) și, prin examene de diferență, a absolvit și liceul teoretic din orașul Găiești, obținînd diploma de bacalaureat în anul 1929. După Seminar a urmat Facultatea de Teologie din București (1928—1932), iar după unele cursuri speciale a obținut titlul de doctor în Studiul și exegeza Vechiului Testament, cu teza: *Demonologia Vechiului Testament — Azazel* (1934). Între anii 1929—1932 a urmat și cursurile Facultății de Filologie clasică din București, obținînd, mai tîrziu, și diploma de licențiat în litere — filologia clasică (1965). Pe tot parcursul studiilor a fost socotit un element excepțional.

Și-a început activitatea în cadrul Facultății de Teologie din București ca secretar adjunct (1929—1937) și preparator pe lîngă catedra de Exegeza Vechiului Testament (noiembrie 1932—1 octombrie 1937); apoi a fost numit și a funcționat ca asistent suplinitor și titular definitiv

1. Pentru biografia Preotului Profesor Haralambie Roventă, vezi: Dosarul cu acte de la Secretariatul Institutului Teologic Universitar din București; Constantin I. Bercuș, *Moartea părintelui profesor Haralambie Roventă*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXIV (1946), nr. 4—6, p. 311—320.

rești (1948—1951), după care a rămas definitiv ca preot de parohie la biserica «Sfântul Elefterie» din București, cu a cărui stăruință s-a și făcut actuala biserică.

Lucrări principale publicate în Catehetică și Omiletică: *Studiu introductiv în Catehética Ortodoxă*, Oradea, 1928; *Omilia exegetică biblică. Studiu omiletic*, Oradea, 1929. *Voroava lui Simeon Arhiepiscopul Tesalonicului*, Oradea, 1929. *Lucrarea creștină socială în parohie*, București, 1930. *Școala exegetică biblică din Antiohia*, București, 1931. *Îndrumarea tineretului către Hristos*, București, 1934. *Pedagogia creștină ortodoxă*, București, 1935. *Scrisori creștine în misiune ortodoxă*, București, 1937. *Spiritul catehezei patristice în școala românească*, București, 1937. *Rugăciunile tinerimii creștine*, București, 1938. *Reorganizarea învățămîntului teologic*, București, 1938. *Noblețea educației creștine după Sfântul Ioan Hrisostom*, București, 1940. *Conștiința creștină după catehezele Sf. Chiril al Ierusalimului*, București, 1944. *Educatori creștini ai Neamului Românesc*, București, 1944. *Cuvinte din Evanghelie pentru suflet românesc*, București, 1944. *Omilia despre predică a Sfântului Ioan Hrisostom*, București, 1946. (Pr. Prof. D. R.).

Prof. Pr. Dr. Haralambie Roventța
1898 — 1946

Preotul profesor Haralambie Roventța s-a născut la 31 august 1898, în comuna Hodoreasca, județul Gorj. A făcut clasele primare între anii 1905—1910, în orașul Tîrgu-Jiu, apoi Seminarul teologic «Sf. Nicolae» din Rîmnicu-Vîlcea, între anii 1910—1919, cu întrerupere din cauza războiului din 1916—1918, luînd diploma de Seminar la 1 septembrie 1919.

Între anii 1919—1923, a urmat cursurile Facultății de Teologie din București, la care a luat diploma de licență în februarie 1924.

Între anii 1919—1923, a frecventat, de asemenea, cursurile Facultății de Litere și Filozofie din București, Secția limbi clasice, greacă și latină, pe care le-a absolvit.

A făcut apoi studii de specializare în Franța și Anglia, între anii 1923—1926, mai întîi la Facultățile de Teologie Protestantă și Catolică din Strasbourg, Franța, în 1923—1924, apoi între 1924—1926, la Oxford, în Anglia, unde a obținut Diploma of Theology, în iulie 1927. Pentru scurt timp, a studiat în 1927, la Facultatea de Teologie din Atena.

Întors în țară, a fost numit, la 1 noiembrie 1927, conferențiar suplitor la Catedra de Studii Biblice, de la Facultatea de Teologie din București.

A obținut titlul de doctor în Teologie la 1 iunie 1929, la Facultatea de Teologie din București.

La 1 martie 1930, este numit profesor agregat la Catedra de Exegeza Noului Testament și Ermineutică Biblică, a Facultății de Teologie din București fiind titularizat la 1 iunie 1933. A predat cursurile acestei discipline pînă în iunie 1946.

Întors de la studii, a fost numit în 1930 asistent onorific pe lângă Catedra de Liturgică și Pastorală, deținută de Pr. Prof. Petre Vintilescu, iar din 16 februarie 1934 pînă la 15 septembrie 1937 a funcționat ca asistent onorific la Catedra de Teologie Dogmatică și Istoria religiilor, iar din 1937 ca asistent titular la aceeași Catedră, al Pr. Prof. Ioan Mihălcescu (1937—1945). În ianuarie 1945, prin concurs a fost numit profesor agregat, iar din 2 decembrie 1948 profesor titular de Teologia Dogmatică și Simbolică la Facultatea de Teologie și Institutul Teologic Universitar din București, funcționînd pînă la 1 septembrie 1973, cînd a ieșit la pensie, continuînd activitatea ca profesor consultant pentru cursurile de doctorat. Între 1945—1948 a suplinat doi ani și Catedrele de Studiul Vechiului Testament (1946—1947) și Morală creștină (1947—1948) la Facultatea de Teologie din București. Între 1 noiembrie 1965 și 1 ianuarie 1969 a deținut și funcția de prorector al Institutului Teologic Universitar din București.

Lucrări principale publicate :

Pînă în 1945, cînd a candidat la Catedra de Teologie Dogmatică și Simbolică, Prof. N. Chițescu a scris 116 cărți, studii, recenzii, dări de seamă și traduceri :

Răscumpărarea în Sfînta Scriptură și în scrierile Sfinților Părinți, teză de doctorat, București, 1937. (În colaborare) 12 manuale de Religie pentru clasele I—IV, ale liceelor teoretice, comerciale și industriale (1935—1940). A tradus și publicat în limba franceză *Compendiu de Teologie Simbolică* al Pr. Prof. Ioan Mihălcescu, (Paris, Gabalda, 1932). (În colaborare) *Teologia Dogmatică și Simbolică*, manual pentru Institutele Teologice Universitare, vol. I—II, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 1958. (În colaborare, în colecția «Părinți și scriitori bisericești») *Apologetii latini*. Prefață, note, indici, traducere, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 1981, 508 p. *De praescriptione haereticorum* și *De penitentia*, traduceri, publicate în revista «Apostolul», 1932.

În paginile revistelor bisericești, Prof. N. Chițescu a avut o bogată publicistică, pe diverse teme doctrinare :

a. *Revelația și inspirația: Paradigmele divine și problemele pe care le ridică ele pentru Teologia Dogmatică*, în «Ortodoxia», X (1958), nr. 1, p. 23—61; *Scriptură, Tradiție și tradiții*, în «Ortodoxia», 1963, nr. 3—4, p. 363—423.

b. *Dogma: Ființa dogmei*, în «Studii Teologice», V (1953), nr. 3—4, p. 188—210; *Noțiunea de dogmă în Teologia ortodoxă contemporană*, în «Ortodoxia», XI (1959), nr. 3, p. 351—381; *Despre dezvoltarea dogmelor*, în «Mitropolia Banatului», 1958, p. 259—296; *Dogma și viața creștină*, în «Studii Teologice», VI (1954), nr. 1—2, p. 39—64.

c. *Harul: Despre natura dumnezeiescului Har*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1943, nr. 10—12, 60 p.; *Despre predestinație*, în «Studii Teologice», 1954, nr. 7—8, p. 399—439; *Premisele învățăturii creștine despre har și libertate*, în «Ortodoxia», 1959, nr. 1, p. 3—36.

d. *Ecclesiologie: Biserica, Trupul Tainic al Domnului*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1942, nr. 7—8, 40 p.; *Sobornicitatea Bisericii*, în «Studii Teologice», 1970, nr. 3—4, p. 150—169; *Aspecte ale ecclesiologiei Sfinților Trei Ierarhi*, în «Studii Teologice», 1962, nr. 7—8, p. 395—413; *Aspecte ecclesiologice în opera Sfîntului Vasile cel Mare*, în volumul nr. 3 din «Biblioteca Teologică», «Sfîntul Vasile cel Mare la 1600 de ani de la săvîrșirea sa» (București, 1980, p. 153—180); *Opera teologică a lui Hromiacov*, la aniversarea a 100 de ani de la moartea sa, în «Ortodoxia», 1961, nr. 1, p. 22—54, cu traducerea din rusește a tratatului său, *Biserica e una*.

(1937—1945) pe lângă aceeași catedră, de Exegeza Vechiului Testament, predând cursuri de limba ebraică și cursuri de istoria culturii Vechiului Orient. După pensionarea titularului catedrei, Pr. Prof. I. Popescu-Mălăiești, Dr. Ion V. Georgescu a suplinit catedra (1940—1941) pînă la ocuparea ei de către Pr. Prof. Grigore Pișculescu (Gala Galaction). Rămîne în învățămînt pînă la sfîrșitul anului universitar 1944—1945. Din anul 1963 pînă în ziua decesului (în noaptea de 20—21 noiembrie 1976) a funcționat în cadrul Editurii Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, ca corector de Editură, precorector (1963), iar din 1967 în postul de redactor principal.

Pe timpul cît a fost în învățămîntul teologic, ca și în timpul cît a funcționat la Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Patriarhiei Române, a avut o activitate publicistică foarte bogată, publicînd studii, recenzii, cronici, referate și traduceri din limba rusă.

Lucrări principale publicate: *Demonologia Vechiului Testament — Azazel*, București, 1934, 34 p. *Demonologia Vechiului Testament — Satan în profeția lui Zaharia*, București, 1938, 94 p. *Actualitatea profeților*, București, 1934, 64 p. *Scrisorile Părintelui Profesor Ioan Popescu-Mălăiești*, 1939, 64 p.

După 1963, a tradus și prelucrat diferite studii de teologie din limbile rusă și franceză. (Pr. Prof. D.R.).

Prof. Dr. Nicolae Chițescu
n. 1904

S-a născut la 31 martie 1904, în comuna Moroeni, jud. Dîmbovița, din părinții Ion, notar comunal și Elisabeta Chițescu, casnică. După școala primară urmată în comună, s-a înscris la liceul «Enăchiță Văcărescu» din Tîrgoviște, urmînd aici primele 5 clase (1916—1921), după care a continuat și a absolvit Seminarul teologic «Nifon Mitropolitul» din București (1921—1924). În același an (iunie 1924) a luat și diploma de învățător. Cu o bursă de studii a fost trimis să facă cursurile de licență în Teologie la Facultatea de Teologie protestantă din Paris (1925—1930), unde a făcut și studii

speciale de limbi semitice și a luat și titlul de licențiat cu teza: «*Le papyrus d'Amenemopé et le livre des Proverbes*», precum și titlul de membru al Școlii «*des Hautes études*», Sorbona. În 1932 obține titlul de licențiat al Facultății de Teologie din București, cu teza: «*Sinodul de la Ferrara-Florența după documentele vremii*», iar în iunie 1937 obține titlul de «doctor în Teologie» la Facultatea de Teologie din București, cu teza: «*Răscumpărarea în Sfînta Scriptură și în scrierile Sfinților Părinți*», autorul primind pentru această lucrare primul premiu «Ioan Mihălcescu».

Prof. Ion Nichifor Crainic**1889 — 1972**

Profesorul Ion Nichifor Crainic s-a născut la 22 decembrie 1889, în comuna Bulbucata, jud. Vlașca, într-o familie de agricultori, purtînd la părinți numele de Ion Dobre, nume cu care a făcut școala primară, Seminarul Central și Facultatea de Teologie din București.

A făcut cinci clase primare în comuna natală, între anii 1897—1904, apoi cursurile Seminarului Central, între anii 1904—1912, luînd diploma de Seminar în iunie 1912.

Între anii 1912—1916, a urmat cursurile Facultății de Teologie din București, la care a luat diploma de licență în 16 iunie 1916.

În timpul anilor de studenție (1912—1916), a fost funcționar la Casa Corpului didactic din București.

Între anii 1916—1918, a participat la războiul pentru întregirea neamului, cu gradul de sergent sanitar, iar în 1917—1918, a fost redactor principal la ziarul «Neamul Românesc», care apărea atunci la Iași, sub conducerea profesorului Nicolae Iorga.

Între anii 1920—1922, a făcut studii de specializare la Facultatea de Teologie și la Facultatea de Filozofie ale Universității din Viena.

Întors în țară, s-a ocupat mai mulți ani cu gazetăria, fiind după 1930 directorul ziarului «Calendarul».

La 20 aprilie 1926, Ion N. Dobre și-a schimbat numele în Ion Nichifor Crainic.

La 1 noiembrie 1926, a fost numit profesor suplinitor la Facultatea de Teologie din Chișinău, a Universității din Iași, la Catedra de Literatură religioasă modernă, apoi, la 24 februarie 1931, profesor agregat, fiind titularizat la această Catedră, la 1 aprilie 1931.

La data de 1 decembrie 1932, a fost transferat la Facultatea de Teologie din București, fiind numit profesor titular, la Catedra de *Istoria Literaturii bisericești și religioase moderne*.

În noiembrie 1938, a fost numit la Catedra de Apologetică și Dogmatică.

Din 1941, Ion Nichifor Crainic a predat cursurile de Ascetică și Mistică, pînă la 26 ianuarie 1945.

Studii mai importante: Rilke (Reiner Maria), *Povestiri despre bunul Dumnezeu*, Traducere din germană..., București, f.a.; *Puncte cardinale în haos*, București, 1932; *Curs de Istoria literaturii bisericești și religioase moderne...*, Editat după note stenografice de Pandele Olteanu și Ion V. Georgescu, București, 1933; *Nostalgia paradisului*, București, 1940 (Pr. Prof. I. R.).

Răscumpărare: Despre caracterul, metoda și izvoarele tratatului «Cur Deus in «Raze de lumină», VIII (1936), nr. 3—4, 14 p.; Însemnătatea doctrinară a «anti» în Noul Testament, în «Biserica Ortodoxă Română», 1937, nr. 7—8, Teoria recapitulățiunii (anakephalaiosis) la Sf. Irineu, în «Studii Teologice», 32 p. (1938—1939), p. 115—140; Despre îndumnezeirea omului, în «Biserica Ortodoxă Română», LVI (1938), nr. 11—12, 23 p.; Întrupare și Răscumpărare în Biserica Ortodoxă, în cea Romano-Catolică, în «Ortodoxia», VII (1956), nr. 4, p. 538—577; asupra dogmei soteriologice privită interconfesional, în «Ortodoxia», XI (1959), 196—218.

Sinteză: Sf. Treime: A doua Persoană a Sf. Treimi în doctrina Sf. Ioan Damaschin, în «Ortodoxia», XXVIII (1976), nr. 2, p. 305—348; Poziția unor teologi ortodocși și «Ortodoxia» catolici în privința celor două voințe în persoana lui Iisus Hristos și relațiilor cu Necalcedonienii, în «Studii Teologice», XIX (1967), nr. 4, p. 550—295—307; singură fire întrupată a lui Dumnezeu Logosul, în «Ortodoxia», XVII (1965), 564; p.

Cu caracter ecumenist: Referate pentru adunările ecumeniste la care a participat din 1961 până în prezent și despre ele, în diferite reviste românești și străine; Mișcarea ecumenică, în «Ortodoxia», XIV (1962), nr. 1—2, p. 3—59; Esența doctrinală a celor trei mari confesiuni creștine, în «Studii Teologice», II (1949), nr. 9—10, p. 763—780; Ortodoxie și Protestantism, în «Ortodoxia», II (1950), nr. 2—3, p. 383—439; Relațiile interortodoxe ale B.O.R., în volumul omagial «Douăzeci de ani din Bisericii Ortodoxe Române», București, 1948—1968, p. 405—417; Contribuția vieții Egiptului la opera dogmatică a Bisericii creștine, în «Studii Teologice», Bisericii, nr. 1, p. 40—59; Însemnătatea Mărturisirilor creștine în cele trei mari confesiuni creștine, în «Ortodoxia», VII (1955), nr. 4, p. 483—512; Relațiile Bisericii Ortodoxe cu celelalte culte, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», 1978, nr. 1—2, 60; cilor

Din trecutul Bisericii noastre: O dispută dogmatică din veacul al XVII-lea la care a luat parte Dositei al Ierusalimului, Constantin Brâncoveanu și Antim Ivireanu, în «Biserica Ortodoxă Română», 1945, nr. 7—8, 36 p.; Trei sute de ani de la catehismul calvinesc, în «Biserica Ortodoxă Română», 1945, nr. 11—12, 23 p.; Ortodoxia în opera lui Cantemir, în «Glasul Bisericii», XXXII (1973), nr. 9—10, p. 1097—1120 etc.

i. probleme sociale: Aspecte ale concepției creștine despre pace, în «Glasul Bisericii», 1960, nr. 5—6, p. 402—428; Atitudinea principalelor religii ale lumii față de problemele pămîntești, în «Ortodoxia», IV (1952), nr. 2, p. 197—250 etc.

Ca profesor în funcție și azi consultant, a condus și a prefăcut multe teze de doctorat în Teologia Dogmatică și Simbolică.

A fost prezent activ la Conferințele teologice interconfesionale cu referate, coreferate și intervenții, iar ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române a participat la Adunări Generale ale Consiliului Ecumenic al Bisericii, la multe conferințe, consultații și colocvii teologice organizate de Consiliul Ecumenic al Bisericii, Conferința Creștină pentru Pace și Conferința Bisericii Europene. A fost mulți ani membru al Comisiei «Credință și Constituție» a Consiliului Ecumenic al Bisericii, iar în prezent este membru din partea Bisericii Ortodoxe Române în Comisia interortodoxă de dialog teologic cu Anglicanii, precum și în Comisia interortodoxă de dialog cu Bisericele Vechi Orientale.

Ca invitat peste hotare de diferite Facultăți de Teologie (Paris, Salonic, Atena, Facultățile din America) a ținut conferințe, referate și comunicări cu interes ecumenic.

A primit decorații din partea Patriarhiei Ecumenice (1961), a Arhiepiscopiei Tiarelor (1976) etc. (Pr. Prof. D.R.).

pentru doctoranzii de la specialitatea principală «Dreptul bisericesc». Din sept. 1978 Catedra de Drept bisericesc este suplinită de Lector Dr. N. Necula.

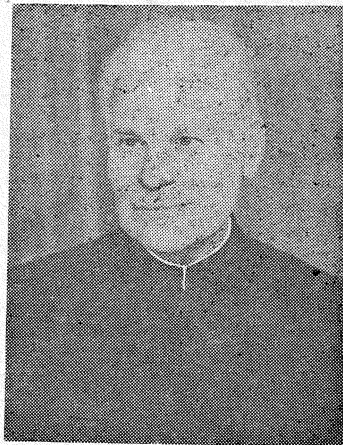
În timpul cît funcționa ca asistent la București a primit delegație de Director al Cultelor din Departamentul Cultelor și Artelor, între anii 1941—1943. Din anul 1927 a activat și ca avocat în Baroul avocaților de Ilfov. După ce a fost încadrat la Facultatea de Teologie din Sibiu, a fost și juriscult al Arhiepiscopiei Sibiului, fiind ales membru al Adunării Eparhiale a acestei Arhiepiscopii și membru laic al Adunării Naționale Bisericești din partea acestei Arhiepiscopii. În prezent este membru al Adunării Eparhiale și al Consiliului eparhial la Arhiepiscopia Bucureștilor.

Lucrări și studii mai importante:

1. *Bunurile bisericești în primele șase secole. Situația lor juridică și canonică*, București, 1937.
2. *Vîrsta hirotoniei clericilor*, București, 1937.
3. *Demisia din Preoție*, București, 1937.
4. *Recăsătorirea soților despărțiți*, București, 1937.
5. *Chestiuni de drept bisericesc*.
6. *Biserica și instituția căsătoriei*, București, 1940.
7. *Studii și articole de drept canonic*, publicate în revistele bisericești, tratînd teme de actualitate, dintre care menționăm: *Statutele de organizare ale cultelor religioase din Republica Socialistă România*; *Abaterile papalității de la organizarea canonică a Bisericii*; *Nullitatea actului de caterisire a Mitropolitului Antim Ivi-reanul*; *Pravila Mare de-a lungul vremii*; *Importanța principiilor fundamentale canonice de organizare și administrare pentru unitatea Bisericii*; *Preocupări și studii de Drept Canonic*; *Emboticul în Dreptul bisericesc*; *Codul familiei R. S. România*; *Caterisirea Patriarhului Calist I (1353) ș.a.* (Prof. I. Iv.).

Lector Pr. Dr. Athanasie Negoită n. 1903

Născut la 3 iulie 1903, în comuna Seaca, jud. Teleorman, din părinți agricultori, după absolvirea școlii primare în comună (1915) își continuă studiile, din cauza războiului, abia în 1918, înscriindu-se mai întâi la o școală practică de contabilitate în Tr. Măgurele. Face cursul inferior gimnazial la Liceul «Sf. Haralambie» din Tr. Măgurele (1920—1923), după care trece în cursul superior la Seminarul Central din București (1923—1926). După diploma de seminar ia și diploma de învățător (iunie 1926). Urmează cursurile Facultății de Teologie din București (1926—1930), obținînd titlul de licențiat în Teologie. Urmează, paralel, cursurile Facultății de litere din București, secția clasică, luînd licența în 1930. Face studii de specializare pentru Vechiul

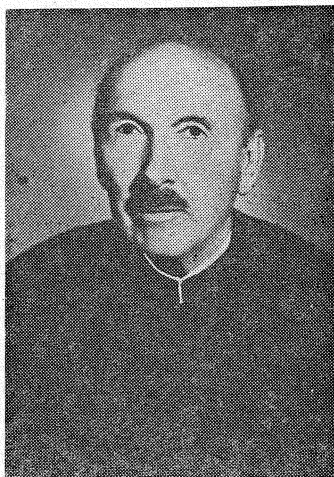
Prof. Dr. Iorgu D. Ivan
n. 1899

Prof. Iorgu D. Ivan s-a născut la 9 noiembrie 1899, în comuna Gostavățu, jud. Olt. Cursurile școlii primare le-a făcut în comuna natală, în anii 1907—1912. În toamna anului 1912 a intrat, prin concurs, la Seminarul «Sf. Nicolae» din Rîmnicu-Vilcea. Pierzînd un an, în timpul primul război mondial (1916—1918), a absolvit seminarul în iunie 1921. În toamna acestui an s-a înscris la Facultatea de Teologie din București, absolvind cei 4 ani de studii în iunie 1925. A urmat paralel Facultatea de drept și Facultatea de Filozofie din București. A obținut licența în drept în 1925 și absolvența

Facultății de Filozofie. În anul 1925—1926 (august 1925—august 1926) a făcut stagiul militar, la Școala militară de infanterie din București, obținînd gradul de sublocotenent în rezervă. În iunie 1927 a susținut teza de licență în teologie. La recomandarea Consiliului profesoral, i s-a acordat o bursă de stat, pentru specializare în Dreptul bisericesc la Paris. A frecventat cursurile Facultății de Drept Canonic din cadrul Institutului Romano-catolic din Paris, cursurile Facultății de Drept din cadrul Sorbonei, pentru doctorat, și la Ecole pratique des Hautes Etudes, în anii școlari 1927—1928, 1928—1929 și 1929—1930. În septembrie 1930 a fost numit profesor la Catedra de Științe religioase la Școala de Cîntăreți Bisericești. În ianuarie 1932 i s-a acordat bursa Universității din București pentru continuarea specializării la Atena. Din anul școlar 1933—1934 a funcționat, la recomandarea Consiliului profesoral, în baza avizului profesorului de Drept Bisericesc, D. G. Boroianu, și cu aprobarea Ministerului Învățămîntului, ca asistent pe lângă Catedra de Drept Bisericesc, întîi cu titlu de suplinitor, apoi, pe baza concursului, ca asistent provizoriu și, tot în urma concursului, ca asistent definitiv, pînă la 1 ianuarie 1949, cînd a fost încadrat ca profesor titular definitiv la Catedra de Drept Bisericesc de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, rămasă vacantă prin transferarea profesorului Liviu Stan la Catedra de Drept canonic și Administrație bisericească de la Facultatea de Teologie din București, la 2 decembrie 1948. S-a pensionat, pentru limită de vîrstă, la 1 sept. 1970. În 1972, rămînînd vacantă Catedra de Drept bisericesc la Institutul Teologic din București, prin pensionarea profesorului Liviu Stan, a fost chemat să suplinească această Catedră. A predat cursurile și pentru licență și pentru doctorat pînă în sept. 1978, de cînd funcționează numai ca profesor consultant,

Prof. Diac. Dr. Emilian Vasilescu

n. 1904

Fiu de învățător și descinzând, după mamă, dintr-un șir de preoți, Prof. diac. Emilian Vasilescu s-a născut la 21 septembrie 1904 în comuna Herăști, județul Ilfov, unde a urmat și cursurile școlii primare (1911—1916). A trecut apoi la Seminarul «Nifon Mitropolitul» (1917—1924) și la Facultatea de Teologie din București (1924—1928), obținând titlul de licențiat în teologie în luna octombrie 1928, cu teza: «Contribuție la studiul sentimentului religios la români».

Între anii 1929 și 1932 a frecventat cursuri și a trecut examene de Teologie sistematică și Filosofie religioasă la Facultatea de Teologie protestantă din Paris, obținând certificatele din 12 iulie 1930, 11 iulie 1931 și 12 iulie 1932. În același interval de timp, a frecventat cursuri și a trecut examene la Facultatea de Litere a Universității din Paris, obținând două dintre cele patru Certificate de studii superioare de filosofie: cel de Morală și Sociologie și cel de Psihologie.

În luna decembrie 1936 a obținut titlul de Doctor în Teologie, cu specialitatea în Teologia Fundamentală, ca urmare a susținerii la București a examenului de doctorat cu teza: *Interpretarea sociologică a religiei și moralei*, în care a combătut aserțiunile sociologice ale așa-numitei «Școli sociologice franceze», în fruntea căreia se afla profesorul Emile Durkheim de la Sorbonă.

În luna octombrie 1938 a obținut diploma de licențiat al Facultății de Filosofie și Litere din București, specialitatea Filosofia, pe baza certificatelor de studii superioare de la Facultatea de Litere a Universității din Paris, plus alte câteva examene suplimentare.

După o activitate depusă în învățământul primar ca învățător în comuna natală (1924—1925), la Revizoratul școlar al Județului Ilfov (1925—1927), la Inspectoratul școlar al regiunii a VIII-a București (1928) și în învățământul secundar ca profesor de religie (1932—1937), este numit asistent la Catedra de Teologie Fundamentală și Dogmatică de la Facultatea de Teologie din București, pentru disciplina de Teologie Fundamentală (onorific — 1 noiembrie 1934 — 1 aprilie 1937; suplinitor bugetar — 1 aprilie 1937 — 1 martie 1939; provizoriu — 1 martie 1939 — 1 august 1940; definitiv — 1 august 1940 — 23 noiembrie 1943). Este numit apoi Conferențiar suplinitor al conferinței de Filosofie de la Facultatea de Teologie din București (1942—1943). La 23 noiembrie 1943 este încadrat profesor titular al Catedrei de Apologetică și Sociologie de la Facultatea de Teologie «Andreiană» din Sibiu, funcționând aici până la 13 decembrie 1948.

Testament la *Ecole Biblique et Archéologique Française* din Ierusalim și obține, în iunie 1932, la Facultatea de Teologie din București, titlul de doctor în Teologie cu teza *Proorocul Naum*, apreciată cu «magna cum laude».

Între 1933—1938 funcționează ca conferențiar suplinitor la Conferința de Studii Biblice de la Facultatea de Teologie din București, apoi ca asistent la Exegeza Vechiului Testament (1939—1940) la aceeași Facultate, iar din 1940 ca asistent definitiv; în 1947 devine profesor suplinitor la Catedra de Exegeza Vechiului Testament, iar după reorganizarea învățământului teologic din 1948, a fost încadrat ca lector de Limba Ebraică la Institutul Teologic Universitar, din București, funcționând la acest lectorat din 1949 până în 1952, când a devenit preot de parohie.

A fost hirotonit diacon în noiembrie 1933 și preot în februarie 1936, pe seama bisericii Sf. Ioachim și Ana din București — Foișorul de Foc, unde funcționează neîntrerupt pînă astăzi.

Lucrări principale publicate: *Proorocul Nahum*, teză de doctorat, București, 1932, 133 p.; *Adevărata critică și metodă*, București, 1934, 64 p.; *Limbra ebraică din Noul Testament*, București, 1935, 36 p.; *La riul Babilonului (Ps. 137)*, București, 1935, 27 p.; *Sabbathul Vechiului Testament*, București, 1935, 64 p.; *Codul lui Hamurapi*, București, 1935, 52 p.; *Metoda misionară a profeților Vechiului Testament*, București, 1936, p. 96; *Cîteva numiri de geografie și topografie biblică*, București, 1937, 24 p.; *Psalmul XXXIII*, București, 1938, 33 p.; *Psaltirea în cultul Bisericii Ortodoxe*, București, 1940, 164 p.; *Observații filologice asupra textului profetului Nahum*, București, 1940, 28 p.; *Psalmii biblici și psalmii babiloneni*, București, 1944, 80 p.; *Cunoști tu Țara Sfîntă?*, București, 1944, 64 p. *Elemente de gramatică ebraică*, București, 1946, 144 p. *Gîndirea asiobabiloneană în texte*, București, 1975, 398 p. *Gîndirea feniciană în texte*, București, 1979, 360 p. Are de asemenea un număr mare de articole publicate în diverse reviste, între care: *Cetatea Gaza*, în revista «Raze de lumină», III (1931) nr. 2; *Săpăturile arheologice din Palestina*, în «Raze de lumină», IV (1932), nr. 2; *Vechiul Testament și Biserica Ortodoxă*, în «Amvonul», XX (1941), nr. 3; *Cărți necanonice și apocrife în cultul Bisericii Ortodoxe*, în «Amvonul», XX (1941), nr. 6; *Vechiul Testament în serviciul Sfîntei Liturghii*, în «Amvonul», XX (1941), nr. 7; *Nașterea lui Iisus văzută de Coran*, ziarul «Universul», 25 decembrie 1941; *Biblia și critica modernă*, în «Fîntina Darurilor», XIV (1945), nr. 1—2; *Explicarea Psaltirii (primii 6 Psalmi)*, în «Ortodoxia», 1945; *Texte din Sf. Scriptură interpretate fals de sectanți*, în «Studii Teologice», 1950, nr. 5—6; *Eleniștii din Faptele Apostolilor sînt esenienii?*, în «Glasul Bisericii», XIX (1960), nr. 7—8; *Manuscrisele de la Qumran. Disensiuni între savanți*, în «Mitropolia Ardealului», V (1960), nr. 5—6; *Istoria mai recentă a poporului Bibliei (Israel)*, în «Mitropolia Banatului», XI (1961), nr. 7—12; *Manuscrisele de la Marea Moartă*, în «Mitropolia Banatului», XII (1962), nr. 1—4; *Problema învierii în manuscrisele de la Qumran și literatura rabinică*, în «Glasul Bisericii», XXI (1962), nr. 3—4; *Dascălul Dreptății din manuscrisele de la Marea Moartă*, în «Glasul Bisericii», XXI (1962), nr. 5—6; *Preotul necredincios din manuscrisele de la Qumran*, în «Mitropolia Banatului», XII (1962), nr. 9—10; *Dascălul Dreptății și cei doi Mesia din manuscrisele de la Qumran*, în «Mitropolia Banatului», XII (1962), nr. 11—12; *Tehnica calendarului ecleziastic*, în «Mitropolia Banatului», XV (1965), nr. 4—6; *Paralele între Biblie și Manuscrisele de la Qumran. Fericitările*, în «Mitropolia Banatului», XVIII (1968), nr. 7—8; *Descoperiri noi despre esenieni*, în «Mitropolia Banatului», XXI (1971), nr. 7—9; *S-a descoperit manuscrisul Evangheliei după Marcu?*, în «Studii Teologice», XXVI (1974), nr. 3—4; *The Psalter in the Orthodox Church*, în «Svensk Exegetisk Arsbok», Uppsala, XXXII (1967), nr. 1; *L'hostilité des Zélotes envers les esséniens et ses causes*, în «Studia et Acta Orientalia», vol. IX, 1977; *Les classes sociales dans le Code de Hammourabi*, în «Studia et Acta Orientalia», vol. X, 1981 (Pr. Prof. D. R.).

sofie și Litere din București, obținând titlul de licențiat, la ambele, cu mențiunea «cum laude» (1924—1929). Cu o bursă de studii face la Paris (1929—1931) studii de specializare la Facultatea liberă de Teologie protestantă și la Facultatea de Filosofie de la Sorbona, obținând la examene calificativul «Foarte bine». În decembrie 1936 obține titlul de doctor în Teologia Morală la Facultatea de Teologie din București cu teza *Încercări de reabilitare a gândirii creștine medievale*, și calificativul «cum laude».

Întors acasă de la studii, funcționează mai întâi ca profesor de religie la Liceul de fete «I. H. Rădulescu» din București (1932—1934).

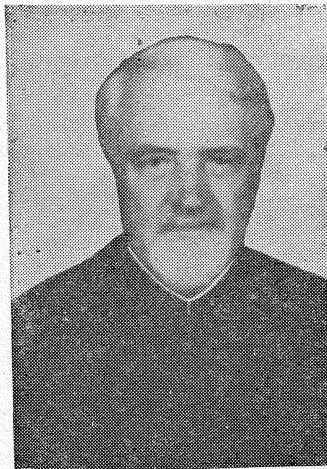
Din 1934 pînă în 1947 funcționează ca asistent pe lângă Catedra de Morală creștină a Facultății de Teologie din București. În 16 iulie 1943 este distins cu ordinul «Meritul cultural». Ca diacon a funcționat la biserica «Sf. Sava» — Universitate (1940—1948) și la biserica «Flămînda» (1948—1950), iar ca preot la biserica «Sf. Nicolae-Vlădică» (1950—1952) și preot paroh la biserica Stavropoleos (1952—1976), acordîndu-i-se distincția «Crucea patriarhală» (1973). S-a stins din viață la 3 iunie 1979 la Basel-Elveția.

Lucrări principale publicate: *Încercări de reabilitare a gândirii creștine medievale*, teză de doctorat, București, 1936. *Personalitatea morală a Sf. Ioan Chrisostom*, București, 1937. *Probleme moral-religioase*, București, 1940.

A tradus (în colaborare) în 1947 volumul *Sistem de Morală* de Hristu Andrușos. A publicat de asemenea diverse articole, recenzii și note în revistele bisericești. (Pr. Prof. D. R.).

Prof. Pr. Dumitru Stăniloae n. 1903

S-a născut la 16 noiembrie 1903, în satul Vlădeni, județul Brașov, din părinții Irimie și Reveca, țărani. A făcut școala primară din satul său și liceul confesional «Andrei Șaguna» din Brașov, între 1916—1922. A studiat teologia la Facultatea de Teologie din Cernăuți, unde și-a luat licența în 1927, după ce a făcut un an la Facultatea de Litere din București. După un an de studii la Atena (1927—1928), în octombrie 1928 a luat doctoratul în Teologie la Cernăuți, cu teza pregătită la Atena: «*Viața și activitatea Patriarhului Dositei al Ierusalimului și legăturile lui cu Țările Românești*», care s-a publicat în 1929 în revista «Candela» a Facultății de Teologie din Cernăuți și apoi în extras, ca o carte deosebită, în același an, la Cernăuți.

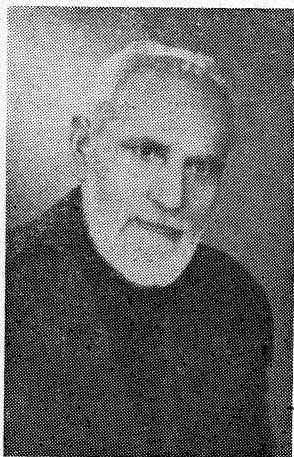
Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului, care l-a întreținut ca burșier la Cernăuți și la Atena, l-a trimis apoi (octombrie 1928—august 1929) în Germania, pentru specializare în Istoria bisericească universală, lucrînd primul semestru la München cu bizantinologul August

Odată cu reorganizarea învățământului teologic, în 1948, este încadrat, cu data de 13 decembrie 1948, ca profesor titular al Catedrei de Studiul comparat al religiilor (devenită apoi catedră de Istoria religiilor) de la Institutul Teologic Universitar din București, funcționând pînă la 21 septembrie 1971, cînd a ieșit la pensie.

În anul universitar 1948—1949 a funcționat mai întîi ca decan al Facultății de Teologie din București, apoi ca director al Internatului studenților în teologie din București.

Lucrări publicate: *Probleme de psihologie religioasă și filosofie morală*, ed. Cugetarea, Biblioteca Teologică, București, 1933, ed. a II-a 1941, în 16°, 204 p. *Interpretarea sociologică a religiei și moralei*, Școala sociologică franceză. Studiu critic, cu o prefață de Prof. Gaston Richard, Ed. Cugetarea, Biblioteca Teologică, București, 1936, în 8°, XVI + 176 p. *Rîvna casei Tale (Ioan 2, 17), Gînduri și îndemnuri spre folosul Bisericii*, Ed. Cugetarea, Biblioteca Teologică, București, 1940, în 16°, 204 p. *Apologeți creștini, români și străini*, Ed. Cugetarea, Biblioteca Teologică, București, 1942, în 16°, 224 p. *Lecții introductive în filosofie, ținute studenților în Teologie*, Ed. Cugetarea, Biblioteca Teologică, București, 1943, în 8°, 88 p. *Istoria religiilor*, Manual pentru Institutele teologice, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1975, în 8°, 440 p. + 56 planșe. Ed. a II-a sub tipar. *Valoarea argumentelor raționale pentru dovedirea existenței lui Dumnezeu*, în «Anuarul» Institutului teologic din Sibiu, XXII (IV), 1945—1946, p. 28—67, și Extras. *Problema religiei geto-dacilor în lumina noilor cercetări istorice și arheologice*, în «Ortodoxia», V (1953), nr. 4, p. 634—650. *Dreptatea în învățătura principalelor religii actuale*, în «Ortodoxia», VII (1955), nr. 1, p. 46—71. *Sfînta Scriptură și literatura sacră a celorlalte religii*, în «Ortodoxia», VII (1955), nr. 3, p. 354—377. *Tendințe sincretiste în cugetarea religioasă indiană*, în «Ortodoxia», XI (1959), nr. 3, p. 430—457. *Tendințe moderniste în islamismul contemporan*, în «Studii Teologice», XII (1960), nr. 9—10, p. 627—651. *Tendințe reformiste și ecumeniste în budismul actual*, în «Studii Teologice», XV (1962), nr. 9—10, p. 515—540. *Ortodoxia și celelalte religii*, în «Studii Teologice», XV (1963), nr. 1—2, p. 3—29.

În afară de lucrările și studiile menționate mai sus, Prof. Diac. Emilian Vasilescu a desfășurat o amplă activitate publicistică, făcînd să apară în revistele Bisericii Ortodoxe Române și în unele dintre cele laice, câteva sute de studii, articole, recenzii, cronici etc. De asemenea, a publicat, în colaborare cu Prof. Pr. (apoi mitropolit) Irineu Mihălcescu și Prof. Nicolae Chițescu, o serie de manuale și culegeri de lecturi religio-morale pentru învățămîntul religios secundar (Pr. Prof. D. R.).

Asistent Pr. Dr. Ioan Lăncrăjan

1900 — 1979

S-a născut la 26 decembrie 1900, în comuna Sebeș, județul Alba, într-o familie de țărani săraci: Ioan și Maria Lăncrăjan. După absolvirea școlii primare și a primelor patru clase de liceu în comuna natală, se înscrie, tot în Sebeș, la Școala de brigadieri silvici și funcționează ca brigadier silvic pînă în 1924, contribuind la întreținerea fraților săi mai mici. În particular termină și cursul liceal la Liceul «Mihai Viteazul» din Alba Iulia cu calificativul «Foarte bine» (1924). Urmează apoi, paralel, cursurile pentru licență ale Facultății de Teologie și Facultății de Filo-

A ținut numeroase conferințe peste hotare, ca invitat al diferitelor Facultăți de Teologie (Atena, Tesalonic, Paris; Strasbourg, Bonn, Heidelberg, Tübingen, Freiburg, Geneva, Oxford ș.a.), precum și la multe consultații și conferințe teologice organizate de diferite Comisii ale Consiliului Ecumenic al Bisericii în diferite țări, precum și în România și la Institutul Ecumenic de la Bossey-Geneva.

I s-au publicat numeroase studii în revistele străine («Contacts», «Sobornost», «Kyrios», «Irénikon» etc.), precum și o serie de cărți în limbi străine :

În greacă : *Mistagogia Sf. Maxim*, cu introducere și comentarii ; *Philosophica kai theologika meletemata* ; *Gra ene orthodoxo oikumenismo* ; *Proseuhi-eleutheria, aghiotita*.

În franceză : *Bréviaire hésychaste* ; *Prière de Jesus et expérience du Saint Esprit*, cu o prefață de Olivier Clément ; *Dieu est Amour*.

În engleză : *Theology and Church*, cu o prefață de J. Meyendorff.

Bogata activitate teologică și publicistică în slujba Bisericii, a teologiei și a unității creștine, i-a fost apreciată printr-o serie de titluri și distincții conferite. Astfel, în mai 1976, Pr. Prof. Dumitru Stăniloae a primit titlul de «Doctor honoris causa» din partea Facultății de Teologie Ortodoxă din Tesalonic. În mai 1981 a primit același titlu din partea Institutului Teologic ortodox «St. George» din Paris.

În noiembrie 1980 a primit premiul «Dr. Leopold Lucas» din partea Facultății de Teologie din Tübingen, acordat până acum, în decurs de cinci ani, unor personalități care s-au distins în opera de apropiere între oameni și popoare.

În octombrie 1981 a primit ca distincție din partea Arhiepiscopului Runcie de Canterbury Crucea Sf. Augustin a Bisericii Anglicane.

A fost și este membru în diferite Comisii interortodoxe de dialog teologic cu diferite Biserici și membru al delegației Bisericii Ortodoxe Române în dialogul teologic cu Biserica Evanghelică din R. F. Germania (Pr. Prof. D. R.).

Prof. Pr. Dr. Ene Braniște n. 1913

S-a născut la 12 octombrie 1913, în comuna Suseni, județul Argeș, din părinții Marin Braniște, învățător († 1955) și Ana, casnică († 1968). După absolvirea școlii primare din satul natal, a urmat cursurile seminarului teologic «Neagoe Vodă» din Curtea de Argeș (1925—1933), după care s-a înscris la Facultatea de Teologie a Universității din București, obținând titlul de licențiat în iunie 1938, cu teza : «Liturghierul ortodox. Studiu istorico-liturgic» (nepublicată). În cursul anului școlar 1937/1938 a urmat și cursurile Seminarului pedagogic «Titu Maiorescu» din București. În octombrie 1938 s-a înscris la cursurile de doc-

Heisenberg, iar al doilea semestru la Berlin, unde a urmat îndeosebi cursurile profesorului Hans Lietzmann. În acest timp a urmărit și teologia mai nouă catolică și protestantă, îndeosebi cea a școlii lui Karl Barth, aflată la începuturile ei. Dar în mod principal a început să se ocupe cu opera în manuscris a Sf. Grigorie Palama. În acest scop, în pauza dintre cele două semestre, aprilie-mai, a plecat la Paris unde a studiat în Biblioteca Națională manuscrisele Sf. Grigorie Palama, procurându-și și fotocopiile operei lui. În lunile iulie-august 1929 a mers la Belgrad pentru cunoștințe de limba sîrbă și cercetarea în Biblioteca Mitropoliei din Carloviț, a documentelor privitoare la Biserica din Transilvania.

Venit în țară, Mitropolitul Bălan l-a numit profesor la Academia Teologică din Sibiu, la 1 septembrie 1929, predînd pe rînd sau în același timp Dogmatica, Istoria Bisericii Universale și Pastorală. Din 1936 a preluat definitiv și exclusiv catedra de Teologie Dogmatică.

A funcționat ca profesor de Teologie Dogmatică la Academia și Facultatea de Teologie «Andreiană» din Sibiu pînă în 1947, fiind în același timp și rector al acesteia (1936—1946) și redactor al «Telegrafului Român» (pînă în 1945). În 1947 s-a transferat, prin chemare, la Facultatea de Teologie din București, funcționînd la această Facultate și la Institutul Teologic Universitar din București, mai întîi ca profesor de Mistică și Apologetică (1947 și 1948), și Teologie Dogmatică și Simbolică din 1949 pînă la ieșirea sa la pensie, în octombrie 1973. De la data pensionării pînă astăzi funcționează ca profesor consultant la cursurile de doctorat, conducînd numeroase teze de doctorat în Teologia Dogmatică și fiind membru și președinte în Comisii de doctorat.

Lucrări principale publicate în volume, în afara tezei de doctorat: Hristu Andreuș, *Dogmatica Bisericii Ortodoxe Răsăritene*, traducere, Sibiu, 1930, 477 p. *Catolicismul după război*, 1932, 200 p. *Viața și învățătura Sfîntului Grigorie Palama*, cu trei tratate traduse în limba română, Sibiu, 1938, 400 p. *Poziția Domnului Lucian Blaga față de creștinism și Ortodoxie*, 1942. *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Sibiu 1943, 404 p. *Filocalia* sfintelor nevoințe ale desăvîșirii (trad. din grecește), vol. I—IV (Sibiu, 1946—1948), V—X (București, 1976—1981). *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 1—3, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1978 (504 p., 380 p., 463 p.) — o sinteză amplă a Teologiei Dogmatice a Bisericii Ortodoxe, cu deschideri ecumenice, culme a gîndirii dogmatice românești și punct sigur de plecare pentru noi dezvoltări în gîndirea dogmatică. *Teologia Morală Ortodoxă*, vol. 3 (Spiritualitatea ortodoxă), București, 1981, 320 p.

Începînd din 1948 și pînă astăzi, a publicat în toate revistele bisericești centrale («Ortodoxia», «Studii Teologice» și «Biserica Ortodoxă Română»), precum și în cele mitropolitane sute de studii, articole, note și recenzii, care totalizează cîteva mii de pagini publicate, de două-trei ori mai mare decît al lucrărilor apărute în volume, pe teme ridicate de relațiile Ortodoxiei cu mișcarea ecumenică și privind unitatea Bisericii, slujirea lumii de către Biserică, a creștinului și a lumii în continuă prefăcere astăzi.

1980, p. 17—29. *Sfântul Vasile cel Mare în cultul creștin*, studiu în volumul «Sfântul Vasile cel Mare — Închinare la 1600 de ani de la săvârșirea sa», București, 1980, p. 238—264. *Anastasimatarul uniformizat. II. Utrenierul sau Cântările Utreniei de Duminică dimineața ale celor opt glasuri bisericești*, București, 1954 (în colaborare). *Cântările Sfintei Liturghii și Podobiile celor opt glasuri*, București, 1960 (în colaborare). *Tipic bisericesc*, București, 1976 (în colaborare). *Cântările Penticostarului*, București, 1980 (în colaborare). *Cântările din slujbele Botezului, Cununii, Tedeumului și înmormântării*, în revista «Studii Teologice», an 1964, nr. 1—2 (în colaborare). *Tiparul și cartea bisericească în cei 50 de ani de patriarhat (1925—1975)*, în revista «Biserica Ortodoxă Română», 1975, nr. 11—12, p. 1421—1452. *Carte de cântări bisericești pentru credincioșii creștini ortodocși*, București, 1975 (în colaborare). *Eglise et liturgie dans la «Mystagogie» de Saint Maxime le Confesseur*, extras din volumul «L'Eglise dans la Liturgie» — Conférences Sainte-Serge, Roma, 1980.

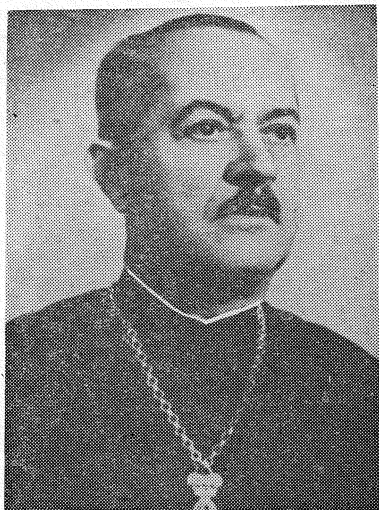
A diortosit, după textele originale, următoarele cărți de slujbă ale Bisericii Ortodoxe Române: *Caiavasierul* (Octoiul Mic), București, 1959, retipărit în 1970 și 1980. *Penticostarul*, București, 1973. *Octoiul Mare*, București, 1975.

A publicat și alte studii mărunte, articole, recenzii, cronici, predici și cuvântări, în reviste bisericești (Pr. Prof. D. R.).

Prof. Diac. Dr. Nicolae Nicolaescu

1910 — 1977

S-a născut la 6 noiembrie 1910, în comuna Dozești, județul Vilcea din părinții Ilie, cântăreț bisericesc și agent sanitar, și Maria Nicolaescu (născută Tanislav), casnică. După cursurile școlii primare în comuna natală (1918—1921) și orașul Rm. Vilcea (1921—1923), a urmat Seminarul Teologic «Sf. Nicolae» din Rm. Vilcea (1923—1931) și apoi Facultatea de Teologie din București (1931—1935). După licență (1935) a făcut studii de specializare în exegeza Noului și Vechiului Testament la Facultățile de Teologie romano-catolică și protestantă din Strasbourg-Franța (1935—1937), iar în 1942 a obținut titlul de doctor în Teologie la Facultatea de Teologie din București, specialitatea principală Studiul Noului Testament și Ermineutica cu teza: *Introducere în epistola către Filipeni. Captivitatea Sfântului Apostol Pavel în Efes*, admisă cu calificativul «Magna cum laude».

Hirotonit diacon în 1938 pe seama bisericii «Sf. Gheorghe-Vechi» din Capitală, intră în învățământul superior la 1 februarie 1938 ca asistent pe lângă Catedra de Exegeza Noului Testament și Ermineutică la Facultatea de Teologie din București, funcționând aici până la 20 ianuarie 1947, când este numit profesor titular de Exegeza Noului Testament și Ermineutică la Institutul Teologic Universitar din București, funcționând la această catedră fără întrerupere până la pensionare (1948 — 1 septembrie 1971). Paralel cu activitatea de profesor a deținut funcții de conducere ca prorector (1952—1962) și rector (27 ianuarie 1959 — 26 august 1960; 1 ianuarie 1962 — 1 septembrie 1971).

torat la Facultatea de Teologie, specialitatea Liturgică (Prof. Pr. P. Vintilescu), obținând titlul de doctor în Teologie în iunie 1943, cu teza : «Explicarea Liturghiei după Nicolae Cabasila».

Între 1945—1947 a urmat și absolvit cursurile Facultății de Litere de la Universitatea din București, secția Limba Română.

În octombrie 1938 a fost numit asistent la catedra de Teologie Practică de la Facultatea de Teologie (Prof. Pr. P. Vintilescu), pentru disciplina Liturgică și Pastorală. În mai 1950, după trecerea la pensie a Prof. Pr. P. Vintilescu, a fost numit suplinitor al catedrei de Liturgică și Pastorală, cu titlul de conferențiar, iar în septembrie același an a fost numit profesor la aceeași catedră, funcționând neîntrerupt pînă astăzi. La 15 decembrie 1980 i s-a încredințat sarcina de rector al Institutului Teologic Universitar din București.

Din anul 1968 este și vicepreședinte al Comisiei de Pictură a Patriarhiei Române. Este membru al Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, al Comitetului tehnic al Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R. și al Comisiei de Editare a Colecției «Părinți și scriitori bisericești».

Lucrări principale: *Explicarea Sfintei Liturghii după Nicolae Cabasila* (teză de doctorat), București, 1943, XVI + 238 p. în 8°. Nicolae Cabasila, *Tîlcuirea dumnezeieștei Liturghii*. Trad. din grecește și studiu introductiv, București, 1946, VIII + 133 p. în 8°. *Observațiuni și propuneri pentru o nouă ediție a Liturghierului românesc. Contribuții la problema revizuirii cărților noastre de ritual*, București, 1945/1946, 62 p. în 8° (Extras din revista «Biserica Ortodoxă Română»). *Preotul de azi ca liturghisitor. Lipsuri și scăderi. Cauzele lor. Mijloace de îndreptare*, București, 1949, 40 p. în 8° (Extras din revista «Studii Teologice»). *Participarea la liturghie și metode pentru realizarea ei*, București, 1949, 76 p. în 8° (Extras din aceeași revistă). *Uniformitatea în săvîrșirea serviciilor divine*, București, 1950, 36 p. (extras din aceeași revistă). *Schisma și cultul creștin* (cu prilejul împlinirii a 900 de ani de la Marea Schismă), în revista «Ortodoxia», an 1954, nr. 2—3, p. 260—299. *Problema unificării calendarului liturgic în Bisericile ortodoxe*, în aceeași revistă, an 1955, nr. 2, p. 181—216. *Liturghiile romano-catolice în comparație cu cele ortodoxe*, în aceeași revistă, an 1957, nr. 1, p. 119—138. *Rînduiala slujbei în sobor cu preoții fără diaconi*, în revista «Biserica Ortodoxă Română», 1960, nr. 3—4, p. 218—257. *Iconografia creștină ca disciplină de studiu și cercetare. Obiectul, scopul și importanța ei, discipline înrudite și auxiliare, literatura ei principală*, în revista «Studii Teologice», an 1962, nr. 5—6, p. 328—349. *Cultul Bisericilor creștine vechi din Orient. Liturghiile riturilor orientale*, în revista «Ortodoxia», an 1965, nr. 1, p. 85—131. *Cultul Bisericilor Vechi-Catolice în comparație cu cel ortodox și cu cel catolic*, în revista «Ortodoxia», an 1968, nr. 1, p. 26—61. *Slujba Utreniei — Istoric și explicare*, în revista «Studii Teologice», an 1972, nr. 1—2, p. 70—89. *Programul iconografic al bisericilor ortodoxe. Îndrumător pentru zugravii de biserici*, București, 1975 (Extras din revista «Biserica Ortodoxă Română»). *Manual de Liturgică teoretică pentru seminarii* (în colaborare), București, 1978. *Martiri și sfinți pe pămîntul Dobrogei de azi*. În volumul «De la Dunăre la Mare. Mărturie istorice și monumente de artă creștină», ed. de Arhiep. Tomisului și Dunării de Jos, Galați, p. 34—62. *L'assemblée liturgique décrite dans les «Constitutions Apostoliques» et les différentes fonctions dans son cadre*, extras din vol. «L'assemblée liturgique et les différentes rôles dans l'assemblée», Conférences Saint-Serge, Roma 1977, p. 93—130. *Le culte byzantin comme expression de la foi orthodoxe*, Roma 1979 (extras din volumul «La liturgie, expression de la foi» — Conférences Saint-Serge). *Vocația pentru preoție*, în revista «Ortodoxia», an 1979, nr. 2, p. 313—332. *Liturgica Specială pentru Institutele Teologice*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980. *La question d'une célébration commune des Paques. Brève étude historique et canonique de la question* (ref. la Consfătuirea Interortodoxă de la Chambesy, iulie 1977), în periodicul «Επιστολές» (Chambesy-Geneva), vol. IV,

de Teologie din București a funcționat 10 ani, pînă în 1948, cînd s-a pensionat, după 40 de ani de intensă și pilduitoare activitate didactică, la aceeași disciplină, predată însă 23 de ani în învățămîntul superior teologic și 17 ani în învățămîntul superior de stat. Fiind bun organizator și cu un ales tact pedagogic a condus Căminul studenților Academiei de Drept din Oradea, între 1927—1934 și Căminul studenților Facultății de drept din Cluj, între 1934—1938. A fost decan al Facultății de Drept din Oradea între 1925—1927 și al Facultății de Teologie din București, din 1940 pînă în mai 1941, cînd s-a retras. A participat, ca reprezentant ales al Ardealului, la Adunarea Națională de la Alba-Iulia (1 decembrie 1918).

Lucrări și studii mai importante: *Căsătoria a doua a preoților*, Arad, 1941, *Reorganizarea învățămîntului teologic și a educației seminariale*, Sibiu, 1917, *Regimul cultelor în România întregită*, Craiova, 1931, *Cultul catolic în România. Concordatul cu Vaticanul*, Oradea, 1933, *Politica Scaunului papal, Capitol introductiv la istoria concordatelor postbelice*, Cluj, 1936, *Biserica dominantă și egala îndreptățire a cultelor*, Arad, 1936, *Natura juridică a Patronatului suprem și drepturile supreme ale Statului român*, Cluj, 1938, *Situația de drept a ordinilor și congregațiunilor religioase din România*, Sibiu, 1940, *Personalitatea juridică a Bisericii*, București, 1940, *Statul și Biserica*, București, 1942, *Ordinile și congregațiile mai noi*, București, 1944, *Biserica și transformările sociale*, București, 1945, *Împăratul Iustinian ca legislator bisericesc*, București, 1948.

A scris numeroase articole în ziarul «România» din Arad; la ziarul «Tribuna» din Oradea; la «Telegraful Român» și «Revista Teologică» din Sibiu și la «Biserica Ortodoxă Română» din București (Prof. I. Iv.).

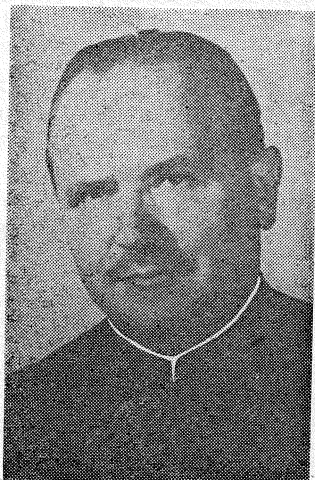
Prof. Pr. Dr. Ioan I. Rămureanu n. 1910

S-a născut la 12 noiembrie 1910, cu numele de Ioan Pulpea, în comuna Domnești, satul Slănic, din fostul județ Muscel.

După absolvirea școlii primare în satul natal, Slănic, (1917—1922), a urmat, între anii 1922—1930, cursurile Seminarului «Miron Patriarhul» din Cîmpulung-Muscel, unde în 8 iunie 1930 a obținut diploma de 8 clase la Seminar. S-a înscris și a frecventat cursurile Facultății de Teologie a Universității din București între anii 1930—1934, la 21 decembrie 1934 obținînd diploma de licențiat în teologie.

În anul 1934—1935 a frecventat cursurile Facultății de Filosofie din București, secția Filosofie. Între 15 februarie și 15 martie 1935 a trecut examenul de capacitate pentru învățămîntul secundar, disciplina principală Religia Ortodoxă, iar disciplina secundară Istoria universală.

În vederea doctoratului în Teologie, cu o bursă de studii a fost trimis peste hotare pentru studii de specializare, timp de trei ani, la Facultatea de Teologie Protestantă din Paris (1935—1936); la Facultățile de Teologie Protestantă și de Teologie Catolică din Strasbourg (1936—

Lucrări principale publicate: *Introducere în epistola către Filipeni. Captivitatea Sfântului Apostol Pavel în Efes*, Teză de doctorat, București, 1942, 144 p. *Cronologia paulină*, 32 p. (extras din «Biserica Ortodoxă Română», LX, nr. 5—6). *Sensul vieții sociale după Noul Testament*, București, 1946, 56 p. *Adevărata pietate după Noul Testament*, în «Studii Teologice», 1949, nr. 1—2, 19 p. *Cheia interpretării istorice a Apocalipsei*, în «Studii Teologice», 1949, nr. 5—6, 17 p. *Misiunea socială a Bisericii în lumina Sfintei Scripturi*, în «Ortodoxia», 1951, nr. 2—3, 21 p. *Actualitatea Epistolei I către Corinteni a Sf. Apostol Pavel*, 86 p., în «Studii Teologice», 1951, nr. 1—2, p. 61—99 și nr. 3—4, p. 167—213. *Sfântul Apostol Pavel și creștinătatea actuală*, în «Studii Teologice», 1951, nr. 7—8, 13 p. *Biserica Ortodoxă, păstrătoarea celor mai bune tradiții și metode de exegeză biblică*, în «Studii Teologice», 1952, nr. 3—4, 21 p. *Actualitatea parabolilor istorisite în Evanghelia după Sf. Luca*, în «Studii Teologice», 1952, nr. 5—6, 20 p. *Patimile Mintuitorului după Sfintele Evanghelii*, în «Studii Teologice», 1953, 40 p. *Actualitatea epistolei I a Sf. Ioan Evanghelistul*, în «Studii Teologice», 1953, nr. 3—4, 22 p. (în colaborare). *Manualul Studiul Noului Testament*, București, 1954; ediția a II-a, 1975.

A scris recenzii, note și dări de seamă și a participat peste hotare la diverse Conferințe și Consultații ale Organizațiilor intercreștine mondiale (Pr. Prof. D. R.).

Prof. Pr. Dr. Lazăr Iacob

1884 — 1951

Profesorul Lazăr Iacob s-a născut la 23 martie 1884, ca fiu de preot, în Comuna Peșteș-Bihor. Cursul primar l-a făcut, prima clasă în școala confesională ortodoxă din comună și celelalte 3 clase în școala confesională reformată maghiară din Comuna Aleșd. S-a înscris apoi la liceul din Beiuș pe care l-a absolvit în 1902, trecând și examenul de bacalaureat clasic. Între 1902—1905 a urmat Institutul Teologic ortodox din Arad, după a cărui absolvire s-a înscris pentru cursurile de doctorat la Facultatea de Teologie din Cernăuți, frecventând în același timp și cursurile Facultății de Drept. În 1908 a obținut titlul de doctor în Teologie. Remarcându-se, printr-o temeinică pregătire,

în toamna aceluiași an, 1908, a fost chemat să ocupe — întâi ca profesor suplinitor și apoi ca profesor titular — Catedra de Drept bisericesc de la Institutul teologic din Arad, predând și Istoria Bisericii Române din Transilvania.

În 1921 a ocupat Catedra de Drept bisericesc la Academia de Drept, care s-a înființat, în acel an, la Oradea. Până în 1928 a supliniit și Catedra de Istoria Dreptului român. În 1934 a fost încadrat la Catedra de Drept bisericesc de la Facultatea de Drept din Cluj, prin contopirea Academiei de Drept din Oradea cu această Facultate. A funcționat la Facultatea de Drept din Cluj — până în toamna anului 1938, când — desființându-se Catedra de Drept bisericesc la Facultățile de Drept — a fost încadrat la Catedra de Drept bisericesc de la Facultatea de Teologie din București, care se afla vacantă din octombrie 1936 în urma pensionării profesorului D. G. Boroianu, fiind suplinită în acest interval de Pr. Prof. Petre Vintilescu, titularul Catedrei de Liturgică. La Facultatea

7—10, p. 953—960. *Creștinarea sîrbilor sub împăratul Vasile I Macedoneanul*, în «Studii Teologice», XII (1960), nr. 1—2, p. 3—28. *Sinodul de la Sardica din anul 343. Importanța lui pentru istoria pătrunderii creștinismului la geto-daco-romani*, în «Studii Teologice», XIV (1962), nr. 3—4, p. 146—182. *Sinoadele de la Sirmium dintre anii 348 și 358. Condamnarea lui Fotie de Sirmium*, în «Studii Teologice», XV (1963), nr. 5—6, p. 266—316. *Constantin Brâncoveanu, sprijinitor al Ortodoxiei*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXXII (1964), nr. 9—10, p. 916—930; *Creștinismul în provinciile dunărene ale Iliricului la sfîrșitul secolului IV. Sinodul de la Sirmium din 378 și Sinodul de Acvileea din 381*, în «Studii Teologice», XVI (1964), nr. 7—8, p. 408—450; *Primatul papal și colegialitatea episcopală în dezbaterile Conciliului al II-lea de la Vatican*, în «Ortodoxia», XVII (1965), nr. 2, p. 139—166; *Unsprezece secole de la activitatea misionară a Sf. Chiril și Metodie*, în «Ortodoxia», XIX (1967), nr. 1, p. 17—31; *Preocupări și studii de teologie istorică și patristică*, în «Studii Teologice», XX (1968), nr. 5—6, p. 364—388; *Sinodul al II-lea ecumenic de la Constantinopol, 381. Învățătura despre Sf. Duh și Biserică. Simbolul Constantinopolitan*, în «Studii Teologice», XXI (1969), nr. 5—6, p. 327—386; *Evenimentele istorice înainte și după Sinodul de la Calcedon*, în «Studii Teologice», XXII (1970), nr. 3—4, p. 179—211; *Contribuția teologilor și istoricilor Bisericii Ortodoxe Române la cunoașterea dezvoltării istorice a Bisericii Ortodoxe*, în «Ortodoxia», XXIII (1971), nr. 1, p. 11—26; *Cinstirea sîntelor icoane în primele trei secole*, în «Studii Teologice», XXIII (1971), nr. 9—10, p. 621—671; *Noi considerații privind pătrunderea creștinismului la traco-geto-daci*, în «Ortodoxia», XXVI (1974), nr. 1, p. 164—178; *Sfinți și martiri la Tomis-Constanța*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCII (1974), nr. 7—8, p. 975—1011; În colaborare: *Istoria bisericească universală, Manual pentru Institutele Teologice*, vol. I, București, 1975; *Sinodul I Ecumenic de la Niceea din 325. Condamnarea ereziei lui Arie. Simbolul Niceean*, în «Studii Teologice», XXIX (1977), nr. 1—2, p. 15—16; *Mitropolia Vicinei și rolul ei în păstrarea Ortodoxiei în ținuturile românești*, în «De la Dunăre la Mare. Mărturie istorice și monumente de artă creștină», București, 1977, p. 149—169, și 1979, p. 146*—169; *Sfîntul Vasile cel Mare și creștinii din Scythia Minor*, în vol. *Sfîntul Vasile cel Mare. Închinare la 1600 de ani de la săvîrșirea sa*, București, 1980, p. 378—393; *Le christianisme chez les Thracio-Phrygiens d'Asie Mineure et chez les Thracio-Géto-Daces de la Péninsule Balkanique*, în «Actes du II-e Congrès International de Thracologie», (Bucurest, 4—10 septembre 1976), t. II. Histoire et Archéologie. Edité par les soins de Radu Vulpe, Président du Congrès, București, 1980, p. 435—444; *Rolul elementului românesc în creștinarea ungarilor*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCVIII (1980), nr. 1—2, p. 173—196; *La 70 de ani de viață al Prea Fericitului Patriarh Iustin*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCVIII (1980), nr. 3—4, p. 339—363 (Pr. Prof. D. R.).

Prof. Pr. Dr. Alexandru I. Ciurea

n. 1912

S-a născut la 17 noiembrie 1912, în comuna Tătărani, jud. Vaslui. Terminînd școala primară, în Răducăneni (Vaslui), urmează cursurile Seminarului Teologic din Huși (1924—1931), iar ultima clasă la Seminarul «Veniamin Costache», din Iași, absolvindu-l în iunie 1932. Între 1932—1936, urmează Facultatea de Teologie, pendinte de Universitatea din Iași, cu sediul la Chișinău, devenind în 1936 licențiat în Teologie — Secția de Teologie istorică — cu teza: «Un păcat împotriva unității Bisericii lui Hristos: Desbinarea religioasă a românilor ardeleni (1679—1701)», cu calificativul «Cum laude» (10) — nepublicată.

1937), urmînd și cursul de Limba Germană, organizat de Centrul de Studii germane al Universității din Strasbourg (1937), și apoi la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Atena (1938).

La 30 iunie 1942 a obținut titlul de Doctor în teologie la Facultatea de Teologie a Universității din București, cu teza: *Lupta împăratului Iulian Apostatul împotriva creștinismului*, publicată, București, 1942, 262 p.

Între anii 1943—1948 a urmat, la zi, cursurile Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București, Secția clasică, Limbile Greacă și Latină, obținînd, la 15 octombrie 1948, titlul de licențiat în Litere și Filosofie, Secția clasică.

La 15 ianuarie 1956 și-a schimbat numele din Ioan Pulpea în Ioan Rămureanu.

A fost hirotonit diacon la 6 decembrie 1939, pe seama bisericii Sfîntul Sava — Universitatea din București, iar la 10 martie 1957, ca preot, pe seama bisericii Sf. Ecaterina a Institutului Teologic Universitar din București.

La 1 octombrie 1939 este numit în învățămîntul teologic universitar și funcționează ca asistent la Catedra de Istorie bisericească universală la Facultatea de Teologie a Universității din București (1 octombrie 1939 — 1 decembrie 1948), ca lector de limba latină și limba franceză la Institutul Teologic Universitar din București (1 decembrie 1948 — 1 aprilie 1956), ca asistent la Catedra de Istorie bisericească universală la același Institut (1 aprilie 1956 — 1 octombrie 1959), iar de la 1 octombrie 1959 pînă la 1 iulie 1977, ca profesor titular la Catedra de Istoria bisericească universală la acest Institut.

De la 1 iulie 1977 pînă în prezent funcționează ca profesor consultant la cursurile de doctorat pentru Istoria bisericească universală și Patrologie.

A publicat pînă în prezent 154 de articole, recenzii și predici, care însumează peste 2600 de pagini.

Lucrări principale publicate: *Lupta împăratului Iulian împotriva creștinismului*, teză de doctorat, București, 1942, 262 p. *Bisericile Ortodoxe, cu specială privire asupra Bisericii Ortodoxe Ruse*, în «Studii Teologice», I (1949), nr. 1—2, p. 69—90. *Configurația actuală a creștinismului*, în «Studii Teologice», I (1949), nr. 3—4, p. 119—144. *Posibilitatea întoarcerii Bisericii monofizite în Ortodoxie. Considerațiuni istorice și dogmatice asupra poziției lor față de Ortodoxie*, în «Ortodoxia», III (1951), nr. 4, p. 586—636. *Două noi Biserici Ortodoxe autocefale: Biserica Ortodoxă Polonă și Biserica Ortodoxă Cehoslovacă*, în «Ortodoxia», V (1953), nr. 3, p. 477—500. *Legăturile Patriarhiei de Alexandria cu Țările Române*, în «Studii Teologice», VIII (1956), nr. 1—2, p. 59—80. *Ghenadie al II-lea Scholarios, primul Patriarh ecumenic sub turci*, în «Ortodoxia», VIII (1956), nr. 1, p. 72—109. *Specificul Ortodoxiei în comparație cu Biserica Romano-catolică și Protestantismul*, în «Mitropolia Moldovei», XXXII (1956), nr. 10, p. 577—600. *Începuturile creștinării ungarilor în credința ortodoxă a Răsăritului. Ortodoxia la unguri pînă în timpul domniei regelui Ștefan cel Sfînt*, în «Studii Teologice», IX (1957), nr. 1—2, p. 23—57. *Creștinarea rușilor în lumina noilor cercetări istorice*, în «Studii Teologice», IX (1957), nr. 5—6, p. 386—413. *Tratatative directe de unire dintre Bisericile Ortodoxe și Biserica Anglicană de la 1920 pînă azi*, în «Ortodoxia», X (1958), nr. 2, p. 217—235. *Concepția Sfîntului Iustin Martirul și Filosoful despre suflet*, în «Studii Teologice», XI (1959), nr. 3—4, p. 164—181. *Legăturile Mitropoliei Ungrovlahiei cu Patriarhia de Constantinopol și celelalte Biserici Ortodoxe de la 1800 pînă la recunoașterea autocefaliei Bisericii noastre*, în «Biserica Ortodoxă Română», VII (1959), nr.

283 p.; *Focul din 1827, de la Iași și izvoarele documentare ale Moldovei*, Caransebeș, 1946, 8 p.; *La o sută de ani de la moartea lui Veniamin Costache*, Iași 1946, 21 p.; *Rezistența Bisericii românești față de prozelitismul catolic*, în «Studii Teologice», nr. 3—4, 1949, p. 205—225; *Momente și aspecte esențiale ale influenței Sfântului Munte asupra vieții religioase din Țările Române*, în «Ortodoxia», nr. 2/1953, p. 279—294; *Preoți ortodocși români în revoluțiile țărănimii cu specială privire, asupra răscdalei din 1907*, în «Studii Teologice», nr. 9—10/1953, p. 677—706; *Daniile lui Ștefan cel Mare la așezămintele ortodoxe de peste hotare și Apărător al întregii creștinătăți*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 7/1954, p. 733—740; *Scurtă contribuție la istoria Mitropoliei Moldovei*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», nr. 10—11/1955, p. 710—718; *Monumentele bisericesti și grija pentru conservarea lor în R.P.R.*, în «Glasul Bisericii», nr. 1—2/1956, p. 39—47; *Antim Ivireanu, predicator și orator*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 8—9/1956, p. 775—817, citat în *Istoria Literaturii și Istoria României*; *Atitudinea elevilor seminariști față de Răscoala din 1907*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 3—4/1957, p. 275—296; *Institutul Teologic din București. Scurtă prezentare istorică (1948—1957)*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 11—12/1957, p. 1215—1251; *Mărturisirea de credință a Spătarului Nicolae Milescu: «Stella Orientalis Occidentali splendens»*, în «Ortodoxia», nr. 4/1958, p. 511—538, tradusă și publicată pentru prima dată în România. Citată în «Bibliografia Românească și Istoria Literaturii Române»; *Probleme, referințe și precizări noi în legătură cu Sfântul Ioan Valahul*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 5—6/1962, p. 495—514, traducere în care se publică pentru prima dată în românește actul martiric și se pune viața sfântului în concordanță cu istoria românilor; *Sf. Ierarh Calinic de la Cernica, episcop al Rîmnicului și Noului Severin*, în «Mitropolia Olteniei», nr. 9—10/1963, p. 667—685; *Contacte și perspective de apropiere între Biserica Ortodoxă Română și Bisericile Vechi Orientale*, în «Mitropolia Banatului», nr. 1—3, p. 41—57; *Relațiile Ortodoxiei cu Bisericile Vechi Orientale*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», nr. 3—4/1967, p. 235—244; *Nicolae Iorga ca istoric al Bisericii Ortodoxe Române*, în «Glasul Bisericii», nr. 1—2/1968, p. 72—80; *Strădanii și înfăptuiri în domeniul artei religioase (1948—1968)*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 6/1968, p. 736—750; *Clerici și personalități ale Bisericii Române din Transilvania și Banat, membri ai Academiei Române, înainte de 1 decembrie 1918*, în «Mitropolia Olteniei», nr. 1—2/1969, p. 13—35; *Patterns in Early Romanian Christianity*, în «The Altar Almanach», Lóndon, 1971, p. 57—65; *Istoriografia Bisericii Române și problemele ei actuale*, în colaborare cu Pr. Prof. M. Păcurariu, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 3—4/1971, p. 355—381; *Tradiciay Kreda Kaj lingvo en Rumanio* (în esperanto), în rev. «La Espero», Stockholm, 6/1972, p. 86—88; *Quelques aspects essentiels de l'époque phanariote dans l'histoire de l'Eglise Orthodoxe de Roumanie*, în vol. editat de Institute for Balkan Studies, intitulat: «L'époque Phanariote» (21—25 oct. 1970), Tessaioniki, 1974, p. 17—28; *Om dessa tiga... (dacă aceștia vor tăcea)*, în «Kyrklig förnyelses årsbok 1973», Uppsala 1973, p. 60—62 (în suedeză); *Cîteva aspecte ale vechiului creștinism românesc*, în «Candela» (Stockholm) 1/1973, p. 6—11 și 2/1973, p. 14—18; *Acțiuni ale clericilor ortodocși-români din Moldova și Muntenia în favoarea Unirii Principatelor, în 1859*, în «Candela», Stockholm, 1/1974, p. 9—13; 2/1974, p. 10—15; 3/1974, p. 10—15; 2/1975, p. 18—27 și 3/1975, p. 29—37; *325 de ani de la nașterea Mitropolitului Ivireanu (1650—1716)*, în «Candela», (Stockholm), 4/1975, p. 33—35; *Răscoala românilor din Transilvania, din 1784 și unele ecouri suedeze*, în «Candela» (Stockholm), 4/1976, p. 37—38; *Medalion: Preotul Profesor Dr. Ioan Lupas, pătimitor pentru solidarizarea sa cu lupta țăranilor răsculați din România anul 1907*, în «Candela» (Stockholm), 2/1977, p. 46—51; *Transilvania, străvechi pămînt românesc, fără de suferință și leagăn al omeniei. Unirea ei cu România (1918—1 dec. 1978)*, în «Candela» (Stockholm), 4/1978, p. 22—36 și «Studii Teologice», 9—10/1978, p. 597—610; *La aniversarea Unirii Principatelor (1859—24 ian. 1979)*, în «Renaș-

În același an, 1936, toamna, la recomandarea Facultății de Teologie, pleacă cu o bursă la studii de specializare la Facultatea de Teologie Romano-Catolică din Strasbourg — Franța unde, după trecerea examenelor cerute este declarat licențiat în Teologie (1938), apoi susține și promovează examenul teoretic aprofundat de doctorat (1939) și urmează în paralel o serie (de cursuri de limbi străine și istoria artei) la Facultatea de Litere a aceleiași Universități.

Revenit în țară, continuă studiile și lucrările de specialitate obținând, în 1943, titlul de doctor în Teologie, Secția de Teologie istorică cu teza: «*Figuri de ierarhi moldoveni: Iacov Stamati (1749—1803)*», cu calificativul «Magna cum laude» (10). Anterior obținerii titlului de doctor funcționase ca prefect de studii (1939) și asistent (1940); apoi participă la concursul pentru ocuparea Catedrei de Istoria Bisericii Române (1947); mai apoi devine conferențiar-spiritual și de Istoria artelor creștine (1950—1963), profesor suplinitor mai întâi și apoi titular al Catedrei de Istoria Bisericii Ortodoxe Române din 1963 și până în noiembrie 1977, când împlinind 65 de ani, solicită pensionarea de la Catedră, prorector al Institutului Teologic din București (1971), membru al Comisiei pentru pictura bisericească de pe lângă Patriarhia Română (1959—1971). Între 1971 și 1978, este detașat ca preot paroh pentru parohia comunității românilor ortodocși din Stockholm, în Suedia unde, ulterior, întemeiază alte două parohii la Göteborg și Malmö, cu 11 filiale (Suedia, Finlanda, Norvegia, Danemarca), înființează un Institut de Studii românești, o Bibliotecă românească cu circa 1000 de titluri și o revistă: «Candela», la Stockholm, de apariția căreia s-a îngrijit timp de cinci ani (1972—1978), scoțind 21 de numere. La 10 aprilie 1978 revine definitiv în țară.

A primit mai multe distincții: Medalia «25 de ani de la proclamarea Republicii — 1972»; medalia «30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă — 1974»; în 1979, «Steaua Polară», clasa I, în gradul de Cavaler (Nordstjärneorden) din partea M. S. Regelui Suediei, la propunerea Em. Sale Arhiepiscop Dr. Ollof Sundby, Primatul Suediei.

A participat la numeroase reuniuni internaționale, în cadrul Conferinței Creștine și Adunărilor Generale pentru Pace (Praga, Budapesta, Moscova, Berlin etc.) și la diferite conferințe și simpozioane științifice (Agapi — Italia, Tessaloniki — Grecia etc.).

A publicat peste 60 cărți, broșuri, studii și articole și peste 250 recenzii, însemnări, note, știri, predici, meditații etc. în diferite reviste în țară și străinătate și în mai multe limbi. Printre **cele mai importante studii** din prima categorie, cităm:

Figuri de ierarhi moldoveni: Leon Gheucă (1769—1788), Chișinău, Cartea Românească, 1942, 48 p.; *Catastihul breslei ciubotarilor din Huși (1790—1830)*, în rev. «Studii și Cercetări» a Institutului de Istorie A. D. Xenopol din Iași, Iași, 1944, 18 p., *Figuri de ierarhi moldoveni: Iacov Stamati (1749—1803)*, Iași, Tip. A. Terek, 1946.

Prof. Dr. Toma G. Bulat

1887 — 1979

S-a născut la 18 august 1887, în satul Tunari din Județul Dolj. Școala primară a absolvit-o în satul natal după care a urmat și absolvit Seminarul Central din București în 1907. După ce frecventează cu rezultate strălucite cursurile Facultății de Teologie din București, devine licențiat al acestei Facultăți în 1912. Între timp a trecut cu succes și bacalaureatul la Liceul din Craiova.

Obținând prin concurs, o bursă de studii în străinătate, în 1913 a plecat la Universitatea din Leipzig unde dorea să-și aprofundeze cunoștințele în domeniul istoriei pentru care avea o deosebită pasiune. Din cauza izbucnirii primului război mondial, Toma G. Bulat nu a putut rămâne acolo decît un an de zile, trecînd apoi în Franța unde a frecventat un semestru Universitatea din Dijon, după care frecventează un semestru la Universitatea din Berna — Elveția în cursul anului 1915. Este apoi chemat în țară pentru satisfacerea serviciului militar pe care îl încheie în 1919 cînd își reia studiile întrerupte plecînd în Franța unde studiază timp de un an la Universitatea din Paris. De aici merge din nou în Elveția la Universitatea din Fribourg unde în 1921 obține o licență în istorie, geografie și pedagogie.

Întorcîndu-se în țară, i s-a recunoscut titlul de licențiat de către Universitatea din București iar în 1923 și-a trecut examenul de capacitate pentru istorie și geografie ca profesor secundar fiind numit, chiar în toamna aceluiași an, profesor de istorie la Liceul Alex. Lahovari din Rîmnicu Vilcea și totodată este însărcinat, ca detașat, să înființeze și să conducă Școala normală de învățători din Năsăud-Bistrița.

În 1924 își trecu în mod strălucitor examenul de doctorat în istorie la Universitatea din București, prezentînd o teză în limba franceză, intitulată: «La croisade de Nicopolis», sub președinția lui Nicolae Iorga.

În același an, 1924, a revenit la Rîmnic, iar în 1926 a fost transferat ca profesor de istorie la Craiova. În cursul aceluiași an obține și titlul de doctor în Teologie la Facultatea de Teologie din București, prezentînd ca teză de doctorat, lucrarea: «Personalitatea religioasă a lui Neagoe IV Basarab», în fața unei comisii examinatoare sub președinția preotului profesor Niculae N. Popescu.

Recomandat de aceste titluri și de experiența lui didactică și mai ales, de lucrările publicate pînă atunci în domeniul științelor istorice, la 15 decembrie 1927 a fost chemat și numit profesor de Istoria medie

terea», München, 1/1979, p. 8—12; Tudor Vladimirescu, ctitor și ajutător de lăcașuri străbune, în «Mitropolia Olteniei, 4—6/1981, p. 186—196, recenzat și în «Romanian Orthodox Church News», engleză și franceză, nr. 2/1981, p. 8—10.

P. C. Sa, profesor onorar astăzi, continuă să lucreze și să publice (Pr. Prof. Al. C.).

Prof. Dr. Ioan Gh. Savin

1885 — 1973

S-a născut la 19 decembrie 1885, în familia numeroasă a preotului Gheorghe Savin.

După ce a absolvit Seminarul Teologic «Veniamin» din Iași devine student al Facultății de Teologie din București, unde este remarcat de profesorul Ioan Mihălcescu, drept un element de mare nădejde pentru viitorul Teologiei ortodoxe românești, ceea ce a făcut să fie trimis la studii superioare peste hotare, pentru specializare în disciplinele teologice ale secției sistematice.

După acumularea unei culturi teologice și filosofice foarte întinse, în țară, și peste hotare, eminentul discipol al lui Ioan Mihălcescu și al marelui filosof și profesor german Windelband, Ioan Gh. Savin devine titular la Catedra de Teologie în cadrul Universității din Iași, la 1 ianuarie 1928. În toamna anului 1941, profesorul Ioan Gh. Savin se transferă la Facultatea de Teologie din București, la aceeași Catedră de unde se va și pensiona la 1 ianuarie 1948.

Inzestrat cu o minte ageră, dispunând de o mare erudiție cu o diversitate și bogăție de informații excepționale, profesorul Ioan Gh. Savin a desfășurat o susținută activitate didactică teologică timp de douăzeci de ani la catedră și a avut o prezență publicistică remarcabilă în paginile revistelor bisericești ale vremii, precum și în alte reviste.

Între lucrările sale menționăm **pe cele mai importante**: *Cultură și religie*, apărută la București în 1927, 83 p. *Filosofia și istoria ei*, București, 1927, 84 p. *Dovezile raționale pentru existența lui Dumnezeu*, apărut în «Revista Ortodoxă Română» și în extras, București, 1927, 39 p. *Apologetica. Elemente de filosofia religiei creștine*, manual pentru uzul școlilor secundare și al Seminarilor Teologice, București, 1929, 158 p. *Iconoclaști și apostafi*, București, 1932, 105 p. *Curs de apologetică*. Chestiuni introductive, București, 1935, 152 p. *Creștinismul și Viața*, București, 1935, 36 p. *Flița și originea religiei*. Partea I, București, 1937, 279 p. *Problema cultelor în România*, București, 1937, 54 p. *Dovezile raționale pentru existența lui Dumnezeu*, București. 1939, 39 p. *Apologetica*, vol. II. Partea I, București, 1940, 279 p. și Partea a II-a 1943, 274 p. *Ce este Ortodoxia?* București, 1942, 20 p. *Creștinismul și gândirea contemporană*, București, 160 p. *Teologia istorică*, București, 1943, 57 p. *Creștinismul și cultura română*, București, 1944, 32 p. (Șt. G.).

tropolitanului Nifon Criveanu al Olteniei în 1943 a tipărit «Revista de istorie bisericească», prima publicație de acest fel din România.

Ca profesor, T. G. Bulat, una precizia cu erudiția, stăruia asupra faptelor spre a le face înțelese de auditori, iar prin scris s-a arătat plin de pasiune pentru cercetare, pentru bogata informare documentară, pentru obiectivitate și spirit critic, acrivie în analiza izvoarelor și formularea adevărului. Ca om a fost toată viața un exemplu de cinste și corectitudine, un om al muncii și al datoriei, un om de acțiune, un caracter blând și comunicativ, drept și obiectiv, plin de sensibilitate, bunătate și delicatețe sufletească (Șt. G.).

Asist. Arhim. Dr. Antim Nica

n. 1908

(astăzi Arhiepiscop al Tomisului
și Dunării de Jos)

Născut la 24 februarie 1908. După absolvirea Seminarului teologic și a Facultății de Teologie din Iași (Chișinău), a făcut studii de specializare în centre universitare de peste hotare, în Franța, Anglia și Liban. În 1931 și-a luat doctoratul în teologie la Facultatea din Iași (Chișinău) cu teza *Misionarismul creștin între mahomedani în Orientul apropiat* (tipărită).

Urmînd unei chemări lăuntrice, în 1935 a fost tuns în monahism, parcurgînd pe rînd treptele vieții călugărești, pînă la cea de arhimandrit și fiind unul dintre monahii cărturari ai Bisericii noastre. Cunoaște și vorbește curent limbile franceză, engleză și rusă.

A fost numit asistent la Facultatea de Teologie din Iași în 1940, iar după fuzionarea acestei Facultăți cu cea de la București (1941) a continuat să funcționeze la aceasta din urmă, ca asistent la Secția de Teologie practică.

La 23 ianuarie 1944 a fost ales și hirotonit episcop. Între anii 1945—1947 a îndeplinit funcția de director al Internatului Teologic din București, precum și alte însărcinări din partea Sfîntului Sinod. Între anii 1947—1950 a îndeplinit funcția de episcop-locotenent al Eparhiei Dunării de Jos, pe atunci vacantă. Din 1950 pînă la 1973 a funcționat ca episcop-vicar al Sfintei Patriarhii, cu titlul de «Tîrgovișteanul», îndeplinind totodată și sarcina de secretar al Sfîntului Sinod în București.

La 10 iunie 1973 a fost ales episcop al Eparhiei Dunării de Jos (cu sediul la Galați). Prin înălțarea acestei eparhii la rangul de arhiepiscopie (16 oct. 1975), titularul ei a devenit Arhiepiscop al Tomisului și Dunării de Jos, instalarea în noua calitate făcîndu-se în Catedrala din Constanța, la 9 nov. 1975.

modernă la Facultatea de Teologie a Universității din Iași unde își desfășoară o susținută activitate didactică științifică pînă în 1940 cînd a fost transferat la Facultatea de Teologie din București, de unde, la 1 ian. 1941, s-a pensionat.

Paralel cu munca didactică susținută, profesorul Toma G. Bulat a căutat să îmbogățească neconținut domeniul disciplinei care l-a pasionat atît de mult toată viața. De aceea aproape tot timpul liber pe care și-l putea îngădui și l-a petrecut în arhive și biblioteci culegînd cu răbdare, interes și pasiune material documentar informativ inedit, activitate pe care nu și-a întrerupt-o nici după pensionare. De aceea, ani și șir, atîta timp cît forța fizică i-a îngăduit, zi de zi uneori, a fost prezent în sala de lectură a Arhivelor Statului din București, descifrînd textul a mii de documente și sute de manuscrise. Cu informațiile adunate a întocmit, cîteva zeci de studii și articole publicate și două monografii complete de aproape 2000 de file privind Episcopia Buzăului și viața și domnia lui Matei Basarab.

Din 1910, cînd i-a apărut primul articol *Despre Creangă ca preot*, semnalat de N. Iorga în «Neamul românesc literar» și pînă în preziua trecerii la cele veșnice a lăsat științei istorice românești o zestre de peste 500 de lucrări al căror cuprins îmbrățișează aproape toate domeniile istoriei universale și naționale, laică și bisericească. Multe sînt tipărite ca lucrări independente, majoritatea însă sînt răspîndite în peste 30 reviste de specialitate apărute pe întreg cuprinsul țării, cum sînt: «Neamul românesc literar», «Revista istorică», «Arhivele Olteniei», «Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice», «Revista Ortodoxă», «Luminătorul», «Revista arhivelor», «Romanoslavica», «Studii și cercetări de istoria artei» și toate celelalte reviste care apar și în prezent.

Dintre numeroasele sale lucrări istorice așa cum reiese dintr-o dispoziție testamentară a sa, el s-a simțit mai ales legat de următoarele: *Încercare de bibliografie a istoriei românilor. Contribuții documentare la Istoria Olteniei*, Corespondența episcopului Calinic de Rîmnice, Personalitatea religioasă a lui Neagoe Basarab, Din istoria protestantismului în Țara Românească, Din istoricul tipăriturilor bisericești în sec. XIX, Jansenismul, Întemeierea Mînăstirii Văratec, Dreptul de patronat în Biserica română, Fotie, Patriarhul Constantinopolului, Petru Movilă, prinț de Moldova, apărător al Ortodoxiei, Biserica Moldovei în timpul lui Bogdan cel Orb, Eusebiu, episcop de Cezareea, istoric al Bisericii, Istoricul Facultății de Teologie din București (pînă în 1958), Avera lui Tudor Vladimirescu de la Cerneți, Dositei Filitti, Episcopul Ghenadie Enăceanu, Introducerea limbii române în Biserică și altele.

Paralel cu această susținută activitate scriitoricească, profesorul T. G. Bulat a tipărit, și 14 manuale școlare: 3 de geografie pentru școlile comerciale, cinci de istorie pentru cursul liceal, două de istorie bisericească pentru liceu și 4 cărți de religie pentru cursul primar.

În afară de acestea, el împreună cu Dr. Charles Laugier a înființat revista: «Arhivele Olteniei» iar împreună cu profesorul C. Tomescu a întemeiat și susținut revista «Arhivele Basarabiei» și cu ajutorul mi-

Prof. Pr. Dr. Ioan G. Coman
n. 1902

Preotul profesor Ioan G. Coman, s-a născut la 27 noiembrie 1902, în satul Dîmbroca, comuna Scurtești (azi aparține de comuna Săgeata), județul Buzău.

Între anii 1910—1915, a făcut școala primară în satul natal, apoi, între anii 1915—1922, a urmat cursurile Seminarului «Kesarie episcopul» din Buzău, luînd diploma de Seminar în iunie 1922.

După ce a dat unele diferențe la unele discipline din programa liceului, în iunie 1926, a luat bacalaureatul la Liceul «Gheorghe Șincai» din București.

Între anii 1922—1926, a frecventat cursurile Facultății de Teologie din București unde a obținut titlul de licențiat în decembrie 1926.

Paralel, între anii 1922—1927, a frecventat cursurile Facultății de Litere și Filozofie din București, secția limbile clasice greacă și latină, luînd diploma de licență în iunie 1927.

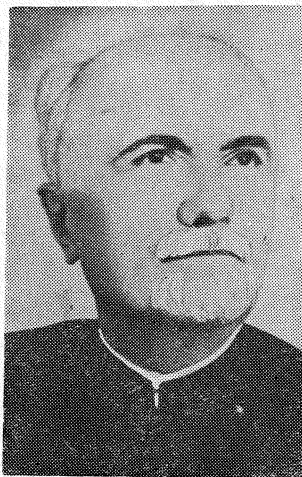
Și-a continuat apoi studiile de specializare, în Franța, în orașele Strassbourg, Montpellier și Paris, între anii 1927—1932. La Strassbourg, a urmat între anii 1927—1931, cu unele întreruperi în care a studiat la Montpellier și Paris, cursurile Facultății de Teologie Protestantă, la care a obținut în iulie 1931, titlul de doctor în Teologie. Paralel a studiat la Facultatea de Litere și Filozofie din Strassbourg, specialitatea studiile clasice și Istoria religiilor, la care a obținut un certificat de studii în Istoria religiilor. Tot în acești ani, a frecventat unele cursuri la Facultatea de Teologie Catolică din Strassbourg.

În 1928, a studiat la Facultatea de Teologie Protestantă din Montpellier, iar în anii 1930 și 1932, la Facultatea de Teologie Protestantă din Paris.

După întoarcerea în țară, a obținut, în februarie 1934, titlul de doctor în Litere, la Facultatea de Litere și Filozofie din București, specialitatea Limba și Literatura Elenă.

În iunie 1938, a obținut titlul de doctor în Teologie la Facultatea de Teologie din București.

Între timp, a funcționat și în unele servicii: la Administrația financiară a capitalei, în anul 1924; funcționar la Curtea de Casație și Justiție, în anii 1924—1926; pedagog la Seminarul Central din București, în 1926—1927.

Publicații. În afară de teza de doctorat, amintită mai înainte, a scris diferite studii și articole, recenzii, cronici în revistele noastre bisericești. După ridicarea la rangul de arhiepiscop a editat volumul «De la Dunăre la Mare» (două ediții apărute până acum), cuprinzând studii asupra vieții bisericești din Dobrogea, precum și volumul «Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos în trecut și azi», Galați 1981, cuprinzând studii privitoare la istoria Arhiepiscopiei pe care o păstorește (Pr. Prof. E. B.).

Asist. Pr. Dr. Haralambie Cojocaru

1906 — 1978

S-a născut la 18 octombrie 1906, în comuna Țâța, județul Dimbovița, într-o familie de țărani: Ion și Stanca Cojocaru. După absolvirea școlii primare în comuna Țâța și Tîrgoviște, a făcut Seminarul Central (1919—1927). Cu o bursă de studii peste hotare a urmat cursurile pentru licență la Facultatea de Teologie romano-catolică a Universității din Strasbourg (1927—1932), obținând titlul de licențiat (1932). Întors în țară, și-a luat și diploma de licențiat în Teologie la Facultatea de Teologie din Chișinău-Iași (1934). A continuat studiile de specializare în vederea doctoratului la Strasbourg (iulie—octombrie 1936) și la Berlin (1938—1939), iar în 5 iunie 1940 și-a luat doctoratul în Teologie la Chișinău cu teza: *Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?*

După o perioadă scurtă în învățământul secundar, ca profesor suplinitor la Seminarul Teologic din Ismail (1932—1934), a funcționat în învățământul teologic superior ca: supraveghetor provizoriu de ordine la Facultatea de Teologie — Internat, Chișinău (2 septembrie 1934—31 octombrie 1934); supraveghetor de ordine bugetar la aceeași Facultate și Internat (1 noiembrie 1934—1 iunie 1935); diacon, inspector de studii și supraveghetor de ordine la același Internat teologic (2 iunie 1935—1 octombrie 1937); asistent pe lângă Catedra de Drept bisericesc la aceeași Facultate de Teologie, Chișinău — Universitatea Iași (2 octombrie 1937—1 noiembrie 1941).

La 2 noiembrie 1941 a fost încadrat ca asistent universitar la Facultatea de Teologie din București pe lângă Catedra de Drept bisericesc, funcționând neîntrerupt ca asistent la această Facultate de Teologie și apoi la Institutul Teologic Universitar din București, până la 1 septembrie 1952, deși în 1943 fusese numit profesor titular la fosta Academie Teologică «Andreiană» din Sibiu, dar la care numire a renunțat. De la 1 septembrie 1952 a rămas definitiv la parohie, ca preot și preot paroh la biserica «Miron Patriarhul» din Capitală, pe seama căreia fusese hirotonit preot la 14 iulie 1940 și la care a funcționat fără întrerupere de la hirotonie până la moartea sa, în 13 aprilie 1978.

Lucrări principale publicate: *Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?* (teză de doctorat), Sibiu, 1940 (publicată în *Seria teologică*, nr. 18), LXXXII + 434 p.; *Petru Maior și Primatul lui Petru*, în vol. «Omagiu închinat I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan al Ardealului», Sibiu, 1940; *La originile Exegezei romano-catolice a textului «Tu ești Petru»* (Mat. 16, 18—19), Sibiu, 1941 (Pr. Prof. D. R.).

Prof. Pr. Dr. Gheorghe I. Moisescu
1906 — 1974

Preotul profesor Gheorghe I. Moisescu s-a născut la 25 martie 1906, în familia preotului Ioan D. Moisescu, în comuna Mîneciu-Pămînteni, jud. Prahova, fiind la părinți nouă copii.

A urmat școala primară în comuna natală, între anii 1913—1918, apoi cursurile Seminarului «Nifon Mitropolitul» din București, între anii 1918—1925, la care a obținut diploma de Seminar în iunie 1925.

Între anii 1925—1929 a urmat cursurile Facultății de Teologie din București, unde a obținut diploma de licență la 12 aprilie 1930.

Paralel cu studiile teologice, a urmat între anii 1927—1930, cursurile Facultății de Litere din București, secția Istoria universală.

După obținerea licenței în teologie, a făcut studii de specializare în anul 1933—1934 la Facultatea de Teologie din Atena, studiind îndeosebi Arheologia creștină și Bizantinologia.

Între anii 1934—1936 a studiat la Universitatea din Varșovia, Istoria sud-est slavă.

Întorcîndu-se în țară, a obținut titlul de doctor în Teologie la Facultatea de Teologie din București, la 27 martie 1942, specialitatea Istoria Bisericii Române.

De la 31 martie 1942 pînă la 1 ianuarie 1949 a funcționat în postul de asistent universitar la Catedra de Istoria Bisericii Române, de la Facultatea de Teologie din București.

La 1 ianuarie 1949 a fost numit conferențiar universitar la aceeași Catedră, iar la 1 septembrie 1950 a fost numit profesor definitiv la această Catedră.

A predat cursurile de Istoria Bisericii Române pînă la 1 octombrie 1960, cînd a fost numit preot paroh la biserica română din Viena, Austria, unde a activat pînă la 20 septembrie 1974.

Și-a păstrat în continuare titlul de profesor la Catedra de Istoria Bisericii Române pînă la 1 noiembrie 1972, cînd a cerut pensionarea de la Catedră, rămînînd mai departe preot paroh al bisericii din Viena.

De-a lungul vieții, a îndeplinit și alte funcțiuni. Între 1 noiembrie 1925 și 1 iunie 1937, a funcționat ca impiegat și referent în Administrația C.F.R.

La 5 noiembrie 1934 a fost hirotonit diacon, pe seama paraclisului Sfînta Anastasia de la Școala ortodoxă de fete din București.

A funcționat ca profesor la Școala de cîntăreți bisericești din București, de la 1 ianuarie 1930 pînă la 1 ianuarie 1940.

La 1 noiembrie 1936, a fost numit redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română», post pe care l-a ocupat pînă la 1 martie 1949.

Între 15 martie 1937 și 31 ianuarie 1949 a funcționat ca Secretar al Cancelariei Sfîntului Sinod.

A încetat din viață la 20 septembrie 1974, în localitatea Engelberg din Elveția, unde participa la o conferință ecumenică, de unde a fost

La 1 iulie 1934, a fost numit «prefect de studii» la Internatul Teologic «Radu Vodă» din București, unde a funcționat pînă la 1 noiembrie 1947.

La 1 august 1934, a fost numit de istoricul Nicolae Iorga, secretar științific la Institutul Român de Bizantinologie, unde a funcționat pînă la 1 noiembrie 1940.

Între anii 1936—1942, a funcționat ca asistent universitar la Facultatea de Litere și Filozofie din București, la Catedra de Limba și Literatură Greacă și Latină.

La 31 martie 1940, a fost hirotonit preot.

La 1 ianuarie 1942, este numit conferențiar universitar la Facultatea de Teologie din București, la catedra de Patrologie, apoi profesor titular la Catedra de Patrologie, de la 1 aprilie 1944, la care a predat între anii 1944—1948, apoi la Institutul Teologic din București, între 1948—1970, pînă la 1 ianuarie 1970, cînd a ieșit la pensie.

Între 7 octombrie 1954 și 1 ianuarie 1962, aproape opt ani a îndeplinit funcția de rector la Institutul Teologic Universitar din București¹.

Studii mai importante: *Miracolul clasic*, București, 1930; *Essai sur les rapports de l'Orphisme et du Christianisme d'après Vittorio Macchioro*, Bucarest, 1934; *Essai sur le «De errore profanarum religionum» de Firmicus Maternus*, București, 1934; *Geniul Sfîntului Grigorie de Nazianz*, București, 1937; *Tristețea poeziei lirice a Sf. Grigorie de Nazianz*, București, 1938; *Sf. Grigorie de Nazianz despre împăratul Iulian. Încercare asupra Discursurilor IV și V*, București, 1938; *Zalmoxis. Un grand problème gète*, Paris, 1940; *Teoria Logosului în Apologiile Sfîntului Iustin Martirul și Filosoful*, București, 1942; *Decénée*, Paris, 1943; *Probleme de filosofie și literatură patristică*, București, 1944; *Originea și sensul înțelepciunii*, București, 1946. Extras din revista «Biserica Ortodoxă Română», LIII (1945), nr. 11—12, p. 639—656 și LIV (1946), nr. 1—3, p. 21—47; *Umanismul Ortodoxiei românești*, București, 1948. Extras din «Bis. Ort. Rom.», LXVI (1948), nr. 1—2, p. 37—77; *Aria misionară a Sf. Niceta de Remesiana*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXVI (1948), nr. 5—8, p. 337—356; *Creștinismul și bunurile materiale*, în «Studii Teologice», I (1949), nr. 3—4, p. 156—175; *Sensul preoției la Sfinții Părinți*, în «Studii Teologice», I (1949), nr. 9—10, p. 739—762; *L'Eglise Orthodoxe et le Mouvement Oecuménique*, în *Actes de la Conférence des chefs et des représentants des Eglises Orthodoxes Autocéphales réunies à Moscou à l'occasion de la célébration solennelle des fêtes du 500-ème anniversaire*, vol. II, Moscou, 1952, p. 5—86; *Patrologie*, București, 1956; *Les démonstrations dans le traité: Sur le Saint Esprit, de Saint Basile le Grand. Préliminaires*, Extras din «Studia Patristica», IX (1966), p. 171—210; *Sfînta Euharistie în concepția Vechilor-Catolici și poziția Bisericii Ortodoxe în această problemă*, în «Ortodoxia», XIX (1967), nr. 3, p. 321—349; *Contribuția scriitorilor patristici din Scythia-Minor — Dobrogea, la patrimoniul ecumenismului creștin în secolele al IV-lea — al VI-lea*, în «Ortodoxia», XX (1968), nr. 1, p. 3—25. A fost publicată și în limba franceză sub titlul: *Le patrimoine de l'oecumenisme chrétien du 4-e au 6-e siècle en Scythie-Mineure — Dobrogea*, în «Contacts», XXII (1970), nr. 69, p. 61—85; *Scriitori bisericești din epoca străromână*, București, 1979 (Pr. Prof. I. R.).

1. Pentru fișa biografică a Pr. Prof. Ioan G. Coman, vezi: Pr. Conf. Ștefan Alexe, *Sărbătorirea preotului profesor Ioan G. Coman la împlinirea a 70 de ani de viață*, în «Studii Teologice», XXV (1973), nr. 1—2, p. 98—114.

rată campanie de presă pentru necesitatea unei traduceri noi, românești, a *Bibliei*. Mitropolitul primat al țării, Dr. Miron Cristea, se hotărîse și el să tipărească o traducere nouă a *Bibliei*, pentru care înființase Institutul Biblic. Căuta traducători competenți. S-a oprit asupra lui Gala Galaction, teolog și scriitor literar. L-a hirotonit preot (în septembrie 1922), l-a făcut misionar al Arhiepiscopiei Bucureștilor și i-a obținut de la Sfîntul Sinod aprobarea să candideze la o catedră vacantă la Facultatea de Teologie din București. Gala Galaction a depus examenele de rigoare, a publicat studii teologice de specialitate : *Inscripția de la Delfi*, (în rev. «Biserica Ortodoxă Română», febr. 1923), *Sf. Apostol Pavel și Proconsulul Galion* (în rev. «Gîndirea», noiembrie 1922), capitole din cărțile Noului Testament în traducere proprie ș.a. Consiliul profesoral al Facultății de Teologie l-a numit profesor, dar Senatul Universitar nu l-a confirmat!

Totuși, în octombrie 1926 a ajuns profesor la Facultatea de Teologie nou înființată în cadrul Universității din Iași (cu sediul la Chișinău), printr-un act de atenție deosebită și de bunăvoință al ministrului Învățămîntului, Prof. Ion Petrovici. A fost numit la Catedra de «Introducerea și Exegeza Noului Testament». Avea 47 de ani.

În cadrul Catedrei sale a prezentat Sfintele Evanghelii și Epistolele pauline : *către Romani, a II-a către Corinteni, către Coloseni și către Evrei*, cu texte în traducere proprie. Ca profesor, la catedră nu stăruia atît de mult asupra cantității de cunoștințe teoretice, ci, cu precădere, căuta trezirea și formarea de conștiință și devotament teologic, pentru care, lecțiilor propriu-zise de la catedră, le adăuga predici educative și alocuțiuni la rugăciunea de seară, asistență duhovnicească, în care excela, întîlniri și întrețineri cu studenții la așa-zisele *Ore duhovnicești*, cu studenții din toți anii, absolut facultative, într-o sală liberă, în orele fără cursuri, cu întrebări din partea studenților prezenți și răspunsuri prompte din partea părintelui Grigore. S-au dezbătut și s-au elucidat în acest fel judicious, superior și autentic teologic, probleme la ordinea zilei, teologico-bisericești, politice, sociale, culturale. Profesorul Grigore Pișculescu (Gala Galaction), îndeobște bun, mărinimos, sufletesc, concisiv, a combătut și a condamnat cu intransigență opiniile, teoriile, sentimentele și actele fasciste și profasciste, rasiale și șovine, frecvente în epocă. O preocupare predilectă a profesorului Gala Galaction a fost recrutarea de studenți teologi pentru monahism, în vederea formării de ierarhi conducători ai Bisericii.

Concomitent și succesiv a fost director al internatului studenților teologi, decan (1928—1930), membru în Comisia de disciplină și în Senatul Universității.

Din 1942 pînă în 1947 a funcționat la *Facultatea de Teologie din București*.

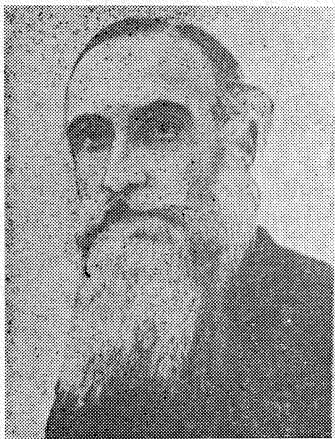
În 1954, Institutul teologic de grad universitar din București l-a sărbătorit la împlinirea vîrstei de 75 de ani. I-au elogiât calitățile și meritele : P. S. Episcop Teotist Botoșăneanul, rectorul de atunci al Institutului teologic, Diac. N. I. Nicolaescu, succesorul său la catedra de «Exegeza Noului Testament» și Prof. Teodor M. Popescu, care s-a referit mai cuprinzător la profesoratul teologic al lui Gala Galaction, spunîndu-i : «Ați predat, oficiînd ca profesor la o catedră teologică universi-

adus în țară și înmormântat în cimitirul bisericii din comuna natală Mineciu-Pămînteni, județul Prahova, lângă părinții săi*.

Studii mai importante: *Istoria școalelor din Vălenii de Munte, 1831—1931*, Vălenii de Munte, 1931, 184 p.; *Catolicismul în Moldova la sfîrșitul veacului XIV*, București, 1942 (teză de doctorat); *Ορθόδοξος 'Ομολογία Mărturisirea ortodoxă*. Text grec inedit după ms. Parisinus 1265; text român, ed. Buzău, 1691, editată în colaborare cu Preotul Niculae M. Popescu, București, 1942; *Bursieri români la școalele teologice din Rusia, 1845—1856*, București, 1946, 100 p.; *Contribuția românească pentru susținerea Muntelui Athos, în decursul veacurilor*, în «Ortodoxia», V (1953), p. 238—278; *Istoria Bisericii Române. Manual pentru Institutele Teologice*, vol. I (1632), vol. II (1632—1949), în colaborare cu Pr. Ștefan Lupșa și Pr. Alex. Filipașcu, București, 1957; *Mănăstirea Putna la 500 de ani de la întemeiere, 1466—1966*. Das Kloster Putna 500 Jahre seit der Grünzung, 1466—1966, text bilingv, Wien, 1966, 95 p.; Numeroase articole, recenzii, cronici și însemnări în «Almanahul Parohiei Ortodoxe Române din Viena», pe care l-a creat și l-a redactat anual cît a fost preot la Viena (Pr. Prof. I. R.).

**Prof. Pr. Dr. Grigore Pișculescu
(Gala Galaction)**

1879 — 1961

S-a născut la 16 aprilie 1879, în satul Didești-Teleorman, din părinții Nicolae Pișculescu (administrator și arendaș de moșii) și Chiriaca, fiica preotului proistos Constantin Ostreanu din Roșiorii de Vede. A făcut școala primară în satul natal și la Roșiorii de Vede. A urmat liceul «Sf. Sava» din București (1890—1898). În noiembrie—decembrie 1896 a debutat ca scriitor. După un an de studenție la Facultatea de Litere și Filosofie, în septembrie 1899, a trecut la Facultatea de Teologie, pe care a absolvit-o în 1903, cu lucrarea de licență *Minunea din drumul Damascului*.

A continuat studiile teologice la Universitatea din Cernăuți, în 1909 obținînd titlul de doctor în Teologie, cu calificativul de excepție «eminent, cu unanimitate». În acești ani a scris o literatură personală: probleme teologice prezentate literar, sub genericul *Scrisori către Simțoroza*. În vederea intrării în învățămîntul teologic universitar, a publicat studiul *Sfîntul Pavel* în rev. «Biserica Ortodoxă Română», ianuarie 1909. N-a ajuns în învățămîntul teologic universitar. A devenit scriitor de original și viguros talent, sub pseudonimul Gala Galaction. Prima sa carte literară, *Bisericuța din Răzoare*, a fost distinsă de Academia Română cu cel mai de seamă premiu al ei («I. Heliade-Rădulescu»). A avut funcția de defensor ecleziastic la Casa Bisericii.

După primul război mondial, în 1920, Gala Galaction a început, de unul singur, să traducă *Noul Testament*, după ce a întreținut o adevă-

* A se vedea: Dosarul cu acte de la Cancelaria Institutului Teologic Universitar din București; Petre David, *Preotul profesor Gh. Moisesescu*, în «Studii Teologice», XXVII (1975), nr. 1—2, p. 141.

concepția creștină și în concepția filosofică», cu mențiunea «cum laude». Face studii de specializare în Franța la Facultățile de Teologie Catolică și protestantă din Paris și la Facultatea de teologie din Strasbourg timp de trei ani (1930—1933). În Franța a frecventat și a audiat cursurile unor profesori celebri, ca: Emile Baudin, Raoul Allier, René le Senne, Victor Monod, H. Delacoix, F. Ménégoz etc. Se întoarce acasă cu aprecieri elogioase pentru lucrările de seminar susținute în vederea doctoratului și pentru examenele trecute, precum și cu un certificat de studii de specializare în Morală și Sociologie la Sorbona. Studiile de filosofie le va încheia cu o licență în Filosofie la Universitatea din București, în 1947, cu teza «*Problema libertății în filosofia lui Henri Bergson*», apreciată cu calificativul «cum laude».

În anul 1938 a obținut, la Facultatea de teologie din București, titlul de doctor în Teologia Morală, cu teza : *Problema răului la Fericitul Augustin — Studiu de filosofie morală* (222 p.), notată «cum laude».

Dispunând de o bună pregătire teologică și filosofică precum și pedagogică-didactică (cu examen de capacitate pentru învățământul secundar, 1935), Constantin C. Pavel funcționează timp de 11 ani ca profesor în învățământul secundar (1933—1944), în provincie și în capitală.

În 24 martie 1944 a fost numit, prin concurs, asistent pe lângă Catedra de Apologetică la Facultatea de Teologie din București, funcționând în acest post pînă în 1952 cînd, la cerere, a fost încadrat ca asistent pe lângă Catedra de Morală creștină la Institutul Teologic Universitar din București.

La 1 octombrie 1962 este numit profesor titular provizoriu la Catedra de Morală creștină, vacantă prin pensionarea titularului ei, Prof. Diac. Orest Bucevschi, fiind definitivat în acest post cu data de 1 octombrie 1965. Funcționează ca profesor la această Catedră pînă la 1 octombrie 1975, cînd iese la pensie.

Între anii 1944—1949, a funcționat și ca inspector la Culte.

Publicații. În afară de teza de doctorat, a publicat în specialitate: *L'irréductibilité de la Morale à la Sciences des Moeurs avec une préface de Raoul Allier*, 1935, 144 p. *L'Eglise et la Culture*, 1939, 20 p. *Contribuția Fericitului Augustin la progresul gîndirii filosofice*, în «*Revista de filosofie*», XXIX (1943), nr. 3—4, p. 302—311. *Vrednic este lucrătorul de plata sa*, în «*Studii Teologice*», IV (1952), nr. 3—4. *Patimile omenești, piedică în calea mîntuirii*, în «*Studii Teologice*», V (1953), nr. 7—8, p. 471—481. *Patimi dăunătoare vieții omenești* (Desfrînarea, invidia, minia), în «*Mitropolia Moldovei și Sucevei*», XXXIII (1957), nr. 5—6—7, p. 431—450. *Lăcomia, patimă dăunătoare vieții individuale și obștești*, în «*Studii Teologice*», VII (1955), nr. 7—8, p. 468—488. *Principii de morală socială în epistolele sobornicești*, în «*Glasul Bisericii*», XVI (1957), nr. 4—5, p. 238—247. *Influența păcatului nostru personal asupra semenilor*, în «*Ortodoxia*», XI (1959), nr. 2. *Familia preotului*, în «*Glasul Bisericii*», XIX (1960), nr. 1—2. *Temeiurile și rostul ascultării în viața morală a creștinului*, în «*Studii Teologice*», XVIII (1966), nr. 7—8, p. 387—408. *Probleme morale cu privire la căsătorie și familie*, în «*Biserica Ortodoxă Română*», LXXXV (1967), nr. 1—2, p. 126—145. *Aspectul teologic al solidarității umane*, în «*Ortodoxia*» XIX (1967), nr. 2, p. 182—191. *Probleme morale în parabola fiului risipitor*, în «*Glasul Bisericii*», XXX (1971), nr. 3—4, p. 268—281. *Probleme de morală creștină în preocupările teologilor ortodocși români*, în «*Studii Teologice*», XXV (1973), nr. 3—4. *Atitudinea Sfinților Trei Ierarhi față de problemele morale ale vieții lor*, în «*Studii Teologice*», XXIX (1977), p. 222—232. *Preotul, pilduitor și îndrumător al vieții morale a credincioșilor*, în «*Biserica Ortodoxă Română*»,

tară, știința Sfintei Scripturi. Ați pus în slujba ei și pe învățat și pe literat și pe preot, ați pus multă lectură teologică și cunoașterea a vreo șapte-opt limbi, ați pus un rar simț al adevărului teologic, ați pus dragoste și grijă pentru instruirea și educarea studenților, acești dragi copii ai noștri, ai Bisericii și ai lui Iisus Hristos, Căruia îi pregătim ca sluji-tori» (rev. «Biserica Ortodoxă Română», mai 1954, p. 547).

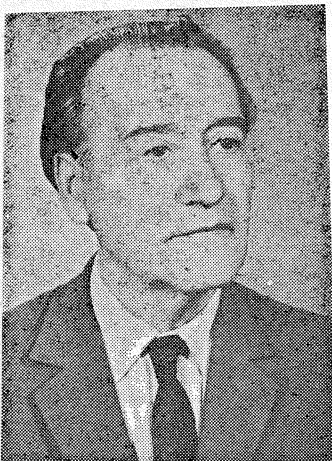
S-a stins din viață în martie 1961. La pogribania-i preotească au vorbit: Pr. prof. Ioan G. Coman, din partea Institutului Teologic, și absolventul Gh. Alexe, din partea ultimelor serii de studenți teologi. Corul de studenți ai Institutului Teologic a dat răspunsurile la prohod.

Pr. prof. Gala Galaction s-a remarcat printr-o activitate publicistică teologică și literară foarte rodnică. Dintre numeroasele sale lucrări amintim:

Scrieri teologice: *Minunea din drumul Damascului (Argument apologetic)* (1903); *Apologia unei legi și mai presus de ea, a unui principiu* (1909); *Scrișori teologice — Piatra din capul unghiului* (1926); *Cartea creștinului ortodox* (1926); *Meditare la Rugăciunea Domnească, adică Tatăl nostru* (1927); *Noul Testament* (1927, 1930); *Psaltirea*, în colaborare cu Pr. Prof. Vasile Radu; *Scrișori către Simfiroza — În Pământul Făgăduinței* (1930, 1933); *Biblia — în colaborare cu episcopul Nicodim Munteanu și Pr. prof. Vasile Radu* (1936); *Biblia sau Sfânta Scriptură — în colaborare cu Pr. prof. Vasile Radu* (1938); *În grădinile Sfântului Antonie* (1942); *Pagini creștine — Ziua Domnului* (1958).

Scrieri literare: *Biserica din Răzoare* (1914); *Clopotele din Mânăstirea Neamțu* (1916); *O lume nouă* (1919); *Răboji pe bradul verde* etc.

A fost onorat și cu numeroase distincții: Medalia «Mene Merenti» Clasa I (1914); Premiul Academiei Române (1915); Brîu roșu (1924); Crucea Ordinului «Sf. Mormînt» în gradul de cavaler (1925); Medalia Societății Femeilor Române (1926); Premiul Societății Scriitorilor Români, pentru romanul *Papucii lui Mahmud* (1933); Medalia «Meritul Cultural» Clasa II-a (1934); Premiul Național Literar (1935); Premiul Național pentru proză (1942); Medalia «Meritul Cultural» în gradul de comandor (1947); Membru de onoare al Academiei Republicii Populare Române; «Ordinul Muncii» Clasa I (1954) (Pr. Gh. C.).

Prof. Dr. Constantin C. Pavel
n. 1907

S-a născut în 17 august 1907, în comuna Bucești, județul Galați, ca fiu al preotului Constantin I. Pavel, doctor în Teologie, și al Sultănicăi, al doilea între cei 21 copii ai preotului Nicolae Moldoveanu.

După absolvirea școlii primare din satul natal, în 1918, face clasa I la Gimnaziul din Ivești și continuă studiile la Seminarul teologic din Galați, luînd diploma la Seminarul teologic din Roman în toamna lui 1925. Între anii 1925—1929 urmează cursurile de licență ale Facultății de Teologie din București, obținînd titlul de licențiat la 31 ianuarie 1930, cu teza: «Virtutea înțelepciunii în

fesorul Vasile Ispir, funcționînd pînă în anul 1949. Între anii 1951—1952 a funcționat ca asistent la Catedra de Studiul biblic, dar a prestat muncă de spiritual.

A fost protoiereu al Capitalei între 1952—1961. În prezent este și apărător bisericesc la Consistoriul eparhial.

Lucrări teologice tipărite: *Veșmintele liturgice în Biserica Ortodoxă*, Craiova, 1941. *Ordinea culturală și creștinismul*, Craiova, 1941. *Mîntuitorul nostru Iisus Hristos în lumina epistolelor Sfîntului Apostol Pavel*, Craiova, 1941. *Restaurarea funcțiunii didactice în Sf. Liturghie*, în revista «Glasul Bisericii», 11—12, nov. 1952. *Principiile catehezei misionare din tratatul Periclitului Augustin «De catechizandis rudibus»*. Studiu și traducere, București, 1947, 274 p. manuscris dactilografiat, la Biblioteca Facultății de Teologie din București (Pr. Prof. D. R.).

Prof. Dr. Bartolomeu Popescu

1895 — ?

S-a născut la 13 iulie 1895, în com. Cocioc, jud. Ilfov, din părinții Androne și Ioana, agricultori. După clasele primare în com. Grivița-Ilfov (1902—1906), a urmat Școala normală de învățători din Cîmpulung-Muscel (1909—1915) și în particular liceul teoretic, secția modernă, la liceul Gh. Lazăr din București (1914—1920), fiind tot timpul premiant și bursier. A urmat apoi cursurile Facultății de Filosofie și Litere din București (1920—1923). A luat licența în 1923, fiind scutit de frecvența anului IV, pentru distincția la învățătură. S-a înscris apoi și a urmat cursurile Facultății de Teologie din București (1930—1934), luînd licența în iunie 1934. Între 1934—1937 a făcut doctoratul în Filosofie la Universitatea din București, luînd titlul de doctor în iunie 1937, specialitatea Pedagogie, cu mențiunea «cum laude».

Pînă la numirea sa la fosta Facultate de Teologie din București, a funcționat ca: învățător de școală satească (1915—1927), profesor de Seminar la Roman (1927—1928), Constanța (1928—1930), Central București (1930—1936); profesor la liceul C. F. R. «Aurel Vlaicu» din București (1936—1937), la liceul «Gh. Lazăr» (1937—1941); director în Ministerul Educației Naționale (1941—1942); profesor la Seminarul Pedagogic Universitar «Mihai Viteazul» (1942); profesor la liceul «Gh. Lazăr» (1942—1945). Paralel a ținut cursuri de Pedagogie și Istoria Pedagogiei la Facultatea de Teologie din București (16 ianuarie 1942 — 1 octombrie 1945).

La 1 octombrie 1945 a fost numit Conferențiar suplinitor la Conferința de Istoria Pedagogiei și Pedagogie generală la fosta Facultate de Teologie din București, funcționînd în acest post pînă la 1 decembrie 1948, iar de la această dată la Institutul Teologic Universitar din București, la Catedra de Catehetică și noțiuni de Pedagogie, mai întîi ca profesor suplinitor (1 decembrie — 31 decembrie 1948) și apoi ca Conferențiar titular (1 ianuarie 1949 — 15 octombrie 1950), profesor (15 octombrie 1950 — 31 august 1952), asistent (1 septembrie 1952 — 14 februarie 1953), conferențiar (15 februarie 1953) fiind pensionat la 1 septembrie 1955.

XCVI (1978), nr. 7—8, p. 761—773. *Atitudinea Sfântului Vasile cel Mare față de filozofia și cultura antică*, în volumul: *Închinare la 1600 de ani de la săvârșirea sa*, Ed. Institutului Biblic, 1980, p. 312—329. *Morala de situație în teologia contemporană*, în «Studii Teologice», nr. 5—6/1981. *Recenzii*, peste 20 la număr, privind cu deosebire studii de morală aparținând lui: Vladimir Soloviev, J. T. A. Robinson, Barry J. M. Zizioulas, Roger Mehl, Chenu etc. Medalioane *In memoriam* pentru prof. Șerban Ionescu, Pr. Prof. Valeriu Iordăchescu, Prof. Gh. Cronț.

În colaborare: *Lucrarea învățătura de credință creștină ortodoxă*, apărută în 1952 (întrebările nr. 230 și 232—253, sub titlurile: «În ce fel învățătura și viețuirea creștină au ajutat la propășirea obștei (societății) omenești», «Sfaturile evanghelice» și «Fericirile» (p. 434—453). Colaborează cu un mare număr de prelegeri în tratatul *Teologia morală ortodoxă* pentru Institutele teologice, vol. I și II, 1979—1980.

A rostit numeroase *predici* dintre care 21 au fost publicate în revista «Glasul Bisericii» (1956—1979) iar altele în revistele bisericești mitropolitane «Mitropolia Bănatului» și «Mitropolia Moldovei și Sucevei».

A publicat *cronici* în revistele: «Viitorul» (1931—1932), «Glasul Bisericii», «Ortodoxia», «Studii Teologice».

A întocmit și a ținut conferințe și a condus seminarii la cursurile de Îndrumare Misionară și Pastorală a preoților, precum și referate asupra temelor dezbătute la conferințele Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Montréal și Geneva).

A participat activ la Conferințele teologice interconfesionale ce au avut loc la București, Sibiu și Cluj-Napoca. Continuă activitatea teologică, publicând studii, articole și recenzii (Pr. Prof. D. R.).

Asistent Pr. Dr. Vasile Gregorian

n. 1906

S-a născut la 1 decembrie 1906 în com. Bujoreni-Vilcea, din părinții Constantin și Ana (fiică de preot).

A făcut primele 5 clase la Colegiul Bălcescu din Craiova apoi ultimele clase la Seminarul Teologic din Craiova. A urmat Facultatea de Teologie din București iar, după luarea licenței, a fost trimis cu o bursă de studii la Institutul de Studii Orientale din Roma (1931—1932) pe care l-a absolvit, fără a trece examenul de doctorat. S-a înscris la doctorat la Facultatea de Teologie din București, la secția practică, luând doctoratul cu media 10 în anul 1947. Este ultimul doctor promovat de Facultatea de Teologie, aflată

în cadrul Universității din București.

A fost preot în Craiova, timp de 10 ani, și profesor de religie la diferite școli din localitate, între anii 1932—1941. Transferat la București, ca profesor de practică liturgică și Spiritual la Seminarul Central, a fost numit, prin concurs, în anul 1944, ca preot paroh la Biserica Pitar-Moș, unde funcționează și astăzi.

În anul 1945 a fost numit asistent la Facultatea de Teologie din București la Catedra de Îndrumări Misionare și Sectologie, pe lângă pro-

În anul universitar 1938—1939, fiind invitat de Biserica Ortodoxă Polonă și de Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Varșovia, a funcționat ca profesor universitar pentru Studiul Noului Testament la această facultate.

Întors în țară, din cauza ocupării Poloniei de către Germania nazistă, în anul 1939—1940 își satisface serviciul militar la Școala de ofițeri din Ploiești.

În toamna anului 1940 a fost numit, prin chemare, profesor universitar la Catedra de Exegeza Noului Testament, la Facultatea de Teologie din Suceava, a Universității din Iași, fiind titularizat la 1 ianuarie 1942. A funcționat la această Facultate șase ani, din 1940 până în decembrie 1946.

La 1 decembrie 1946 a fost numit profesor titular la Catedra de Exegeza Noului Testament a Facultății de Teologie din București, disciplină pe care a predat-o în continuare și după transformarea Facultății de Teologie în actualul Institut Teologic, până în februarie 1956.

În anii 1948—1949 a făcut parte din Comitetul de conducere al Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă și din Comitetul de redacție al revistei centrale «Biserica Ortodoxă Română», contribuind la ridicarea nivelului ei.

După 17 ani de profesorat în învățământul teologic superior, profesorul Iustin Moiescu a intrat în clerul superior, fiind succesiv Mitropolit al Ardealului, Mitropolit al Moldovei, iar, de la 19 iunie 1977, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, după cum se va vedea și în cele ce urmează.

Mai întâi, la 23 februarie 1956, a fost hirotonit diacon, iar a doua zi, 24 februarie, preot.

Colegiul Electoral Bisericesc l-a ales, la 26 februarie 1956, Mitropolit al Ardealului, alegere confirmată a doua zi, 27 februarie, de Sfântul Sinod Român.

După tunderea în cinul monahal la Mănăstirea Cernica, a fost hirotesit arhimandrit pe data de 8 martie 1956.

La 15 martie 1956 a fost hirotonit arhieru în catedrala patriarhală din București.

Investitura sa în scaunul de Arhiepiscop de Alba Iulia și Sibiu și Mitropolit al Ardealului s-a făcut în ziua de 15 martie 1956 în Sala Sinodală a Palatului Patriarhal din București, iar Duminică 18 martie 1956 a avut loc solemnitatea înscăunării la Sibiu, scaun în care a păstorit zece luni (18 martie 1956 — 10 ianuarie 1957).

Colegiul Electoral Bisericesc a ales, la 10 ianuarie 1957, pe I.P.S. Mitropolit Iustin al Ardealului ca Mitropolit al Moldovei și Sucevei. Investitura Sa a avut loc simbătă 12 ianuarie 1957, iar Duminică 13 ianuarie 1957, s-a făcut instalarea Sa în catedrala mitropolitană din Iași, păstorind ca Mitropolit al Moldovei și Sucevei timp de 20 de ani și cinci luni, până la 10 iunie 1977.

După această lungă, rodnică și strălucită păstorie în scaunul de Mitropolit al Moldovei și Sucevei, Colegiul Electoral Bisericesc a ales, Duminică 12 iunie 1977, pe I.P.S. Mitropolit Iustin Moiescu, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Lucrări principale publicate: *Filosofia și pedagogia creștină a lui J. A. Comenius*, teză de doctorat, publicată la «Cultura Românească», București, 1940, 328 p. *Sociologia pentru clasa VIII-a de Liceu și Seminarii* (în colaborare), București, 1932, 340 p. *Filosofia și pedagogia moral-religioasă a lui Immanuel Kant*, (în manuscris). «*De doctrina christiana*» de *Fericitul Augustin*, traducere în românește, cu un studiu introductiv (în manuscris), articole de pedagogie și didactică în diferite reviste ale vremii. (Pr. Prof. D. R.).

Prof. Dr. Iustin Moisescu
n. 1910

Profesorul Iustin Moisescu, în prezent Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin al Bisericii Ortodoxe Române, s-a născut la 5 martie 1910, în satul Cîndești, comuna Albești, județul Muscel, azi județul Argeș, fiind al doilea fiu la părinți dintre cei patru copii, doi frați și două surori.

Tatăl său, Ioan Gh. Moisescu, învățător în satul Cîndești, a murit ca erou în luna noiembrie 1916, în luptele grele pe care armata română, în retragere spre Moldova, le-a dat pentru apărarea Bucureștilor, fiind înmormîntat în cimitirul eroilor «Ghencea militar» din București. Distinsa sa mamă, Maria I. Moisescu, născută la 12 octombrie 1886, a supraviețuit mulți ani soțului ei, decedînd la 12 decembrie 1974 și fiind înmormîntată în satul Cîndești-Muscel.

Între anii 1916—1921, elevul Iustin Moisescu a urmat cursurile școlii primare din satul Cîndești-Muscel, iar după absolvirea școlii primare a urmat clasa I-a a liceului «Dinicu Golescu» din Cîmpulung-Muscel.

Între anii 1922—1930 a urmat cursurile Seminarului Teologic «Miron Patriarhul» din Cîmpulung-Muscel, înființat în luna noiembrie 1922 pentru elevii orfani din războiul pentru întregirea neamului, dintre anii 1916—1918.

Obținînd o bursă de studii din partea Patriarhiei Române, studentul Iustin Moisescu a urmat cursurile Facultății de Teologie din Atena-Grecia, învățînd perfect limba greacă modernă și greaca veche.

În toamna anului 1934 a obținut o bursă de studii la Facultatea de Teologie Catolică din Strasbourg-Franța, ale cărei cursuri le-a frecventat doi ani, pînă în iulie 1936, pregătînd teza de doctorat și perfecționîndu-se în cunoașterea și vorbirea curentă a limbii franceze.

În toamna anului 1936 a plecat din nou la Atena pentru încă un an universitar, unde, în iunie 1937, și-a susținut cu un strălucit succes examenul de doctorat la Catedra de Patrologie, la unul dintre cei mai distinși patrologi ortodocși, profesorul Dimitrios Balanos, cu teza: *Evagrie din Pont. Viața, scrierile și învățătura*, în limba neogreacă, apreciată cu calificativul «arista» (exceptional).

În anul școlar 1937—1938 a funcționat ca profesor de limba latină la Seminarul «Nifon Mitropolitul» din București.

Foarte interesante și pline de învățături dogmatice sînt pastoralele date cu prilejul diferitelor sărbători, îndeosebi cele de la Paști și Crăciun.

Interesante sînt, de asemenea, însemnările de călătorie, comemorările, însemnările referitoare la restaurarea unor mînăstiri istorice din Moldova, ca Neamț, Moldovița, Putna. Altele sînt informații despre unele probleme majore ale ecumenismului. Interesante și foarte frumoase sînt, de asemenea, prefetele la unele lucrări ca, de exemplu, la volumul *Album despre Monumentele bisericești din Mitropolia Moldovei*, și la ediția critică a *Psaltirii* în versuri de Mitropolitul Dosoftei al Moldovei (Pr. Prof. I.R.).

Prof. Pr. Dr. Dumitru Fecioru
n. 1905

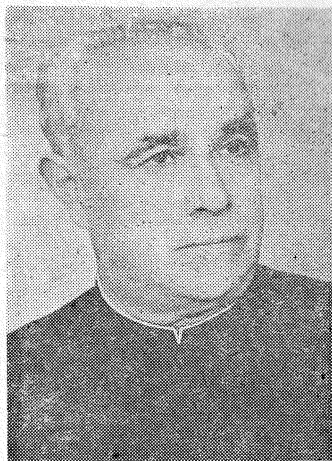
S-a născut la 18 iulie 1909 în comuna Valea Rea, satul Poiana, județul Bacău, într-o familie de țărani.

După absolvirea școlii primare în comuna Berzunt, jud. Bacău (1912—1916), s-a înscris și a urmat cursurile Seminarului teologic «Veniamin Costache» din Iași (1918—1926), după care a urmat cursurile Facultății de Teologie din București (1926—1930) obținînd titlul de licențiat cu teza: «Gnosticul la Clement Alexandrinul».

Cu burse de studiu peste hotare, a făcut studii de specializare la Facultatea de Teologie din Atena (1930—1932), Facultatea de Teologie de la Berlin (semestrul de iarnă 1935—1936) și Facultatea de Teologie de la München (semestrul de vară, 1936). Și-a luat titlul de doctor în teologie, în 1935, la Facultatea de Teologie din București, cu teza: «Viața Sfîntului Ioan Damaschin. Studiu de istorie literară creștină», publicată în același an.

Pînă la intrarea în învățămîntul teologic universitar, a fost funcționar la Biblioteca Ateneului Român (1927—1930; 1938—1940); profesor la Seminarul Teologic «Neagoe Vodă» din Curtea de Argeș (1933); profesor la Seminarul «Nifon Mitropolitul» din București (1937—1938); preot la biserica Cuțitu de Argint (1940 și în continuare pînă astăzi); membru în Comitetul de direcție al Institutului Biblic și de Misiune al Patriarhiei Române (1946—1948).

În 1946 este numit conferențiar la Facultatea de Teologie din București, funcționînd pînă în 1948, iar după reorganizarea învățămîntului teologic din toamna anului 1948, funcționează la Institutul Teologic Universitar din București ca lector de limba greacă (1949—1955), conferențiar (1955 — 1.III.1956), profesor la catedra de Noul Testament pentru doctorat (1.III — 31.VIII.1956). Rămîne un timp, la cerere, la parohie, pentru a se dedica traducerilor din Sfînții Părinți (1956—1959), după care este numit bibliotecar-șef al Bibliotecii Sfîntului Sinod (1959—1961), apoi consilier patriarhal la sectorul Relațiile externe bisericești (1961—1971), de unde se transferă la Institutul Teologic Universitar din București, ca profesor de Patrologie, funcționînd la catedră pînă la pensionarea sa pentru limită de vîrstă (1971—1975).

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat alegerea Sa în sedința din 13 iunie 1977.

Într-un cadru deosebit de solemn a avut loc Duminică 19 iunie 1977 întronizarea Prea Fericii Sale ca *Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*, fiind al patrulea Patriarh de la înălțarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie, la 30 iulie 1925, și primul Patriarh pe care l-a dat învățământul teologic universitar din Biserica și țara noastră.

O foarte rodnică și laudabilă activitate ecumenică a desfășurat P.F. Părinte Patriarh Iustin pe când păstorea ca Mitropolit al Moldovei și Sucevei, în marile Organizații intercreștine ca : *Consiliul Mondial al Biserichilor, Conferința Biserichilor Europene, Conferința Creștină pentru Pace de la Praga*.

A fost membru în Comitetul Central al Consiliului Ecumenic al Biserichilor, participând activ la a III-a Adunare Generală a Consiliului Mondial al Biserichilor, care s-a ținut la New Delhi, în India, între 18 noiembrie și 6 decembrie 1961, la a IV-a Adunare Generală, ținută la Upsala, în Suedia, între 4—20 iulie 1968 și la a V-a Adunare Generală de la Nairobi, în Kenia, între 23 noiembrie și 10 noiembrie 1975.

A făcut parte, de asemenea, din Prezidiul Conferinței Biserichilor Europene, participând activ la Adunările ei Generale de la Nyborg IV (1964), Nyborg V (1966), Nyborg VI (1971) și Engelberg (1974), precum și la Adunările Conferinței pentru Pace de la Praga, activând energic și stăruitor pentru menținerea păcii și înlăturarea războaielor din lume.

Biserica Ortodoxă Română se mîndrește că are în fruntea ei ca Patriarh o personalitate de prim rang, o personalitate de dimensiuni panecumenice și pancreștine, cunoscut în lumea întreagă, un bărbat înzestrat cu alese calități, cu un deosebit simț al dreptății, al adevărului și omeniei, păstrînd permanent o prețuire și dragoste fierbinte față de toți slujitorii și credincioșii ei.

Institutul Teologic Universitar din București se bucură în mod deosebit și se mîndrește că unul dintre cei mai străluciți profesori ai lui, profesorul Iustin Moisesescu, ocupă azi cea mai înaltă demnitate în Biserica noastră, *demnitatea de Patriarh*, pe care o îndeplinește cu deosebită competență și autoritate.

Lucrări și studii mai de seamă: *Evagrie din Pont. Viața, scrierile și învățătura*, Teză de doctorat în limba neogreacă, Atena, 1937. *Sfînta Scriptură și interpretarea ei în opera Sfîntului Ioan Hrisostom*, Cernăuți, 1942. *Originalitatea parabolilor Mîntuitorului*, Rîmnicu-Vîlcea, 1945. *Activitatea Sfîntului Apostol Pavel la Atena (Fapte XVII, 16, 34)*, Iași, 1946. *În legătură cu Mărturisirea Ortodoxă*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXVI (1948), nr. 5—8, p. 357—362. *Sfîntul Pavel și viața celor mai de seamă comunități creștine în epoca apostolică*, în «Studii Teologice», III (1951), nr. 7—8, p. 398—416. *Atitudinea papalității față de progresul omenirii*, în «Ortodoxia», V (1953), nr. 1, p. 116—131. *Temeiurile lucrării Bisericii pentru apărarea păcii*, în «Studii Teologice», V (1953), nr. 7—8, p. 554—576. *Hristu Andrușos, Simbolica*, traducere din limba greacă de Profesor universitar Iustin Moisesescu, Craiova, 1955. *Ierarhia bisericească în epoca apostolică. Anexă: Texte biblice și patristice despre pace și muncă*, București, 1955. *Catehismul creștinului dreptcredincios*, Tipărit cu osîrdie, sub îndrumarea și cu binecuvîntarea înalt Prea Sfințitului Mitropolit Iustin (al Ardealului), Sibiu, 1956. *Biblioteca Părinților și scriitorilor bisericești greci*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», XXXVI (1960), nr. 1—2, p. 7—8. *Carte de rugăciuni pentru tot creștinul cuprinzînd rugăciunile de trebuință, însemnări din Tipic și felurite povățuiri de folos dreptcredincioșilor*, Iași, 1971.

ale Academiei teologice «Andreiana» din Sibiu, încheindu-le cu examenul final și cu examenul de «calificare preoțească», la care a obținut nota maximă : eminent.

Trimis la Studii în Germania de Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului, tânărul Nicolae Balca se specializează în pedagogie religioasă, filozofie, psihologie și teologie la Universitatea din Jena, frecventând cursuri și susținând examene și lucrări timp de 4 ani și ceva (1930—1935). A făcut studii de filosofie cu vestiții profesori ai vremii : Bruno Bauch, Griesebach, Leisegang, studii de pedagogie cu profesorul Peter Petersen, și studii de teologie sistematică cu profesorul Fr. Gogarten, corifeu al așa-zisei «teologii dialectice». Își încheie pregătirea filosofică și pedagogică de specialitate cu titlul de Doctor în filosofie, luat cu teza : «*Die Bedeutung Gogartens und seines Kreises für die Pädagogik der Gegenwart*» (Însemnătatea lui Gogarten și a cercului său pentru pedagogia contemporană), sub conducerea științifică a prof. Peter Petersen, apreciată cu calificativul «Magna cum laude» și publicată în întregime în editura «Böhlau und Nachfolger» din Weimar (1934), 180 p.

Întors în țară, după ce și-a nostrificat titlul de doctor la Universitatea din Cluj, a fost numit, în 1935, profesor de pedagogie la Școala normală confesională «Andrei Șaguna» din Sibiu, funcționând aici până în anul 1947.

În anul 1936, profesorul Nicolae Balca a fost hirotonit diacon și numit inspector general al învățământului religios din Mitropolia de Alba-Iulia și Sibiu.

În anul 1947 a ocupat prin concurs conferința de Filosofie de la Facultatea de Teologie din București, cu titlul de conferențiar definitiv, funcționând până la reorganizarea învățământului general de stat și teologic în toamna lui 1948, când a fost încadrat ca profesor titular la Catedra de Omiletică, Catehetică și cu noțiuni de Pedagogie de la Institutul Teologic Universitar din Cluj, încredințându-i-se în același timp și funcția de prorector al Institutului. A funcționat aici până în 1952, când a fost reîncadrat ca profesor titular la aceeași Catedră la Institutul Teologic Universitar din București, activând până în vara anului 1970, când a ieșit la pensie. În prezent este profesor consultant la cursurile de doctorat.

Peste hotare, ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române sau ca invitat, Prof. Diac. Nicolae Balca a desfășurat o bogată activitate în consultațiile, conferințele, simpoziioanele și colocviile la care a participat, începând din 1969 până în prezent.

Publicații principale: Studii și articole : **A.** *Die Bedeutung Gogartens und seines Kreises für die Pädagogik der Gegenwart*, Ed. «Böhlau und Nachfolger», Weimar, 1934, 180 p. *Criza spirituală contemporană și cauzele ei*, Sibiu, Tip. Arhiepiscopiei, 1934, 88 p. *Criza spirituală modernă și menirea tinerei generații*, Sibiu, Tip. Arhiepiscopiei, 1938, 24 p. *Contribuții la fundamentarea ontologiei*, în «Revista de filosofie», vol. XX, nr. 2, 1935, 20 p. *Educație și cultivare*, în revista «Luceafărul», nr. 1—7, Sibiu, 1937, 30 p. *Filosofia existențială și protestantismul contemporan*, în «Revista de filosofie», București, vol. XXI, nr. 4, 1936, p. 354—394. *Teologia dialectică, o teologie a crizei*, în «Revista Teologică», Sibiu, 1936, p. 10. *Teologia dialectică și Biserica Ortodoxă*, în «Revista de filosofie», vol. XXIII, nr. 2, 1938, p. 160—185. *Søren Kierkegaard*. Extras din «Istoria filosofiei moderne», vol. II : «De la Kant la

Ca student al Facultății de Teologie din București, cu sprijinul profesorilor și îndeosebi al profesorilor : Ioan Mihălcescu, Ion Popescu-Mălăești și Teodor M. Popescu, și împreună cu alți colegi a înființat, în 1929, revista studenților în Teologie din București, «Raze de lumină», conducând-o pînă în 1930. În colaborare cu Pr. Paraschiv Angelescu, Pr. prof. dr. Olimp Căciulă și Teodor N. Manolache a editat, începînd din 1937, colecția «Biblioteca Viața Nouă», din care au apărut 3 numere. Împreună cu Pr. prof. dr. Olimp N. Căciulă a înființat, în 1938, *Librăria Teologică*, și a editat în 1938 colecția patristică «*Izvoarele Ortodoxiei*» din care au apărut 8 volume. Tot împreună cu Pr. prof. dr. Olimp N. Căciulă a editat, în 1941, colecția de studii teologice «*Stromate*», din care au apărut 2 volume. A înființat, în 1941, colecția «*Pagini alese din Sfinții Părinți*», din care au apărut 20 de broșuri.

Lucrări: A publicat studii, articole, traduceri din scrierile Sfinților Părinți, recenzii, note bibliografice, însemnări, cronici, între care cele mai importante sînt: *Epoca Periclitului Augustin*, București, 1929. *Ideile pedagogice ale Sfîntului Ioan Gură de Aur*, București, 1937. *Bibliografia traducerilor în românește din literatura patristică*, vol. I, fasc. 1, epoca 1691—1833, București, 1937. *Sf. Ioan Damaschin. Cultul icoanelor*, Traducere precedată de o introducere asupra teologiei icoanelor Sfîntului Ioan Damaschin și a operei sale antiiconoclaste, București, 1937. *Sf. Sofronie al Ierusalimului. Viața cuvioasei Maria Egipteanca*, București, 1938. *Sf. Ioan Damaschin. Dogmatica*. Traducere precedată de un studiu introductiv asupra vieții și operei Sfîntului Ioan Damaschin, București, 1938. *Asterie al Amasiei. Viața și opera sa*, București, 1938. *Sf. Ioan Gură de Aur. Cuvîntări la praznicele împărătești*, București, 1942. *Sf. Chiril al Ierusalimului. Catehezele*, Partea I, Traducere cu un studiu introductiv, București, 1944; Partea a II-a, București, 1945. *Ilie Miniăt tradus de Pr. D. Iliescu-Palanca*, București, 1944. *Ilie Miniăt, Didahii și Predici*, traducere, București, 1945. *Sf. Ioan Gură de Aur, despre dragoste și prietenie*, București, 1945. *Sinaxarele Triodului*, traducere, București, 1946. *Un nou gen de predică în omiletica patristică: Predica la Buna Vestire, a Sfîntului Gherman I al Constantinopolei*, București, 1946. *Asterie al Amasiei, Omilii și Predici*. Traducere cu un studiu introductiv, București, 1946. *Catalogul manuscriselor din Biblioteca Patriarhiei Române*, în «*Studii Teologice*», anii 1959—1965. *În manuscris: Gramatica limbii elene*. Partea I: Fonetica și morfologia; Partea a II-a: Sintaxa. *Sf. Vasile cel Mare, Comentariu la Psalmi, Omilii la Exaimeron, Omilii și predici*. *Sf. Ioan Gură de Aur, traducerea scrierilor sale din volumele 47—54 și 57—58 din Patrologia Greacă a abatelui Migne*, adică 10 volume din cele 18 cîte cuprinde opera sa (Pr. D.F.).

Prof. Diac. Dr. Nicolae Balca
n. 1903

S-a născut la 11 iunie 1903, în comuna Tohanu Nou, județul Brașov, ca al treilea fiu al lui Nicolae, mort în războiul din 1914—1918, și al Ecaterinei Balca, țărani săraci de religie ortodoxă.

După clasele primare în comuna natală, a urmat cursurile Școlii normale «Andrei Șaguna» din Sibiu, fiind în același timp și elev particular la liceu, încheindu-le în 1925 cu diploma de învățător, primul între cei 75 de candidați, și diploma de bacalaureat, cu premiul II între colegii săi. În același an 1925, s-a înscris și a frecventat cursurile de patru ani

Cu o bursă de studii peste hotare a făcut studii de specializare (1932—1934) pentru Studiul Vechiului Testament și limbile biblice semitice (ebraică, aramaică, siriană, arabă și asiriană) la Universitatea din Viena, Berlin și Strasbourg, audiind cursurile unor profesori de renume mondial ca Schlegel, Notscher, Sellin, A. Bertholet și L. Dennefeld.

În octombrie 1929 a fost hirotonit preot pe seama parohiei din Horodnicul de Jos, județul Rădăuți, unde a activat cu unele întreruperi, până în martie 1935, când a trecut ca prefect de studii la Internatul Teologic de pe lângă Facultatea de Teologie din Cernăuți (1935—1937) și asistent onorific pe lângă Catedra de Studiul Biblic al Vechiului Testament de la Facultatea de Teologie din Cernăuți.

Prin concurs (iunie 1937) este numit profesor agregat la Catedra de Studiul Biblic al Vechiului Testament de la Facultatea de Teologie din Cernăuți, funcționând în această calitate până la 1 ianuarie 1941, când a fost ridicat la rangul de profesor titular al Catedrei respective. După această dată a funcționat ca profesor titular la Catedra de Studiul Biblic al Vechiului Testament de la fosta Facultate de Teologie din Suceava (1941—1948).

După reorganizarea învățământului teologic din 1948 a fost încadrat ca profesor titular de Studiul Vechiului Testament la Facultatea de Teologie și apoi la Institutul Teologic Universitar din București, funcționând la acesta până la 1 octombrie 1969, când a trecut la pensie, suplinind în continuare Catedra până la finele anului universitar 1969—1970.

Pentru meritele deosebite în activitatea didactică și științifică, în anul 1950 i s-a acordat distincția bisericească de «iconom stavrofor», cu dreptul de a purta «crucea patriarhală».

Studii și lucrări principale publicate: *Profetul Avacum*, Introducere, traducere și comentariu, Cernăuți, 1934, 108 p.; *Importanța Vechiului Testament, studiul biblic și cultivarea lui*, Cernăuți, 1937, 28 p.; *Desgropările din Teleilat-Gassul și importanța lor pentru Palestina preistorică*, Cernăuți, 1939, 18 + 3 p.; *Textele din Ras-Shamra și raportul lor cu Vechiul Testament*, Cernăuți, 1942, 31 p.; *Vocațiunea la profeții Vechiului Testament*, Cernăuți, 1943, 22 p.; *Aspecte sociale în scrierile profeților Vechiului Testament* Iași, 1947, 24 p.; *Probleme speciale în Vechiul Testament*, în «Studii Teologice», 1949, nr. 12; *Sfânta Scriptură, cartea de căpătii a preotului*, în «Studii Teologice», 1949, nr. 7—8; *Evangeliiile sinoptice, probleme dogmatice și idei sociale*, în «Studii Teologice», 1954, nr. 1—2; *Actualitatea învățăturilor moral-sociale în Cartea Isus Sirah*, în «Studii Teologice», 1955, nr. 9—10; *Decalogul, lege universală și veșnică*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», 1956, nr. 5; *Dumnezeu și lumea după Vechiul Testament în comparație cu concepțiile antic-orientale*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», 1957, nr. 1—2; *Adevărul istoric al Sfintei Scripturi în lumina noilor descoperiri arheologice*, în «Mitropolia Olteniei», 1957, nr. 3—4; *Descoperirea unor texte ebraice vechi în regiunea nord-vestică a Mării Moarte*, în «Mitropolia Olteniei», 1955, nr. 3—4; *Studiul Vechiului Testament. Manual pentru uzul studenților Institutelor Teologice*, București, 1955, 288 p. (în colaborare cu Prof. Pr. N. Neaga și Prof. Pr. Gh. Barna); *Inspirația Sfintei Scripturi*, în «Ortodoxia», 1962, nr. 4; *Bunurile materiale, mijloace de apropiere între oameni*, în «Glasul Bisericii», 1966, nr. 11—12; *Incinerarea morților în teologia ortodoxă*, în «Studii Teologice», 1962, nr. 7—8; *În legătură cu problemele incinerării*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1967, nr. 11—12; *Studiul Vechiului Testament sub aspectul său teologic în epoca contemporană*, în *Apus*, în «Studii Teologice», 1968, nr. 3—4; *Cuvîntul lui Dumnezeu în viața Bisericii*, în «Studii Teologice», 1971, nr. 1—2. (Pr. Prof. D.R.).

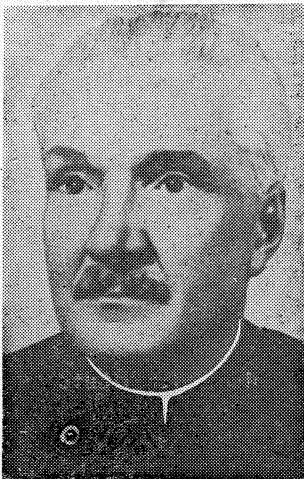
evoluționismul englez», București, 1938, p. 531—562. Școala de la Baden, în «Istoria Filosofiei Moderne», vol. III, București, 1938, p. 167—193. *Studii filosofice*. Societatea Română de Filosofie, București, 1938, p. 77. *Die Krisis der protestantischen Theologie und die dialektischen Philosophie*, în «Revista de filosofie», București, vol. 24, nr. 2, 1939, 35 p. *Deosebirea calitativă absolută dintre om și Dumnezeu și problema Revelației*, în revista «Thesis», Sibiu, p. 30—58. *Pentru o mai corectă înțelegere a filozofiei kantiene. O confruntare cu P. P. Negulescu*, în «Revista de filosofie», nr. 3—4, 1941, 58 p. *Curs de filosofie*, editat de U.N.S.R., Secția centrală profesională, București, 1948, 340 p. *Caracteristicile esențiale ale sufletului creștinului autentic*, în «Studii Teologice», an IV (1954), nr. 9—10, p. 475—494. *Aspectul patologic al persoanei umane și pastorația religioasă*, în «Studii Teologice», an. VII, (1955), nr. 7—8, p. 489—510. *Funcțiunea catehetică a Sf. Liturghii*, în «Biserica Ortodoxă», 1958, nr. 1—2, 20 p. *Concepția despre lume și viață în teologia Fericitului Augustin*, în «Studii Teologice», seria II, an XIV (1962), nr. 3—4. *Cîteva trăsături ale Sf. Ioan Hrisostom ca predicator*, în «Studii Teologice», Seria II, an XX (1968), nr. 7—8. *Despre unele trăsături esențiale ale sufletului ărmos*, în «Studii Teologice», 1966, nr. 3—4, p. 115—130.

B. Cronici și recenzii : între care următoarele : H. Golwitzer, H. Vogel, Fr. Heidler, *Christlicher Glaube und atomische Waffen*, Berlin, în «Ortodoxia», 1962, nr. 1—2. Nicolai Hartmann, *Estetica*. În românește de Const. Floru cu un studiu introductiv de A. Boboc, Ed. Univers, București, 1974, în «Revista de filosofie», 1975. E. Prziwara, *Das Geheimnis Kierkegaard*, în «Revista de Filosofie», vol. XXI, 1936, nr. 9. A. Demî, *Kierkegaards Folgen*, în «Revista de Filosofie», nr. 4, 1937. R. Kroner, *Vom Kant bis Hegel*, în «Revista de Filosofie», vol. XXII, nr. 1, 1937. Dan Bădărau, G. W. Leibnitz, *Viața și personalitatea filosofică*, în «Studii Teologice», 1966.

C. Lucrări apărute în străinătate : *Insemnătatea catehetică a Sf. Liturghii Ortodoxe*, în Revista Facultății de Teologie din Copenhaga, 1970. *Liturghia Ortodoxă ca operă de împăcare între popoarele lumii* (Die orthodoxe Liturgie als Versöhnungswerk zwischen den Weltvölker), în «Systematische Referate des theologischen Südosteuropa-Seminar», nr. 1, 1972. *Organizarea actuală a Bisericii Ortodoxe Române* (Die gegenwärtige Organisation der orthodoxen Kirche Rumäniens), în «Systematische Referate des theologischen Südosteuropa-Seminar», nr. 2, 1974. *Sf. Tradiție ca mijlocitoare a Revelației divine* (Die heilige Tradition als Vermittlerin der Offenbarung), în «Systematische Referate des theologischen Südosteuropa-Seminar», 1976, (Pr. Prof. D.R.)

Prof. Pr. Dr. Vladimir Prelipcean

n. 1903

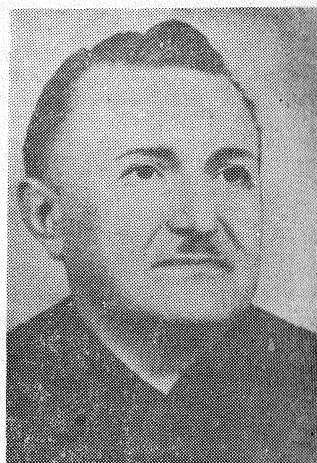
S-a născut la 20 februarie 1903 în comuna Voitin, județul Rădăuți, dintr-o familie de țărani gospodari. După Școala primară în comuna natală, a urmat Liceul clasic din Rădăuți (1917—1924), obținînd diploma de bacalaureat. În cadrul serviciului militar a făcut Școala de ofițeri de rezervă din Budu (1924—1925). În toamna anului 1925 s-a înscris și a urmat cursurile Facultății de Teologie din Cernăuți (1925—1929), obținînd, la 11 octombrie 1929, titlul de «licențiat în teologie», cu lucrarea «*Profetul Sofonie*». Continuînd studiile teologice, în anul 1931 a promovat cele două examene de doctorat (exegetic-istoric și sistematic-practic) la Facultatea de Teologie din Cernăuți.

La 17 decembrie 1931 a fost proclamat «Doctor în Teologie», cu teza «*Îngrijirea socială în Israel*».

polit Nicolae Bălan), Sibiu, 1935; În limba arabă: *Hristos în viața socială*, în «Al Niaama», (Harul), revista Patriarhiei de Antiohia, nr. 1, nr. 2, Damasc, 1960; În limba maghiară: *Principiile sistemului dogmatic în Biserica Ortodoxă*, în «Az Ut», Revista Facultății de teologie reformată, Cluj, 1931; În limba bulgară: *De Sfintele Paști*, în «Terkoven Vestnik», nr. 11, Sofia, 1970; *Credința ortodoxă*, în Calendarul «Credința», Michigan, S.U.A., 1971; Studii, articole circa 150, în revistele bisericești și circa 350 recenzii și știri ecumenice în revistele «Mitropolia Moldovei și Sucevei». Partea morală din *Învățătura de credință creștină ortodoxă*, București, 1952; Coautor la *Teologia Morală Ortodoxă*, vol. II, București, 1980; Din titlurile apărute în revistele Bisericii: *Ortodoxia noastră*, în Calendarul «Clujul românesc», 1932; *Intruparea Mîntuitorului*, în «Viața Ilustrată», nr. 12/1936, Cluj; *Învieerea lui Hristos*, în «Renăscerea», nr. 8/1926, Cluj; *Sensul vieții în concepția creștină*, în «Glasul Bisericii», nr. 1—2/1956; *Elementul personal și material în religia creștină*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», nr. 11—12/1955; *În fața Sfintei Cruci*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», nr. 3—4/1957; *Smerenia creștină*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», nr. 5—6/1968; *Munca și bucuria în conceptul creștin*, în «Mitropolia Olteniei», nr. 11—12/1954; *Hristos și Biserica în lume*, în «Mitropolia Olteniei», nr. 9—10/1963; *Misiunea moralizatoare a Bisericii*, în «Studii Teologice», nr. 5—6/1949; *Învățătura creștină despre iubire și dreptate ca virtuți sociale*, în «Studii Teologice», nr. 9—10/1953; *Preotul în condițiile vremii*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 5/1957; *Hristos în viața socială*, în «Ortodoxia», nr. 1/1955. (Pr. Prof. D.R.).

Prof. Pr. Dr. Liviu Stan
1910 — 1973

Profesorul Liviu Stan s-a născut la 11 iulie 1910, în comuna Socet, jud. Hunedoara. Școala primară a urmat-o în Hunedoara și Deva, în anii 1916—1920; a urmat apoi liceul la Deva și Lugoj, în anii 1920—1928. După absolvirea liceului, s-a înscris la Facultatea de Teologie din Cernăuți, urmînd la curs, cei patru ani de studii. A obținut titlul de licențiat în teologie, în iunie 1932. În anii 1930—1932 a frecventat și cursurile anului I și II la Facultatea de drept. A întrerupt cursurile acestei Facultăți, întrucît în toamna anului 1932 a plecat la Atena pentru studii de specializare în disciplina Dreptului Bisericesc. La Atena a rămas doi ani, frecven-

tînd apoi, cîte un an sau cîte un semestru pînă în 1937, la Varșovia, Roma, München, Viena și Praga. În toamna anului 1936 a susținut teza de doctorat la Facultatea de Teologie din Cernăuți, obținînd titlul de doctor în teologie, cu calificativul «magna cum laude».

Înapoiindu-se în țară, la 1 septembrie 1937 a fost numit profesor suplinitor la Catedra de Drept Bisericesc de la Academia Teologică din Sibiu. Fiind apoi numit cu titlu provizoriu și cu titlu definitiv, a funcționat la această Catedră pînă la 2 decembrie 1948, cînd a fost transferat la Facultatea de Teologie din București, la catedra de «Drept Canonic și Administrație Bisericească». Între anii 1938—1944, a suplinit și catedra de Teologie Fundamentală, la Academia Teologică din Sibiu. La Facultatea de Teologie din București — transformată la sfîrșitul lunii ianuarie 1949 în Institut Teologic de grad Universitar — profesorul Liviu Stan a funcționat neîntrerupt pînă la 1 august 1972, cînd s-a pensionat, la cerere. Ar fi putut funcționa în continuare ca profesor

Prof. Diacon Dr. Orest Bucevski

n. 1897

S-a născut la 14 iulie 1897 în comuna Păltinoasa (fost Gura Humorului) din părinții Samuil Bucevski (inspector școlar județean) și Lucreția Bucevski (n. Bodnărescu). După clasele primare în comuna Păltinoasa (1903—1908), a urmat și absolvit Liceul teoretic din Cimpulungul Moldovei, jud. Suceava (1908—1916). A urmat cursurile de licență ale Facultății de Teologie din Cernăuți (1916—1920), și după obținerea diplomei de licență a făcut studii de doctorat la aceeași Facultate, fiind proclamat doctor în Teologie în 1923. Paralel cu studiile teologice a urmat cursurile Facultății de litere și filozofie din Cernăuți,

obținând titlul de licențiat în litere (limbile clasice greacă și latină), în 1924. Cu o bursă de studii peste hotare a făcut studii de specializare la Facultățile de Teologie, romano-catolică și protestantă de la Universitatea din Breslau-Germania (azi Wrocław-Polonia).

După terminarea studiilor a funcționat un singur an în afara Bisericii, ca profesor de limbi clasice la liceul «Iulia Hașdeu» din Cernăuți (1923—1924), iar de la 1 septembrie 1924 până în 1962 în învățământul teologic universitar: profesor de Teologie Dogmatică și Sec-tologie, numit prin concurs la Academia Teologică Ortodoxă din Cluj (1924—1937) și apoi profesor de Teologie Morală, numit prin concurs, la Facultatea de Teologie din Cernăuți-Suceava (1937—1948).

Din 1948, funcționează la aceeași Catedră ca profesor titular la Institutul Teologic Universitar din București, până în 1962, când a fost pensionat pentru limită de vîrstă. A deținut funcții de conducere și alte responsabilități: rector al Academiei teologice din Cluj (1927—1928); prodecan al Facultății de Teologie din Cernăuți-Suceava (1941—1945); președinte al Societății Studenților Teologi «Academia Ortodoxă» Cernăuți; membru al «Institutului de Istorie» Cernăuți; membru al Institutului de limba română — Cernăuți; vicepreședinte al Societății pentru cultura și limba română — Cernăuți; membru fondator al «Reuniunii muzicale-dramatice «Ciprian Porumbescu» — Suceava.

A fost hirotonit diacon în 1930 și hirotesit protodiacon stavrofor în 1950.

Lucrări principale publicate: *Păcatul strămoșesc*, Cluj, 1934; *Psihologia religioasă*, Chișinău, 1935; *Intoleranța și toleranța Bisericii*, Chișinău, 1936; *Despre numele confesiunilor creștine*, Cluj, 1936; *Legea eternă, legea naturală*, Cluj, 1937; *Are morala creștină caracter interesat în motivarea faptelor?*, Cernăuți, 1937; *Iubirea față de dușman*, Sibiu, 1940; *Iubirea față de aproapele*, p. I și II, Cernăuți, 1942; *Ecumenicitate* (în volumul «Cincizeci de ani ai Societății de Studii «Academia Ortodoxă», 1884—1934), Cernăuți, 1935; *Eutanasia* (în «Prinos I. P. S. Patriarh Nicodim»), București, 1964; *Religia, Biserica, Hristos!* (în Volumul omagial închinat I. P. S. Mitro-

titlul de licențiat în Teologie, cu teza despre «*Pregătirea omenirii pentru venirea Mântuitorului*».

În perioada anilor 1935—1938 s-a pregătit pentru examenele de doctorat. La 20 iunie 1938 a fost proclamat «Doctor în Teologie», în urma examenului de doctorat susținut cu teza: *Definițiuni dogmatice în sinoadele particulare* (în manuscris).

Pe data de 1 octombrie 1938 a fost numit profesor suplinitor la catedra de Vechiul Testament și Limba Ebraică de la Academia Teologică din Caransebeș, devenind titular provizoriu în 1941, iar în anul 1944 profesor titular definitiv la aceeași Catedră, până la 31 decembrie 1948.

În urma reformei învățământului din anul 1948, a fost transferat la Institutul Teologic de grad Universitar din București, unde a îndeplinit, pe rând, următoarele funcții didactice: conferențiar la Catedra de Studiul Vechiului Testament (1949—1952), lector la lectoratul de Limba Ebraică (1952—1956), asistent la Secția biblică (1956—1959).

Pe data de 1 decembrie 1959 a fost numit profesor suplinitor la catedra de «Studiul biblic al Vechiului și Noului Testament» de la cursurile de magisteriu, iar pe data de 1 ianuarie 1965, profesor titular la aceeași Catedră.

Devenind vacantă Catedra de «Studiul Vechiului Testament» de la cursurile de licență, pe data de 1 septembrie 1970 a fost încadrat ca profesor titular la această catedră, unde funcționează și în prezent.

În perioada 1 noiembrie 1971—30 septembrie 1973 a funcționat ca prorector al Institutului Teologic Universitar din București, iar între 1 octombrie 1973 — 30 septembrie 1979 ca rector al aceluiași Institut.

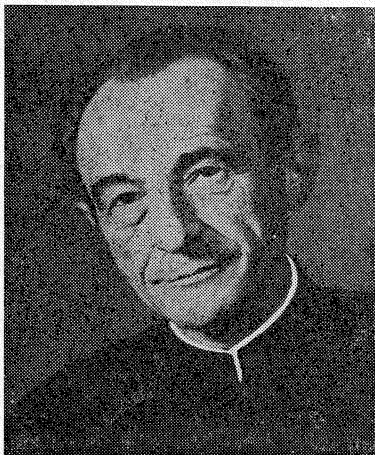
În anul 1939 a fost hirotonit diacon pe seama catedralei episcopale din Caransebeș, iar în anul 1957 ca preot pe seama Paraclisului «Sf. Ecaterina», al Institutului Teologic Universitar din București.

La 22 februarie 1961 i s-a acordat distincția bisericească de «iconom stavrofor», iar în anul 1974 Medalia «30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă».

Studii și lucrări publicate: *Ebed-Iahve* (Isaia cap. 40—55), Caransebeș, 1941, 59 p.; *Sacrificiile Vechiului Testament*, Caransebeș, 1941, 518 p.; *Anul jubiliar al evreilor*, Caransebeș, 1943, 29 p.; *Melhisedec, preotul-rege din Salem*, Caransebeș, 1946, 26 p. În revista «Altarul Banatului» (Caransebeș), a publicat (1944—1947) studiile: *Legea lui Dumnezeu în Psalmul 119*; *Patimile și jertfa Mântuitorului după Vechiul Testament*; *Doctrina Vechiului Testament despre nemurire*; *Profețul Maleahi, despre preoții Vechiului Testament*; *Creștinism și patriotism*, publicat în revista «Studii Teologice», anul 1953, nr. 1—2; *Învățăături moral-sociale în cartea Proverbele lui Solomon*, în revista «Studii Teologice», anul 1955, nr. 1—2; *Învățăături moral-sociale după Decalog*, în revista «Studii Teologice», anul 1956, nr. 9—10; *Cărțile anaghinoscomena ale Vechiului Testament în Biserica Ortodoxă*, în revista «Ortodoxia», anul 1962, nr. 4; *Încercările de apropiere între Biserica Ortodoxă și Biserica vechilor-catolici*, în revista «Ortodoxia», anul 1966, nr. 3; *Învățătura despre «Filioque» în Biserica Vechi-Catolică*, în revista «Ortodoxia», anul 1967, nr. 3; *Contribuția Bisericii Ortodoxe Române la cucerirea independenței de stat a României*, în revista «Studii Teologice», anul 1977, nr. 5—8. (Pr. Prof. D.R.).

consultant — cum i se aprobase —, însă starea sănătății nu i-a îngăduit. A încetat din viață la 1 aprilie 1973, după o activitate didactică, în învățământul teologic superior, la aceeași disciplină, mai bine de 35 de ani. Paralel cu activitatea didactică, din anul 1945 a îndeplinit și funcții administrative care i-au solicitat eforturi ce s-au resimțit asupra organismului său rezistent, slăbindu-l și cuprinzându-l prea devreme. Prof. Liviu Stan a lăsat totuși o operă teologică și canonică impresionantă, ca volum și calitate, ce presupune nu numai o pregătire temeinică, ci și o putere de muncă excepțională. A fost declarat «doctor honoris causa» al Facultății de Teologie din Tesalonic.

Lucrări și studii mai importante: *Mirenii în Biserică*, Sibiu, 1939, XI + 816 p.; *O novelă necunoscută a împăratului bizantin Andronic II Paleologul cel Bătrîn*, Sibiu, 1939; *I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și principiul autonomiei Bisericii*, Sibiu, 1940; *Rasă și religione*, Sibiu, 1942; *Dreptul și gândirea românească*, Brașov, 1943; *Sfinții români*, Sibiu, 1945; *Ontologia iuris*, Sibiu, 1946; A publicat în toate revistele Bisericii Ortodoxe Române un număr de peste 100 de studii și articole, cu cele mai variate teme dogmatice, istorice și canonice de actualitate. Principiile canonice fundamentale, cu o împărțire proprie, evidențiind în primul rînd pe cele cu fond dogmatic — care trebuie, deci, respectate de către toate Bisericile Ortodoxe autoceale în organizarea pe care și-o dau — apoi pe cele cu fond dogmatic și juridic și — în a treia categorie — pe cele numai cu fond juridic, care pot fi adaptate de către Bisericile particulare, după nevoile proprii, fără a contraveni însă spiritului general canonic — au format preocupări stăruitoare în activitatea profesorului Liviu Stan. Îndeosebi, principiile autocefaliei și autonomiei — și, în legătură cu acestea «diaspora ortodoxă» — au fost tratate dezvoltat, prin studii publicate în toate revistele noastre bisericești, pentru o cit mai largă popularizare a învățăturii Bisericii Ortodoxe asupra acestor teme, care figurează între cele dintîi asupra cărora va avea să se pronunțe viitorul sinod ecumenic ortodox. O contribuție deosebită a avut Prof. Liviu Stan și în formarea atmosferei favorabile canonizării, de către Sfîntul Sinod al Bisericii noastre, a unor sfinții români, care erau cinstiți ca atare în evlavia credincioșilor ortodocși români. (Prof. I.I.v.).

Prof. Pr. Dr. Mircea Chialda
n. 1913

S-a născut la 30 iunie 1913 în comuna Voivodenii-Mici, județul Făgăraș, dintr-o familie de preoți. Încă în cursul primului război mondial părinții s-au mutat în comuna Avrig, județul Sibiu, de unde erau originari și unde tatăl său a funcționat ca preot pînă la sfîrșitul vieții (1965).

Între anii 1918—1923 a urmat în Avrig școala primară, după care s-a înscris și a urmat Liceul «Gheorghe Lazăr» din Sibiu. După terminarea liceului și obținerea bacalaureatului, a urmat un an (1930/1931) cursurile Academiei Teologice «Andreiana» din Sibiu, după care, în toamna anului 1931, s-a înscris la Facultatea de Teologie din Cernăuți. Aici a urmat cei patru ani de la cursurile de licență (1931—1935), obținînd în octombrie 1935

A fost director de studii al Institutului Teologic Universitar din București (1948—1953).

A desfășurat o bogată și variată activitate literară, colaborând la diverse reviste și publicând numeroase volume de schițe, nuvele, povestiri, basme și folclor.

Este membru titular al Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România. (Pr. Prof. D.R.).

Conferențiar Nicolae Lungu

n. 1900

S-a născut la 2 martie 1900 în comuna Moțăței, satul Dobridor, județul Dolj, din părinții Constantin și Ioana, țărani. După școala primară în satul natal s-a înscris, în 1912, la Seminarul Central din București, pe care îl termină în 1920, odată cu școala normală de învățători. Se înscrie la Conservatorul din București, unde va studia cu Dimitrie-Georgescu-Kiriac, Ion Nonna-Otescu, Alfonso Castaldi, Ștefan Popescu, Joseph Prunner și alții. Paralel studiază și la Facultatea de Teologie, absolvind Conservatorul în 1925, iar licența în teologie obținând-o în 1927. În vara anilor 1928 și 1929 a frecventat Cursurile de vară de la Viena organizate pentru dirijori, sub conducerea lui Victor Keldorf.

În 1927 își începe activitatea didactică ca profesor de muzică funcționând la liceul «Mihail Eminescu» din București (1927—1931), la «Aurel Vlaicu» (1931—1938), la Seminarul Pedagogic universitar «Titu Maiorescu» (1939—1941), la liceul «Sfântul Sava» (1944—1948) și la «Tudor Vladimirescu» (1948—1956). La data de 1 ianuarie 1949 este numit și va funcționa în calitate de conferențiar titular la Conferința de Muzică Bisericească, Ritual și Tipic de la Institutul Teologic Universitar din București, până în anul 1976, când se retrage la pensie, rămânând însă în continuare ca consultant pentru cursurile de doctorat.

Începând din 1920 profesorul Nicolae Lungu va activa atât în calitate de corist cât și de ajutor de dirijor la Societățile Corale «Carmen», «Cântarea României», la I.M.C.A., la Ateneele Populare etc. Iar în 1935 și-a format și a condus ca dirijor și director Societatea Corală «România», care va funcționa până în 1949.

Din 1921 a funcționat ca dirijor de cor la bisericile: Sf. Ilie-Gorgani (1921—1922), Cotroceni (1922—1928), Amza (1928—1929), Sf. Spiridon-Nou (1940—1947) și la catedrala Sf. Patriarhii (din 1947 până astăzi).

Pentru activitatea desfășurată în domeniul muzicii bisericești și corale bisericești și în învățămîntul teologic, Patriarhul Justinian Marina, la împlinirea vârstei de 70 de ani, i-a acordat «Crucea Patriarhală» pentru mirenii.

Prof. Pr. Dr. Petru Rezuș
n. 1913

Petru Rezuș s-a născut în anul 1913, iunie 22, în orașul Rădăuți, județul Suceava, din părinți agricultori. A urmat Liceul Eudoxiu Hurmuzachi din Rădăuți, pe care l-a absolvit cu diploma de bacalaureat în iunie 1931, după care s-a înscris la Facultatea de teologie din Cernăuți, pe care a absolvit-o în 1935, obținând titlul de licență cu calificativul «distincție». A fost proclamat Doctor în Teologie «magna cum laude» la 12 aprilie 1937, al aceleiași Facultăți.

A urmat studii de specializare în legătură cu Teologia Fundamentală și Dogmatică la Universitățile din Strasbourg, Oxford, Cambridge și Viena, ca bursier al Mitropoliei Bucovinei în perioada aprilie 1937 — august 1938 când, revenit în țară, a fost hirotonit.

La 15 octombrie 1938 a obținut prin concurs Catedra de Teologie Dogmatică și Teologie Fundamentală la Academia Teologică din Caransebeș, unde a funcționat din 15 octombrie 1938 pînă la 3 aprilie 1947 cînd, prin concurs, ocupă Catedra de Teologie Fundamentală de la Facultatea de Teologie din Suceava, funcționînd acolo ca profesor și prodecan de la 3 aprilie 1947 pînă la 2 decembrie 1948 cînd, odată cu reorganizarea învățămîntului teologic este numit profesor titular, la aceeași Catedră a Institutului Teologic de grad Universitar din București, funcționînd pînă la data pensionării (1 octombrie 1974).

Publicații principale în Teologie:

Dezvoltarea dogmatică, Cernăuți, 1938; *Tradiția dogmatică Ortodoxă*, Caransebeș, 1939; *Aspecte soteriologice*, Caransebeș, 1939; *Aghiologia ortodoxă*, Caransebeș, 1940; *Despre Duhul Sfînt*, Sibiu, 1941; *Curs de teologie fundamentală*, Caransebeș, 1942; *Problematika teologiei fundamentale*, Caransebeș, 1943; *Axiologia teologiei fundamentale*, Reșița, 1943; *Știința mărturisitoare de Dumnezeu*, Caransebeș, 1944; *Apologeți bucovineni*, Caransebeș, 1944; *Filozofia confesiunilor creștine*, Caransebeș, 1944; *Introducere în teologia dogmatică*, Caransebeș, 1946; *Teoria valorilor religioase*, Caransebeș, 1947; *Biserica lui Bogdan Vodă din Rădăuți*, Suceava, 1948; *Contribuții la istoria orașului Rădăuți*, București, 1974.

A colaborat la revistele: «Foaia diecezană», Caransebeș; «Revista teologică», Sibiu; «Candela», Cernăuți, Suceava; «Biserica Ortodoxă Română», Studii teologice», «Ortodoxia», «Glasul Bisericii», «Mitropolia Moldovei și Sucevei», «Mitropolia Banatului», «Mitropolia Olteniei», «Vestitorul canadian», «Candela», revista comunității ortodoxe române din Suedia etc.

A întemeiat și a condus, ca redactor șef, revista «Altarul Banatului» 1 ianuarie 1944—1 decembrie 1947. Colaborările sale la aceste reviste însumează peste 300 de articole, studii, recenzii și alte contribuții (în special la «Foaia diecezană», colaborator din 1938—1947, la «Altarul Banatului», redactor șef — 1944—1947, colaborări la revistele patriarhale, fiind și redactor la «Studii Teologice» și la «Ortodoxia»). Colaborările însumează peste 2000 de pagini.

triarhală, unde va funcționa ca diacon și arhidiacon timp de 23 ani, apoi preot la biserica Sf. Treime-Ghencea timp de 14 ani, pînă în ziua cînd s-a mutat la cele veșnice (1976).

În 1936, la recomandarea marelui profesor și protopsalt Ion Popescu-Pasărea, care se pensionase, tînărul arhidiacon Anton V. Uncu a fost numit profesor de psaltichie la Seminarul «Nifon Mitropolitul» din București, unde a funcționat pînă în 1948.

Din 1949 pînă în 1956 a funcționat ca asistent pe lîngă Conferința de Muzică Bisericească, Ritual și Tipic de la Institutul Teologic Universitar din București.

Lucrări principale publicate: *Cîntările Sîntei și dumnezeieștii liturghii*, București, 1943; *Anastasimatarul*, București, 1945; *Antologhionul*, București, 1947; *Cîntările Sf. Liturghii și Cîntări la Cateheze* după melodiile tradiționale din Biserica Ortodoxă Română, în «Studii Teologice», III (1951), nr. 1—2, 3—4;

Au rămas în manuscris: *Idiomelarul lui Dimitrie Suceveanu*, revizuit și completat, 1958; *Teoreticon*, 1963; *Slujba înmormîntării preoților de mîr*, 1966, ș.a.

Prof. Dr. Ioan D. Negrescu

1893 — 1971

Născut la 8 ianuarie 1893 în comuna Holboca, jud. Iași, își face studiile secundare și universitare la Iași. Absolvă Liceul Național în 1912, obține licența în Filologie română la Universitatea din Iași în 1916. Doctoratul în Slavistică obținut în anul 1925, precum și studiile ulterioare în acest domeniu îl înscriu printre slaviștii de seamă ai țării.

Mobilizat între anii 1917—1918 ca sublocotenent de rezervă în cadrul Reg. 13 infanterie «Ștefan cel Mare», obține decorațiile «Crucea comemorativă a războiului 1916—1918 cu bareta «Mărăști» și «Coroana României» în gradul de Cavalier.

În anul 1919, își începe activitatea didactică în învățămîntul secundar, ca profesor de Limba și Literatura română la Liceul «Alec Russo» din Chișinău.

În anul 1944 este numit profesor de Limba și Literatura Română la Colegiul «Sf. Sava» și apoi la Liceul «Mihai Eminescu» din București.

În anul 1947 trece în învățămîntul Universitar în calitate de Conferențiar de Limba și literatura rusă și paleoslavă la Institutul de Științe Economice unde funcționează pînă în anul 1949. Din anul 1950 a funcționat la Conferința de Limba și literatura Paleoslavă la Institutul Teologic din București pînă în anul 1968. În acest interval a făcut parte, în anul 1950 din delegația Patriarhiei Române, condusă de P. S. Episcop Teoctist, azi Mitropolit al Moldovei și Sucevei, la Patriarhia din Moscova ca reprezentant al I. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei (azi Patriarh) pentru conferirea titlului de Academician al Academiei din Moscova.

A publicat: a) **Studii și articole principale:** *Tehnica recitativului liturgic*, în «Studii Teologice», I (1949), nr. 3—4; *Folclorul religios muzical*, în «Studii Teologice», I (1949), nr. 7—8; *Cîntarea în comun a poporului în Biserică*, în «Studii Teologice», III (1951), nr. 1—2; *Cîntarea în comun ca mijloc de înțelegere a dreptei credințe*, în «B.O.R.», LXX (1952), nr. 11—12; *Problema transcrierii și uniformizării cîntărilor psaltice în Biserica noastră*, în «Studii Teologice», VIII (1956), nr. 3—4; *Combinarea inovațiilor în recitativul Liturgic*, în «Studii Teologice», IX (1957), nr. 7—8.

b) **Manuale didactice principale:** *Manuale de muzică pentru clasele I—VII secundare și I—IV comerciale* (în colaborare) însumînd peste 1000 pagini; *Gramatica muzicii psaltice* (în colab. cu Prof. I. Croitoru și Pr. Prof. Grigore Costea), București, 1951, 206 p.; *Cîntări liturgice omofone și Cîntări la cateheze*, pe ambele notații muzicale suprapuse (în colaborare), București, 1951, 118 p.; *Vecernierul uniformizat*, pe ambele notații (în colaborare), București, 1953, 298 p.; *Utrenierul uniformizat*, pe ambele notații (în colaborare), București, 1954; *Cîntările Sfintei Liturghii și Pozițiile celor opt glasuri* (în colaborare), București, 1960, 234 p.; *Cîntări la Sfintele Taine și Ierurgii* (în colaborare), în «Studii Teologice», 1964, nr. 1—2, 112 p.; *Cîntările Pentecostarului* (în colaborare), București, 1980, 206 p.;

c) **Cîntări liturgice polifone principale:** *Liturghia psaltică pentru 3 voci egale*, București, 1956, 80 p.; *Liturghia psaltică pentru 4 voci mixte*, București, 1957, 30 p.; Cîntări de la Sf. Liturghie publicate separat, ca: *Heruvic în Joia Mare*, glas 6; *Heruvic în stil psaltic*, pentru cor mixt, pe glasul 5; *Răspunsuri mari* pe glasul 3; *Răspunsuri mari* pe glasul 4 leghetos; *Axion duminical* pe glasul 5 (cu solo tenor); *Axioanele tuturor praznicelor împărătești*, pentru cor mixt (pe melodiile tradiționale) etc.

d) **Concerte religioase principale:** *Către Tine, Doamne* (concert), București, 1933; *Stihira a II-a de la vecernia glasului 8*, București, 1957; *Stihira a III-a de la vecernia glasului 6*, București, 1967; *Anixandare* (stihuri alese) pe glasul 8, București, 1962; *Priveghere, cor bărbătesc în stil psaltic*, București, 1966; *Lumină lină, glasul 8*; *Cămara Ta, Mîntuitorul meu, glasul 8*; *Luminînda Sf. Paști, glas 3*; *Ziua învierii* (slava), glas 5; *Troparele învierii pe cele opt glasuri, Troparele Sfinților* (Dimitrie cel Mare, Dimitrie Basarabov, Împărați Constantin și maica sa Elena ș.a.);

e) **Colinde:** *Mărire-ntru cele-nalte*; *O, pricină minunată*; *Și ne lasă gazdă-n casă* ș.a.

f) **Coruri populare și patriotice principale:** *Măria neichii, Mărie*, 1927; *Alei codrule*, 1927; *Cîntec de leagăn*, 1934; *Doină și horă cu strigături*, 1949; *Dobroge, mîndră grădină*, 1962; *Tărășelul*, 1963; *Alunelul oltenesc*, 1963; *Pastorală*, 1964; *La Cozia pe Olt*, 1963; *Colea-n vale-ntr-o izvoare*, 1971; *Plîngerea codrului*, 1970; *Hora Republicii*, 1964; *Patrie iubită* etc. (Pr. Prof. D.R.).

Asistent Protodiacon Anton Uncu

1908 — 1976

S-a născut la 18 ianuarie 1908, în comuna Sarinasuf, satul Beibu-geac din județul Tulcea, din părinții Vasile și Maria, țărani.

Primele clase primare le-a făcut în satul natal (1915—1919). Din 1919 a fost încredințat de mama sa, spre creștere și educare, orfelinatuului din Tulcea. În 1920 a fost transferat la Cîmpulung-Muscel, iar în 1923, după terminarea cursului gimnazial, a fost repartizat să urmeze cursurile «Seminarului orfanilor de război» din aceeași localitate, unde va fi coleg cu Prea Fericitul Părinte Dr. Iustin Moisesescu, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu preotul profesor dr. Ioan Rămureanu ș.a. A absolvit Seminarul, iar în 1932 s-a înscris la Facultatea de Teologie din București, obținînd licența în 1936, cînd s-a înscris la Academia de Muzică religioasă, pe care a absolvit-o cu succes.

În 1930 a fost încadrat în postul de cîntăreț la Catedrala Sfintei Patriarhii, la 5 iulie 1935 a fost hirotonit diacon pe seama bisericii Sf. Gheorghe-Nou, iar la 1 mai 1939 va fi numit diacon la Catedrala pa-

1967 a primit harul preoției, după care Sfântul Sinod i-a conferit rangul de arhimandrit.

A îndeplinit diferite funcții bisericești: diacon la mănăstirile Plovrage și Baia de Arieș (1943—1947); stareț al mănăstirii Toplița (1947); intendent al palatului patriarhal din București (1948—1949); inspector patriarhal pentru învățământul bisericesc (1949—1950); bibliotecar al Patriarhiei.

La 5 octombrie 1950 a fost numit — la Institutul Teologic Universitar din București — asistent pe lângă Catedra de Istorie Bisericească Universală, funcționând în acest post până la 1 octombrie 1951, iar de la această dată până la 1 aprilie 1952, decan al Centrului de Îndrumări Misionare și Sociale din Curtea de Argeș, unde a predat cursuri de istorie bisericească și teologie omiletică.

De-a lungul anilor a publicat numeroase articole, studii, recenzii și note teologice în reviste bisericești din țară și străinătate. Este autor a numeroase volume de poezie, teatru și proză, și membru titular al Uniunii Scriitorilor din R. S. România.

Între 1965—1976 a funcționat la centrul eparhial al Arhiepiscopiei Misionare Ortodoxe Române în America, conducând sectoare de activitate bisericească și culturală. Din 1976 este director al Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.

Conf. Diac. Dr. Ioan Barnea
n. 1913

S-a născut la 13 august 1913, în com. Lunghești, Jud. Vâlcea. A absolvit Seminarul Teologic din Râmnicu-Vâlcea în 1933, apoi Facultatea de Teologie din București «magna cum laude», în 1937 iar în 1940 obține titlul de doctor în Teologie la Atena cu calificativul «arista», avînd specializare în arheologie creștină și bizantină (1940). Este membru al Școlii române din Roma (1941—1942) iar din 1967 este doctor în științe istorice.

Din 1940 pînă în prezent a deținut următoarele funcții; profesor secundar și bibliotecar la Academia Română

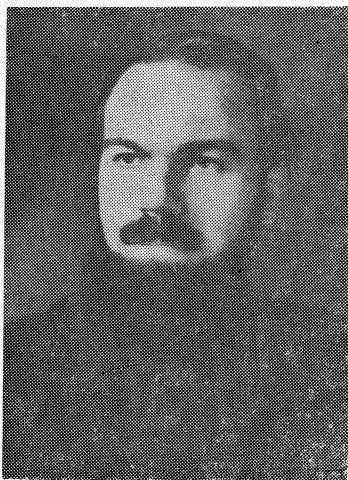
Paralel cu activitatea didactică, a desfășurat o bogată activitate științifică, pe care a inaugurat-o cu Doctoratul în Litere și Filozofie la Universitatea din Iași în anul 1925, activitate continuată de lucrări științifice, monografii, articole, traduceri, recenzii, în care se înscriu articolele publicate începînd din anul 1950 în revistele «Ortodoxia» și «Biserica Ortodoxă Română».

Dintre numeroasele sale lucrări, amintim numai pe cele care au legătură cu teologia și limba română: *Influențele slave asupra fabulei românești în literatura populară scrisă*, Iași, 1925; *Influențele slave — Fabule de origine indiană*, Iași, 1925; *Influențele slave — Fabule esopice*, Chișinău, 1925; *Influențele slave asupra fabulei românești în literatura cultă*, Chișinău, 1925; *Studii și comunicări istorico-literare*, Chișinău, 1927; *Viața și opera filozofului și teologului Alexandru Sturza*, București, 1945; *Limba rusă. Manual*, București, 1945; «*Raporturi dintre literatura rusă și română*», București, 1946; «*Raporturi culturale între români și sirbi*», București, 1947; *Biserica și Pacea*, în rev. «Ortodoxia», 1950; «*Mitropolitul Petru Movilă, înfrățit de noua literatură teologică rusă*», în rev. «Ortodoxia», 1952; *Raporturile dintre Biserica Antiohiei și Biserica Ortodoxă Română*, 1958; «*Limba paleoslavă*», traducere din limba rusă, după S. D. Nikiforov, București, 1956; *Limba slavă-veche, Perioada slavonă la Români, Texte paleoslave și româno-slave*. Glosar slavo-român, București, 1961 (lucrare care a servit ca manual pentru studiul slavisticii în Institutul Teologic și la Facultățile de Filologie).

Continuîndu-și activitatea de cercetător pînă la sfîrșitul vieții, I. Negrescu a lăsat în manuscris o monumentală lucrare științifică intitulată «Dicționar vechi slav-român-latin» cu exemplificări din texte paleoslave și româno-slave.

La atîtea merite, profesorul, cercetătorul și omul I. D. Negrescu adăuga o prezență, o participare, un altruism și un entuziasm mereu tînăr, îmbrățișînd cu fervoare ideile generoase, care i-au adus prețuirea și considerația oamenilor de cultură, dragostea și respectul colegilor și studenților, caldă simpatie a tuturor celor ce l-au cunoscut, întruchipînd o nobilă figură de umanist al vremii noastre.

A decedat la 4 noiembrie 1971. (Pr. Prof. D.R.).

Asist. Ierodiac. Bartolomeu Valeriu Anania
n. 1921

S-a născut la 18 martie 1921 în comuna Glăvile, județul Vâlcea. După absolvirea școlii primare din satul natal, a urmat cursurile Seminarului Central din București, apoi cursuri superioare de teologie, devenind licențiat al Institutului Teologic din Sibiu, în 1948. Între timp (1945—1946) a făcut studii incomplete de medicină și muzică, la Cluj.

Devenind călugăr în Mînăstirea Antim din București, a fost hirotonit ierodiacon la 15 februarie 1942, iar la 29 octombrie

Asistentul Chiril Popescu

n. 1897

S-a născut la 4 octombrie 1897 în comuna Cerbureni, județul Argeș, din părinții Nicolae și Ana, țărani. După absolvirea școlii primare în satul natal (1904—1908) urmează gimnaziul (1909—1912), iar în 1913 se înscrie la Școala de cîntăreți din Curtea de Argeș pe care o absolvă în 1917. În 1925 se înscrie la Conservatorul din București, iar din 1928, cînd se deschide în Capitală Academia de Muzică Religioasă, Chiril Popescu se va înscrie printre primii și o va absolvi cu prima promoție, în 1932.

După absolvirea Școlii de Cîntăreți (1917), profesorul și protopsaltul Ioan Zmeu îl va lua ca protopsalt II în strana stîngă a minăstirii lui Neagoe Basarab, iar în 1932 îl va lăsa urmaș la Catedra de Muzică psaltică a Școlii de cîntăreți din Curtea de Argeș, unde va funcționa pînă în 1942, în ultimii trei ani îndeplinind funcția de director al acestei școli. Din 1942 pînă în 1949 va funcționa ca profesor și director (1947—1949) la Școala de Cîntăreți de la minăstirea Turnu.

În 1949 a fost transferat ca profesor la Școala de Cîntăreți din Craiova, funcționînd aici pînă în 1954 cînd a fost transferat și numit asistent pe lângă Conferința de Muzică Bisericească, Ritual și Tipic, la Institutul Teologic Universitar din București. În octombrie 1955 a fost transferat ca profesor de Muzică bisericească la Seminarul Teologic din Curtea de Argeș, funcționînd aici pînă în octombrie 1956 cînd revine ca asistent la Institutul Teologic Universitar din București.

În 1960 se va retrage la pensie. Între anii 1971—1976, fiind în deplină putere de muncă, a fost rechemat să predea Muzica bisericească la Seminarul Teologic din București.

În tot acest timp, din 1912 pînă astăzi, deci de 70 de ani, a continuat să cînte la strana diferitelor biserici.

Din 1964 a fost membru activ în Comisia de uniformizare a cîntărilor psaltice, alături de Conf. Nicolae Lungu și preotul Prof. Dr. Ene Braniște.

A publicat la Pitești, în 1936, împreună cu preoții profesori Mihai Chiriță și Chiriță I. Chiriță, *Prohodul Domnului*, pe una, două, trei și patru voci, aît cu notație liniară cît și cu notație psaltică.

A compus pe ambele notații suprapuse slujba Sfîntului Dimitrie Basarabov, tipărind-o în «Glasul Bisericii», nr. 3—4 și 7—9 din 1978.

În manuscris mai are slujba Sfîntilor Nifon, Serghie, Vach și Tatiiana, frumoasa cîntare ce se execută în unele părți la înmormîntare: «De vreme ce eu păcătosul» (sau «Lume deșartă și degrab trecătoare»), apoi altă frumoasă cîntare din seara prohodului: «Veniți să fericim pe Iosif...», diferite doxologii etc. (Pr. Prof. D.R.).

(1940—1941), funcționar la Comisia Monumentelor istorice (1944—1946) asistent, șef de sector și cercetător principal la Muzeul Național de Antichități, din 1956, Institutul de Arheologie (1946—1975); *conferențiar la Institutul Teologic din București pentru Conferința de Artă creștină* (1956—1959). Din 1975 este pensionar și colaborator științific la Institutul de Arheologie din București. Între 15 febr. — 15 mai 1981 a predat cursuri ca profesor invitat la Universitatea din Sorbona I.

A condus săpături arheologice la Dinogetia (1946—1975), Noviodunum (1953—1974), Niculițel — județul Tulcea (1953—1954), Giurgiu (1955), Murfatlar — Basarabi — Județul Constanța (1957—1962), Enisala — Județul Tulcea (1963—1964), Tropaeum Traiani (1947, 1968).

A publicat circa 150 de articole și studii de specialitate, rapoarte de săpături arheologice și câteva lucrări cu caracter monografic în limbile română, greacă, franceză, italiană, germană, rusă și engleză, **dintre care menționăm**: *Τὸ παλαιοχριστιανικὸν θυσιαστήριον* (teză de doctorat), Atena, 1940 (227 p.); *Contribuții la studiul creștinismului în Dacia*, în *Revista Istorică Română*, XIII, 3, 1942—1943, p. 31—42. *Discul Episcopului Paternus*, în «*Analecta*», II, București, 1944, 15 p. *Sfântul Kiril, patriarhul Alexandriei* (studiu iconografic), în «*Prinos I.P.S. Nicodim, Patriarhul României*», București, 1946, 15 p. *Nouvelles considérations sur les basiliques chrétiennes de Dobroudja*, în «*Dacia*», XI—XII, 1945—1947, p. 221—241. *Un miniaturist român din secolul XVIII: popa Flor*, în «*Biserica Ortodoxă Română*», LXVI, 11—12, 1948, 24 p. *Creștinismul în Scythia Minor după inscripții*, în «*Studii Teologice*», VI, 1—2, 1954, p. 65—112. *Sigiliul unui ierarh al Rosiei în așezarea de la Garvăn*, în «*Studii și cercetări de istorie veche*», VII, 1—2, 1956, p. 189—197. *Vasile Pârvan și problema creștinismului în Dacia Traiană*, în «*Studii Teologice*», X, 1—2, 1958, p. 93—105. *Monumente de artă creștină descoperite pe teritoriul R.P.R.*, ibidem, 5—6, p. 287—310 și XII, 3—4, 1960, p. 201—231. *Artele în cuprinsul Mitropoliei Ungrovlahiei în epoca feudală*, în «*Biserica Ortodoxă Română*», LXXVII, 7—9, 1959, p. 856—888. *Les monuments rupestres de Basarabi en Dobroudja*, în «*Cahiers Archéologiques*», XIII, Paris, 1962, p. 293—316. *Über die mittelalterlichen Tierdartelungen in der Dobrudscha (10—14. Jahrhundert)*, ibidem, III, 1965, 3—4, p. 585—610. *Din istoria Dobrogei*, vol. II și III, București, 1968 și 1971 (570 și 440 p.) (în colaborare). *Cultura bizantină în România*, București, 1971 (263 p. + 108 pl.) (în colaborare). *Martyrion-ul de la Niculițel*, în «*Biserica Ortodoxă Română*», XCI, 1—2, 1973, p. 218—228. *Atriile basilicilor paleocreștine de la Tropaeum Traiani*, în «*Studii și cercetări de istorie veche și arheologie*», 26, 1, 1975, p. 57—67. *Les monuments paléochrétiens de Roumanie*, Cita del Vaticano, 1977 (276 p.). *Artă creștină în România*, I, II, București, 1979 și 1981 (introducere, 37 + 28 p. și 118 + 102 pl.). *Preocupări ale Împăratului Constantin cel Mare în Dunărea de Jos*, în «*Mitropolia Olteniei*», XXXII, 1—2, Craiova, 1980, p. 17—32. *Le cripte delle basiliche paleocristiane della Scizia Minore*, în «*Revue des études sud-est européennes*», XIX, 3, 1981, p. 489—505. *Sceau de Constantin IV, empereur de Byzance, trouvé à Durostorum*, în «*Revue roumaine d'histoire*», t. XX, 4, 1981, p. 625—628. (Prof. Diac. I. B.).

României, vol. I (în colaborare, 1965). *Nicolae Iorga și Istoria universală* (1965). *Mitropolitul Dosoftei și literatura patristică* (1974). *Fontes Historiae Daco-Romanae*, vol. III (în colaborare, 1975).

În limbi străine: *Die byzantinischen Studien in Rumänien*, în «Balkanica», V (1946), p. 33—78). *Les études byzantines en Roumanie. 1939—1945*, în «Byzantinoslavica», IX (1948), p. 393—405. *Les rapports byzantino-roumains. Phases principales et traits caractéristiques*, în «Byzantinoslavica», XIX (1958), p. 121—225. *Sur la circulation manuscrite des écrits politiques de Rhigas en Moldavie*, în «Revue roumaine d'histoire» I (1962), p. 487—497. *Histoire et sociologie d'après Nicolae Iorga*, în «Revue roumaine d'histoire» IV (1965), p. 1091—1100. *Byzance et les Roumains à la fin du Moyen Age*, în «Proceedings of the IIIth International Congress of Byzantine Studies», Oxford, 1967, p. 195—203. *Nicolae Iorga et le Sud-Est européen*, în «Bulletin de l'Association Internationale d'Etudes du Sud-Est Européen», IX, 1—2 (1971), p. 12—21. *La byzantinologie dans les préoccupations de la théologie roumaine*, în vol. «De la théologie orthodoxe roumaine dès origines à nos jours». Editions de l'Institut Biblique et de Mission Orthodoxe, Bucharest, 1974, p. 195—210.

Conferențiar Pr. Dr. Ioan Vesa

1913 — 1971

S-a născut la 23 septembrie 1913 în Orăștie, jud. Hunedoara, din părinții Ioana și Petru Vesa, agricultori. După școala primară absolvită în Orăștie (1919—1923) a urmat Liceul clasic «Aurel Vlaicu», din același oraș (1923—1930). A făcut apoi, între 1931—1938, studii la Roma: doi ani de Filosofie și cinci ani de Teologie, luînd un bacalaureat în Filosofie, iar licența și doctoratul în Teologie romano-catolică prezentînd ca teză de doctorat o lucrare în limba latină, cu titlul: *De valore absolutum sacramentalium presbyterorum orientalium dissidentium* (Valoarea dezlegărilor sacramentale la preoții disidenți). După încheierea acestor studii a fost mai întîi profesor suplinitor de religie la Liceul de fete din Blaj (1 septembrie 1938—martie 1939), apoi secretar mitropolitan în același oraș, pînă în octombrie 1940, apoi profesor suplinitor la Catedra de Istorie Bisericească Universală la fosta Academie de teologie din Blaj (1 oct. 1940—1 sept. 1941, apoi a devenit titular la această Catedră, funcționînd pînă la 21 oct. 1948).

După o perioadă de mai mulți ani, în care a lucrat în domenii ne-teologice, în noiembrie 1959, a revenit în sînul Bisericii Ortodoxe Române și la 1 decembrie 1959 a fost numit asistent în cadrul secției de Teologie istorică de la Institutul Teologic Universitar din București. În martie 1964 i s-a recunoscut titlul de doctor în Teologie, iar începînd

Prof. Dr. Alexandru Elian

n. 1910

S-a născut la 27 octombrie 1910, în București, din părinții Mihail-Andrei, funcționar particular și Elena, casnică. Cursul primar și liceal le-a urmat în Capitală, luându-și bacalaureatul în 1928. A urmat apoi cursurile Facultății de Litere, obținând în 1932 atât licența în filozofie cât și pe cea în istorie. În perioada anilor 1932—1934 a studiat în străinătate ca membru al Școlii Române din Franța. În anul școlar 1935—1936 a funcționat ca profesor suplinitor la Seminarul teologic central din București. În toamna anului 1936 este numit asistent la catedra de Bizantinologie de la Facultatea de Litere (1936—1940) și bibliotecar

la Biblioteca Academiei Române (1936—1956). Doi ani mai târziu își susține examenul de doctorat, specialitatea Bizantinologie, în cadrul Facultății de Filosofie și Litere din București. Din iunie 1937 este numit și profesor de paleografie greacă, cu rang de conferențiar, la Școala Superioară de Arhivistică, până în noiembrie 1948. Funcționează în continuare ca bibliotecar la Biblioteca Academiei până în anul 1956, din anul 1954 fiind numit șef de secție în cadrul acesteia. Este transferat de la Școala Superioară de Arhivistică în cadrul Facultății de Istorie ca profesor titular de Bizantinologie, unde rămâne până la desființarea acestei catedre (1952).

În perioada anilor 1956—1968, D-l Prof. Alexandru Elian a fost și șef de sector și mai apoi șef de secție la Institutul de istorie al Academiei R.S.R.

În luna septembrie 1956 a fost numit profesor titular la Catedra de Bizantinologie din cadrul Institutului Teologic Universitar din București, unde funcționează aproape două decenii, până la 1 octombrie 1975, când se pensionează la cerere pentru limită de vîrstă.

A fost timp de 6 ani membru permanent al Institutului de Studii și cercetări balcanice (1943—1948), iar din 1948 colaborator științific al Institutului de istorie. A participat la unele congrese și sesiuni internaționale, dintre care amintim: Conferința bizantiniștilor din Europa răsăriteană (Praga 1957); Congresul internațional de Istorie (Viena 1965); Al XIII-lea Congres internațional de Bizantinologie (Oxford 1966).

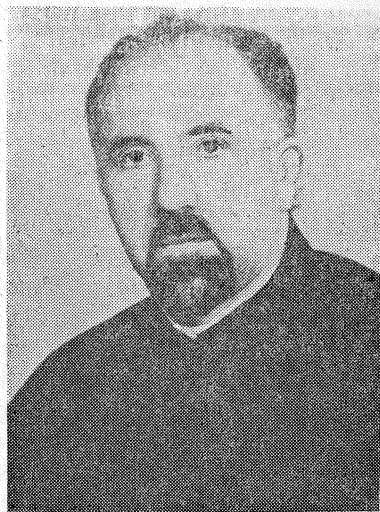
În anul 1975 profesorul Alexandru Elian a fost distins cu premiul Vasile Pârvan al Academiei Republicii Socialiste România.

Lucrări principale publicate: *Contribuția grecească la «Mărturisirea Ortodoxă»* (1946). *Eminescu și vechiul scris românesc* (1955). *Elemente de paleografie greco-române* (1956). *Moldova și Bizanțul în secolul XV* (1964). *Inscripțiile medievale ale*

Prof. Pr. Dr. Ion Bria

n. 1929

S-a născut la 19 iunie 1929, în Comuna Telega, județul Prahova, din părinții : Ion, maistru sonzor, și Maria Bria, casnică, fiind al doilea copil din cei zece ai părinților săi. După absolvirea școlii elementare în satul natal, a făcut cursurile secundare la liceele din Vălenii de Munte și Ploiești (1941—1949). După bacalaureat a urmat cursurile Institutului Teologic Universitar din București (1950—1954), al cărui licențiat devine cu teza : *Infailibilitatea Bisericii*. A frecventat apoi cursurile de doctorat în Teologie (1954—1957), după care a promovat (1960) examenul oral aprofundat de admisibilitate la pregătirea și susținerea tezei pentru titlul de doctor în Teologie, pe care îl obține în iunie 1968 cu teza : *Aspecte dogmatice ale unirii Bisericilor creștine*.

Pînă la numirea sa în învățămîntul teologic universitar, Pr. Prof. Ion Bria a funcționat ca profesor de discipline religioase la Seminarul Teologic din Buzău (1957—1962) și Seminarul Teologic din București (1962—1965). Între 1962—1963 a făcut studii de specializare la Colegiul Anglican Sf. Augustin din Canterbury, cu o bursă de la Consiliul Ecumenic al Bisericilor. La 1 ianuarie 1965 a fost numit asistent universitar la secția sistematică de la Institutul Teologic Universitar din București, conducind și seminarul de Îndrumări Misionare, pînă în 1966, cînd a plecat la studii peste hotare, tot în Anglia, la Colegiul anglican Sf. Chad din Durham. La întoarcerea în țară, a lucrat în Redacția revistelor centrale bisericești (1967—1968). Iar cu data de 1 octombrie 1968 și-a reluat postul de asistent pe care îl avusese la Institutul Teologic Universitar din București. În anul 1969 a fost hirotonit în preot. În scurt timp a fost ridicat la rangul de lector, iar la 1 septembrie 1971 i s-a încredințat spre suplinire Catedra de Omiletică și Catehetică, de la același Institut, cu titlul de Conferențiar suplinitor, funcționînd la aceasta pînă la 1 aprilie 1973, cînd a fost numit la Consiliul Ecumenic al Bisericilor ca secretar pentru studii și relații cu Bisericile Ortodoxe, în cadrul Comisiei «Misiune și Evanghelizare». Prin concurs, în noiembrie 1977, a ocupat Catedra de Îndrumări Misionare și Ecumenism de la Institutul Teologic Universitar din București, ca profesor titular, cu data de 1 ianuarie 1978, păstrîndu-și mai departe postul de la Consiliul Ecumenic al Bisericilor, în care funcționează pînă astăzi, Catedra fiind suplinită de Diac. dr. Petru David, cu titlul de conferențiar suplinitor.

În calitate pe care o are la Geneva, a organizat o serie de consultații și seminarii panortodoxe cu subiecte de misiune. A inițiat un

de la 1 octombrie 1964 a fost numit spiritual-șef în Institutul Teologic din București, cu titlul de conferențiar, funcționând în acest post până în august 1971, când a decedat, în urma unui accident.

Lucrări principale publicate : Teza sa de doctorat : *De valore absolutum sacramentalium presbyterorum orientalium dissidentium*, Roma, 1938, depusă în traducere românească, în manuscris dactilografiat, la arhiva Institutului Teologic Universitar din București; *Iconoclasmul*, în «Cultura Creștină», Blaj, 1943; *Un mare convertit : Cardinalul Newmann*, în «Cultura creștină», 1944; *Sfântul Chiril din Alexandria*, în «Cultura creștină», 1944; *Istoria Bisericii Universale până la 1517*, 1947, în manuscris dactilografiat, 983 p.; *Modestia creștină*, în «Glasul Bisericii», nr. 1—2/1962; *Așa zisa «anaphora»-ua Sfântului Hipolit Romanul*, în «Studii Teologice», nr. 7—9 1961; «*Antichități creștine*, în «Mitropolia Olteniei», nr. 4/1961.

Asist. Pr. Constantin Drăgușin
n. 1931

S-a născut la 24 iulie 1931 în comuna Bascovele, județul Argeș, din părinții Nicolae — preot, și Elena — casnică.

Și-a făcut școala elementară în satul natal, iar Seminarul la Râmnicu-Vâlcea (clasele I—IV), la Curtea de Argeș (clasele V—VI) și clasele VII și VIII la liceul teoretic din Curtea de Argeș, pe care l-a absolvit în 1950. Cursurile Institutului Teologic le-a urmat (1950—1956) la Sibiu (anii I și II) și la București (anii III și IV), obținând titlul de licență în Teologie. S-a înscris și a urmat cursurile de doctorat la secția practică (1954—1957), specializându-se la Dreptul bisericesc. În 1959 și-a susținut examenul aprofundat de admisibilitate pentru

titlul de doctor în Teologie.

Până la numirea în învățământul universitar a funcționat ca pedagog la Seminarul Teologic din București (1957—1958), pedagog la Seminarul Teologic Buzău (1958—1959) și cîntăreț la catedrala episcopală din Buzău, și la Seminarul Teologic din București (1959—1961). La 1 martie 1961 a fost numit asistent pentru secția practică la Institutul Teologic Universitar din București, funcționând până la 1 ianuarie 1968, când s-a retras din învățământ pentru a urma Conservatorul de muzică «Ciprian Porumbescu» din București, pe care l-a absolvit, fiind astăzi profesor de muzică la Liceul de muzică «George Enescu» din București. Între anii 1959—1969 a îndeplinit și funcția de dirijor-adjunct la corala Sfintei Patriarhii.

În domeniul muzicii bisericești a publicat : *Răspunsuri liturgice*, în «Glasul Bisericii», XXIV (1965), nr. 5—6 și 7—8; XXVII (1968), nr. 5—6. *Colinde*, în «Glasul Bisericii», XXV (1966), nr. 11—12. *Imn festiv*, în «Glasul Bisericii», XXX (1971), nr. *Cîntare păcii*, imn închinat păcii, publicat în «Repertoriul coral», în curs de apariție, sub îngrijirea părintelui Diacon Conf. Nicu Moldoveanu, în Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române. (Pr. Prof. D.R.).

Théologique de Louvain», 1977, fasc. 1. Prezența și lucrarea Sfântului Duh în Biserică, în «Ortodoxia», nr. 3/1978. Omagiu Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, la aniversarea împlinirii vârstei de 75 ani, în «Ortodoxia», nr. 4/1978. Ecleziologia pastorală, în «Studii Teologice», nr. 1—4/1979, p. 316—323. Contribuții ortodoxe la teologia ecumenică de azi, în «Studii Teologice», nr. 5—10/1979, p. 357—366. Rolul și responsabilitatea Ortodoxiei în dialogul ecumenic, în «Ortodoxia», nr. 2/1980.

b) Lucrări: *Autre Visage de l'Orthodoxie: L'Eglise de Roumanie*, Geneva, 1981. *Dicționar de Teologie ortodoxă, A—Z*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1981.

c) În colaborare: *L'Orthodoxie*. Editions Buchet-Chastel (Coll. «Deux milliards de croyants»), în colaborare cu Marc-Antoine Costa de Beauregard și Théologues de Foucauld, Paris, 1979, 270 p. *Martyria-Mission. The Witness of the Orthodox Churches Today*. Consiliul Ecumenic al Bisericii, Geneva, 1980 (Pr. Prof. D.R.).

Prof. Pr. Dr. Ștefan C. Alexe
n. 1928

Născut la 4 iulie 1928 în comuna Brădeanu, satul Smârdan, județul Buzău, după clasele școlii primare din satul natal, el a urmat cursurile Seminarului Teologic «Kesarie Episcopul» (1941—1948) și Liceul «Hasdeu» (1948—1949) din orașul Buzău.

A urmat cursurile Institutului Teologic de grad Universitar din București (1949—1953), prezentînd teza de licență intitulată: *Îndumnezeirea omului la Sfântul Grigorie de Nyssa*. Între 1953—1956, el a urmat cursurile de doctorat la același Institut, specialitatea Patrologia. Teza de doctorat, avînd ca temă: *Sfîntul Niceta de Remesiana și ecumenicitatea patristică din secolele IV și V* a fost susținută în decembrie 1969.

În anul universitar 1965—1966 a studiat la Institutul Ecumenic din Bossey-Elveția și la Facultatea liberă protestantă din Lausanne, iar în anul 1969—1970 a studiat la Facultatea de Teologie a Universității din Thesalonica-Grecia.

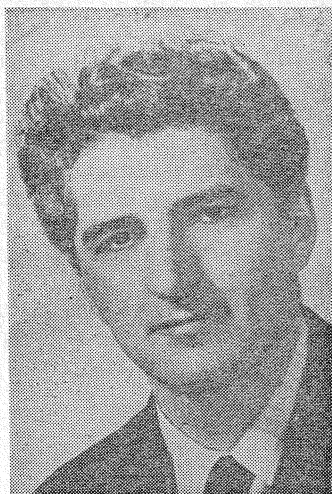
Între 1 octombrie 1956 — 28 februarie 1965, a funcționat ca profesor de limbi clasice, greacă și latină, la Seminarul Teologic de la Mînăstirea Neamț. Între 1961—1964 a fost directorul acestui Seminar.

De la 1 martie 1965 și pînă astăzi el a funcționat și funcționează la Institutul Teologic de grad Universitar din București, ca asistent (1965—1971), conferențiar-spiritual I (1971—1977), profesor la Catedra de Patrologie și Literatură post-patristică (de la 1 ianuarie 1978). În anul 1976 a fost transferat pentru o perioadă în calitate de Superior al Capelei Ortodoxe Române «Mihai Sturza» din Baden-Baden — R. F. Germania.

A fost hirotonit preot la 4 octombrie 1971.

În cei 25 de ani de activitate în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, Pr. Prof. Ștefan C. Alexe a desfășurat și o bogată muncă de cercetare teologică, ecumenistă și cultural-bisericească.

A publicat studii, articole, recenzii, traduceri din Sfinții Părinți, note, predici și reportaje.

curent de înnoire misionară și mărturie creștină comună în jurul temei «Euharistie și misiune» (vezi *Eucharistie et Évangélisation*, în «Lettre mensuelle sur l'évangélisation», Conseil Oecuménique des Eglises, nr. 3—4, 1981, p. 2—6; *La signification missionnaire de l'Eucharistie*, în «S.O.P.», nr. 62, noiembrie 1981, p. 15—23. Rezultatul studiilor sale în domeniul misiologiei ortodoxe sînt publicate în volumul *Martyria — Mission. The Witness of the Orthodox Churches Today*, Consiliul Ecumenic al Bisericii, Geneva, 1980, 256 p.

Participă la marile adunări și congrese cu caracter ecumenic: Conferința misionară de la Bangkok (1973), Adunarea generală a Consiliului ecumenic de la Nairobi (1975), Conferința Credință și Constituție de la Bangalore (1978), Conferința Biserica și societatea, de la Cambridge Mass (1979), Conferința misionară de la Melbourne (1980). Reprezintă Teologia românească la Congresul Facultăților de Teologie ortodoxă de la Atena (1976) și în comisile panortodoxe de dialog cu Bisericele anglicană și catolică. Predă periodic cursuri despre ortodoxie, ca invitat, la Institutele de studii ecumenice din Paris și Lyon.

Este un colaborator frecvent la multe reviste și enciclopedii de prestigiu din țară și din străinătate:

«The Ecumenical Review» (*Living in one Tradition*, vol. XXVI, nr. 2, 1974, p. 233; *The Creative Vision of D. Stăniloae. Introduction to His Theological Thought*, vol. 33, nr. 1, 1981, p. 53—59); «International Review of Mission» (*The Church's Role in Evangelism: Icon or Platform*, vol. LXIV, nr. 255, 1975, p. 243—250; *The liturgy after the Liturgy*, vol. LXVII, nr. 265, 1978, p. 86—90); «Contacts» (*Hommage au Père Dumitru Stăniloae à l'occasion du 75-ème anniversaire de sa naissance*, vol. 31, 1979, no. 105, p. 64—74); «Istina» (*La koinonia comme communauté canonique*, nr. 1, 1975, p. 116—126); «Présence Orthodoxe» (*L'Eglise en face de l'histoire*, nr. 37, 38 și 39, 1977, p. 40—51); «SOP — Service Orthodoxe de Presse», Paris (*Le témoignage des Eglises Orthodoxes aujourd'hui*, no. 57, april 1981, p. 17—23); «Lexikon Kirchen und Ökumenische Bewegung», Verlag Otto Lembeck, Frankfurt/Main (articolele *Esha-logia ortodoxă* și *Teologia ortodoxă*).

Lucrări principale publicate pînă în prezent:

a) Articole: *Simfîrea tainică a prezenței harului, după Sfîntul Simeon Noul Teolog*, în «Studii Teologice», nr. 7—8/1956, p. 470—486. *Aspectul dogmatic al Sfîntei Liturghii*, în «Ortodoxia», nr. 3/1957, p. 406—428. *Probleme teologice și practice în Biserica Anglicană*, în «Mitropolia Banatului», nr. 1/1963, p. 128—140. *Ecleziologia comuniunii*, în «Studii Teologice», nr. 9—10/1968, p. 669—681. *Aspecte dogmatice ale unirii Bisericii creștine*, teză de doctorat, în «Studii Teologice», nr. 1/1968. *Sensul activ al credinței creștine*, în «Ortodoxia», nr. 2/1969, p. 216—240. *Scriptură și Tradiție*, în «Studii Teologice», nr. 5—6/1970, p. 384—405. *Teologia ortodoxă română contemporană*, în «Glasul Bisericii», nr. 1—2/1971, p. 49—72. *Călăuză biblică. Indice pentru Noul Testament*, Editura Institutului Biblic, București, ediția 1972. *Iisus Hristos — Dumnezeu adevărat și om adevărat*, în «Ortodoxia», nr. 1/1973, p. 218—252. *Tradiție și dezvoltare în teologia ortodoxă*, în «Ortodoxia», nr. 1/1973, p. 18—28. *Învățătura ortodoxă despre Dumnezeu-Sfînta Treime*, în «Glasul Bisericii», nr. 1—2/1973. *La koinonia comme communauté canonique. Perspectives actuelles*, în «Istina», nr. 1, 1975. *Confessing Christ Today*, în «International Review of Mission», vol. LXIV, nr. 253, ianuarie 1975, p. 66—94. *Introducere la ecleziologia ortodoxă*, în «Studii Teologice», nr. 7—10/1976, p. 695—704. *L'espoir du Grand Synode Orthodoxe*, în «Revue

Théologique de Louvain», 1977, fasc. 1. Prezența și lucrarea Sfântului Duh în Biserică, în «Ortodoxia», nr. 3/1978. Omagiu Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, la aniversarea împlinirii vârstei de 75 ani, în «Ortodoxia», nr. 4/1978. Eclezioologia pastorală, în «Studii Teologice», nr. 1—4/1979, p. 316—323. Contribuții ortodoxe la teologia ecumenică de azi, în «Studii Teologice», nr. 5—10/1979, p. 357—366. Rolul și responsabilitatea Ortodoxiei în dialogul ecumenic, în «Ortodoxia», nr. 2/1980.

b) Lucrări: *Autre Visage de l'Orthodoxie: L'Eglise de Roumanie*, Geneva, 1981. *Dicționar de Teologie ortodoxă*, A—Z, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1981.

c) În colaborare: *L'Orthodoxie*. Editions Buchet-Chastel (Coll. «Deux milliards de croyants»), în colaborare cu Marc-Antoine Costa de Beauregard și Théologue de Foucauld, Paris, 1979, 270 p. *Martyria-Mission. The Witness of the Orthodox Churches Today*. Consiliul Ecumenic al Bisericilor, Geneva, 1980 (Pr. Prof. D.R.).

Prof. Pr. Dr. Ștefan C. Alexe n. 1928

Născut la 4 iulie 1928 în comuna Brădeanu, satul Smârdan, județul Buzău, după clasele școlii primare din satul natal, el a urmat cursurile Seminarului Teologic «Kesarie Episcopul» (1941—1948) și Liceul «Hasdeu» (1948—1949) din orașul Buzău.

A urmat cursurile Institutului Teologic de grad Universitar din București (1949—1953), prezentînd teza de licență intitulată: *Îndumnezeirea omului la Sfântul Grigorie de Nyssa*. Între 1953—1956, el a urmat cursurile de doctorat la același Institut, specialitatea Patrologia. Teza de doctorat, avînd ca temă: *Sfântul Niceta de Remesiana și ecumenicitatea patristică din secolele IV și V* a fost susținută în decembrie 1969.

În anul universitar 1965—1966 a studiat la Institutul Ecumenic din Bossey-Elveția și la Facultatea liberă protestantă din Lausanne, iar în anul 1969—1970 a studiat la Facultatea de Teologie a Universității din Thesalonic-Grecia.

Între 1 octombrie 1956 — 28 februarie 1965, a funcționat ca profesor de limbi clasice, greacă și latină, la Seminarul Teologic de la Mînăstirea Neamț. Între 1961—1964 a fost directorul acestui Seminar.

De la 1 martie 1965 și pînă astăzi el a funcționat și funcționează la Institutul Teologic de grad Universitar din București, ca asistent (1965—1971), conferențiar-spiritual I (1971—1977), profesor la Catedra de Patrologie și Literatura post-patristică (de la 1 ianuarie 1978). În anul 1976 a fost transferat pentru o perioadă în calitate de Superior al Capelei Ortodoxe Române «Mihai Sturza» din Baden-Baden — R. F. Germania.

A fost hirotonit preot la 4 octombrie 1971.

În cei 25 de ani de activitate în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, Pr. Prof. Ștefan C. Alexe a desfășurat și o bogată muncă de cercetare teologică, ecumenică și cultural-bisericească.

A publicat studii, articole, recenzii, traduceri din Sfinții Părinți, note, predici și reportaje.

Dintre studii notăm: *Viața creștină după Bărbații Apostolici*; *Eclesiologia Părinților Apostolici*; *Concepția Periclitului Augustin despre păcat și har*; *Foloasele cinstirii în comun după Sfântul Niceta de Remesiana*; *Periclitul Augustin în românește*; «*Acte de autoritate*» ale episcopilor Romei în primele trei secole ale erei noastre; *Critica marii plăgi a cametei la Sfinții Părinți Capadocieni*; *Studiile patristice într-o perspectivă ecumenică*; *Sfântul Niceta de Remesiana și ecumenicitatea patristică*; *Considerații despre preoție și Biserică la Sfinții Trei Ierarhi*; *1600 de ani de la moartea Sfântului Sava Gotul*; *Sfântul Atanasie cel Mare. Împlinirea a 1600 de ani de la moartea sa*; *curente și tendințe noi în teologia contemporană*; *Die eine Kirche und die vielen Kirchen* în «Ökumene, Konzil, Unfehlbarkeit»; *Theologie und Leben der Orthodoxen Kirche Rumäniens heute*, în «Almanah 1980», Baden-Baden 1980. *Saint Basile le Grand et le christianisme roumain au IV-e siècle*, în «*Studia Patristica*», Oxford 1981.

Pr. Prof. Ștefan C. Alexe a luat parte activ la lucrarea ecumenistă, internă și externă, desfășurată de Biserica Ortodoxă Română. A participat intens la Conferințele teologice interconfesionale din țara noastră, fiind referat și publicând numeroase articole și reportaje în legătură cu aceste conferințe. A făcut parte din diferite delegații ale Bisericii Ortodoxe Române la unele întruniri ale Conferinței Creștine pentru Pace, ale Conferinței Bisericilor Europene și Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Actualmente, el este delegatul oficial al Bisericii Ortodoxe Române în următoarele Comisii: Comisia mixtă pentru dialogul teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Vechi-Catolică (din anul 1974); Comisia mixtă pentru dialogul teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică (din 1979) și în Comisia «Credință și Constituție» în cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

Pr. Prof. Ștefan C. Alexe este membru al Asociației Internaționale de Studii Patristice (Paris) (Pr. Prof. D.R.).

Prof. Pr. Dr. Dumitru Gh. Popescu
n. 1929

S-a născut la 29 iunie 1929, în comuna Călugăreni, jud. Ilfov, din părinții Gheorghe — preot, și Maria — casnică. După absolvirea școlii primare la București, s-a înscris și a urmat Seminarul Teologic «Nifon Mitropolitul» din București (1940—1948), iar după satisfacerea serviciului militar și câțiva ani în câmpul muncii, a urmat cursurile de licență în Teologie la Institutul Teologic Universitar din București (1955—1959). După licență (iunie 1959) a urmat cursurile de doctorat în Teologie (1959—1962) specialitatea principală Teologia Dogmatică și Simbolică, susținând în 1963 examenul aprofundat de admisibilitate pentru prezentare la titlul de doctor în

Teologie. În decembrie 1972 a obținut titlul de doctor în Teologia Dogmatică și Simbolică cu teza: *Eclesiologia romano-catolică după documentele celui de al doilea Conciliu de la Vatican și ecourile ei în teologia contemporană*.

A făcut studii de specializare peste hotare la Institutul Ecumenic de la Bossey-Elveția (1966—1967), la Facultatea de Teologie a Universi-

tății Gregoriene din Roma (1968—1970) și a audiat cursuri ecumeniste la Institutul Ecumenic de la Tantur-Israel (ianuarie-iulie 1973).

Pînă la numirea sa în învățămîntul teologic universitar, a funcționat în cîmpul Bisericii, ca secretar (1960—1964), profesor și director la Seminarul Teologic din București (1964—1966). Cu data de 1 septembrie 1966 a fost numit asistent la Institutul Teologic Universitar din București, secția sistematică, și a funcționat în acest post pînă la 1 octombrie 1973, cînd i s-a încredințat spre suplinire Catedra de Teologie Dogmatică și Simbolică rămasă vacantă prin pensionarea Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, cu titlul de conferențiar suplinitor, definitivat la această Catedră la 1 noiembrie 1976, cu titlul de profesor titular.

Cu data de 1 octombrie 1980, a fost numit director de studii la Conferința Bisericilor Europene de la Geneva, pe o durată de trei ani, păstrîndu-i-se Catedra, suplinită de Pr. Prof. Dumitru Radu și Pr. Conf. Ilie Moldovan.

A deținut funcții de conducere: prorector (1973—1979), și rector al Institutului Teologic Universitar din București (1 octombrie 1979—1980).

Lucrări principale publicate: *Ecleziologia romano-catolică după documentele celui de al doilea Conciliu de la Vatican și ecourile ei în teologia contemporană*, teză de doctorat, în «Ortodoxia», XXIV (1972), nr. 3. *Aspecte noi în problema lui Filioque*, în «Ortodoxia», 1974, nr. 4. *Biserica locală și comunitatea conciliară*, în «Ortodoxia», 1977, nr. 3—4. *Comunitatea conciliară și problema ecumenistă actuală*, (în colab.), în «Studii Teologice», 1976, nr. 3—6. *Conceptul de unitate*, în «Mitropolia Banatului», 1979, nr. 7—9. *Natura Bisericii din punct de vedere ființial și comunitar*, în «Mitropolia Banatului», 1980, nr. 1—2. *Tendențe noi ecumeniste*, în «Ortodoxia», 1976, nr. 2. *Învățătura ortodoxă despre Maica Domnului*, în «Glasul Bisericii», 1979, nr. 7—8. *Relațiile dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică*, în «Studii Teologice», 1979, nr. 5—10. *Problema «chipului» din om după Sfîntul Grigorie de Nyssa*, în «Glasul Bisericii», nr. 3/1961. *Sfînțenia după Sfîntul Chiril de Alexandria*, în «Ortodoxia», nr. 2/1961. *Doctrina despre Taina Botezului în primele secole creștine*, în «Ortodoxia», nr. 3/1961. *Faptele bune după Sfîntul Simeon Noul Teolog*, în «Ortodoxia», nr. 4/1962 (Pr. Prof. D.R.).

Conf. Diacon Dr. Nicu Moldoveanu

n. 1940

S-a născut la 20 octombrie 1940 în comuna Scînteia, județul Ialomița, ca al șaptelea copil între cei unsprezece ai familiei de agricultori Grigore și Ioana Moldoveanu.

După absolvirea școlii generale din satul natal (1947—1954) a urmat cursurile Seminarului Teologic al Arhiepiscopiei Bucureștilor (1956—1961) și apoi ale Institutului Teologic Universitar din București (1961—1965), obținînd titlul de licențiat în Teologie. Imediat a urmat cursurile de doctorat (1965—1968), specializîndu-se în Muzica bisericească și ritual. A obținut titlul de doctor în Teologie (1974) cu teza: *Izvoare ale cîntării psaltice în Biserica Ortodoxă Română — manuscrise muzicale vechi bizantine (grecești, românești și româno-grecești) din România pînă la începutul secolului al XIX-lea*. În anul universitar 1980/1981 a frecventat cursurile Academiei de Muzică și arte reprezentative (Hochschule

für Musik und darstellende Kunst) din Viena, la clasa de dirijat a profesorului Günther Theuring. La 1 octombrie 1968 a fost numit asistent pentru secția practică la Institutul Teologic din București, în 1975 a fost promovat lector suplinitor al Conferinței de Muzică bisericească iar în 1976 a fost numit conferențiar titular al acestei conferințe.

Lucrări principale publicate: *Izvoare ale cîntării psaltice în Biserica Ortodoxă Română — manuscrise muzicale vechi bizantine (grecești, românești și româno-grecești) din România pînă la începutul secolului al XIX-lea*, Teză de doctorat, în «Biserica Ortodoxă Română», XCII (1974), nr. 1—2, 151 p. *Cîntarea corală în Biserica Ortodoxă Română de la pătrunderea ei în cultul divin pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea*, în «Studii Teologice», XIX (1967), nr. 7—8, 16 p.; *Manuscrisele muzicale vechi bizantine din România*, în «Mitropolia Olteniei», XXVIII (1971), nr. 9—10, 10 p. (Comunicare la cel de-al XIV-lea Congres de Studii Bizantine, București, 1971); *Preocupări muzicale ale lui Dimitrie Cantemir*, în «Mitropolia Olteniei», XXV (1973), nr. 11—12, 8 p.; *Muzica bisericească în ultimii 25 de ani*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCI (1973), nr. 6; *Manuscrise muzicale vechi slave cu notație linară și neumatică (krjuki) din Biblioteca Academiei R.S.R. și Biblioteca Centrală de Stat din București*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCIII (1975), nr. 9—10, 15 p.; *Preocupări de muzică și muzicologie în Biserica Ortodoxă Română în ultimii 50 de ani (1925—1975)*, în «Studii Teologice», XXIX (1977), nr. 3—4, 30 p.; *Muzica în Moldova secolului al XVI-lea. Mărturii noi*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCVII (1979), nr. 9—12, 30 p.; *Sfîntul Vasile cel Mare și muzica bisericească*, în volumul omagial «Sfîntul Vasile cel Mare», București, 1980, 65 p.; *Catalogul general al manuscriselor muzicale vechi bizantine din România (în curs de apariție)*; *Medalioane, (Compozitorul, profesorul și dirijorul Nicolae Lungu octogenar*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1980, nr. 3—4, 20 p.), recenzii, note și compoziții; *Compoziții, prelucrări și armonizări de cîntări bisericești și folclor religios, pentru cor mixt și bărbătesc*, în «Glasul Bisericii», XXVII (1968), nr. 3—4, 40 p.; (1974), nr. 1—2; «Biserica Ortodoxă Română», 1975, nr. 7—8 și 9—10, 70 p.; *Colinde*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1979, nr. 1—2, 22 p.; *Repertoriu coral bărbătesc (religios, popular, patriotic)*, 300 p. — în curs de apariție (N.M.).

Prof. Pr. Dr. Dumitru Gh. Radu
n. 1926

S-a născut la 29 octombrie 1926, în comuna Cepari, satul Cărpeneș, jud. Argeș, ca fiu al lui Gheorghe și Maria Radu, țărani. După școala primară în satul natal s-a înscris și a urmat Seminarul Teologic «Neagoe Vodă» din Curtea de Argeș (clasele I—II, 1939—1941 și clasele VII și VIII, 1945—1947) și la Rîmnicu-Vîlcea (clasele III—VI, 1941—1945), obținînd diploma de seminar în iunie 1947, ca premiant I, cu media generală 9,66. A urmat apoi cursurile de licență la Facultatea de Teologie și Institutul Teologic Universitar din București (1947—1951), obținînd titlul de licențiat în Teologie (iunie 1951) cu teza: *Ființa Bisericii după învățătura ortodoxă*, media generală 10, calificativul «Exceptional». Între 1951—1954 a urmat cursurile de pregătire a doctoratului în Teologie, Secția de Teologie sistematică, cu specialitatea principală «Teologia Dogmatică și Simbolică», iar secundară Teologia Fundamentală și Istoria Religiiilor.

În iunie 1955 a promovat examenul oral aprofundat de admisibilitate în vederea pregătirii și susținerii tezei pentru titlul de Doctor în Teologie, pe care l-a obținut la 5 septembrie 1977 cu teza: *Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine și problema intercomuniunii*, media 9,75, calificativul «Exceptional». Paralel cu activitatea de profesor la Seminarul Teologic din București a urmat și a absolvit cursurile Facultății de Limba și literatura română a Universității din București (1957—1963), obținând licența în iunie 1964, cu teza: *Noțiunea «a crea» în lexiconul arghezian*, media generală 9,75 (publicată parțial în «Limba română», 1965, nr. 2). Cu o bursă de studii, a făcut studii de specializare la Facultatea de Teologie catolică din Strasbourg-Franța (octombrie 1976—octombrie 1977).

Până la intrarea în învățământul teologic universitar a funcționat ca profesor titular la Seminarul Teologic al Arhiepiscopiei Bucureștilor, mai întâi pentru limbile clasice Greacă și Latină (1955—1958), apoi de Dogmatică, Morală, Drept canonic (1958—1959); corector și precorector-șef la Tipografia Institutului Biblic și Misiune Ortodoxă (1959—1963) și apoi profesor la Limba și literatura română, Dogmatică, Morală, Drept, Istorie, la Seminarul Teologic din București (1 noiembrie 1963—1 noiembrie 1969).

La 1 noiembrie 1969 a fost numit asistent-spiritual la Institutul Teologic Universitar din București, fiind hirotonit diacon și preot în 26—27 octombrie 1969 și funcționând în acest post până la 1 aprilie 1973, iar de la această dată a funcționat ca asistent titular pentru secția sistematică până la 1 septembrie 1973, când a fost numit lector suplinitor la Catedra de Teologie Dogmatică și Simbolică, rămasă vacantă prin pensionarea titularului, Prof. N. Chițescu. A funcționat la această Catedră până la 1 noiembrie 1977, când a fost numit profesor suplinitor la Catedra Morala creștină de la același Institut, titularizat, prin concurs, la 1 ianuarie 1978, funcționând până astăzi. De la 1 octombrie 1979 deține și funcția de prorector al Institutului Teologic Universitar din București.

Lucrări principale publicate: *Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine și problema intercomuniunii*, teză de doctorat, în «Ortodoxia», XXX (1978), nr. 1—2, 388 p.; *Structura actului religios*, în «Studii Teologice», an. VI (1954), nr. 3—4; *Mintuirea subiectivă după Patriarhul Serghie al Moscovei*, în «Studii Teologice», 1954, nr. 7—8; *Învățătura ortodoxă și catolică despre Biserică*, în «Ortodoxia», 1954, nr. 3; *Semnificația soteriologică a Botezului Domnului*, în «Ortodoxia», 1954, nr. 3; *Revizuirea textului Bibliei*, ediția 1968, (în colaborare); *1 Decembrie 1918. Unirea Transilvaniei cu România*, în «Mitropolia Olteniei», 1968, nr. 11—12; *Începuturile creștinismului în Dacia*, în «Tribuna României», 1973, noiembrie și decembrie; *Aspectul comunitar sobornicesc al mântuirii*, în «Ortodoxia», 1974, nr. 1, p. 97—106; *Semicentenarul Patriarhiei Române, coordonate, semnificații și înălțimi*, în «Glasul Bisericii», 1975, nr. 11—12, p. 1159—1183; *Le christianisme chez les Roumains*, în «Romanian Orthodox Church News», an. VI (1976), nr. 1, p. 5—17; *Autocetalia Bisericii Ortodoxe Române la a 90-a aniversare a ei*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1976, nr. 3—4, p. 390—408; *Comunitatea conciliară, problema ecumenistă*, în «Studii Teologice», 1976 (în colaborare); *Coordonatele ortodoxe ale ecumenismului*, coreferat la Congresul Facultăților de Teologie, Atena, septembrie 1976; *Limba română ca factor de formare, dezvoltare și unitate a poporului român*, în «Almanahul Bisericii Ortodoxe Române» din Baden-Baden, R. F. Germania, 1976; *Biserica Ortodoxă Română*

în istoria poporului român, în «Biserica Ortodoxă Română», 1977, nr. 1—3, p. 145—177; *Ministère et ecclésiastité*, în «Romanian Orthodox Church News», 1977, nr. 4; *Învățătura creștină ortodoxă*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, (1978) (coautor); *Cartea bisericească, factor de promovare a unității spirituale, lingvistice și cultural-naționale a poporului român*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCVII (1979), nr. 1—2, p. 97—130; nr. 3—4, p. 365—404; *Conferințele teologice interconfesionale*, în «Studii Teologice», 1979, nr. 5—8, 70 p.; *Revizuirea textului românesc al Noului Testament*, ediția 1979 (în comisie); *Taina Preoției*, în «Ortodoxia», XXXI (1979), nr. 4; *130 de ani de la revoluția din 1848 în Țările Române*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCVI (1978), nr. 5—6, p. 501—520; *Stintele Taine ale Bisericii după Tradiția apostolică, din punct de vedere ortodox*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCVIII (1980), nr. 11—12; *Dialogul teologic între Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din R. F. Germania*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCVIII (1980), nr. 11—12; *Stintele Taine în viața Bisericii*, în «Studii Teologice», XXXIII (1981), nr. 5—6; *Ce este Biserica după învățătura ortodoxă?*, în «Îndrumătorul pastoral» al Arhiepiscopiei Bucureștilor pe 1981, 18 p.; *Hotărârile dogmatice ale Sinodului II ecumenic (381) — sinteză a învățăturii de credință în spiritualitatea ortodoxă*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCIX (1981), nr. 7—8; *Contribuții buzoiene la Teologia Morală*, 1981, 31 p. (Pr. Prof. D.R.).

Lector Pr. Dr. Mihail Gabriel Popescu
n. 1933

S-a născut la 2 noiembrie 1933 în București, ca fiu al preotului Gheorghe Popescu și Victoria Popescu, casnică. După absolvirea școlii primare și a gimnaziului liceal, a urmat Școala Medie Tehnică Medicală. După examene de diferență obține diploma de Seminar Teologic, și urmează apoi cursurile de licență ale Institutului Teologic Universitar din București (1956—1960), obținând titlul de licențiat în iunie 1960. A urmat apoi cursurile de doctorat, la secția de Teologie practică, obținând titlul de doctor în Teologie, la specialitatea Omiletică și Catehetică, în iunie 1969, cu teza: *Mitropolitul Antim Ivireanul, cîrmuitor bisericesc și propovăduitor al Evangheliei*. Cu o bursă de studii a urmat cursurile Institutului Ecumenic de la Bossey (1969—1970).

Pînă la activitatea sa didactică în Institutul Teologic Universitar din București, a funcționat ca felcer igienist la Sanepidul raional 23 August (1952—1956), iar de la 1 aprilie 1964 pînă la 1 septembrie 1971 a lucrat în cadrul Administrației Patriarhale ca: șef de birou (1 aprilie 1964 — 15 august 1964); corector (15 august 1964—1 decembrie 1964); șef de serviciu administrativ (1 ianuarie 1966—1 octombrie 1966); șef de serviciu secretariat (1 octombrie 1966—1 decembrie 1968); inspector patriarhal (1 decembrie 1968—1 iulie 1969); documentarist I (1 iulie 1969—1 martie 1970); documentarist (1 martie 1970—1 septembrie 1971). La 1 septembrie 1971 a fost transferat în interesul serviciului în post de asistent, la secția de Teologie practică, de la Institutul Teologic Universitar din București, funcționînd în acest post pînă la 15 aprilie 1973, cînd i s-a încredințat spre suplinire Catedra de Omiletică-Catehetică cu noțiuni de pedagogie de la același Institut, cu titlul de lector suplinitor, funcționînd în acest post pînă la 1 octombrie 1975, cînd a fost transferat în interesul serviciului în postul de preot paroh la parohia ortodoxă română «Sf. Maria» din Sydney-Australia, unde activează și astăzi.

Lucrări principale publicate: *Mitropolitul Ungrovlahiei Antim Ivireanul, cîrmuitor bisericesc și propovăduitor al Evangheliei*, teză de doctorat, în «Studii Teologice», 1969, nr. 1—2; *Mîntuitorul ca învățător al Sfinților Apostoli*, în «Studii Teologice», 1961, nr. 1—2; *Observații omiletice asupra cuvîntărilor episcopului Assterie al Amasiei*, în «Glasul Bisericii», 1961, nr. 7—8; *Psalmii în predica Fericitului Augustin*, în «Studii Teologice», 1963, nr. 3—4; *Studiu omiletic asupra cărții: Tîlcuirea Evangheliilor și Cazaniilor duminicilor de peste an*, în «Studii Teologice», 1963, nr. 5—6; *Predică și predicator în Biserica Ortodoxă Română*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1971, nr. 1—2; *Predica în Biserica Ortodoxă Română în vremea noastră*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1972, nr. 11—12; *Catehezele Sfîntului Simion Noul Teolog*, în «Studii Teologice», 1974, nr. 1—2; *Omiletica și retorica în pastorație*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1976, nr. 5—6. (Pr. Prof. D.R.).

Prof. Pr. Dr. Nicolae Șerbănescu

n. 1914

S-a născut la 21 martie 1914, în comuna Negreni, jud. Teleorman, din părinții Ioan și Ioana Șerbănescu, agricultori. După absolvirea școlii primare din satul natal Negreni-Vlașca, a urmat cursurile Seminarului «Nifon Mitropolitul» din București (1926—1934), apoi Facultatea de Teologie din București (1935—1939) obținînd titlul de licențiat în Teologie (februarie 1940). Se înscrie la doctorat și obține titlul de doctor în Teologie în 30 iunie 1948 cu teza: *Politica religioasă a lui Mihai Viteazul*, 286 p., ms. folio, cu media 10, «Magna cum laude».

A urmat între 1940—1943 Facultatea de Filosofie și Litere din București, obținînd în 1943 titlul de licențiat în Istorie. În același timp a audiat și cursurile Școlii superioare de Arhivistică și Paleografie de la Arhivele Statului, din București, și a frecventat lucrările teoretice și practice ale Seminarului Pedagogic Universitar din București, obținînd titlul de absolvent pentru specialitatea principală: Istoria și Religia, pentru liceu.

Pînă la venirea sa în învățămîntul teologic universitar a funcționat ca salariat la Arhiepiscopia Bucureștilor (1940—1947), profesor secundar la Școala Normală din București (1945—1947), salariat și funcționar superior în Administrația Patriarhală (1947—1972) și preot la biserica Albă-Postăvari din București (1947—pînă astăzi). De la 1 octombrie 1972 a fost numit profesor suplinitor la Catedra de Istoria Bisericii Române și Probleme fundamentale ale Istoriei Patriei, titularizat ca profesor, prin concurs, la această Catedră cu, data de 1 ianuarie 1978.

Lucrări principale publicate: *Politica religioasă a lui Mihai Viteazul*, București, 1948, manuscris în folio — teza de doctorat; *Istoria mînăstirii Snagov*, București, Institutul de Istorie Națională, 1945 (premiată de Academie); *Titulatura mitropoliților Ungrovlahiei*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXVII (1959), nr. 7—10, p. 698—721; *Mitropoliții Ungrovlahiei*, ibidem, p. 722—826; *Episcopii Rîmnîcului*, 42 p., în «Mitropolia Olteniei», XVI (1964), p. 171—212; *La patru sute de ani de la apariția întrebării creștinești*, 20 p., în «Biserica Ortodoxă Română», LXXVII (1959), p. 1033—1052; *Antim Ivireanul, tipograf*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXIV (1956), p. 690—766; *La trei sute de ani de la moartea mitropolitului Varlaam al Moldovei*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXV (1957), p. 1012—1035; *Varlaam, mitropolitul Țării Românești: (1672—1679)*, părintele tipografiei bucureștene, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXVI (1958), p. 1120—1158; *Impresurarea Țarigradului în zugrăvirea bise-*

ricilor noastre, în «Ortodoxia», 1953, nr. 4, p. 438—463; *Panaghiearul de la Snagov, Cîteva lămuriri asupra Panaghiearului și rostului său liturgic*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXX (1962), p. 543—576; *Biserica Ortodoxă Română și Mișcarea Ecumenică*, în «Ortodoxia», XIV (1962), nr. 1, p. 107—152; *Legăturile Patriarhului Meletie Pigas cu țările române*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1946, p. 352—372; *Mitropolitul Teodosie al Țării Românești (1668—1672; 1679—1708)*, în «Studii Teologice», 1952, p. 330—351; *Mînăstirea Dealul*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1954, p. 283—305; *Despre Episcopia Strehalei*, în «Mitropolia Olteniei», 1954, p. 488—510; «*Unirea cu Roma*», înșelăciune și silnicie pentru românii din Ardeal, în «Biserica Ortodoxă Română», 1956, p. 1038—1056; *Legăturile țărilor române cu Georgia (Antim Ivireanul)*, recenzie-studiu, în «Biserica Ortodoxă Română», 1953, p. 252—262; 70 de ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe Române, în «Biserica Ortodoxă Română», 1955, p. 991—1007; Colaborare — peste 800 de termeni — la *Dicționarul Enciclopedic Român*, editat de Academia R. S. România, în 4 volume; *Un veac de la proclamarea Independenței de Stat a României*, în Almanahul «Altarul»-Londra, 1977, p. 58—72; 300 de ani de la înființarea tipografiei din București a Mitropoliei Țării Românești, în «Biserica Ortodoxă Română», 1978, p. 963—1003; *Nicolae Bălcescu. Cu prilejul aniversării a 160 de ani de la naștere (1819—1979)*; *Mormîntul voievodului martir Constantin Brâncoveanu*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1980, p. 109—144; *Victoria de la Posada a lui Basarab I «Întemeietorul»*, început al independenței românești, 650 de ani de la dobîndirea ei: 1330—9—12 noiembrie—1980, în «Biserica Ortodoxă Română», 1980, p. 1207—1224; *Trei sute de ani de la tipărirea la Iași a «Psaltirii de-năles a sfîntului împărat prooroc David» de către Mitropolitul Dosoftei al Moldovei*, 1680—11 aprilie—1980, în «Biserica Ortodoxă Română», 1980, p. 1159—1172; *Biserica română în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, 1859—1866*, în «Glasul Bisericii», 1981; *Tudor Vladimirescu, un mare erou al neamului românesc. Cu prilejul împlinirii a 160 de ani de la Revoluția din 1821*, în «Biserica Ortodoxă Română», 1981, nr. 5—6. (Pr. Prof. D.R.).

Lector Mihai Rădulescu

n. 1936

S-a născut în București, la 15 mai 1936. La șase ani a devenit elevul școlii primare Maison des Français. Studiile liceale le-a făcut la Lycée Français și la Liceul Matei Basarab. Aici, între alți profesori, a avut pe shakespeareologul Leon Levițchi, sub a cărui îndrumare a continuat studiile la Facultatea de Limbă și Literatură Engleză a Universității București. După ce a obținut Diploma de Stat a Facultății de Litere, s-a înscris la doctorat, pe care l-a pregătit dîndu-și examenele și referatele doctoranturii, sub îndrumarea Acad. Prof. Dr. Zoe Dumitrescu-Bușulenga și l-a promovat cu teza: *Gîndirea dihotomică-antoni-mică în tragediile shakespeareiene*, al cărei material de bază, împreună cu alte cercetări, apare în lucrarea: *Shakespeare — un psiholog modern* (vezi mai jos). A scris și publicat versuri, proză, beletristică, studii de armenologie, literatură comparată, de critică literară și plastică etc. Se remarcă îndeosebi în antropologia stilistică cu subramurile ei: morfologia comportamentului, tropica comportamentului, stilistica antropologică, semantica comportamentului, semantica istorică a comportamentului și etno-ecologia. A funcționat ca profesor secundar (la liceul «Tudor Vladimirescu» și nr. 33, din București), și, simultan, ca asistent al Facultății de limbă și literatură engleză — Universitatea din București. A făcut experimente pedagogice la Institutul de Cercetări Pedagogice și Psihologice sub conducerea profesorului Gh. Zapan. Este membru al Uniunii Scriitorilor din R.S.R.

Funcționează ca lector de limbă engleză și franceză la Institutul Teologic Universitar din București începînd din anul 1972.

Lucrări principale în legătură cu Teologia publicate în periodice: *Aspectul național în evoluția Bisericii Armene*, în «Biserica Ortodoxă Română», an XCII (1974), nr. 3—4, p. 447; *Cîteva cuvinte despre Sfînta Liturghie a Bisericii Armene. Sfînta Liturghie a Bisericii Armene*, în «Glasul Bisericii», an XXXIII (1974), nr. 9—10 p. 917; *Date cronologice asupra literaturii religioase armene de la început și pînă în 1966*, în «Ortodoxia», an XXVII (1975), nr. 1, p. 201; *Începuturile arhitecturii creștine în Armenia*, în «Biserica Ortodoxă Română», an XCII (1975), nr. 1—2, p. 226; *Minăstiri moldovenesti în opera scriitorului francez Alexandre Dumas*, în «Biserica Ortodoxă Română», an XCIV (1976), nr. 7—8, p. 824—827; *Originile gravurii religioase europene*, în «Glasul Bisericii», an XXXV (1976), nr. 9—12, p. 937; *Scrierile lui Antim Ivireanul. Rolul peisajului în dezvoltarea personalității autorului*, în «Glasul Bisericii», an XXXVI (1977), nr. 10—12, p. 910—926; *Un Evangheliar armean din sec. XIV la Iași*, în «Biserica Ortodoxă Română», an XCVI, (1978), nr. 3—4, p. 293; *Marginalii la Mircea Eliade: De la Zalmoxis la Genghis-Han*, în «Ortodoxia», an XXXII (1980), nr. 2, p. 391—394 (Pr. Prof. D.R.).

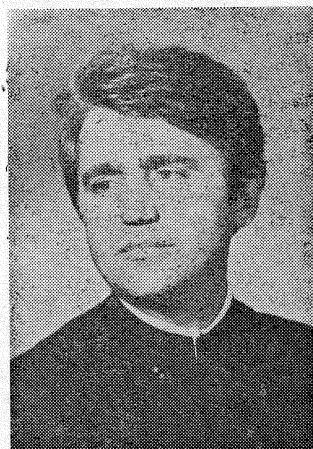
Prof. Pr. Dr. Constantin Cornițescu
n. 1938

S-a născut la 25 iunie 1938 în com. Caraula, jud. Dolj, ca fiu al preotului Iancu și al învățătoarei Constanța Cornițescu. A urmat școala elementară în comuna natală, iar în anul 1953 s-a înscris la Seminarul Teologic din Craiova, pe care l-a absolvit în anul 1958. În toamna aceluiași an s-a înscris la Institutul Teologic Universitar din București ale cărui cursuri le-a absolvit în anul 1962. A urmat apoi, între anii 1962—1965 cursurile de doctorat la secția istorică specialitatea principală Patrologia.

Din martie 1968 pînă în octombrie 1971 a beneficiat de o bursă de studii în Grecia, la Atena și Tesalonic. În octombrie 1971 și-a luat titlul de doctor în Teologie, la Tesalonic, cu teza intitulată: *Umanismul în preocupările Sfîntului Ioan Gură de Aur*. A revenit în Atena, timp de un an (februarie 1973—februarie 1974) în vederea specializării în domeniul Studiului biblic al Noului Testament.

A funcționat ca profesor la Seminarul Teologic din Craiova, (octombrie 1965—martie 1968), iar la 1 martie 1972 a fost numit asistent la Institutul Teologic Universitar din București. La 1 octombrie 1974 a fost numit lector la Catedra de Patrologie și Ecumenism, iar la 1 decembrie 1976 a fost numit conferențiar. Prin concurs, a fost numit apoi (1 ianuarie 1978) profesor titular la Catedra de Studiul Noului Testament la care funcționează și astăzi.

Studii principale publicate: *Sfîntul Grigorie de Nazianz despre familia sa*, în «Studii Teologice», 1964, nr. 5—6; *Studiu comparativ între «Marele cuvînt catehetic» al Sf. Grigorie de Nisa și «Manualul către Laurențiu» al Fer. Augustin*, în «Ortodoxia», 1964, nr. 1—2; *Idei dogmatice în cuvîntările Sfîntului Ioan Hrisostom la Praznicele Împărătești*, în «Studii Teologice», 1978, nr. 7—8; *Fericitul Augustin*

despre Sfântul Duh, în «Studii Teologice», 1965, nr. 5—6; *Omul în gândirea Sfântului Ioan Gură de Aur*, în «Ortodoxia», 1974, nr. 4; *Sfinții Trei Ierarhi interpreți ai Sfintei Scripturi*, în «Studii Teologice», 1976, nr. 1—2; *Sfântul Vasile cel Mare interpret al Sfintei Scripturi*, în «Studii Teologice», 1978, nr. 3—4; *Învățătura Sfântului Vasile cel Mare despre Sfântul Duh*, în «Ortodoxia», 1979, nr. 1; *Învățătura despre mîntuire după Sfântul Vasile cel Mare*, în volumul omagial.

A făcut traduceri din operele Sfântului Vasile cel Mare, dintre care amintim: *Despre Sfântul Duh*, în «Glasul Bisericii», 1980, nr. 10—12; *Cuvînt către cei bogăți*; *Cuvîntarea întâia și a doua despre port*; *Cuvînt împotriva celor ce se mînie*; *Cuvînt despre invidie*; *Cuvînt despre smerenie* etc.

A făcut parte din comisia însărcinată cu diortosirea Noului Testament, ediția 1979. (Pr. Prof. D.R.).

Prof. Pr. Dr. Constantin N. Galeriu
n. 1918

S-a născut la 23 noiembrie 1918 în comuna Răcățau (astăzi comuna Horgești), județul Bacău. După cursurile școlii elementare în localitatea natală (1925—1930), s-a înscris (1930) la Seminarul Teologic «Sf. Gheorghe» din Roman, pe care l-a terminat în 1938, iar între 1938—1942 a urmat cursurile Facultății de Teologie a Universității din București, obținînd titlul de licențiat cu teza: *Îndumnezeirea omului*. În anii 1942—1943 a satisfăcut serviciul militar.

A fost hirotonit diacon și preot, în 15—16 mai 1943, pe seama parohiei Podul Văleni, comuna Poienarii-Burchi, jud. Prahova, unde a slujit pînă la 15 iulie 1947, cînd a fost transferat la parohia «Sf. Vasile»-Ploiești, slujind aici pînă la 1 octombrie 1973.

Între timp urmează cursurile de doctorat la Institutul Teologic Universitar din București (1957—1960), obținînd la 13 decembrie 1973, titlul de doctor în Teologie cu teza: *Jertfă și Răscumpărare*.

La 1 octombrie 1973 a fost numit asistent spiritual la Institutul Teologic Universitar din București, funcționînd în acest post pînă la 1 octombrie 1974 cînd i s-a încredințat spre suplinire, ca lector, Catedra de Teologie Fundamentală și Istoria Religiei, slujind această Catedră pînă în 1977 cînd, prin concurs, a fost numit profesor titular la Catedra de Omiletică și Catehetică cu noțiuni de Pedagogie, cu data de 1 ianuarie 1978, unde funcționează și în prezent.

De la 1 mai 1975 este și preot slujitor la biserica «Sf. Silvestru» din București.

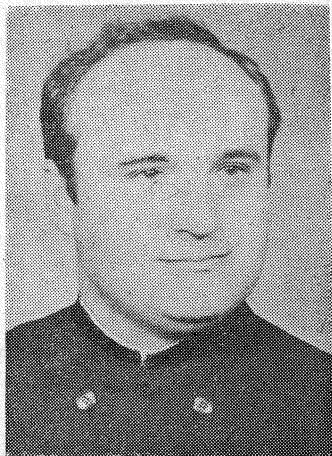
Lucrări principale publicate: *Jertfă și Răscumpărare*, Teză de doctorat, București, 1973, în «Glasul Bisericii», XXXII (1973), nr. 1—2, și în extras, 164 p.; *Iubirea dumnezeiască și Judecata din urmă*, în «Ortodoxia», XI (1959), nr. 2, p. 179—195; *Pronie, har și libertate după Teofan, fostul episcop de Vladimir*, în «Ortodoxia», XI (1959), nr. 3, p. 398—413; *Mitropolitul Filaret al Moscovei (Drozdov) ca teolog*, în «Studii Teologice», XII (1960), nr. 7—8, p. 484—500; *Rabindranath Tagore, poet și filosof indian*, în «Glasul Bisericii», XX (1961), nr. 5—6, p. 465—478; *Mahatma*

Gandi — spiritualitatea creștină și problemele vremii, în «Glasul Bisericii», nr. 9—10, anul XXI, 1962, p. 965—981. *Sensul creștin al pocăinței*, în «Studii Teologice», XIX (1967), nr. 9—10, p. 674—691; *Probleme actuale în religiile creștine*, în «Ortodoxia», XXVII (1975), nr. 4, p. 717—749. *Autocefalia Bisericii Ortodoxe Române, retrospectivă istorică și aniversarea a 90 de ani de la proclamarea oficială*, în «Glasul Bisericii», XXXIV (1975), nr. 11J12, p. 1138—1159; *Slujirea preoțească după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*, în «Studii Teologice», XXIX (1977), nr. 1—2, p. 5—14; *Învățătura creștină despre Sfânta Cruce și cinstirea ei*, în «Ortodoxia», XXX (1978), nr. 3; *Ortodoxia și Mișcarea Ecumenică — Aspecte teologice actuale*, în «Studii Teologice», 1978, nr. 9—10; *Preoția ca slujire a Cuvîntului*, în «Ortodoxia», 1979, nr. 2; *Taina Mărturisirii*, în «Ortodoxia», 1979, nr. 3; *Complementaritatea valorilor spirituale potrivit Dogmei de la Calcedon*, în «Ortodoxia», 1980, nr. 2; *Maica Domnului Povățuitoare*, în «Ortodoxia», 1980, nr. 3; *Iconomia Duhului Sfînt în slujirea lumii*, în «Mitropolia Banatului», 1980, nr. 4—6; *Concepția ecumenică a Prea Fericitului Patriarh Iustin*, în «Mitropolia Olteniei», 1980, nr. 3—6; *Cinstirea Sfintelor moaște*, în «Mitropolia Banatului», 1980, nr. 10—12; *Mărturisirea dreptei credințe prin Sfânta Liturghie*, în «Ortodoxia», 1981, nr. 1; *Sinodul II ecumenic și învățătura despre Duhul Sfînt*, în «Studii Teologice», 1981, nr. 3—4; *Tudor Vladimirescu, lupta pentru dreptate și echitate socială*, în «Glasul Bisericii», 1981, nr. 5—6.

A colaborat cu un studiu privind «*Mărturisirea credinței în Biserica Ortodoxă astăzi*» la volumul *Martyria-Mission*, editat de Pr. Prof. Ion Bria sub auspiciile lui World Council of Churches, Geneva, 1980. A mai publicat predici, evocări aniversare și festive, recenzii și alte studii. Este membru în Comisia de dialog Ortodox-Reformat, din partea Bisericii Ortodoxe Române. (Pr. Prof. D.R.).

Pr. Asist. Alexandru I. Stan n. 1941

S-a născut la 29 octombrie 1941, în comuna Smeeni, județul Buzău. A urmat cursurile Școlii de Cîntăreți Bisericești și Seminarul Teologic din Buzău (1957—1962) și pe acelea de licență în Teologie la Institutul Teologic Universitar din București (1962—1966), obținînd licența în Teologie cu o teză de Istoria religiilor, intitulată: *Ideea de mîntuire în principalele religii actuale*. Între anii 1966—1968 a urmat, tot la Institutul Teologic Universitar din București, cursuri de doctorat în Teologie, secția de Teologie sistematică, disciplina Istoria Religiilor, pe care le-a continuat în străinătate, pînă în anul 1970, ca bursier ecumenic în Anglia, la «College of the Ascension», Selly Oak Colleges, Birmingham și «Mansfield College», Oxford. În decembrie 1970 a depus examenul oral aprofundat de admisibilitate la doctorat. Pregătește o teză de doctorat în Teologie cu subiectul *Biserica Ortodoxă și religiile necreștine*.

La 1 ianuarie 1972 a fost numit profesor la Catedra de Limbi clasice a Seminarului Teologic din Buzău, unde a funcționat pînă la 1 octombrie 1975, dată la care a fost transferat la Institutul Teologic din București, în funcția de asistent în cadrul secției de Teologie sistematică.

Din martie 1977 și pînă în iulie 1978, s-a aflat în Canada, la Canterbury College, Universitatea din Windsor, Ontario, Canada, unde i

s-a acordat titlul de «honorary fellow», lucrînd ca asistent pe lângă Catedra de Filosofia religiei și capelan ortodox al Universității. În același timp, a funcționat și ca preot ajutător la Catedrala «St. George» a comunității ortodoxe române din Windsor.

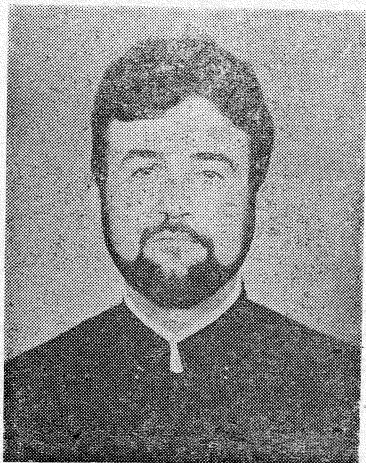
Întors în țară, și-a reluat activitatea didactică la Institutul Teologic Universitar din București. În prezent suplinește lectoratul vacant de Limbi clasice, în funcția de asistent.

A fost hirotonit preot în anul 1972, la Buzău.

Ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române, a participat la lucrările celei de a V-a Adunări Generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, la Nairobi, Kenya, nov.-dec. 1975, și la Dialogul islamo-creștin, în Tripoli, Libia, 1—6 febr. 1976.

A publicat diverse lucrări în specialitate: *Religia sciților în lumina noilor cercetări*, în «Glasul Bisericii», XXVI (1967), nr. 3—4, p. 263—274; *Religia etruscilor în lumina noilor cercetări*, în «Glasul Bisericii», XXVII (1968), nr. 1—2, p. 81—94; *Religia tracilor sud-dunăreni*, în «Studii Teologice», XX (1968), nr. 7—8, p. 576—588; *Theos Megas Derzelas și cultul său sincretist*, în «Studii Teologice», XX (1969), nr. 1—2, p. 111—121; *Preotul Gheorghe, islamist transilvănean în secolul al XV-lea*, în «Studii Teologice», XXII (1970), nr. 3—4, p. 291—298; *Noile orientări ale apostolatului ortodox printre necreștini*, în «Ortodoxia», XXII (1970), nr. 3, p. 400—410; *Biserica Ortodoxă Română și islamismul*, în «Studii Teologice», XXXIII (1981), nr. 3—4; *Preacinstirea Maicii Domnului*, în «Îndrumătorul Pastoral» al Arhiepiscopiei Bucureștilor, pe anul 1981; *Patterns in Romanian Spirituality*, în «Living Christian Spirituality», University of Windsor, 1978.

A tradus în limba română cartea: Msgr. Joseph Gremillion, *The Other Dialogue*, Doubleday, New York, 1965 (manuscris dactilografiat în românește, 306 p.); A tradus de asemenea *Dhammapada* (în curs de publicare), apoi în limba engleză, diverse studii și articole, iar în colaborare, volumul *The Romanian Orthodox Church and the Church of England*, Edit. Inst. Biblic, București, 1976. (Pr. A.I.S.)

Asist. Diacon Dr. Emilian Cornițescu
n. 1941

S-a născut la 3 ianuarie 1941 în comuna Caraula-Dolj, din părinții Iancu și Constanța Cornițescu, tatăl — preot, iar mama — învățătoare, în prezent pensionari.

A urmat școala elementară în comuna natală (1948—1955) și Seminarul Teologic din Mofleni-Craiova (1956—1961). În toamna anului 1961 s-a înscris prin concurs de admitere la Institutul Teologic Universitar din București pe care l-a frecventat în perioada 1961—1965, obținînd licența în Teologie cu teza: *Profeții mesianice în cartea profetului Iezechiel*, calificativul «Excepțional». S-a înscris la cursurile de doctorat (1965—1968), avînd ca specialitate Vechiul

Testament și Limba ebraică. Și-a susținut examenul oral aprofundat de admisibilitate în ziua de 31 martie 1972, obținînd calificativul «Foarte bine», iar la data de 18 decembrie 1980 a obținut titlul de doctor în Teologie, cu calificativul «Foarte bine», prezentînd un proiect de teză

de doctorat despre : *Descoperirile arheologice din Țara Sfântă în ultimii 50 de ani (1920—1970) și raportul lor cu Vechiul Testament*.

Pînă la numirea sa în învățămîntul teologic, Diac. Emilian Cornițescu a funcționat ca ghid la mînăstirea Plumbuita (1968—1971) și ca diacon la paraclisul patriarhal Antim din București, și salariat la Cancelaria Sfîntului Sinod (1971—1974). Cu o bursă a făcut studii de specializare de limbă ebraică biblică, aramaică și ebraică modernă, cu examene în limba ebraică modernă, la Universitatea Ebraică din Ierusalim (1974—1975).

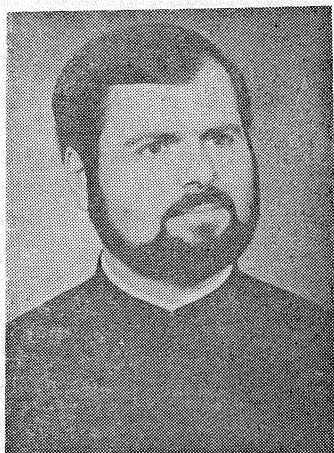
La 1 octombrie 1975 a fost numit, prin concurs, asistent la Institutul Teologic Universitar din București, unde funcționează în prezent. A făcut parte în februarie 1976, din delegația Bisericii Ortodoxe Române, condusă de I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, care a vizitat Biserica necalcedoniană din Statul Kerala-India; din delegația Bisericii Ortodoxe Române la dialogul creștino-iudaic, ținut la București în toamna anului 1979, iar în 1980 a fost invitat să participe la cel de al X-lea Congres de Vechiul Testament care a avut loc între 24—29 august la Viena. În vara anului 1981 a făcut studii de limba germană la Institutul Bisericilor Orientale din Regensburg.

Lucrări principale publicate : *Descoperirile arheologice din Țara Sfântă în ultimii 50 de ani (1920—1970) și raportul lor cu Vechiul Testament* — teză de doctorat, în curs de publicare; *Sabat și Duminică*, în «Ortodoxia», 1981, nr. 2; *Temeiuri ale preacinstirii Maicii Domnului în Vechiul Testament*, în «Ortodoxia», 1980, nr. 3; *Sfînta Scriptură în mîna credinciosului*, în «Ortodoxia», 1980, nr. 2; *Valoarea descoperirilor arheologice (1971—1974) din Țara Sfîntă pentru Studiul Vechiului Testament*, în «Studii Teologice», 1980, nr. 7—10; *Cinstirea Sfînților după Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție*, în «Glasul Bisericii», 1980, nr. 3—5; *Noi descoperiri arheologice în Țara Sfîntă*, în «Studii Teologice», 1981, nr. 3—4. (Pr. Prof. D.R.).

Lector Pr. Dr. Nicolae Necula

n. 1944

S-a născut la 18 martie 1944, în satul Nicoleşti, comuna Puiești, județul Buzău, din părinții Dumitru și Safta, agricultori. După absolvirea școlii elementare în satul natal (1951—1958), a urmat cursurile Seminarului Teologic din Buzău (1959—1964) după care a urmat cursurile Institutului Teologic Universitar din București (1964—1968). S-a înscris la cursurile de doctorat în Teologie, specializîndu-se în Liturgică, Pastorală și Artă creștină (1968—1971) susținînd examenul oral aprofundat de admisibilitate în 1971, iar pe cel de doctorat în 1977, cu teza : *Doctrina și viața religioasă a Bisericii Copte reflectate în textele ei liturgice*. Cu o bursă de studii a făcut studii de specializare la Institutul de studii superioare copte din Cairo (1970—1971) și un an la Facultatea valdeză de teologie din Roma (1974—1975).

A funcționat ca pedagog la Seminarul Teologic din București (1971—1972), apoi a lucrat la Redacția Editurii Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă (1972—1975), iar cu data de 1 octombrie 1975 a fost numit și funcționează până astăzi ca asistent la secția practică și apoi ca lector (1978) la Catedra de Drept bisericesc la Institutul Teologic Universitar din București.

Lucrări publicate: *Doctrina și viața religioasă a Bisericii Copte reflectate în textele ei liturgice (Rugăciuni și imne)*, Teză de doctorat, în «Ortodoxia», XXVIII (1976), nr. 3—4, 153 p.; *Participarea credincioșilor laici la cult în Bisericile răsăritene*, în «Studii Teologice», XXI (1970), nr. 3—4; *Privire de sinteză asupra sculpturii religioase în piatră la români până la sfârșitul secolului al XVIII-lea în Țara Românească și Moldova*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXXVIII (1970), nr. 11—12. Cîteva trăsături caracteristice generale ale artei copte, în «Ortodoxia», XXIII (1971), nr. 3; *Scurtă privire asupra literaturii religioase a Bisericii Copte și îndeosebi asupra cărților ei de cult*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXXIX (1971), nr. 5—6; *Organizarea învățămîntului teologic în Biserica Ortodoxă Coptă*, în «Glasul Bisericii», XXXII (1973), nr. 7—8; *Cultul Maicii Domnului în Biserica Coptă*, în «Ortodoxia», XXVI (1974), nr. 1; *Cultul divin ca mijloc de apărare a dreptei credințe*, în «Glasul Bisericii», XXXV (1976), nr. 9—12; *Aspecte ale artei pastorale la Sfinții Trei Ierarhi*, în «Studii Teologice», XXX (1978), nr. 3—4; *Sensul spiritual al postului în viața creștină și timpul nostru*, în «Ortodoxia», XXXI (1979), nr. 1; *Anafora Sfîntului Vasile cel Mare din ritul liturgic copt* (introducere, traducere și note), în «Glasul Bisericii», XXXVIII (1979), nr. 11—12. (Pr. Prof. D.R.).

Lector Preot Dumitru Dima

n. 1939

S-a născut la 7 octombrie 1939 în com. Vărăști, jud. Ilfov. După școala primară în satul natal a urmat Seminarul Teologic al Arhiepiscopiei Bucureștilor (1954—1959) și apoi cursurile pentru licență la Institutul Teologic Universitar din București (1959—1963), iar după licență cursurile de doctorat, secția istorică, specialitatea: Bizantinologia (1963—1967) încheindu-le cu examenul oral aprofundat de admisibilitate pentru titlul de doctor în teologie (mai 1977). Cu o bursă de studii din partea Federației Bisericii Creștine din Elveția a urmat cursurile Institutului ecumenic de la Bossey-Gêneve (1970—1971).

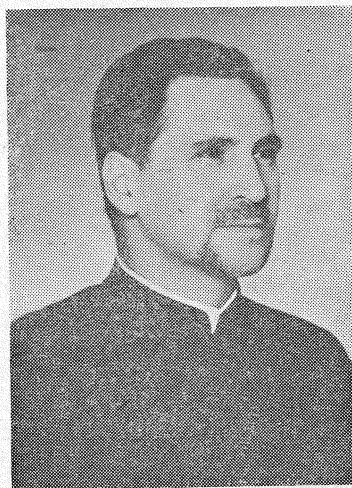
Pînă la numirea sa la Institutul Teologic Universitar din București a funcționat ca: profesor la Seminarul Teologic din București (1 dec. 1967—1 aug. 1968), iar din martie 1968 ca preot la parohia Vărăști, jud. Ilfov (1968—1970, 1971—1972); precorector și redactor la Administrația Patriarhală, Redacția revistelor (1 aug. 1972—1 febr. 1976) și preot cu 1/2 normă la biserica «Sf. Elefterie»—București, iar de la 1 februarie 1976 la 1 ianuarie 1978 ca lector suplinitor la catedra de Bizantinologie de la Institutul Teologic Universitar din București, după care a trecut cu normă întreagă la parohia «Sf. Elefterie».

Lucrări principale publicate *Mitropolitul Dionisie Rally Paleologul și raporturile sale cu Biserica și Țara Românească*, în «Biserica Ortodoxă Română», LXXXIII

(1965), nr. 5—6; *Mitropolitul Matei al Mirelor și importanța operei sale pentru români*, în «Studii Teologice», XVIII (1966), nr. 7—8; *Contribuția românească la cunoașterea isihasmului (sec. al XIV-lea)*, în «Studii Teologice», XVII (1965), nr. 9—10; *Lucrări românești despre poezia religioasă bizantină*, în «Studii Teologice», XVIII (1966), nr. 9—10 (Pr. Prof. D. R.).

Conferențiar Pr. Dr. Ilie Moldovan
Spiritual-șef
 n. 1928

S-a născut la 18 mai 1928, în comuna Albești, județul Mureș, într-o familie de țărani: Dumitru și Veronica Moldovan. După absolvirea școlii primare în satul natal (1935—1939), a urmat liceul teoretic din Sighișoara (1939—1947). A urmat cursurile pentru licență în teologie la Institutul Teologic Universitar din Cluj-Napoca (1950—1952) și la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1953—1955), luînd licența în februarie 1955 cu teza *Temeiurile ontologice ale cunoașterii lui Dumnezeu prin har*. S-a înscris și a urmat cursurile de doctorat.

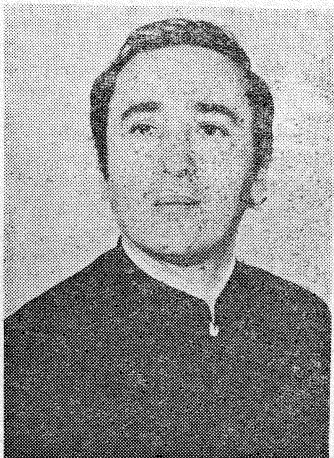

în Teologie la Institutul Teologic Universitar din București, secția sistematică, specialitatea Teologia Dogmatică și Simbolică (1965—1968) trecînd examenul aprofundat de admisibilitate în iunie 1969 și luînd doctoratul în Teologie în 1974, cu teza: *Învățătura despre Duhul Sfînt în Ortodoxie și preocupările ecumeniste contemporane*, cu calificativul «Exceptional».

Pînă la numirea sa în învățămîntul teologic superior a funcționat ca preot paroh la parohia Lisa din Arhiepiscopia Sibiului (1955—1970) și la parohia Daneș, Episcopia Alba Iulia (1970—1976) și redactor la revista «Mitropolia Ardealului» (octombrie 1975—februarie 1976).

La 16 februarie 1976 a fost numit Spiritual II cu gradul de asistent la Institutul Teologic Universitar din București, funcționînd în acest post pînă la 1 octombrie 1976, cînd a fost ridicat la treapta de Spiritual I, cu gradul de conferențiar. Paralel cu munca de Spiritual-șef, suplinește cu 1/2 normă Catedra de Teologie Dogmatică și Simbolică la același Institut, din octombrie 1980.

Lucrări principale publicate: *Învățătura despre Sfîntul Duh în Ortodoxie și preocupările ecumeniste contemporane*, teză de doctorat, în «Mitropolia Ardealului», XVIII (1973), nr. 7—8, p. 662—862. *Noțiunea de iertare în soteriologia ortodoxă și actualitatea ei ecumenică*, în «Ortodoxia», XXVI (1974), nr. 2. *Canoanele și raportul lor cu Revelația divină*, în «Ortodoxia», XXVIII (1976), nr. 2. *Taina Nunții*, în «Ortodoxia», XXXI (1979), nr. 3—4. *Învățătura paulină cu privire la Taina lui Hristos și implicațiile ei ecumenice*, în «Ortodoxia», XXIV (1977), nr. 1. *Sfîntul Duh și dialogul ecumenic teologic*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», LV (1979), nr. 1—2. *Cinstirea sfîntelor moaște în Biserica Ortodoxă*, în «Ortodoxia», XXXII (1980), nr. 1. *Semnificația sărbătoririi Duminicii*, în «Ortodoxia», XXXIII (1981), nr. 2. *Biserica Ortodoxă Română și limba națională ca expresie morală a unității poporului român*, în «Glasul Bisericii», XXXVI (1977). (Pr. Prof. D. R.).

Asist. Pr. Dr. Nicolae V. Dură
n. 1945

S-a născut la 9 august 1945, în comuna Goranu, județul Argeș, fiind al doilea copil din cei patru ai părinților Vasile, cântăreț bisericesc și Maria Dură, casnică. După absolvirea școlii primare în satul Fedeleșoiu, a cursurilor elementare la Liceul nr. 1 «Nicolae Bălcescu» din Rm. Vilcea, s-a înscris și a urmat cursurile Seminarului Teologic din Craiova-Mofleni (1960—1965).

A urmat cursurile Institutului Teologic Universitar din București (1965—1969), obținând titlul de licențiat în Teologie, ca șef de promoție, cu teza: *Contribuția lui N. Iorga la cunoașterea artei românești*, sub îndrumarea profesorului Dr. docent Al. Elian, după care

s-a înscris și a urmat cursurile de doctorat la Institutul Teologic Universitar din București (1969—1971), avînd ca specialitate principală Dreptul bisericesc, sub îndrumarea Pr. Prof. Dr. Liviu Stan. În această perioadă a funcționat și ca pedagog la Seminarul Teologic din București. Cu o bursă de studii, acordată Patriarhiei Române, a făcut studii de specializare (1971—1974) la Universitatea din Addis Abeba, unde a audiat cursuri și a întocmit lucrări la Facultatea de Teologie, la Facultatea de Drept și la Institutul de studii etiopiene, avînd ca profesori îndrumători orientaliști și teologi de renume printre care: Prof. Dr. Punkhurst, Prof. Dr. V. C. Samuel, Prof. Mikre Sellassie, Prof. Dr. Sergew H. Sellassie, Prof. Dr. Getachew etc.

Reușind să-și însușească foarte bine limba etiopiană, în timpul studiilor sale în Etiopia a cercetat și adunat de asemenea și un bogat material bibliografic din manuscrise și vechi izvoare ale Dreptului bisericesc oriental, în biblioteci și mănăstiri etiopiene, pe care l-a folosit parte la redactarea tezei sale de doctorat și parte în diferite studii și articole. La 9 martie 1981 a luat titlul de doctor în Teologie cu teza: *Organizarea Bisericii etiopiene și bazele ei canonice*.

Pînă la numirea în învățămîntul teologic superior a lucrat în calitate de corector la Redacția revistelor centrale bisericești (1974—1976), iar din noiembrie 1976 pînă astăzi funcționează ca asistent la Institutul Teologic Universitar din București, suplinind și 1/2 normă la Catedra de Drept bisericesc.

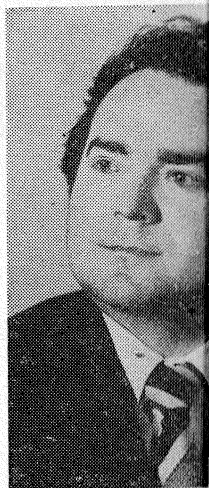
Studii principale publicate în revistele bisericești: *Sinodosul etiopian*, în «Studii Teologice», nr. 9—10/1974; *Nomocanonul etiopian «Fetha-Nägäst»*, în *lumina cercetărilor istoricilor și canoniștilor etiopieni și europeni*, în «Studii Teologice», nr. 1—2/1975; *Receptarea canoanelor în Biserica Etiopiană*, în «Studii Teologice», nr. 3—4/1975; *Didascalia etiopiană*, în «Studii Teologice», nr. 5—6/1975; *Dipticele, studiu istorico-canonice și liturgic*, în «Studii Teologice», nr. 9—10/1977; *Dispoziții și norme canonice privind administrarea Științei Taine a Botezului*, în «Ortodoxia», nr. 3—4/1979; *Învățarea dreptei credințe după canoanele Bisericii Ortodoxe*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 5—6/1980; *Dispoziții și norme canonice privind săvîrșirea*

Stintei Liturghii, în «Ortodoxia», nr. 1/1981; *Dispoziții și norme canonice privind cinstirea Duminicii*, în «Ortodoxia», nr. 2/1981; *Canoanele Sinodului II eșu obligativitatea mărturisirii și păstrării neschimbate a credinței niceo-constanțiene*, în «Ortodoxia», nr. 3/1981; *Al IV-lea Congres internațional de Teologie de la Fribourg—Elveția*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 2/1981. *Tezele nelor în lumina tradiției dogmatice și canonice*, în «Ortodoxia», nr. 1/1982. *Sinodului al II-lea ecumenic și importanța lor pentru organizarea și disciplina* în «Glasul Bisericii», nr. 6—8/1981; *Organizarea Bisericii Alexandriei pînă la 451*, în «Studii Teologice», nr. 1—2/1981.

În general părintele asistent Dr. N. V. Dură a publicat pînă în prezent 30 de studii și articole, în revistele bisericești centrale și mitropolitane diverse recenzii, note, comentarii, predici și meditații religioase. (Pr. Prof. Dr. N. V. Dură)

Lector Dr. Remus Rus n. 1942

S-a născut la 1 ianuarie 1942, în orașul Brașov, din părinții creștini ortodocși Lazăr și Florița Rus. După terminarea școlii elementare în Buteni și Almaș, jud. Arad, se înscrie la Școala de cîntăreți bisericești și Seminarul Teologic din Caransebeș, pe care le-a absolvit în 1960. Frecventează cursurile Institutului Teologic Universitar din Sibiu (1960—1964) luînd licența cu teza: *Calvinismul și luteranismul. Istoric, mărturisiri de credință și critică*, sub îndrumarea regretatului Prof. Milan Šesan. Se înscrie la cursurile de doctorat ale Institutului Teologic Universitar din București (1964) la secția sistematică, specialitatea Istoria religiilor.

Cu o bursă de studii face studii de specializare în cadrul Universității din Oxford, unde lucrează sub îndrumarea Prof. R. C. Zaehner. Întors în țară, obține titlul de doctor în Teologie (1978) cu teza: *«Ceptia despre om în marile religii»*, avînd ca îndrumător științific Prof. Dr. Corneliu Sîrbu.

Din 1969 ocupă diferite funcții în cadrul Serviciului de Relații Bisericești al Patriarhiei Române: inspector de specializare, mentorarist și redactor de limbă engleză al revistei «Romanian Church News Bulletin», din 1971.

La 1 noiembrie 1976 a fost numit asistent în cadrul Secției de Teologie sistematică la Institutul Teologic Universitar din București. În octombrie 1978 suplinește Conferința de Istoria religiilor ca lector.

În 1966 a fost distins de către Arhiepiscopul Michael Ramsey «Crucea de bronz» a Bisericii Angliei, iar în 1970 primește «Mielul de aur» din partea I.P.S. Arhiepiscop Paavali al Bisericii Ortodoxe Finlandeze. Ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române a participat la diferite întruniri și acțiuni ecumeniste din țară și străinătate.

Lucrări principale publicate: *Concepția despre om în marile religii*, Teză de doctorat, București, 1978 (extras din revista «Glasul Bisericii», XXXVII (1978), nr. 7—8, 204 p.). *Elemente ale dogmei întrupării în învățătura Bisericii Ortodoxe Etiopiene*, în «Ortodoxia», XXIV (1972). *Scrierile sacre ale marilor religii*, în «Ortodoxia», XXV (1973). *Poziții creștine față de religiile necreștine*, în «Ortodoxia», XXV (1973). *Funcția preoției în diferite religii*, în «Ortodoxia», XXV (1973). *Noțiunea de sacrificiu în marile religii*, în «Ortodoxia», XXVI (1974). *Considerații asupra concepțiilor biblice și mesopotamiană despre creație*, în «Glasul Bisericii», XXXIX (1980).

Traduceri în lb. engleză: *The Divine Liturgy of St. John Chrysostom*, edited by the Romanian Orthodox Patriarchate, Bucharest, 1977. *Witnesses to the Romanian Presence in Mount Athos*, Editura Sport-Turism, București, 1979. *The Reformed Church in the Socialist Republic of Romania*, București, 1976.

Traduceri din engleză: Alchin, A. M., *Anglicanii și hotărârile Sinodului al șaptelea ecumenic*, în «Ortodoxia», 1974, nr. 4. Lynn White, Jr., *Viitorul compasiunii*, în «Ortodoxia», 1974, nr. 4.

Colaborări la realizarea unor filme: «*Științele Paști în Moldova*», în colaborare cu «Man Alive» din cadrul Televiziunii canadiene (comentar parțial). «*Soluția românească*», film despre Biserica Ortodoxă Română, în colaborare cu Corporația Britanică de Televiziune (Pr. Prof. D. R.).

Asistent Diac. Ioan Caraza
n. 1941

S-a născut la 10 decembrie 1941, în com. Fărcașa, jud. Neamț, din părinți țărani.

După cursurile elementare în comună (1949—1956), a urmat Seminarul teologic de la Mănăstirea Neamț (1956—1961), apoi Institutul Teologic Universitar din București (1961—1965), obținând titlul de licențiat în Teologie (1965) cu teza: *Psihologia Fericității Augustin și Retractările sale*. A urmat cursurile de doctorat avînd ca specialitate principală Patrologia (1965—1968). A făcut studii de specializare la Tübingen, în R. F. Germania (1969—1970), audiind pe profesorii Altendorf, Dr. Ulrich Wickert, Dr. Jürgen Moltmann, Dr. E.

Käsemann, Dr. Hans Küng, Dr. Fr. Lang. ș.a., după aceea la Bonn (1970—1971) unde a audiat pe Dr. Walter Kreck, Dr. Karpp; iar la Universitatea din Köln, cursurile profesorului Dr. Wilhelm Nyssen. Și-a continuat studiile de doctorat la Universitatea din Freiburg im Breisgau (1971—1972), audiind pe profesorii Dr. Helmuth Riedlinger, de dogmatică și ecumenism și Dr. Karl Lehmann de la Catedra de Ecumenism. Promovează examenul aprofundat de admisibilitate devenind candidat la titlul de doctor în Teologie (1977).

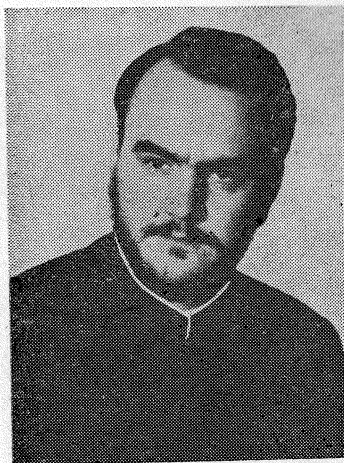
Pînă la numirea în învățămîntul universitar, a lucrat la Serviciul de Relații Externe Bisericești, ca documentarist, traducător și apoi inspector. Prin concurs, dat în decembrie 1977, a ocupat postul de asistent la secția de Teologie sistematică, la Institutul Teologic Universitar din București, unde funcționează și în prezent.

Lucrări principale publicate: *Revelația divină în Hexaemeronul Sfîntului Vasile cel Mare*, în «Ortodoxia», 1979, nr. 1, p. 116—124. *Sfînta Tradiție la unii teologi evanghelici și punctul de vedere ortodox*, în «Ortodoxia», 1980, nr. 2, p. 331—354. *Simbolul Niceo-Constantinopolitan în viața și spiritualitatea Bisericii*, în «Ortodoxia», 1981, nr. 3.

În prezent își definitivează lucrarea pentru obținerea titlului de doctor în Teologie (Pr. Prof. D. R.).

Asistent Pr. Dr. Viorel Ioniță

n. 1945

S-a născut la 18 octombrie 1945, în comuna Țințari (azi Dumbrăvița), jud. Brașov, în familia de 11 copii a credincioșilor ortodocși Ana și Traian Ioniță, țărani. După absolvirea școlii generale din satul natal (1959) și a Seminarului Teologic din Cluj-Napoca (1965), urmează cursurile Institutului Teologic Universitar din Sibiu, obținând în sesiunea iunie. 1969 titlul de licențiat în Teologie cu teza: *Unirea ipostatică și oglinzirea ei în dogmaticile celor opt glasuri*, susținută la Catedra de Teologie Dogmatică și Simbolică. Urmează cursurile de doctorat în Teologie la Institutul Teologic Universitar din București (1969—1972), la secția Istorică, specialitatea principală Istoria bisericească universală.

Cu o bursă de studii în R. F. Germania studiază (iulie 1972—iulie 1975) la Seminarul Vechi Catolic, la Facultatea de Teologie evanghelică și la Facultatea de istorie de la Universitatea din Bonn. Întors în țară, în urma examenului depus, obține titlul de doctor în Teologie la specialitatea Istoria bisericească universală la 1 decembrie 1977, cu teza: *Sinodul al VI-lea ecumenic. Însemnătatea sa pentru ecumenismul actual*.

Pînă la numirea sa în învățămîntul universitar, funcționează ca diacon la Paraclisul Antim din București și inspector de specialitate și apoi documentarist la Serviciul de Studii și învățămînt din cadrul Cancelariei Sf. Sinod privind schimbul de burse cu străinătatea (1975—1977).

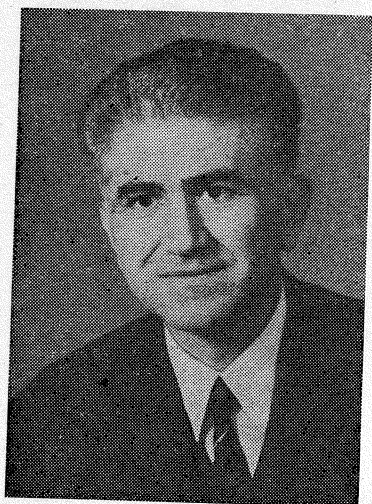
Cu data de 1 decembrie 1977 a fost numit asistent la secția de Teologie istorică de la Institutul Teologic Universitar din București, titularizat apoi, prin concurs (1 ianuarie 1978). Începînd cu anul universitar 1977/1978 și pînă astăzi suplinește și Catedra de Istorie bisericească universală de la acest Institut, ca asistent.

În aprilie 1976 este hirotonit diacon, iar la 27 iulie 1978 este preot cu înbisericare la paraclisul Antim din București.

Pr. Asist. Viorel Ioniță s-a evidențiat pînă în prezent prin publicarea unor studii și articole însumînd peste 12 titluri. A participat la diferite întruniri ecumeniste, făcînd parte din diferite delegații ale Bisericii noastre sau ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române la anumite consultații ecumeniste, și membru reprezentativ al B.O.R. în Comisia pentru educație a C.E.B., membru al Comisiei Bisericii Ortodoxe Române pentru dialogul său cu Biserica Evanghelică din R. F. Germania.

Lucrări principale publicate: *Sinodul al VI-lea Ecumenic, Însemnătatea sa pentru ecumenismul actual*, teză de doctorat, în «Studii Teologice», 1978, nr. 5—8, p. 357—485. *Coordonatele vieții creștine după epistola către Diognet*, în «Mitropolia Ardealului», 1979, nr. 7—8, p. 539—549. *Patriarhia de Alexandria de la 1920 pînă astăzi*, în

«Biserica Ortodoxă Română», 1972, nr. 5—6, p. 631—646. *Raportul dintre Scriptură și Tradiție în hotărârile Sinoadelor Ecumenice*, în «Ortodoxia», 1980, nr. 2, p. 263—274 (Pr. Prof. D. R.)

Profesor Dr. Emilian Popescu

n. 1928

S-a născut la 20 februarie 1928 în comuna Orlești, jud. Vâlcea, din părinții Gheorghe — cîntăreț bisericesc — și Ana Popescu, țărani ortodocși. După absolvirea primelor 5 clase ale școlii primare în comuna natală, se înscrie și urmează Seminarul teologic «Sf. Nicolae» din Rm. Vâlcea, clasa a VIII-a dînd-o integral în sesiunea de toamnă (1947). În această sesiune ia diploma de seminar și, după examene de diferență la liceul «Alexandru Lahovary» din Rm. Vâlcea, obține diploma de bacalaureat de liceu.

În aceeași toamnă (1947) se înscrie la Facultatea de Teologie din București și, după terminarea primului an de studiu, odată cu noua organizare a învățămîntului, se înscrie la Facultatea de Filologie a Universității din București, Secția clasică, pe care o absolvă în anul 1952. Remarcat de profesori în perioada studiilor este numit bursier al Institutului de Istorie al Academiei, Secția Veche, (azi Institutul de Istorie «Nicolae Iorga»), unde primește îndrumări în epigrafie și arheologie. Ca student participă chiar la săpăturile arheologice de la Histria. Între timp și-a completat și studiile teologice (1953—1955), obținînd titlul de licențiat în Teologie cu teza «*Doctrina dogmatică a Sfîntului Grigore Palama*».

Profesorul Emilian Popescu a făcut studii de specializare în străinătate în Berlinul Oriental (1967), 2 ani (1971—1973) la Bonn, Köln și München (R.F.G.) și pe perioade mai scurte în Franța (Lyon și Paris). Și-a completat pregătirea prin călătorii de studii în Grecia, Italia, Franța, Anglia și alte țări.

După terminarea studiilor universitare lucrează în cadrul Institutului de istorie ca preparator și asistent, pînă în 1956, cînd ia ființă Institutul de Arheologie al Academiei în care va lucra ca cercetător și cercetător principal pînă la 1 februarie 1978, cînd ocupă, prin concurs, postul de profesor titular la Catedra de Bizantinologie de la Institutul Teologic Universitar din București.

În anul 1970 obține titlul de doctor în Istorie la Facultatea de Istorie a Universității din București, cu teza: *Contribuții la geografia istorică a sud-estului european în secolele V—VIII*.

Lucrări principale publicate: *Contribuții la geografia istorică a sud-estului european în secolele V—VIII* (teză de doctorat).

Cercetările asupra primelor cinci secole ale istoriei bizantine și săpăturile arheologice efectuate la Histria, Callatis (Mangalia), Cîmpulung-Muscel și în alte părți au

foșt concretizate într-o serie de studii, publicate în revistele de specialitate ale Institutului de Arheologie din București sau din străinătate.

Cercetarea inscripțiilor grecești și latine de pe teritoriul României constituie nota dominantă a activității științifice a Prof. Emilian Popescu și e materializată în volumul *Inscripțiile grecești și latinești în secolele IV—XIII descoperite în România*, București, Editura Academiei R. S. România, 1976, distins cu premiul «Vasile Pirvan» pe 1976.

Alte studii legate de istoria creștinismului la români: *Descoperirile arheologice de la Lazu, jud. Constanța*, în «Studii Clasice», vol. VII, 1965, p. 251—261; *Ceramica tîrzie cu decor ștampilat descoperită la Histria*, în «Studii și Cercetări de Istorie Veche», 16, 1965, p. 695—724; *Die spätgriechischen Inschriften aus Kleinskythien*, în «Dacia, N.S.», 11, 1967, p. 163—177; *Contributions à la géographie historique de la Péninsule Balkanique aux V-e—VIII-e siècles de notre ère*, în «Dacia N.S.», 13, 1969, p. 403—415; *Pe marginea unei epigrame funerare din epoca romană tîrzie de la Tomis*, în «Studii și cercetări de istorie veche și arheologie», 26, 1975, p. 79—93; *Zur Geschichte der Stadt in Kleinskythien in der Spätantike*, în «Dacia N.S.», 19, 1975, p. 173—182; *Praesides, duces et episcopatus provinciae Scythiae im Lichte einiger Inschriften aus dem IV—VI Jh.*, în «Epigraphica», București, 1977, p. 257—285; *Cîteva considerații cu privire la limba inscripțiilor creștine din Scythia Minor în secolele IV—VI*, în «De la Dunăre la Mare», Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos, Galați, 1979, p. 123—133; *Organizarea ecleziastică a provinciei Scythia Minor în secolele IV—VI*, în «Studii Teologice», XXXII, (1980), nr. 7—10, p. 590—605.

A mai publicat alte peste 70 de studii, note, cronici și recenzii, este coautor și la volumele: *Tabula Imperii Romani. Romula — Durostorum — Tomis*, L. 35, București, 1969; *Epigraphica. Travaux dédiés au VII-e Congrès d'épigraphie grecque et latine*, (Constantza, 9—15 Sept. 1977), București, Ed. Academiei R.S.R., 1977 și la volumul I din *Istoria României*, pregătit pentru tipar (Ed. Academiei R.S.R.). *Inscripțiile din Scythia Minor*, vol. IV (pregătit pentru tipar).

A participat ca reprezentant al țării noastre la numeroase congrese și simpozioane internaționale, prezentînd comunicări. Este membru fondator al Societății de Studii Clasice din România, membru al Asociației internaționale de studii patristice, membru al Comisiei naționale de istorie ecleziastică, membru în Biroul Comisiei internaționale de istorie ecleziastică și membru corespondent al Institutului Arheologic German (R.F.G.). (Prof. E.P.).

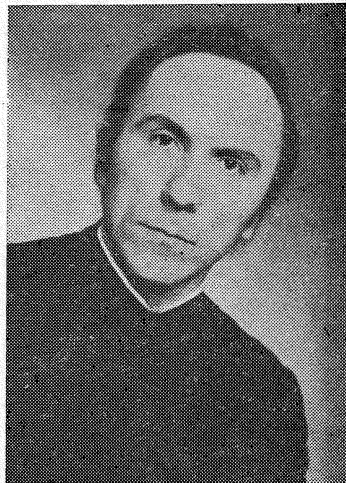
Conf. Diacon Dr. Petru I. David

n. 1938

S-a născut la 9 martie 1938, din părinți români ortodocși: Ioan și Ana David, agricultori în localitatea Rugetu (Fometești) — Horezu.

După terminarea școlii primare în satul natal, urmînd clasele V—VIII la Școala Generală Slătioara-Olari, județul Vîlcea, s-a înscris la Școala pedagogică și Liceul nr. 1 (Lahovari) din Rîmnicu-Vîlcii, ca apoi să urmeze Seminarul teologic din Curtea de Argeș.

Între 1957—1958 a funcționat ca pedagog la Școala de cîntăreți Cozia-Călimănești, jud. Vîlcea, după care s-a înscris și a urmat, între 1958—1962, cursurile de licență la

Institutul Teologic Universitar din București, obținând titlul de licențiat cu calificativul «Exceptional». În același an, 1962, a fost angajat la Tipografia Institutului Biblic.

Între 1963—1967 a frecventat cursurile de doctorat la același Institut, secția sistematică, specialitatea Teologia Fundamentală și Istoria religiilor și a promovat examenul aprofundat de admisibilitate la titlul de Doctor în Teologie, în ziua de 2 octombrie 1968. La 12 mai 1977 a obținut titlul de doctor în Teologie cu teza: *Premise ale dialogului anglicano-ortodox: Aspectul Revelației divine*.

În perioada de pregătire a doctoratului a frecventat și cursuri de istorie la Catedra academicianului prof. C. C. Giurescu, de la Facultatea de istorie, și seminarii de arheologie la Catedra profesorului D. Berciu, directorul Institutului de Tracologie din București.

Pînă la numirea în învățămîntul teologic superior, Diac. Petru David a funcționat în calitate de corector la Tipografie (1962—1967), șef serviciu Secretariat la Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă (1967—1974), redactor principal în cadrul Redacției revistelor bisericești centrale (1974—1977). A beneficiat de o bursă de studii la Academia teologică de la Moscova-Zagorsk (1972—1973). A efectuat călătorii de studii și documentare în Italia, Spania, Franța, Anglia, Austria, Elveția etc. Face parte din Comisia ortodoxă de dialog cu anglicanii.

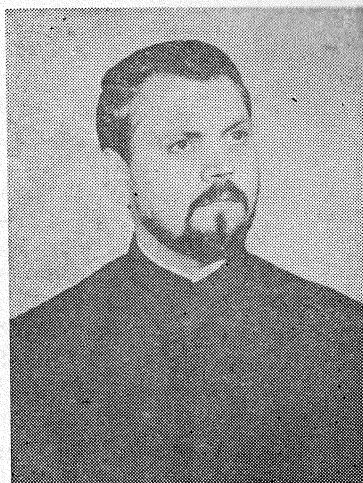
La 15 decembrie 1977 a fost numit conferențiar suplinitor la catedra de Îndrumări misionare și Ecumenism, la care funcționează și astăzi.

A participat la diferite întruniri și congrese în țară și peste hotare. Este membru al Asociației Instituțiilor comparatiste din cadrul Academiei Române.

Lucrări mai importante, publicate pînă în prezent: *Premise ale dialogului anglicano-ortodox: Aspectul Revelației divine*, Teză de doctorat, în «Studii Teologice», an. XXVIII (1976), nr. 3—6, p. 213—512. *Tendințe de unire între cultele apărute în Anglicanism*, în «Ortodoxia», XVII (1966), nr. 4. *Aspecte noi în legătură cu «Intercomuniunea»*, în «Ortodoxia», XIX (1967), nr. 3. *Au carrefour de deux civilisations: la religion Thraco-Dace et Celto-Bretonne*, în «Recherches sur l'histoire des Institutions et du Droit», II, Bucarest, 1978. *Cuviosul Paisie cel Mare (Velickovski), un desăvîrșit monah român*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCI (1975), nr. 1—2. *375 de ani de la moartea voievodului Mihai Viteazul, 1601—august—1976*, în «Biserica Ortodoxă Română», XCIV (1976), nr. 7—8. *Despre originea geto-dacilor și începutul creștinării lor*, în «Mitropolia Olteniei», XXX (1978), nr. 1—3. *Unitatea în cuget și simțiri a românilor de pretutindeni în Revoluția de la 1848*, în «Mitropolia Olteniei», XXX (1978), nr. 4—6. *Confluente daco-britane*, în «Magazin istoric», XII (1978), nr. 3 (132). *Un ecumenist al secolului al XVI-lea, umanistul Nicolae Olahul*, în «Glasul Bisericii», XXVIII (1969), nr. 7—8. *Mitropolitul Dosoftei, apărător luminat al Ortodoxiei*, în «Mitropolia Olteniei», XXVI (1974), nr. 9—10. *Totemismul în cultura unor popoare*, în «Glasul Bisericii», XXIV (1965), nr. 7—8. *În legătură cu Rotonda de la Alba Iulia...*, în «Biserica Ortodoxă Română», nr. 9—10, 1978. *Aspecte ale vieții spirituale a traco-dacilor în timpul Marelui rege Burebista*, în «Mitropolia Olteniei», 1980, nr. 7—9. *Preocupări ale Prea Fericitului Patriarh Iustin pentru învățămîntul teologic*, în «Mitropolia Olteniei», 1980, nr. 3—6. *Ieromonahul transilvan Damian Samoilă, primul misionar român în cele două Americi (sec. XVIII)*, în «Almanahul Credința», 1981, editat în S.U.A. *Sf. Ioan Casian, organizatorul monahismului în Apusul Europei*, în «Îndrumătorul pastoral», 1981, al Arhiepiscopiei Bucureștilor. *O candelă veșnică în Sanctuarul neamului: Mihai Vodă Viteazul*, în «Îndrumătorul pastoral», 1981, al Arhiepiscopiei Bucureștilor (Pr. Prof. D. R.).

Asistent Diacon Mihai Colibă**n. 1939**

S-a născut la 24 septembrie 1939, în comuna Barcea, jud. Galați, din părinții Ion și Maria Colibă, țărani. După absolvirea școlii primare în satul natal, a urmat cursurile Seminarului Teologic din Buzău (1954—1959) și apoi cursurile pentru licență la Institutul Teologic Universitar din București (1959—1963), luând licența (iunie 1963) cu teza: *Iubirea față de aproapele în lumina moralei creștine*. A urmat apoi (1963—1966) cursurile de doctorat în Teologie, secția practică, specialitatea Liturgică, încheindu-le cu examenul oral aprofundat de admisibilitate la titlul de doctor în Teologie.

Pînă la numirea sa în învățămîntul teologic superior, a funcționat ca : ghid la biserica monument istoric «Radu-Vodă» din București (1966—1967), diacon la biserica «Sf. Spiridon-Nou» din București începînd din 1968 pînă astăzi, iar de la 1 octombrie 1978 este asistent suplînitor la Institutul Teologic Universitar din București, pentru secția practică, funcționînd mai întîi cu normă întreagă (1978—1980) și apoi cu 1/2 normă (1 octombrie 1980 pînă astăzi).

Lucrări principale publicate: *Regulile monahale ale Sfîntului Vasile cel Mare în istoria vieții religioase și a cultului creștin*, în «Studii Teologice», nr. 3—4 / 1965. *Cultul Bisericii monofizite copte*, în «Ortodoxia», nr. 3/1965. *Cultul Bisericii Etiopiene*, în «Ortodoxia», nr. 3/1966. *Cultul Bisericii Nestoriene*, în «Ortodoxia», nr. 4/1966 (Pr. Prof. D.R.).

Lector Dr. Cezar Vasiliu**n. 1939**

S-a născut la 21 august 1939 în orașul Comarnic, jud. Prahova. După școala elementară în orașul natal (1946—1953), a urmat liceul teoretic la Sinaia (1953—1956). După examene de diferență la Seminarul teologic din Curtea de Argeș pentru anii I—III, a urmat cursurile acestui Seminar — transferat în 1957 la București — obținînd diploma de absolvire în iunie 1959.

Între anii 1959—1963 a urmat cursurile Institutului Teologic din București, obținînd licența în iunie 1963 cu teza «Descoperirile de la Qumran», după care a urmat cursurile de doctorat ale aceluiași Institut, secția istorică, specialitatea Istoria Bisericească Universală (1963—1966), avînd ca îndrumător pe Pr. Prof. Ioan Rămureanu.

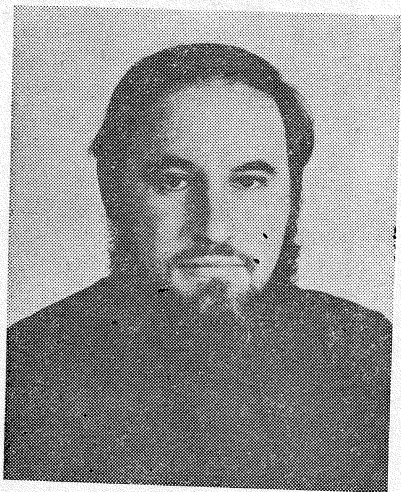
A făcut apoi studii de specializare în Italia: la Facultatea Valdeză de Teologie din Roma (1967—1969) și la Institutul Pontifical Oriental din Roma (1969—1971), obținând licența și apoi doctoratul în științe eclesiastice orientale în iunie 1971, echivalat la București la 1 noiembrie 1976.

Întors în țară, a fost angajat documentarist I la Serviciul de Relații Externe Bisericești al Patriarhiei Române la 10 noiembrie 1971, ca translator pentru italiană și franceză, apoi ca redactor al Buletinului «R.O.C. News» din 1 februarie 1975, până la 1 august 1977 când a fost transferat cîntăreț la parohia ortodoxă română din Caracas-Venezuela, unde a rămas pînă la 1 septembrie 1978, dată la care a fost reangajat la Serviciul Relații Externe Bisericești.

De la 15 decembrie 1978 funcționează ca lector la Institutul Teologic din București, suplinind Catedra de Patrologie.

A reprezentat oficial Biserica Ortodoxă Română la o serie de reuniuni ecumenice.

Lucrări principale publicate: *Relațiile dintre Biserica Romano-Catolică și Biserica Ortodoxă de la anunțarea Conciliului Vatican II (ianuarie 1959) pînă în decembrie 1970*, teză de doctorat, București, 1976, 192 p. *Biserica Ortodoxă Finlandeză*, în «Studii Teologice», XVI (1964), nr. 5—6, p. 367—383. *Biserica monolizită iacobită a Siriei*, în «Ortodoxia», XVII (1965), nr. 1, p. 132—149. *Biserica creștinilor tomiți din Malabar-India*, în «Studii Teologice», XVII (1965), nr. 5—6, p. 345—368. *Biserica nestoriană*, în «Ortodoxia», XVIII (1966), nr. 1, p. 70—98. *Biserica creștinilor maroniți din Liban*, în «Studii Teologice», XVIII (1966), nr. 3—4, p. 160—189. *I monasteri della Moldavia e la loro meravigliosa decorazione estera*, în «Oriente Cristiano», IX (1969), nr. 3, p. 18—35. *Le relazioni tra la Chiesa Cattolica e la Chiesa Ortodossa nel periodo post-conciliare (1966—1970)* (extras din teza de doctorat), Palermo, 1971, p. 76. *I rapporti diretti tra la Chiesa Cattolica e la Chiesa Ortodossa*, în «Oikoumenikon» (Roma), XVI (1976), nr. 8—9, p. 469—583. *Atitudinea Sf. Trei Ierarhi față de societatea vremii lor*, în «Studii Teologice», XXXII (1980), nr. 1—2, p. 50—65. *Benedict de Nursia. La 1500 ani de la naștere*, în «Glasul Bisericii», XXXIX (1980), nr. 10—12, p. 792—811. *Biserica Ortodoxă Română și pacea lumii*, în «Glasul Bisericii», XL (1981), nr. 1—2, p. 63—76. *Un sfert de veac de la hirotonia întru Arhiepiscop a P. F. Patriarh IUSTIN*, în «Glasul Bisericii», XL (1981), nr. 3—4, p. 312—324. *Pregătirea, începutul și perspectivele dialogului dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică*, în «Studii Teologice» XXXIII (1981), nr. 5—6, p. 376—397. (Pr. Prof. D. R.).

Asist. Pr. Ștefan Sandu
n. 1944

S-a născut la 6 iunie 1944 în comuna Rădmănești, Jud. Timiș, în familia preotului Nicolae Sandu — paroh în comuna Singureni, Jud. Giurgiu — și al soției sale, Maria Sandu — casnică.

După ce a absolvit opt clase elementare la Școala generală nr. 173 din Grivița Roșie — București, între 1958—1964 frecventează și absolvă Seminarul Teologic din București, după care urmează cursurile Institutului Teologic din București, al cărui licențiat devine în 1968. Își continuă studiile în Teologie, frecventînd pînă în 1971 cursurile pentru doctoranzi, la același Institut.

În 1972 merge cu o bursă de studii în străinătate, anume în Suedia, unde îndeplinește și oficiul de cîntăreț pe lângă parohia din Stockholm, organizată pentru românii ortodocși care trăiesc în Suedia, de către părintele prof. Dr. Alex. I. Ciurea, sub jurisdicția Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române.

Între 1972—1974 urmează cursuri de limbă suedeză la universitatea din Stockholm și din 1973 frecventează ca doctorand și cursurile Facultății de Teologie din Uppsala pînă în 1976, iar între 1976—1981, cursurile Facultății de Teologie din Lund.

După ce între anii 1972—1976 îndeplinește, pe lângă parohia ortodoxă română din Stockholm, funcția de cîntăreț, în care timp desfășoară și activitate religios-misionară, ecumenică și cultural-românească, și este și secretar de redacție al revistei «Candela», în 1976 este hirotonit și funcționează apoi ca preot paroh al parohiei înființată de părintele prof. Alexandru Ciurea la Göteborg, tot în Suedia.

În această calitate, pe lângă activitatea specific sacerdotală, a desfășurat în continuare și o activitate ecumenică și culturală susținută, editînd și un Almanah al parohiei din Göteborg.

Din 1978 devine conducător al parohiei românești din Stockholm, în urma plecării la pensie și întoarcerii în țară a părintelui Prof. Dr. Alexandru I. Ciurea.

În 1981 se întoarce în țară definitiv și, din noiembrie 1981 este numit asistent suplinitor la Catedra de Îndrumări Misionare și Ecumenism.

În timpul studiilor în Suedia și a activității sale în calitate de cîntăreț și apoi de preot în parohiile românești din Suedia, părintele Ștefan Sandu a participat la numeroase întruniri ecumenice și teologice peste hotare, ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române.

A publicat mai multe **articole, studii și recenzii** în revistele Patriarhiei Române («Ortodoxia», «Studii Teologice» și «Glasul Bisericii»), precum și în revista «Candela» și «Almanahul» parohiei din Göteborg. Dintre acestea **menționăm**: *Ființa Bisericii, după doctrina celor trei confesiuni creștine*, în «Ortodoxia», XXII (1970), nr. 4, p. 539—552; *Întruparea Mîntuitorului, după învățătura celor trei confesiuni creștine*, în «Studii Teologice», XXII (1970), nr. 7—8, p. 575—584; *Sfîntul Duh și Biserica*, în «Glasul Bisericii», XXIX (1970), nr. 7—8, p. 712—719; *Unitatea Bisericii, după învățătura celor trei mari confesiuni creștine*, în «Studii Teologice», XXIII (1971), nr. 3—4, p. 235—247; *120 de ani de la Unirea Principatelor Române. 24 ianuarie 1859—24 ianuarie 1979*, în «Candela», nr. 1 (25)/1979; *24 ianuarie, «Ziua unirii — ziua națiunii»*, în «Candela», nr. 1 (30)/1980; *Neatîrnarea României este opera timpului și a națiunii întregi*, în «Candela», nr. 2 (31)/1980; *Începuturile creștinismului pe teritoriul țării noastre*, în «Candela», nr. 3 (32)/1980; *Transilvania, pămînt românesc (Statutul Transilvaniei din Evul Mediu pînă la Unirea din 1918)*, în «Candela», nr. 4 (33)/1980; *O împlinire istorică*, în «Candela», nr. 4 (33)/1980. (Șt. G).

DIN CRONICA INSTITUTELOR TEOLOGICE

VIZITA D-LUI UFFE GJERDING, SECRETAR AL C.I.C.A.R.W.S. DIN C.E.B., LA INSTITUTUL TEOLOGIC DIN BUCUREȘTI

În ziua de 20 septembrie 1981, Institutul teologic Universitar din București a primit vizita D-lui Uffe Gjerding, secretarul pentru Europa al Comisiei pentru ajutor interbisericesc a Consiliului Ecumenic al Bisericilor — CICARWS. Oaspetele — tânăr teolog luteran danez în vîrstă de 34 de ani — lucrează la Geneva, avînd ca sarcină principala sprijinirea Bisericilor membre ale C.E.B. din Europa să-și realizeze unele proiecte de construcții, amenajări ale instituțiilor de învățămînt teologic, ajutorare și contacte între Biserici etc. El urmează în funcție lui Piet Bouman, care ne vizitase Biserica și țara cu cîțiva ani înainte.

Dl. Uffe Gjerding a fost însoțit la Institutul Teologic de P. S. Episcop Dr. Vasile Tîrgovișteanu, P. C. Consilier Pr. Dumitru Soare, de Pr. Asistent Alexandru Stan (însoțitor permanent al oaspetelui). Primirea a fost făcută de P. C. Pr. Prof. Ene Braniște, Rectorul Institutului Teologic Universitar din București, P. C. Pr. Prof. Dumitru Radu (Prorector), de alte cadre didactice prezente. P. C. Părinte Rector a făcut cunoscută oaspetelui strădania Institutului, a cadrelor didactice și a studenților de a îmbina teologia ortodoxă cu liniile practice ale ecumenismului creștin; de asemenea, oaspetele a fost informat pe scurt despre bursele ecumenice primite de diferiți studenți și doctoranzi ai Bisericii Ortodoxe Române pentru a studia în exterior, ca și despre bursele pe care le oferă Biserica Ortodoxă Română unor studenți teologi din alte țări, pentru a studia teologia ortodoxă la București și pentru a cunoaște mai îndeaproape viața Bisericii Ortodoxe Române.

La rîndul său, oaspetele a informat pe P. C. Rector Ene Braniște despre scopul venirii sale în țara noastră și despre proiectul construirii noului Institut Teologic Universitar și a Centrului Ecumenic la București, proiect sprijinit de Consiliul Ecumenic al Bisericilor prin CICARWS. Dorind să se convingă și mai mult de necesitatea construirii noului Institut, Dl. Gjerding a cerut să vadă mai în amănunt situația clădirii prezente, mult avariata în timpul cutremurului din 1977. Însoțit de cei de față, P. C. Rector a condus oaspetele către unele săli de clasă, dormitoare etc. La sfîrșitul vizitei, oaspetele a mulțumit P. C. Părinte Rector pentru ospitalitate, asigurînd conducerea Institutului de sprijin ferm în realizarea noului proiect. (Pr. Asist. ALEXANDRU I. STAN).

DISTINCȚIE ACORDATĂ P. C. SALE PROF. DR. DUMITRU STĂNILOAE

La 5 octombrie 1981, Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae a primit din partea Grației Sale, Arhiepiscopul de Canterbury, Primat și Mitropolit al întregii Anglii, Robert Runcie, «Crucea Sf. Augustin de Canterbury», «drept recunoaștere a marii sale contribuții de-a lungul anilor la învățămîntul teologic și la ecumenism», cum se spune în adresa trimisă Prea Fericitului Patriarh Iustin. Decernarea acestei distincții a avut loc în cadrul unei audiențe la Palatul Lambeth la care au fost prezenți mai mulți reprezentanți ai Bisericii Anglicane. Acordîndu-i Pr. Prof. D. Stăniloae această distincție, Grația Sa a arătat într-o scurtă alocuțiune, că ea se acordă personalităților care lucrează în afara Angliei pentru Biserica anglicană și pentru întărirea legăturilor între ea și alte Biserici. În cadrul convorbirii care a durat aproape două ore între Grația Sa și Pr. Prof. D. Stăniloae, Arhiepiscopul Robert Runcie și-a manifestat prietenia de care e animat față de Biserica Ortodoxă Română, de Prea Fericirea Sa Patriarhul Iustin și de poporul român, pe care îl cunoaște din vizita pe care a făcut-o acum cîțiva ani în țara noastră.

Cu mare emoție și-a povestit plăcutele amintiri păstrate îndeosebi din timpul cît a fost găzduit în Mînăstirea «Dintr-un lemn».

La invitația Grației Sale, Pr. Prof. D. Stăniloae a vizitat între 1—10 octombrie mai multe orașe din Anglia, însoțit de Rev. A. Mac Donald, Allchin, canonic al Catedralei din Canterbury. Cu această ocazie, Pr. Prof. D. Stăniloae a ținut o conferință la Oxford și o alta la Canterbury, vorbind despre evlavia poporului român și despre unele preocupări ale teologiei ortodoxe actuale care corespund spiritualității ortodoxe.

Cu ocazia acestei călătorii în Occident, P. C. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae a ținut mai multe conferințe: una în cadrul Simpozionului asupra Ortodoxiei, organizat de Academia catolică din Freiburg i. Br. (R.F.G.) la 26—27 septembrie, unde a vorbit despre «Legătura între evlavia și teologia ortodoxă», o alta la Institutul Ecumenic din Lüdenscheld (R.F.G.), de sub conducerea lui Dr. R. F. Edel, la 19 septembrie, unde a vorbit despre «Bogăția trăirii ortodoxe», o alta la Gant (Belgia), la 22 septembrie, despre sensul crucii în evlavia și teologia ortodoxă, și în sfîrșit, o alta la Köln, la 15 octombrie, în cadrul secției de bizantinologie a Universității din acel oraș, condusă de Dl. Prof. Dr. Wilhelm Nyssen, un mare prieten al Bisericii noastre și al poporului român. Conferința de la Gant a fost ținută în cadrul Asociației «Apostolos Andreor», pentru contactele cu Ortodoxia, condusă de Arhiepiscopul ortodox flamand, Peckstadt, parohul unei parohii ortodoxe flamande și un alt prieten al Bisericii noastre.

DESCHIDEREA OFICIALĂ A CURSURILOR LA INSTITUTUL TEOLOGIC UNIVERSITAR DIN BUCUREȘTI

În ziua de miercuri, 14 octombrie 1981, de sărbătoarea Sfintei Parascheva, a avut loc deschiderea oficială a cursurilor la Institutul teologic universitar din București. Ca și în ceilalți ani, festivitatea de deschidere, care s-a desfășurat într-un cadru sărbătoresc, a început prin săvîrșirea serviciului divin în paraclisul Institutului, biserica «Sfînta Ecaterina», unde un sobor de preoți și diaconi, alcătuit din cadrele didactice ale Institutului, a oficiat slujba Sfintei Liturghii, sfințirea mică a apei și Te-Deum-ul, însoțit de un polihroniu pentru conducerea bisericească și de stat, și pentru participanții la serviciul divin. Din sobor au făcut parte: P. C. Pr. Prof. Dumitru Radu, prorectorul Institutului; P. C. Pr. Prof. Constantin Cornițescu, P. C. Pr. Asist. Alexandru Stan, P. C. Pr. Asist. Nicolae Necula, P. C. Pr. Asist. Viorel Ioniță, P. C. Diac. Asist. Mihai Colibă, P. C. Diac. Asist. Emilian Cornițescu și P. C. Diac. Asist. Ioan Caraza. La serviciul divin au participat membrii corpului didactic al Institutului teologic — activi, consultanți și onorari — în frunte cu P. C. Pr. Prof. Ene Braniște, rectorul Institutului teologic universitar din București. Răspunsurile au fost date de corul studenților, sub conducerea P. C. Diac. Conf. Nicu Moldoveanu. Predica zilei a fost rostită de studentul Belciug Gheorghe din anul IV.

După serviciul divin, s-a desfășurat festivitatea de deschidere a cursurilor, în aula Institutului. La festivitate au participat: P. S. Episcop Vasile Tirgovișteanul, vicar patriarhal; P. S. Episcop Roman Ialomiteanul, vicar al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, — ca delegați ai Prea Fericitului Patriarh Iustin —, membrii corpului didactic — activi, consultanți și onorari —, doctoranzii și studenții Institutului.

A fost de față și reprezentantul Departamentului Cultelor.

La intrarea în aula, cei doi ierarhi au fost întâmpinați cu imnul arhieresc, după care corul studenților a intonat cîntarea *Rugăciune*, de Ion Popescu-Pasărea.

P. C. Pr. prof. Ene Braniște, rectorul Institutului, a rostit apoi un frumos cuvînt de deschidere, în care a arătat că inaugurarea unui nou an universitar este un popas sărbătoresc, la răscrucea dintre apusul anului care a trecut și zorile celui pe care l-am început. Momentul acesta sărbătoresc este marcat de bilanțul activității din anul expirat și de programul de lucru pentru anul care începe. Părintele Rector a prezentat situația procesului de învățămînt în anul care a trecut, cu rezultatele la învățătură și disciplină. Pe lîngă activitatea didactică și educativă, P. C. Sa a menționat participarea unor cadre didactice la cursurile de îndrumare misionară pentru preoți (seria 67), ținute la Institutul teologic din Sibiu, ca și participarea la cursurile speciale pentru îndrumarea preoților și protoiereilor misionari, organizate de Episcopia Buzăului la Mînăstirea Ciolanu și de Arhiepiscopia Bucureștilor la Seminarul teologic din București.

Apoi P.C. Părinte Rector a menționat activitatea unor membri ai corpului didactic, pe linie editorială, prin publicarea unor manuale de teologie, în cursul acestui an universitar.

De asemenea a fost menționată activitatea desfășurată de membrii corpului didactic pe tărîmul ecumenismului local, la cele două conferințe teologice interconfesionale, precum și pe cel al ecumenismului extern, prin participarea la conferințe teologice interconfesionale și întruniri ecumenice, la diferite congrese științifice, ca și prin găzduirea unor organisme creștine ecumenice și internaționale, care și-au desfășurat lucrările la noi în țară.

Părintele Rector Branîște a amintit, în continuare, de schimbul de profesori și de vizitele făcute de unele personalități din lumea teologică de peste hotare, la Institutul teologic din București.

A arătat, apoi, că au fost întreprinse acțiuni de verificare și reorganizare a fondului de cărți ce aparțin Bibliotecii Institutului, cit și lucrări de reparație a localului Institutului.

Pe de altă parte, au fost semnalate aspectele negative, neajunsurile și greutățile întâmpinate în desfășurarea activității în Institut, aspecte ce au fost analizate la Consfătuirea cadrelor didactice din școlile de învățămînt teologic, la care au participat Prea Fericitul Patriarh Iustin, înalți ierarhi ai Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, precum și domnul Președinte al Departamentului Cultelor, Ion Roșianu. În cadrul acestei consfătuiri au fost date îndrumările normative în lumina cărora se va desfășura activitatea în noul an de învățămînt. Dintre acestea, Părintele Rector a menționat: ridicarea nivelului de pregătire, atenția și grija sporită acordată activității de educație duhovnicească și patriotică a studenților, trezirea responsabilității studenților pentru misiunea preoțească, disciplina liber consimțită, colaborarea mai strînsă cu centrele eparhiale.

În încheiere, P.C. Părinte Rector a arătat că inaugurarea oficială a noului an de învățămînt teologic are loc după efectuarea de către studenți a muncii patriotice la I.A.S. Popești-Leordeni, totalizată în circa 30.000 ore de muncă, încadrîndu-se astfel în contextul muncii creatoare și productive ce se desfășoară pe tot întinsul Patriei.

Mulțumind celor doi delegați ai Prea Fericitului Patriarh Iustin pentru participarea la festivitate, P.C. Părinte Rector Ene Branîște și-a exprimat sentimentele de omagiu, respect, dragoste și recunoștință față de Întîistătătorul Bisericii noastre și față de ceilalți membri ai Sfîntului Sinod. De asemenea, a mulțumit conducerii Departamentului Cultelor pentru sollicitudinea și largă înțelegere pe care o acordă învățămîntului teologic.

După cuvîntul P.C. Părinte Rector Ene Branîște, corul studenților a cîntat *Taina creștinătății*, glas V, de I. Popescu-Pasărea și *Cămara Ta, Mîntuitorule*, glas VIII, armonizată de Prof. Nicolae Lungu.

A urmat apoi prelegerea inaugurală, intitulată *Valoarea omului în diferite religii*, rostită de D-l Lector Remus Rus, o documentată, sistematică și interesantă prelegere, în care s-a prezentat comparativ concepția despre om în marile religii, evidențiindu-se superioritatea învățăturii creștine în această privință.

Corul studenților a intonat, după aceea, cîntecul patriotic *Pui de lei*, de Ionel Brătianu, după care a urmat festivitatea premierii studenților merituoși, care s-au distins la învățătură și au avut o conduită exemplară.

A luat apoi cuvîntul P.S. Episcop Vasile Tîrgovișteanul, vicar patriarhal, care a adresat studenților un frumos, părintesc și însuflețitor cuvînt de îndemn, în care, printre altele a spus: «În calitate de delegat al Prea Fericitului Patriarh Iustin la această festivitate de deschidere oficială a noului an de învățămînt teologic universitar, vreau să felicit pe membrii corpului didactic și pe studenți, pentru rezultatele obținute în cursul anului ce a trecut. Din prezentarea făcută de Părintele Rector apar rezultate îmbucurătoare, care ne umplu sufletele de bucurie, dar, desigur, nu sînt trecute cu vederea nici lipsurile. Începutul unui nou an de învățămînt este un eveniment important, atît pentru noi, cit și pentru Dumneavoastră, căci el dă posibilitatea de a face o trecere în revistă a rezultatelor obținute, de a reflecta asupra lipsurilor înregistrate și de a hotări căile de înlăturare a lor, în vederea obținerii de rezultate cit mai bune. Nu vă este, desigur, străin faptul că conducerea Bisericii, are la inimă problema pregătirii viitorilor slujitori ai Bisericii și ai patriei. De aceea, la consfătuirea cadrelor didactice din școlile de învățămînt ale Bisericii, accentul s-a pus pe pregătirea viitorilor preoți, ca vrednici slujitori ai Bisericii și cetățeni loiali față de stat. Pregătirea preotului pentru vremea noastră este o problemă permanentă în preocupările noastre, iar Părinții profesori se străduiesc să obțină rezultatele dorite. Și, pentru că sîntem la începutul anului, trebuie să înțelegem această preocupare a Bisericii, pentru a rămîne în tradiția de slujire a Bisericii și a Patriei.

Aşa cum spunea Prea Fericitul Patriarh Iustin, nu poate cineva să fie preot bun fără o cultură solidă. De aceea trebuie să vă însuşiţi tot ceea ce este necesar pentru propovăduirea credinţei. Sinteţi deci ca într-un laborator, pregătindu-vă pentru a fi slujitori ai oamenilor, angajaţi în iureşul de muncă ce se desfăşoară în toată ţara. Primul pas l-aţi făcut, dînd o mîină de ajutor la stringerea recoltei. Munca dumneavoastră trebuie dusă la bun sfîrşit, cu rezultate bogate. Ne bucurăm cînd auzim cuvinte de laudă la adresa dumneavoastră, după cum ne întristăm cînd auzim lucruri rele. S-au luat toate măsurile ca sămînţa semănată de dascălii dumneavoastră să cadă pe pămînt roditor. Depinde de dumneavoastră să ştiţi să vă respectaţi demnitatea de studenţi teologi şi să vă formaţi pentru cariera dumneavoastră.

Aducîndu-vă binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Iustin, vă urez să aveţi rezultate tot mai bune, spre bucuria dumneavoastră, dar şi a noastră, a tuturor».

În încheierea festivităţii deschiderii oficiale a noului an de învăţămînt teologic universitar, a luat cuvîntul P.C. Pr. prof. Dumitru Radu, prorectorul Institutului, care a mulţumit d-lui lector Remus Rus pentru prelegerea prezentată, arătînd că «omul şi viaţa sînt valori. Omul este valoare, fiindcă este creat după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, valoare pe care a arătat-o şi Mintuitorul Hristos, făcîndu-se Om pentru noi. Din întruparea Sa şi răscumpărarea adusă de El, din moartea pe cruce şi din Înviere, se vede valoarea omului. Viaţa este dată în dar, însă ea trebuie valorificată prin faptă. Omul este purtător şi creator de valori, iar noi teologii avem datoria de a face din viaţa noastră o viaţă de valori, străduindu-ne să devenim valori».

Mulţumind Prea Sfinţitului Vasile Tîrgovişteanul pentru cuvîntul adresat studenţilor şi pentru participarea la festivitate, a asigurat pe Prea Fericitul Patriarh Iustin de tot devotamentul, angajîndu-se ca în Institut să se desfăşoare o activitate din cele mai rodnice şi de a face din Institut o vatră de teologie autentică.

De asemenea, a mulţumit reprezentantului Departamentului Cultelor, asigurînd conducerea acestuia de devotament şi slujire fără rezervă a intereselor majore ale poporului român, condus cu atîta înţelepciune de preşedintele ţării, Domnul Nicolae Ceauşescu.

În acordul imnului arhieresc, delegaţii Prea Fericitului Patriarh Iustin şi întreaga asistenţă au părăsit aula Institutului (*Pr. Asist. N. D. NECULA*).

NOTE BIBLIOGRAFICE

Preot Profesor Dr. ENE BRANIȘTE, *Liturgica specială*, pentru Institutele teologice. Tipărită cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Iustin, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980, 510 p.

Lucrarea Părintelui Profesor Ene Braniște era așteptată cu mult interes religios. Era mai întâi necesară ca o împlinire la *Liturgica generală*. Se părea că Părintele Profesor va publica această fundamentală operă într-un singur volum mai dezvoltat sau în două volume, care să apară simultan. Nu s-a întâmplat însă nici una nici alta. Are poate și întâmplarea rosturile ei. A apărut deocamdată *Liturgica specială*, elaborată pe încheie și cu multă grijă, așa cum știm că procedează totdeauna Părintele Profesor. Această lucrare este astfel întocmită, încât nu e condiționată de *Liturgica generală*. Are o anumită independență care îi asigură unitatea obiectului și caracteristica didactică. Este un manual care se adresează studenților, dar care poate fi foarte util și preoților și laicilor cultivați și care sînt preocupați de astfel de studii.

În al doilea rînd un tratat de liturgică, de nivelul și cu autoritatea celui prezent, investit cu binecuvîntarea Prea Fericitului Părinte Patriarh, deschide un orizont larg asupra evlaviei și practicii liturgice, dezvăluie o substanță doctrinală deosebit de vastă. Înțelegerea cultului și a actelor liturgice ne ajută că pătrundem adînc, să pătrundem pînă în inima doctrinei noastre ortodoxe, să-i cunoaștem duhul și caracterul distinctiv, să-i măsurăm împreună cu toți sfinții care este lărgimea și lungimea și adîncimea și înălțimea» (Efes. 3, 18).

Un reputat gînditor și interpret al «Duhului Liturghiei» (Guardini Romano) era încredințat că secolul acesta și cel viitor vor fi viu preocupate de probleme liturgice, iar unul dintre cele mai reprezentative spirite ale secolului nostru (A. Malraux), nu ezită să afirme că secolul viitor «sau va fi profund spiritual sau nu va mai fi deloc».

Lucrarea Părintelui Profesor Ene Braniște apare deci, într-un moment favorabil, în care credincioșii caută cu *aviditate* adevărul formelor religioase și temeiurile cultului ortodox. De aceea autorul își făurește un instrument de lucru, o metodă adecvată exigențelor didactice și scopurilor catehetice și această metodă «va fi o îmbinare a metodei descriptive cu cea istorică și exegetică» (p. 11). Cele trei aspecte ale serviciilor divine (tipiconal, istoric și exegetic) sînt expuse «separat, pe rînd». Aceasta «spre deosebire de alți liturgiști (ca de exemplu V. Mitrofanovici și colaboratorii lui) care prezintă concomitent, în una și aceeași lecție atît rînduiala, cît și istoria și explicarea fiecărui serviciu divin în parte, noi preferăm să descriem întîi rînduiala actuală a fiecărui serviciu divin (îndeobște cunoscută), pentru ca după aceea să revenim, în capitole separate, cu informații de ordin istoric și exegetic care sînt necesare pentru înțelegerea justă și deplină a ritualului actual al Bisericii Ortodoxe (p. 11).

În cazurile cînd vor fi necesare mai ample informații autorul ne asigură că va evita o erudiție împovărătoare: «Cu toate că ne vom strădui să dăm expunerii noastre un caracter cît mai științific — orice afirmație fiind întemeiată pe consultarea și folosirea, cînstă și obiectivă, a izvoarelor celor mai demne de încredere — totuși, ne vom feri de excesul de erudiție care îngreiază de obicei lectura și utilizarea de către nespecialiști a unor astfel de tratate universitare; de aceea vom reduce la minimum aparatul critic și trimiterile bibliografice, care vor fi date în cursul expunerii numai în măsura în care vor fi absolut necesare pentru indicarea surselor de informații și pentru sprijinirea ori verificarea unor afirmații, păreri sau atitudini discutabile sau controversabile. În schimb la sfîrșitul capitolelor principale, vom indica bibliografia principală a chestiunii respective, menționînd îndeosebi lucrările mai noi și mai importante» (p. 11).

Într-adevăr bibliografiile au devenit un fel de spalmă care amenință lucrările științifice din toate domeniile, sau numai pe cele din domeniile teologice. Bibliografiile aglomerate, mai mult sau mai puțin la obiect, sînt uneori catastrofale: adevărate aluviuni care se revarsă peste text și-l sufocă. Lucrări întregi sînt inundate de bibliografii încît pînă la urmă sînt de nerecunoscut, devin doar simple buletine informative sau inventare bibliografice.

Părintele Profesor cunoaște prea bine fenomenul acestei producții parazitare și de aceea odată cu metoda, delimitează strict bibliografia necesară, și o separă de cea inutilă. O bibliografie selecționată este indispensabilă, mai ales în acest domeniu al teologiei care se extinde peste cincisprezece secole de reflecție liturgică și de valorificare critică a unei imense documentări. Părintele Profesor este unul din puținii autori preocupați de rigorea bibliografiei.

Materia cursului de Liturgică specială este de multă vreme determinată și urmată de multe tratate asemănătoare. Are patru părți: partea I-a, Laudele bisericești (cele șapte Laude); partea a II-a, studiul Sfintei Liturghii; partea a III-a, cele șapte Sfinte Taine; partea a IV-a, ierurgile.

Folosul și importanța Liturgicii speciale sînt evidente. Părintele Profesor subliniază mai întîi caracterul practic al Liturgicii speciale și în legătură directă cu «funcția sacramentală» a preoției. P.C.Sa face unele observații de profundă importanță pedagogică și pastorală precizînd că în ceea ce privește «cunoștințele cu caracter istoric și exegetic, care se adaugă la cele tipiconale, acestea nu trebuie considerate ca adaose ale unei erudiții superflue și inutile din punct de vedere practic, ca niște completări ale culturii liturgice a oricărui cleric și teolog, menite să-i lărgească orizontul și să-i dea o înțelegere mai înaltă și mai științifică a ritualului sacru al cărui interpret este; căci cu cît slujitorii cultului nostru vor cunoaște mai bine rînduiala, istoria și explicarea serviciilor divine pe care ei le săvîrșesc, cu atîta se vor strădui să le officieze cu mai multă pătrundere, pietate și credință, cu demnitate și cu respectul integral al rînduielilor tipiconale, consfințite de Biserică, de tradiție și de practica unanimă a slujitorilor» (p. 13).

După aceste prealabile precizări introductive, menite să determine planul general al manualului și conformarea la programa analitică, Părintele Profesor purcede la împărțirea și expunerea materiei. Aceasta este piatra de încercare a tuturor manualelor. Pentru unele manuale alcătuirea planului este un supliciu ca patul lui Procust. La unele teme trebuie să mai adauge, la altele să mai reducă. Puține sînt manualele întocmite armonios, în care părțile se echilibrează și se leagă între ele după afinități și conținut, ori de ce categorie ar fi ele, de la abecedar pînă la tratatele de cel mai înalt nivel științific.

Părintele Profesor Ene Branîște este însă un dascăl de vocație și are o experiență didactică excepțională, exercitată în cele mai complexe condițiuni științifice și pedagogice. Prea Cucerăcia Sa nu manifestă nici o ezitare, nu întîrzie la nici o aproximație, nu stă să vadă dacă e miez sau coajă, căci știe dinainte cum e fructul întreg, ce gust și ce preț are. Prea Cucerăcia Sa are — am zice — din capul locului vizuirea integrală a operei, cu toate capitolele și subdiviziunile ei. De pildă, să luăm chiar primele cuvinte de început: Liturgica specială «se ocupă de studiul special, sistematic și amănunțit al unităților cultului divin public ortodox, pe care le numim de obicei slujbe religioase» (p. 9).

Să luăm această definiție provizorie și s-o analizăm cuvînt cu cuvînt. Nimic prea mult sau prea puțin. Părintele Profesor afirmă ca și cînd ar avea în față o hartă a lucrării, o hartă în relief, în care părțile se delimitează simetric, se deosebesc unele de altele prin note proprii, dar rămîn tot timpul unite organic, ca părțile unui organism viu, în plină desfășurare vitală, care are mai multe părți, cu funcții proprii, legate însă între ele prin legături indestructibile.

Întreaga lucrare a Părintelui Profesor Branîște este gîndită organic și expusă ordonat, după acea ordine lăuntrică pe care o află numai cine adîncește stăruitor exigențele creației intelectuale. În sensul acesta iată un fragment din partea finală a capitolului Istoria Laudelor bisericești: «Precum se va vedea din capitolele următoare, rînduiala de azi a Laudelor noastre bisericești este rezultatul unei evoluții dinamice și continue, la care au contribuit toate epocile istoriei bizantine, cu centrele, personalitățile și curențele teologice cele mai importante ale vieții lor spirituale, în neconținută mișcare și prefacere. Influențe multiple la origine, în care se amestecă substanța spirituală a cultului sinagoga cu elemente ale cultului Bisericilor celor

mai vechi din Ierusalim și Antiohia, cu spiritul ascetic al minăstirilor Sfintului Vasile din Capadocia, alcătuiesc nucleul originar al acestor slujbe, la care apoi, mari ierarhi și teologi, ca Sfintul Sofronie al Ierusalimului, mari întemeietori și organizatori de obști monahale, ca Sfintul Sava, Sfintul Teodor, Iosif Studitul și Sfintul Atanasie Atonitul, sau smeriți monahi, ca Sfintul Eftrem Sirul ori Sfintul Ioanichie cel Mare, ba chiar și simpli laici, martiri, ca Sfintul Mardarie și Sfintul Evastrie, și-au adăugat partea lor de contribuție, cu rugăciuni și imne rămase în întrebuintare pînă azi în rînduiala acestor slujbe» (p. 36).

Fragmentul acesta, luat ca o variantă care tinde mai spre verticala absolută a stilului și mai mult spre eleganța «neutră» a textului, ne arată cită știință și cită evlavie este condensată în concizia sa severă. Cincisprezece secole de istorie în două propoziții exemplare ca prudență istorică și ca înțelegere teologică. Părintele Profesor Ene Braniște excelează în asemenea sinteze vii și mult cuprinzătoare.

Partea a III-a, Sfînta Liturghie, este expusă cu aceeași vigoare documentară, avînd în plus un fel aplecare spre duioșie și lirism. E partea profund dramatică a Jertfei Domnului Iisus, Sfînta Liturghie fiind însăși această Jertfă a Legii celei Noi. «Centrul activității răscumpărătoare a Mîntuitorului în lume îl constituie patimile și moartea Sa pe Cruce», scrie Părintele Profesor, adică jertfa singeroasă adusă de El pentru mîntuirea lumii. Aceasta s-a adus o dată pentru totdeauna (vezi Evr. 7, 27; 9, 27—28; 10, 10—14); dar pentru ca toate generațiile viitoare de credincioși de pretutindeni să se poată împărtăși din roadele ei binefăcătoare, Mîntuitorul ne-a lăsat un mijloc de a o face veșnic prezentă în lume. Cum? — Prin întemeierea Jertfei celei Noi, care avea să se aducă de aici înainte pururea în Biserica Sa, în locul jertfelor Legii Vechi» (p. 163).

Un întreg capitol (cap. I) de strînsă rigoare logică este consacrat unei demonstrații în toată forma, a acestui «mijloc» de întemeiere, pe care de altfel Domnul o prevestise cu mult înainte de patima Sa la înmulțirea pîinilor în pustie, cînd rostește acel *Eu* încărcat cu autoritate pe care veacurile au consfințit-o neîncetat: «*Eu sînt pîinea cea vie* care s-a pogorît din cer. De va mîncă cineva din pîinea aceasta, va fi viu în veci. Și pîinea pe Care *Eu* o voi da este trupul Meu, pe care îl voi da pentru viața lumii» (Ioan VI, 51). Mîntuitorul anunță în felul acesta Jertfa Sa care va fi putere mîntuitoare, instituirea însăși însă, pe care ne-o relatează evangheliștii sinoptici și Sfintul Apostol Pavel în prima sa epistolă către Corinteni, a avut loc în ajunul morții Domnului pe cruce, adică joi seara, la Cina cea de taină (Matei 26, 26—28; Marcu 14, 22—24; Luca 22, 19—20; I Cor. 11, 23—25).

Părintele Profesor știe cită confuzie a fost cîndva în jurul Cinei celei de Taină și care mai durează încă în unele cercuri de credincioși, de aceea Prea Cucernicia Sa acordă acestei vaste probleme de istorie și de exegeză o atenție susținută, coborîndu-se pe firul istoric pînă la originile Liturghiei creștine din Biserica Veche, pînă la formarea Liturghiilor ortodoxe. Este un ghem istoric și exegetic pe care reformatori zeloși și pripiți l-au încîlcit adesea lamentabil, încît numai cercetători cu răbdare multă și cu și mai multă știință, înzestrați cu calmul și cu competența Părintelui Prof. Ene Braniște, mai pot să dea de capul firului și să lege cap la cap multele întrepreri din cursul timpului. Într-adevăr capitolele despre istoria Liturghiei creștine și despre liturghiile Rîtului bizantin sînt — după cite știm și după cite ne putem da seama — contribuții decisive la istoria Liturghiei creștine. Cîmpul lor de investigație este imens, iar valoarea lor științifică și originalitatea orizonturilor noi pe care le deschid, sînt considerabile. Ele ridică idealul nostru liturgic la o treaptă de perfecțiune necunoscută pînă acum în Ortodoxie. Liturghia Ortodoxă este, după limpezirile Părintelui Profesor Ene Braniște, un miracol de supraviețuire istorică și teologică. Un miracol care, din mila Cerului — (alt miracol) — poate fi reconstituit și reînviat și al cărui prestigiu este intact.

Centrul lucrării însă este Sfînta Liturghie. Paginile despre istoria Liturghiei Ortodoxe (p. 258—286) și despre Explicarea Sfintei Liturghii (p. 287—333), meditate îndelung și verificate sever, conțin tot ce se poate spune mai înalt și mai metodic despre trecutul și despre eternul prezent al evlaviei creștine. Gîndurile se rînduiesc ușor ca într-o schemă geometrică. Tablourile sinoptice întocmite de Părintele Profesor, sînt ca niște ilustrații în text, apărute spontan. Cuvîntele clare și transparente se înșiruesc de la sine, în ritmul inimii și al gîndirii. Sfînta Liturghie apare așa cum și este în realitate: o capodoperă de rugăciune sau cum se exprimă Sfintul Teodor Studitul: un fel de «recapitulare a întregii economii a mîntuirii» (cit. de

Părin
unul
puten
rugăc
Litur
vizibil

pe ca
despr
turgb

ristic
teme
spre

reală
teolo
în se
jertfă
ținut

leagă
legăt
ce co

un r
rapo
între
exist
este
nu m
ci il
1158

lae

insu
desc
Hris
noi,
în a

il p
296
cea

Bra
mu
alc
tur
exo
for
tal

și

po
ca
me
m
tin
tu

Părintele Braniste p. 300). Ceea ce este de o importanță capitală. Căci rugăciunea este unul din resorturile cele mai mari și mai puternice ale vieții creștine. «Ceea ce nu putem să dobândim cu meritele noastre, dobândim prin rugăciune» (Sf. Toma). Iar rugăciunea cea mai adecvată sufletului care se roagă este Sfânta Liturghie. Sfânta Liturghie este fața naturală și umană a lui Dumnezeu, este prezența reală, concretă, vizibilă și tangibilă a Domnului.

S-ar cădea să reproducem în întregime paginile ontologice, clasice de pe acum, pe care Părintele Profesor le scrie despre caracterul de jertfă al Liturghiei (p. 288), despre raportul dintre jertfa Mântuitorului și jertfa liturgică (p. 289), sau despre Liturghia ca formă de prelungire a sacerdoțiului Mântuitorului în Biserică (p. 290).

«Esența sau centrul, miezul și punctul culminant al Liturghiei este *Jertfa euharistică* pe care Biserica creștină o aduce lui Dumnezeu, prin sfinții ei slujitori, pe temeiul mandatului pe care l-au primit de la Mântuitorul însuși: «Acesta să o faceți spre pomenirea Mea».

«Credința că prin Sfânta Liturghie se aduce în Biserică o jertfă adevărată și reală, o afirmă în unanimitate toți Sfinții Părinți și Scriitori bisericești, precum și teologi creștini răsăriteni și apuseni, dinainte de Reformă, căci, precum se știe, abia în secolul XVI, reformatorii (protestanții) au pus cei dintii în discuție caracterul de jertfă al Liturghiei, pe care Biserica Ortodoxă, ca și cea Romano-Catolică l-a susținut și apărât și de atunci înainte cu atita vigoare» (p. 288).

Se iveauă însă aci un nod istoric și exegetic pe care Părintele Profesor îl dezleagă cu o admirabilă măiestrie. Este o întrebare și ea e următoarea: Există vreo legătură între această jertfă și cea adusă de Mântuitorul pe cruce. Și dacă există, în ce constă această legătură?

«De fapt, scrie Părintele Profesor, se poate vorbi numai în chip impropriu de un raport sau o legătură între jertfa Crucii și jertfa din Liturghie, căci noțiunea de raport presupune doi termeni deosebiți — deci două jertfe deosebite una de alta, între care ar urma să se stabilească un raport. Propriu-vorbind, între cele două jertfe există nu numai o strânsă legătură, ci o adevărată identitate: jertfa din Liturghie este adică, în esența ei, una și aceeași cu cea de pe cruce. Lucrul acesta îl subliniază nu numai Sfinții Părinți și scriitorii bisericești — ca de ex. Sf. Ioan Gură de Aur — ci îl stabilesc chiar în chip dogmatic sinoadele constantinopolitane din anii 1156 și 1158» (p. 289).

În această privință Părintele Profesor urmează pe marele teolog bizantin Nicolae Cabasila, asupra căruia Prea Cucernicia Sa a scris mai multe studii fundamentale.

Sfânta Liturghie este un serviciu divin public instituit direct de Mântuitorul însuși, și ca atare ea este de origine divină, constituind «forma cea mai înaltă și desăvârșită a cultului nostru de adorație, Săvârșitorul adevărat al ei fiind Domnul Hristos însuși: El Se jertfește și jertfește pentru noi în Liturghie și împreună cu noi, în unire cu noi: «Și pentru ei Mă sfințesc și pe Mine însumi, ca ei să fie sfințiți în adevăr...» (Ioan 17, 19) (p. 295).

Pe scurt, Sfânta Liturghie este «cel mai sublim imn de slavă și de laudă pe care îl putem aduce lui Dumnezeu pentru perfecțiunile, puterea și majestatea Sa» (p. 296). Este de asemenea suprema cinstire a sfinților, cea mai profundă mulțumire și cea mai caldă și filială rugă de iertarea păcatelor (p. 296—298).

O latură specială a Liturghiei este simbolismul liturgic. Părintele Profesor Ene Braniste stăruie energic asupra acestui simbolism de o structură specială. Simbolismul Sfintei Liturghii este expus cu multă finețe și cu remarcabilă adâncire teologică. «Privită în întregimea ei, prin felul cum este alcătuită, rânduiala Sfintei Liturghii constituie nu numai un sublim mijloc de sfințire, nu numai rugăciunea prin excelență a Bisericii și cultul suprem adus de ea lui Dumnezeu, ci și o minunată formă de reprezentare simbolică, de comemorare sau reînnoire mistică și sacramentală, a istoriei mântuirii».

Analizele Prea Cucerniciei Sale, deosebit de subtile, restabilesc adevărul istoric și exegetic, de atâtea ori răstălmăcit de interpreții improvizati.

Potrivit cu porunca Domnului dată Sfinților Săi Apostoli «Acesta faceți spre pomenirea Mea» (Luca 22, 19 și I Cor. 11, 25), Liturghia creștină a fost considerată ca o amintire, ca o comemorare a patimilor și a morții Domnului. «Acesta comemorare nu era însă concepută ca ceva pur simbolic sau alegoric, ci ca un adevărat mister în sensul antic sau clasic al acestui cuvânt, adică o actualizare efectivă a patimilor Mântuitorului, reîmprospătate în fața ochilor noștri, sub forma de dramă liturgică (sacramentală). În misterul liturgic creștin, Jertfa sau patima pe cruce a lui

Hristos — punctul culminant al lucrării Sale mîntuitoare — devine oarecum din nou prezentă și reală; credincioșii participă efectiv la ea, adică o re trăiesc și beneficiază de efectele ei salutare, cu fiecare Liturghie» (p. 299).

Este o dificultate exegetică asupra căreia Părintele Profesor insistă pînă la elucidarea definitivă: «În forma ei originară și cea mai simplă, Liturghia creștină era în primul rînd o comemorare (anamneză) a patimilor și a morții Mîntuitorului, precum subliniază Sfîntul Apostol Pavel: «De cîte ori mîncăți pîinea aceasta și beți paharul acesta, moartea Domnului vestiți pînă va veni» (I Cor. 11, 26).

Și tilcuitarii de mai tîrziu au considerat tot ca o «comemorare a Patimii Domnului». Încît ea înfățișează, ca într-un film religios, mai toate faptele de seamă din viața și din lucrarea Domnului pe pămînt (p. 300).

Scopul simbolismului liturgic are efectul binefăcător că pregătește sufletul pentru primirea Sfîntei Împărtășanii.

În Biserica Ortodoxă sînt trei Liturghii: a Sfîntului Vasile cel Mare, a Sfîntului Ioan Gură de Aur și a Darurilor mai înainte Sfîntite, al cărui autor, după toate semnele, rămîne un anonim. Părintele Profesor Ene Braniște nu ezită să arate că și «Liturghia Darurilor mai înainte sfîntite, ca și celelalte două — puse prin tradiție sub numele sfinților Ioan Gură de Aur și Vasile cel Mare nu trebuie privite ca opera unui singur autor, ci ca opera colectivă și anonimă a Bisericii Ortodoxe întregi, adică a multor generații de clerici, monahi și simpli credincioși, formată și răspîndită încetul cu încetul, pînă la generalizarea și consfințirea ei definitivă de către Biserică și pusă apoi, după uzul general, sub numele unuia dintre cei mai iluștri ierarhi ai creștinătății din epoca veche» (p. 336).

Sfintele Taine sînt studiate fiecare în parte. Definiția Tainei este cea școlară, de manual: Sfintele Taine sînt slujbe bisericești prin mijlocirea cărora ni se împărtășește în chip special și prin anumite semne văzute (forme), harul lui Dumnezeu, în cele mai de seamă momente și împrejurări ale vieții noastre. Ele sînt șapte, după numărul darurilor Sfîntului Duh: botezul, ungerea cu sfîntul mir, pocăința (mărturisirea), împărtășirea (Sfînta Euharistie), nunta (căsătoria), preoția (hirotonia) și maslul (eleoungerea).

În partea ultimă, a cincea, sînt tratate ierurgiile cu aceeași sobrietate ca și Sfintele Taine.

Ar mai fi necesar ceva? Nu. Părintele Profesor a consultat tot ce s-a scris sau s-a înfăptuit în legătură cu Liturgica. De la marile tratate și pînă la modeste articole de foaie provincială. Prea Cucernicia Sa a luat cunoștință de tot ce s-a gîndit despre Liturgici. Unde a aflat un interes mai viu pentru cultul religios și a cumpănit. Bibliografia selectivă este o dovadă că s-a selecționat dintr-o imensă producție liturgică.

Și totuși parcă ar mai trebui ceva: ne gîndim la un index tematic și la un index al numelor și de asemenea și la un succint vocabular de termeni în diferite limbi străine, cu traducerea lor. E o lucrare aridă, ingrătă, dar foarte utilă.

Această lucrare a Părintelui Prof. Ene Braniște este o sinteză vie, care beneficiază deopotrivă de eforturile liturgiștilor din trecut, precum și de valorificarea critică a materialului documentar, întreprinsă de liturgiștii moderni. În bună parte ea este o triere a datelor informative, care alege și folosește acele cercetări vechi sau noi care contribuie la edificarea liturgică și lasă la o parte atacurile intempestive și literatura discordantă și negativă. Prea Cucernicia Sa evită polemica, pentru că experiența istorică multi-seculară ne arată, că polemica este cel mai neisprăvit lucru din lume. Este o succesiune de intenții fugitive care se afișează agresiv, pînă cînd lumea bagă de seamă că erau doar veleități zgomotoase.

Lucrarea Părintelui Profesor este elaborată în cel mai pur duh irenic și expusă ca o convorbire duhovnicească între un cititor imaginar și îndrumătorul său spiritual. Diviziunile și subdiviziunile punctează acest dialog în stil oral și în loc de dezvoltări didactice, așa cum se cere unui manual, amplificate însă așa cum se cere unui tratat. Este o lucrare de referință pentru întreaga Ortodoxie. Sobră, clară, de o claritate de cristal, ea are un mesaj: să arate creștinătății actuale cît de puternic este adevărul pe care se întemeiază Ortodoxia și cîtă cerească frumusețe strălucește în evlavlia ei și în toate actele sale liturgice. Opera Părintelui Prof. Ene Braniște este, în totul, un omagiu adus Ortodoxiei eterne și universale. Omagiu de un mare prestigiu teologic, inspirat și susținut de înțelepciunea Sfîntilor, de la care Prea Cucernicia Sa a învățat să prețuiască toate după firea lor eternă și acest învățămînt îl transmite acum (Pr. Prof. SEBASTIAN CHILEA).

Preot Prof. Dr. Ioan G. Coman, *Scriitori bisericești din epoca străromână*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1979, 376 p.

Dezvoltarea continuă și profund creatoare a științelor istorice din țara noastră în ultimii ani — care are drept scop obiectivitatea științifică bazată pe analiza fenomenelor sociale — pune în lumină permanența și continuitatea poporului român pe aceste meleaguri.

Istoricilor și arheologilor li s-au alăturat în decursul vremii cărturari din numeroase țări care au făcut aprecieri elogioase asupra strămoșilor noștri geto-daci, asupra țării locuite de ei, precum și asupra fondului spiritual străvechi al existenței milenare a poporului nostru.

În acest cadru larg de cercetări, de comentarii ale inscripțiilor creștine din veacurile primare urmate de contribuțiile concrete aduse la susținerea adevărului continuității noastre, se înscrie și cartea mai sus menționată scrisă de Pr. Dr. Ioan G. Coman, profesor onorar la Institutul teologic universitar din București.

Cartea publicată de părintele profesor este rezultatul continuei sale preocupări față de gândirea teologică contemporană, dublată de gândirea largă, sistematică și adânc creatoare a sa asupra Părinților și Scriitorilor bisericești din epoca străromână, trăitori pe meleagurile istoricelor cetăți ale Scythiei Minor și Dacia Traiană.

Împărțită în unsprezece mari capitole și însoțită de o bogată bibliografie română și străină, clasică și modernă — cartea aduce o importantă contribuție nu numai la îmbogățirea tezaurului de cunoștințe privind istoria Bisericii Universale, dar și un real și concret aport la susținerea permanenței poporului român pe aceste străvechi meleaguri.

În capitolul I, intitulat: *Nemurirea la traco-geto-daci și atingeri cu creștinismul*, autorul bazat pe rezultatul cercetărilor întreprinse de istorici, arheologi, filologi și teologi antici, moderni și contemporani, urmărește cu perseverența-i cunoscută ideea nemuririi la geto-daci, enumeră și examinează metodele și mijloacele folosite de ei pentru obținerea acestui scump ideal, scoate în evidență ecourile nemuririi tractice și geto-dacice prezente în lucrările părinților și scriitorilor bisericești din veacurile primare, concluzionând, următoarele: «Îndumnezeirea sau nemurirea devine astfel un important punct de întâlnire între zalmoxism și creștinism» (p. 53).

În capitolul al doilea: *Contribuția părinților și scriitorilor sciți la ecumenismul creștin al secolelor IV—V*, autorul analizează poziția, activitatea și relațiile unor marcante personalități bisericești din Scythia Minor, evidențiază ecumenismul creștin al secolelor (IV—V—VI) care este «tot așa de complex ca ecumenismul secolului al XX-lea» (p. 63), expune formele sale de manifestare, precum și trăsăturile specifice ale teologiei din Scythia Minor reprezentată de teologi și episcopi ca: Bretanion, Eutihie, Teotim I, Teotim II, Ioan de Tomis, Gherontie, Dionisie cel Mic etc.

În continuare, sînt sistematizate elementele autohtone din Scythia Minor prezente în cadrul ecumenismului patristic arătîndu-se totodată rolul ecumenic al sfinților teologi: Ioan Cassian, Dionisie cel Mic, Ioan Maxentiu etc. și eforturile acestora de a uni cele trei continente: Europa, Asia și Africa, «semnînd buna sămîntă a înțelegerii și intrajutorării frățești» (p. 91).

În capitolul al III-lea al cărții, intitulat: *Profilul misionar și literar al Sfîntului Niceta de Remesiana*, autorul arată încă de la începutul capitolului că, deși izvoarele asupra vieții și faptelor Sfîntului Niceta sînt laconice și confuze, totuși, consideră că prin analiza întregii activități scriitoricești și misionare pe care o face personalității Sfîntului Niceta, «va umple o lacună în cîmpul cercetărilor istorico-patristice românești» (p. 94).

Pornind de la acest considerent, autorul enumeră izvoarele interne și externe care fixează data și locul nașterii, formării religios-morale a Sfîntului, precum și metodele și mijloacele pe care acesta le folosea în larma și fructuoasa sa activitate misionară, care «stă cu cînte alături de marii misionari ai timpului: Sfinții Vasile cel Mare și Ioan Gură-de-Aur, Teotim I și II al Tomisului, Audius, Ulfila, Martin de Tours și Fericițul Augustin» (p. 131).

Privitor la operele literare ale Sfîntului Niceta, autorul le împarte în: opere autentice și opere de autenticitate îndoielnică, după care face scurte precizări asupra compoziției, stilului, vocabularului și formelor literare folosite, arătînd că «Sfîntul

Niceta de Remesiana a fost și rămîne prin viața sa de ierarh, prin opera sa misionară și teologică, prin puritatea și frumusețea limbii sale latine, prin lucrarea sa de romanizare a băștinașilor și a migratorilor, unul din factorii de unitate și continuitate a populației daco-romane din sudul Dunării, cu repercusiuni asupra populațiilor de la nordul Dunării» (p. 174).

Capitolul al IV-lea al cărții este dedicat analizei stilistice a celor două omilii ale scriitorului bisericesc Laurentiu de Novae care «a trăit în mediul și în vremea lui Niceta» (p. 176) și a cărui limbă «prin dulceața, claritatea și mobilitatea ei populară, se apropie de stilul hrisostomic, captivant și misionar în cel mai înalt grad» (p. 183).

În capitolul al V-lea intitulat: *Teotim de Tomis, episcop misionar, prieten al Sfîntului Ioan Gură de Aur. Scrieri, doctrină*, părintele profesor incluzînd în grupa scriitorilor ortodocși misionari de la Dunărea de Jos și pe episcopul Teotim de Tomis și bazat pe rezultatul cercetărilor istorice clasice și moderne, expune viața, activitatea și doctrina acestuia păstrată integral în opera «Sfintele Paralele» arătînd că «Teotim a fost și a rămas o importantă forță de stabilitate și continuitate pe pămîntul Daciei Pontice» (p. 195).

Capitolul al VI-lea este rezervat prezentării vieții, activității și contribuției concrete pe care autorii eterodocși Ulfila, Auxentiu de Durostorum, Maximin și Palladiu de Ratiaria au adus-o la dezbateră multiplelor probleme teologice doctrinare, pastorale, misionare și lingvistice ce au frămîntat mințile și inimile Părinților și Scriitorilor bisericești din secolele primare ale creștinismului, arătînd că «capacitatea dialectică a limbii române, sînt o moștenire care ne vine de la acești autori ortodocși sau neortodocși de la Dunărea de Jos și din alte părți ale fostei Dacii» (p. 216).

Sfîntul Ioan Cassian, un mare daco-roman din Scythia Minor, în secolele IV—V. Este capitolul în care autorul în baza cercetărilor întreprinse de reputați teologi, coroborate cu documente literare, istorice și lingvistice, analizează critic întreaga creație literară a Sfîntului Ioan Cassian expunînd totodată marile probleme ale creștinismului practic care preocupă întreaga spiritualitate și Teologie patristică a veacurilor primare.

Lucrările capitale ale Sfîntului Ioan Cassian: 1. Așezămintele monahale; 2. Conlațiuni sau convorbiri cu Părinții și 3. Despre întruparea Domnului, contra lui Nestorie, sînt analizate de autor din punct de vedere doctrinar, lingvistic și istoric, arătînd că hotărîrea Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române de la 16 septembrie 1975 de a restabili Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos este o «reconfirmare a celei mai vechi Mitropolii a țării noastre, ce implică recunoașterea Sfîntului Ioan Cassian ca sfînt daco-roman și impune intrarea lui mai dinamică în circuitul bisericesc și spiritual al Bisericii Ortodoxe Române» (p. 250).

Cît privește filocalia Sfîntului Ioan Cassian expusă larg în lucrările sale dedicate vieții monastice, autorul o caracterizează a fi «cel mai complet și echilibrat sistem de învățătură» (p. 266) al cărei mesaj de înțelepciune de instruire permanentă a tineretului și de stare de veghe împotriva răului, înfrunghiează «trăsăturile spirituale ale poporului român păstrat din plămada primă daco-romană evanghelică ce a constituit forța de rezistență de-a lungul veacurilor» (p. 267).

În continuare, autorul prezintă puternica personalitate a eruditului scriitor bisericesc daco-roman Dionisie Exiguul, a cărui activitate didactică, științifică în domeniul cronologiei bisericești și literare, a atras atenția întregii lumi creștine care-l ridică la înviatul titlu de savant al vremii sale.

Capitolul al IX-lea intitulat *Spiritualitatea patristică în Scythia Minor*, are scopul de a schița profilul spiritual al vieții acestei regiuni care este «un zid despărțitor între lumea care dispăre și lumea care se creștinează treptat, lumea daco-romană» (p. 281).

Autorul în cele cinci subcapitole pe care le consacră spiritualității patristice primare, expune — bazat pe documente arheologice, istorice și scripturistice, marile prestigiu de care se bucura în Scythia Minor cultul Crucii, al Maicii Domnului, al martirilor și al Domnului nostru Iisus Hristos. În continuare, se insistă asupra participării episcopilor și mitropoliților de Tomis la lucrările Sinoadelor Ecumenice și locale, asupra contribuției concrete pe care aceștia au adus-o la stabilirea adevăratei credințe, precum și asupra căilor și izvoarelor care au alimentat păstrarea înalterabilă a vieții pur ortodoxe ce a pulsat în această aleasă regiune istorică.

Capitolul al X-lea, este capitolul în care sînt prezentate rezultatele cercetărilor și comentariilor făcute de istorici, arheologi, teologi mai vechi și mai noi, asupra inscripțiilor creștine din veacurile IV—VI care atestă unitatea și continuitatea poporului român pe actualul teritoriu al României.

În continuare, coroborînd rezultatele obținute de arheologi ca: Radu Vulpe, Ion Barnea, Emilian Popescu, Dragomir și Silviu Sanie etc., cu gîndirea teologică a sfinților: Vasilie cel Mare, Grigorie de Nazianz, Dionisie cel Mic, Ioan Cassian etc., autorul enumeră factorii care au contribuit la păstrarea unității și continuității noastre arătînd că atît limba latină, teologia inscripțiilor, eshatologia acestora, cît și operele teologice ale părinților și scriitorilor bisericești din Scythia Minor, «sînt documente irefutabile ale continuității populației daco-romane prin români» (p. 341).

În capitolul al XI-lea intitulat: *Contribuția creștinismului la romanizarea Daciei*, autorul expune factorii care au contribuit la romanizarea acesteia arătînd în același timp înalta vitalitate spirituală a creștinismului, care face trecerea de la «romanitatea păgînă la romanitatea creștină» (p. 362).

Puternica conștiință a latinității sale sau a romanității noastre este identificată de autor cu însăși ortodoxia vieții strămoșilor noștri geto-daci, concluzionînd că «românii sînt singurul popor neolatin de credință ortodoxă și singurii ortodocși de origină latină» (p. 364). Ajungînd la sfîrșitul prezentării pe care am făcut-o cărții scrise de Pr. Prof. Dr. I. G. Coman și publicată de Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, putem concluziona că prin această apariție editorială bisericească «nu se umple numai un gol de mult simțit în ansamblul studiilor teologice privind spiritualitatea ortodoxă a primelor veacuri creștine a părinților și scriitorilor bisericești trăitori în spațiul dunărean, dar se aduce totodată și o importantă și edificatoare contribuție la permanența și continuitatea românilor de pe aceste meleaguri.

Bogăția de informații istorice, lingvistice, literare și teologice precum și talentul scriitoricesc al autorului, invită pe cititor să pătrundă în tezaurul cultural al operelor Părinților și Scriitorilor bisericești din epoca străromână, expus cu aleasă măiestrie în cartea mai sus prezentată. Toate aceste calități: științifice, literare, poetice și artistice, ale cărții scrise de Pr. Prof. Dr. I. G. Coman sînt o mărturie vie a îndelungatei sale activități pusă în slujba și în folosul Bisericii și Patriei. (Diac. Prof. MARIN VELEA).

Francois-Marie Léthel, *Théologie de l'agonie du Christ. La libert   humaine du Fils de Dieu et son importance sot  riologique mises en lumière par Saint Maxime le Confesseur* (Teologia agoniei lui Hristos. Libertatea umană a Fiului lui Dumnezeu și importanța sa soteriologică scoase în evidență de către Sfintul Maxim Mărturisitorul), Ed. Beauchesne, Paris, 1979, 129 p.

Lucrarea lui Francois-Marie Léthel a apărut în colecția «Teologia istorică», volumul 52 (  n lb. franceză).

De la bun început se cade să fie precizat că, formularea titlului «Teologia agoniei lui Hristos», ni se pare pușin hazardată, și se pare că ea a fost aleasă de autor, mai degrabă, în vederea obșinerii unui interes mai mare din partea cititorilor pentru lucrare. De altfel, subtitlul lucrării este acela, care redă în realitate conșinutul acesteia.

Prefața cărții (p. 5—11) este semnată de M. J. le Guillou, care subliniază faptul că problema hristologică a secolului al VII-lea avea ca obiect libertatea omenească a lui Hristos. Dezbătută în profunzime și chiar pusă «  n chestiune» de către monotelism, problema libertății omenești a lui Hristos a fost rezolvată de Sf  ntul Maxim Mărturisitorul, în sensul completării învățăturii Bisericii despre aceasta, pe linia tradiției credinței adevărate a secolelor precedente.

După expunerea unei table de materii (p. 13—14) și a unei bibliografii sumare (p. 15), urmează introducerea lucrării (p. 17—19)   n care Léthel își prezintă studiul și scopul urmărit, care este acela de urmărire îndeaproape a atitudinii și evoluției teologice a Sf  ntului Maxim pe o durată de opt ani, 633—641, ce corespunde de fapt primei faze a disputei monotelite.

Studiul în sine este alcătuit din două părți.

Partea întâi (p. 21—54), divizată în trei capitole, este intitulată *Monotelismul bizantin*.

La originea disputei monoteliste s-a aflat Patriarhul Serghie al Constantinopolului (18 aprilie — decembrie 638) cu lucrarea sa «Psifos» care trebuie să fie considerată de altfel drept «adevăratul act de naștere al monotelismului bizantin» (p. 26). Cît despre «monotelismul bizantin», autorul precizează că prin această expresie, el desemnează «o doctrină teologică perfect coerentă, spre a o distinge cu grijă, de monotelismul monofizit pe de o parte, și de monotelismul vulgar și frivol pe de alta» (p. 26).

Preocuparea principală a semnatarului cărții, în prima parte a acesteia, este exact acest «monotelism bizantin» așa cum apare el expus în Psifos-ul patriarhului Serghie. Înainte de aceasta, sau mai bine zis tocmai înainte de a ajunge la tratarea «monotelismului bizantin» expus în Psifos, autorul inserează în traducere un text¹, «crucial» după el, al Sfintului Grigorie de Nazianz, despre voința lui Hristos (p. 29—31). Este vorba despre textul 12 din discursul IV teologic al Sfintului Grigore, despre care Léthel afirmă că Sfintul Părinte al Bisericii din secolul al IV-lea «n-are în vedere decît o singură voință a lui Hristos, și în plus, nu distinge noțiunile de alteritate și contrarietate» (p. 31). Textul Sfintului Grigore relevă că pentru acesta din urmă «conceptul de alteritate implică în mod automat pe cel de contrarietate atunci cînd el este transpus de la nivelul naturii la acela de voință. O altă voință este o voință contrară și invers». (p. 33). Sfintul Grigore de Nazianz «nu poate concepe o voință, diferită și necontrară în același timp», deoarece el «nu distinge problema morală a contrarității de problema fizică a alterității» (p. 33).

Din Psifos-ul Patriarhului Serghie din iunie 633, este redat în lucrare, textul ce privește voințele lui Hristos, firește în traducere. La redactarea Psifos-ului, Serghie s-a inspirat din textul Sfintului Grigorie de Nazianz, de la care reia ipoteza unei voințe omenești a lui Hristos «care rezistă la voința dumnezeiască și îi este contrară» (p. 38). Bineînțeles ipoteza gregoriană a fost transpusă de Serghie într-un context teologic total diferit, deoarece tema în discuție nu era acum disputa ariană și teologia trinitară, ci hristologică. Așa încît dacă Sfintul Grigorie menționa «doar o singură voință a lui Hristos, omenească sau dumnezeiască, Patriarhul Serghie impune ipoteza celor două voințe, cea omenească fiind considerată o a doua voință...» (p. 39). Aceasta se datora faptului că Sfintul Grigorie lua ca text scripturistic de bază în sprijinul afirmațiilor sale, pe cel de la Ioan VI, 38, în timp ce rugăciunea lui Iisus în Ghetsimani trecea pe un plan secundar. Dimpotrivă, Serghie dădu precădere rugăciunii lui Iisus în Ghetsimani, căreia îi făcu o nouă interpretare.

Psifos-ul lui Serghie găsi o aprobare fără rezerve, atît din partea papei Honoriu (625—638), cît și a celui mai renumit teolog al timpului, monahul Maxim, Mărturisorul de mai târziu. Atitudinea favorabilă a papei și a lui Maxim față de Psifos a determinat pe patriarhul Serghie să-i dea o promulgare solemnă. Așa se face că la 638 apare «ἡ Ἐκθεσις», care în realitate este o «reluare literară a Psifos-ului, sub semnătura personală însă a împăratului Heraclie» (p. 48), cu singura deosebire că partea a doua a Psifos-ului a fost de astă dată complet refăcută. Ectesisul rămase doctrina imperială bizantină oficială pînă la înlocuirea acestuia în 647, prin Typosul lui Constant II.

Partea a doua a cărții poartă titlul *Maxim Mărturisorul* (p. 55—99) și este divizată ca și prima parte, în trei capitole. Aici, Léthel prezintă cursul progresiv al gândirii Sfintului Maxim de la sfîrșitul anului 633, cînd a intrat în posesia Psifos-ului și pînă către 641, data rezolvării monotelismului în opusculul 62 al său, consacrat în întregime rugăciunii lui Iisus în Ghetsimani și în care este evidențiată cu tărie voința omenească a Mîntuitorului.

1. Vezi P.G., XXXVI, 117 C—120 A.

2. Vezi P.G., XCI.

Dacă Sfântul Maxim s-a arătat favorabil la început și chiar entuziasmat față de Psifos-ul lui Serghie, aceasta se datora faptului că el «nu ieșise încă din cadrul hristologiei neo-calcedoniene» (p. 62) și ceea ce îl interesa la acea epocă era «schema hristologică pe care o propunea Serghie, după ce mai întâi negase ipoteza celor două voinți» (p. 63).

Sfântul Maxim luă pentru prima oară poziție contra monotelismului și afirmă voința omenească a lui Hristos, în opusculul 4 datat între anii 634—640. Urmă opusculul 20, datat din 640, care se înscrisa pe aceeași linie cu al patrulea. În fine, Sfântul Maxim soluționa definitiv problema monotelismului în opusculul 6 scris către 641, pe care Léthel îl prezintă în întregime în traducere și-l comentează. În opusculul 6, Sfântul Maxim nu numai că pune pe primul plan rugăciunea lui Iisus în Ghetsimani, dar elimină în același timp textul de la Ioan VI, 38. Dacă monotelii crezuseră că au găsit argumentul forte al negării voinței omenești a lui Hristos în rugăciunea lui Iisus în Ghetsimani, exact aici Sfântul Maxim vine de data aceasta și «contemplă actul suprem al voinței omenești a lui Hristos, care act este un consimțământ suprem, în acord perfect cu voința dumnezeiască, care este în același timp a Sa și a Tatălui» (p. 29). Mai mult, Sfântul Maxim reinterpreta categoriile Sfântului Grigore în lumina distincției λόγος-τρόπος, relevând faptul că, între Hristos, om adevărat și noi, există o identitate de λόγος și o diferență de τρόπος.

Epilogul intitulat «Dogma libertății omenești a lui Hristos» (p. 101—121), are menirea de a prezenta modul în care Biserica a receptat cele formulate de Sfântul Maxim și expunerea acestora într-o definiție dogmatică la sinodul de la Lateran, din octombrie 649.

La sfârșitul lucrării propriu-zise, autorul adaugă o anexă, în cadrul căreia înserează mai întâi traducerea a trei texte capitale ale Sfântului Maxim, datind din anii 642—646, despre «agonia» Mântuitorului în grădina Ghetsimani. Este vorba de opusculele 7, 16 și 3 (p. 123—126). Și în fine, în ultimele trei pagini ale cărții, Léthel reliefează, foarte succint, faptul că la Sfântul Maxim Mărturisitorul accentul este pus pe «τρόπος». Categoriile «τῆς γνώμης» și «τῆς προαιρέσεως», care desemnează la persoanele umane nivelul voinței libere, nu pot fi aplicate la Hristos. Dar, voința liberă este clar recunoscută în El (p. 129), în actul suprem al rugăciunii de la Ghetsimani, unde voința Sa se afirmă cu adevărat omenește. Excluderea «τῆς γνώμης» însă, dă la iveală «caracterul inexprimabil al «τρόπος-ului» prin care această libertate umană este aceea a Fiului lui Dumnezeu» (p. 129). (PR. DR. IOAN V. DURĂ).

Repertoriul general al creației muzicale românești, Vol. II — Editura Muzicală, 1981.

Lipsa unei bibliografii a creației muzicale românești, ajunsă la o dezvoltare deosebit de complexă în momentul de față, se făcea din ce în ce mai simțită. Nevoia de informare, de documentare, constituie unul din fenomenele acute ale epocii noastre.

În acest sens, repertoriul întocmit cu strădanii susținute, de-a lungul a mai bine de zece ani de trudă, cu competență și, mai ales, cu dragoste pînă la abnegație și pasiune pentru muzica românească de către Mihai Popescu, vine să îndeplinească această necesitate legitimă a creației muzicale românești. Harnic, meticolos, exigent, autorul a cercetat biblioteci, muzee, arhive, depozite, fonduri personale etc., dînd la iveală o lucrare care reprezintă un act de cultură de cea mai mare importanță, realizată cu multă seriozitate și exactitate pe coordonate judicios stabilite.

Volumul I, tipărit în anul 1979, care abordează muzica simfonică, concertantă, vocal-sinfonică, operă, operetă, balet și muzică de fanfară, precum și Volumul II, care cuprinde muzica de cameră (instrumentală și vocală), scot în evidență dimensiunile și

frumusețile geniului creator românesc, oglindind, cu claritate și ordine, întreaga creație muzicală românească de la începuturile ei și până astăzi, cu specificarea datelor în dreptul fiecărei piese în parte: titlul lucrării, anul creației, formația pentru care a fost scrisă, editura, discul (eventual), durata de execuție, textierul (dacă a fost cazul) locul unde se află materialul, încît, odată cu apariția acestor două mari repertorii alcătuite de Mihai Popescu, încetează și starea de incertitudine a unei orientări directe, înlesnind astfel, oricărui, accesul la datele cuprinse în ea.

Cele două volume semnate de Mihai Popescu vin să marcheze, sub forma unei complete și explicite inventarii, întreg fondul înscris în partituri ale muzicii românești, transmițînd generațiilor viitoare un grandios edificiu spiritual al școlii românești de compoziție. Conceput ca un foarte util instrument de lucru la îndemîna instituțiilor muzicale, interpreților, criticilor, muzicologilor, publicului iubitor de muzică din țară, repertoriul contribuie în mod remarcabil la sporirea valorii documentare existente în domeniul muzicologiei românești.

Prin apariția acestei vaste lucrări de informare, despre care cunoscutul muzicolog George Sbârcea afirmă: *«Din tot ce cunoaștem despre lucrările similare de referință ale altor țări, nu știm să existe ceva asemănător în muzicografia și lexicografia mondială»* (Scînteia 14. III. 1980) Mihai Popescu, care are și pregătire teologică, iar astăzi activează și ca secretar al Coralei Sfintei Patriarhii, oferă învățămîntului teologic, învățămînt în care predarea muzicii (psaltice și liniare) ocupă un loc de frunte, precum și tuturor preoților, posibilitatea să cunoască, cu mulțumire și mîndrie, bogata și frumoasa creație muzicală a poporului nostru, creație lăsată moștenire scumpă tuturor generațiilor. Repertoriul general al creației muzicale românești nu trebuie să lipsească din bibliotecile învățămîntului Bisericii noastre. (Prof. NICOLAE LUNGU).

